

د. عبدالله عزّام

تىكەپىشتن و ئىجتىهاد لە جىهاددا

لۇ ئەلى لەردى

ئىنئى لەر لە ئىنئارى

وھر كىرانى بە دەستكارىيەوھ
م. ھورامان گەچىنەيى

چاپى دوودم

بسم الله الرحمن الرحيم

تیگه یشتون و نیجتیرهار

له جیهاردا

وَجَاهُهُمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

الحج: ٧٨

تىڭە يىشىن و ئىچىتىرىدار

لە جىرىداردا

شەھىد دكتۆر عبد الله عەزىزام

وەرگىّرانى بە دەستكارييە وە

ھەرامان گەچىنە يى

پیشکەش بیت:

* به هەموو شەھیدە بەریز و پایە بەرزە کانى بزووتنەوەی پاریزەری کیانى بۇونى ئىسلامەتى لە كوردىستان بەتاپىبەت (كاك ئەبوبەكر) ناسراو بە (مەلا سەلمان).

* بهو لاوه موسىمانانەي دەيانە ويىت وەك (عبدالله عزام) بىر بىكەنەوە و بىزىن و ھەروەك ئەويش بىرن.

* بە موجاھيدانى بزووتنەوەي ئىسلامىي ... ئەوانەي كە هەموو بەرزە وەندىبىيە کانى خۆيان واز لېھىنواه و بەرهە مەيدانە کانى جىهاد و تىكۈشان بەرى كەوتۇن لە پاش كۆچ كردىيان لە خاڭ و ولاتى خۆيان... وەك موجاھيدانى كەلار و كفرى و كەلەن و ھەولىر و كشت جىئىھە کانى دىكە.

* بهو موسىمانانەي كە تامەزىق و مشتاق و تىنۇي ئەوەن كە لە جىهاد تىبىگەن و پاشان هەموو درك و داللىك و بەربەستىك كە لە بەردىمياندا ھەيە رايىمالن و بەبى سىستى و دوودلى بىن بە چەكدار و پارىزەرەتكى ئەم ئىسلامە.

* بهو دايىك و باوکە خۆشە ويستانەي كە رۆلە کانىيان لە سەر جىهاد و رۇحى بەرەنگارى پەروردە دەكەن و رايىان دەھىن بەو ھىوايەي كە لە لايەن خوابى پەروردىگارەوە بە پلەي بەرزي شەھىدى شاد بن.

- ناوى كتىب : تىكەيىشتن و ئىجتىهاد لە جىهاددا .
- وەركىپانى : ھەورامان گەچىنەبى .
- ھەلەچنى : سەردار عبد الرحمن .
- دىزايىنى ناوهەوە : على دىزايىن .
- تىراز : ۱۰۰۰ دانە .
- سالى چاپ : ۲۰۱۲ .
- نۆبەي چاپ : دوووهە .
- ژمارەي سپاردن : لە بەرپىوه بەرایەتى گشتى كىيىخانە كشتىيە كان ژمارە (۱۶۵۵) يى سالى (۲۰۱۲) يى دراوهتى .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

پیشہ‌کی چاپی دوووم :

إنَّ الْحَمْدَ لِلّٰهِ نَحْمَدُهُ وَ نَسْتَعِينُهُ وَ نَسْتَغْفِرُهُ وَ نَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنْ شَرِّورِ أَنْفُسِنَا وَ مِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا ،
مِنْ يَهْدِهِ اللّٰهُ فَلَا مُضْلِلٌ لَّهُ وَ مِنْ يَضْلِلُ فَلَا هَادِيٌ لَّهُ ، وَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ،
وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ .

أما بعد :-

زورن ئهو زانیانه بى مرەگەبى قەلەمەکانیان ياساو پیسای نیسلام ، دەنوسن و بە شان
و بائى كەلە پیاوانى ئیسلامدا ھەلددەن !!

بەلام ئهو زانا و سەركىدانە كەمن كەوا خويىنیان لەگەن مەركەمب تىكەن دەكەن و ياساو
پیسای زىندوو دەنوسن و خۇشىان دەبن بە سەرمەشق بۇ نەھەدى نوى و تەفسىرى ئايەتى
﴿مَنْ آتَيْتَهُنَّ رِجَالًا صَدَقُوا﴾ الأحزاب: ۴۳ يان بەگىدەوە پېشانى موسولمانان دەدەن .
د.عبدالله عەززامىش (رەحمەتى خواى لى بىت) يەكىكە لەو زانا و سەركىدە بى وىتەنەى
كەوا لەگەن روون كردنه وەدى ياساكانى نیسلام بەنسىن ، بە كردەوهەش پېشانى لاۋانى
نەم نومەتەى دەدان ، وە بەردهوام بۇو لە نوسىن و كاركىدن تاكو سەرەنەنجام بەخويىنىش
مېزۇوۇت تۆماركىد و خۇى و قەلەمەكەي بۇونە سەرمەشقىتكى زىندوو بۇ موسولمانان بە
گشتى و لاۋان بە تايىبەتى ...

عەززامى شەھيد^۱ (رەحمەتى خواى لى بىت) بۇ خوا صولحاوانە و سەر راستانە هاتە
مەيدان و بەئىزلى خوا پاشان ھەولى بى وچانى خۇى توانى موسولمانان لەخەوى بى
ئاگايى بەناگا بەھىنېتەوە و رايان پەرينىتى و كۆيان بکاتەوە و حارىتكى تر كەلە پیاوانى
لەشكى نیسلام دروست بکاتەوە ، توانى بە (ئىزلى خودا) تەمبى كوفى بکات و سام و
ھەيپەتى موسولمانان لە دەرونى دوژمنانى ئیسلام و موسولمانان دروست بکاتەوە ...
پیاوانە شانى خستە ژىر نەم بارە گرانە و موسولمانانى لەسەر تا سەر جىهانەوە كۈ
كردەوە بۇ كارىتكى گرنگ ، بۇ رىزگاركىدەن و ولاتىكى نیسلامى داگىر كراو پاشان مەشقى و
خۇ ئامادە كردن بۇ رىزگار كردنى و ولاتانى ترى نیسلام و بەرەنگار بۇونەوەدى دوژمنانى
ئەھلى ئیسلام و تەمبى كردىيان ، لەپاش شەھيد بۇونى خۇشى قوتابىيەكانى سەر
راستانە و پیاوانە بەردهوام بۇون لە بەرەنگار بۇونەوەدى كوفرى داگىر كەر و ئەوانەى

۱. ستوپىچ كەس نارىتىن شەھيد چونكە تەنها خوا دەزانىت كى شەھيد ، بەلام وەك گومانىتكى باش بە كۈزۈ اوى موسولمانان دەلىن شەھيد
سىككىك :

دھستیان ناوہته بیناقاقای موسوٽمانان و بهردهوام خوینیان دھریڙن و ئافرھتیان ئهتك دھکهن و سهروحت و سامانیان به تالان دھبهن .

بەتاپیهت برايانى (عهرب ټفغان) که شاهیدن به سه رمانه و کھوا جیهاد بهردهوامه (ماضِ إلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ) و وھستان بُو موسوٽمانان نییه تا بسته خاکیکی موسوٽمانان به داگیر کراوی مابیتھو، تا موسوٽمانیک له زیندانی تاغوتاندا مابیت تا کوفری جیهانی و نه لقہ له گویکانی له وولاتانی ئیسلام ته مبی نه بی و نه وھی نه وھکهشی بزانن کھوا موسوٽمانان پیاون و گوندھی کوفر قبول ناکهنهن .

پیشھوای موجاھیدین و سه رکرده شھید (د.عبدالله عه زرام - رحمه الله). زمان لاله له پیاھه لدانی ئهودا :

ستظل يا عزام يذكر الفدا شيخاً شهيداً رغم كل جبان

عه زرام (رحمه الله) عه قیدھیکی پاکی کومھلی سه رکرده و تورو (فرقة الناجية) ی همببو، جگه لهو کاریگه رییه زوره (سید قطب - رحمه الله). لھ سه ری، خوشی دھستیکی بالائی همببو له په رومدھ کردنی نه وھی نویدا به بیرون کھیکھی کھی جیهادی به خزمت کردنی دینی خوا، دھیفه رممو : (علمیي الجهاد أن الإسلام شجرة لا تعيش إلا على الدماء) وہ راستیشی فھرمورو و به خوینی خوشی ئه مداری ئیسلام مهتیھی ناوادا و سه لاندی قسھ و کرداری یه کیکه !!

بەلام داخھکەم ئوممهتی ئیسلامی لهم رُؤژھدا پیویستی بە سه رکرده کی لهم جوڑه ھیه بُو کوکردنی وھی مسولمانان و راپه راندانيان دُز بە ستھمی کافره مل هوڑھکان ... ئوممهتی ئیسلامی خەم خوریکی وھک عه زرامی دھوی که مشوریک له مسولمانان و خاک و سه روحت و سامانیان بخوات و ببیتھ بھر بھست له بھر ده داگیر کاریان و پارچه پارچه کردنی وولاتانی ئیسلامی و بە هە دھر دانی سه روحت و سامانی مسولمانان .

ئوممهتی ئیسلامی پیویستی بە سه رکرده کی وھک عه زامه که هەم مو ناواتی خزمت کردن ببو به مسولمانان و جیهادیش ببیو به خولیای میشکی و زور تامه زرۇی شھیدی ببو، بؤییه بھیج جوڑیک سلى له مردن نه دھر ده دوھ و ببؤییه مەردی مەیدان و دھیشی فھرمورو : (إن أقوالنا و أفعالنا ستظل جثنا هامدة مالم نسقها بدمائنا) .

ئەم کتیبە ناوازھی بھر دھستیشان (فقه و اجتھاد في الجھاد)، که براي بھر یزمان (م.ھورامان گھچیتھی) لە سالی (1997) دا ودری گیڑاوه، یه کیکه له بھر هەمەکانی (د.عبدالله عه زرام - رحمه الله) .

له‌سهر پیش‌نیاری (م.ههورامان) و پیویستی نهم روزه بپارمان دا چاپی بکهینه‌وه به چاپکی نوئی و جوان ، تا لاوانی نه‌مرؤش لی ای به‌هرمه‌ند بن .
به‌لام لهدوای تایپ له ریکه‌وتی (۲۰۱۲/۴/۱) دا ناردمه‌وه بتو (م.ههورامان) تا پیداچونه‌وه‌یه‌کی بکات ، بهس به بیانووی (سهرقالبونی به‌نامه‌ی ماجستیره‌وه) هیج دهستکاریه‌کی نه‌کرد ، گهر روزی (۱۰ دهقیقه) ی بتو دابنایه نهوا هه‌رززو و ته‌واوی دهکرد ، ئیتر من ناچار له روزی (۲۰۱۲/۶/۲۹) دا ، دواز (سی مانگ) لیم و مرگرته‌وه و خوم هله‌نه چنیم کرد و چهند ووشیه‌کم گوپی له شوینی خوپیدا (وهک گاور به جوله‌که له باسی فله‌هستین و رهنه زری پوشکه‌دا) ، چهند ووشیه‌کی تریش که واتاکه‌ی جوان‌ربوو دام نا ، چهند فهرموده‌یه‌کیش (تخریج) نه‌کرابوو ، برای به‌ریز (م.عبدالحسیب) به کۆمپوته‌ر بتو (تخریج) کردم له‌سهر مه‌رجی (شیخ نه‌لبانی - رحمه‌الله) به‌لام سی فهرموده‌یان دهقه عه‌ره‌بیه‌که‌ی هله‌بوو (له کتیبه وهرگیراوه‌که‌وه هه‌روا و هرگیرابوو) ئیمه‌ش دهقه راسته‌کمیمان دانا .

﴿لَا يُكَفِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ البقرة: ۲۸۶ ، منیش به‌پی ای توانا خوم له‌گهان هیلاک کرد و له‌پاش (نه‌له‌چنی کۆمپوته‌ر) جاریکی تریش به‌سهریدا چومه‌وه ، وه‌ته‌نه‌ها و مرگیردراوه‌که‌م لابوو بؤیه نه‌گهر هه‌له‌یه‌کیش هه‌بوبی له وهرگیراندا نه‌متوانیوه چاکی بکه‌م چونکه چاپه عه‌ره‌بیه‌که‌م لانه‌بوو .

پاشان له‌چهند شوینیکدا په‌راویزم نوسیوه و ناوی خوشم (سهردار) نوسیوه بتو نه‌وهی جیا بکریت‌هه‌وه له‌گهان په‌راویزه‌کانی وهرگیردا .

حه‌زده‌که‌م مسول‌مانی قه‌له‌م به‌دهست ئاگادار بکم گهر هه‌ركه‌سیک کتیبی (عه‌زرام) و هرگیز بتو کوردی ناما‌دھین چاپی بکهین بهو مه‌رجه‌ی لی ای که‌م نه‌کاته‌وه ، گهر بتو زیاد بکات له دووکه‌وانه‌دا () یان په‌راویزی بتو بنسوئی ئاساییه ، وه هه‌ركتیبیک که سوود مهند بی و خزمه‌ت به ئیسلام و مسول‌مانان بکات ناما‌دھین چاپی بکهین .

خوایه ئیسلام په‌یامی تؤیه و ئیمه‌ش بتو سه‌رخستنی ئیسلام هاتوینه مه‌یدان ، نیازمان تمنها ره‌زامه‌ندی تؤیه و تهنها توشمان به‌سه ، دهی په‌نامان بده و بتو خزمه‌ت کردنی

پیامه‌که‌ت ریمان پی بگره بهر
 ﴿إِنْ أَرِيدُ إِلَّا إِلَاصْلَاحَ مَا أَسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقٍ إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوْكِيدُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ﴾ هود: ۸۸

سهردار عبدالرحمن سعید

(پرروژه‌ی باشترين هاوري)

۱۴۳۳ / شعبان - ۲۴

۲۰۱۲/۷/۱۴

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على رسول الأمين محمد وعلى آله وصحبه
أجمعين..

دواي شهيد بونی دكتور عهبدوللا عهزام (رحمه الله) له پيشاوهري پاکستان بووم
که نووسينگه يهك دامه زرا بو لیکولینه وه و بلاوکردنه وهی بهره مه جوراوجوره کانی
دكتور ..

ليژنه يهک تایبہت که دو خوشکه زای خوی تیدا ئەندام بون و به پرسى نه قلن
کردنی کاسیتە کانیان گرتە ئەستۆی خویان بو سەر کاغەز ئاماذه کردنیان بو
بلاوکردنه وه ..

الحمد لله ليژنه که به سەركەوتويي تا ئىستاش کاره کانى ئەنجام ده دات ..
لە سەرەتاي بلاوبونه وھى بھرەمە کاندا بھشىوهى كتىپ زور دلخوش دەبۈوم پىيى
و لە پاکستان و لە ولاتانى ترىش خەلکم هان دەدا بو تەرجەمە کردنیان، بەلام و ا
الحمد لله كۆمەلېيك لاوی خواویستى چووست و چالاك و سەنگەرنىشىنى جىهادى
كوردىستان رەخساوى ئەم کارەن .. يەكىكىش لەوانە (کاك هەورامان) ھ کە ئەم
بەشەي يەكەمى زنجيرەي سىيەمى ئە و بھرەمانەي وھرگىراوەتە سەر زمانى كوردى
بە ناوى (في الجھاد .. فقه و اجتھاد) و واش دەزانم تا رادەيەكى باش سەركەوت و توو
بووه، چونكە لهو باوھەدام وەك چۈن نووسەرە دلسۈزەكەي زور ئەم سەنگەرو ئە و
سەنگەرى جىهادى كردووه و لە نزىكىيە و زانىوييەتى نەوهى نۇيىمان پىيويستى بە چ
ئاراستە يەك ھەيە ... كاكى وھرگىرى خۆشمان بەھەمان دلسۈزىيە وھەستى
كردووه كە برا موجاهىدە کانى چەند پىيويستيان بە ئاراستەي وھەيە .. و لە
عيبارەتە سەربەخۆکانى خویدا ئەمە سەلمىنراوه ..

دلىنیام كتىبە كەي کاك هەورامان كەلىنېكى گىرنگ دەگرىتە وھ لە كتىبەخانەي تەۋىژمە
جيھادىيە كەماندا و خويىنەرانىشى بە دلخوشىيە وھ وھىدە گىرن بە تايىبەتى كە ھېشتا
کاك هەورامان خويىندكارە و لە سەرەتاي تەمەنلى لاویدا يە .. زور بە گەرمى پىرۇزىيائى
ئەم بھرەمە جوانە لى دەكەم و سەركەوت و توو بىت ...

كريڭكار

ھەلە بجه . ۱۹۹۸

پیشەکی

الحمد لله رب العالمين هادي الحواري والتألهين انيس الغرباء والساكين والصلاه
والسلام على رسول الله ﷺ وعلى آله واصحابه ومن تبعهم يا حسان إلى يوم
الدين.... آمين.

خواى پهروهه دهه ره مویت: ﴿مُوَلَّدَى أَرْسَلَ رَسُولًا إِلَيْهِ مُّدَى وَدِينَ الْقَيْمَةِ لِتُظَهَّرَهُ عَلَى الَّذِينَ كُفَّارٌ وَلَئَكَرِهَ الْمُشْرِكُونَ﴾ (الصف: ٩).

واته: خواى پهروهه دهه که نېړراوه که خوی ناردووه به ریکه پیشانده ریک و
بهرنامه یه کی راست و دروسته وه بو ئه وهی ئه و بهرنامه یه سه رکه و توو شکومهند
بکات به سه رهه موو بهرنامه دهستکرده کانی دیکه له لایه نه مروقه کانه موه ئه گه رچی
هاوهل پېيارده را نیش پییان ناخوش بیت.

له ژیړ تیشكی به فهري ئه م ئایه ته وه ده ده که ویت که ئیسلام بهرنامه یه کی
بزووتنه وهی جیهانیه و پهروهه دهه کار ناردوویه تی و ده یه ویت سه رکه ویت به سه ره
هه موو کوتاهه بهرنامه کانی تردا و ببیتہ یاسا له ته واوی جیهاندا، به لام
به لګنه ویسته که هه ریکه کیک له و بهرنامه دهستکردا نه ش تاقمیکی هه یه که
ده یه ویت بهرنامه که خوی سه رکه ویت و ببیتہ یاسا ولات، جا لیرهدا خواي
گهوره ده یه ویت دینه که خوی سه رکه ویت، شهیتانیش واي نیازه که خیله کانی
خوی سه رکه ون، لیرهدا یه کسه ر پیکدادانی نیوان سه ریازه کانی (ره حمان) و
سه ریازه کانی (شهیتان) دروست ده بیت، چونکه ئه وه تا خواي گهوره دهه ره مویت:
﴿وَلَا يَرَأُونَ يُقْتَلُونَ كُمْ حَتَّىٰ يَرُدُّوكُمْ عَنِ دِينِكُمْ إِنَّ أَسْتَطَعُوا﴾ (البقرة: ٢١٧) واته: ئه و
بیباوه رانه بهده وام ئیوه ده کوژن هه تاکو له بهرنامه که تان بگیرنه وه و په شیماندان
بکه نه وه ئه گه ربتوانن.

بویه ئه مپوش به چاوی خومان ده بینین که قوره یشییه کانی سه دهی بیسته م چون
موسلمانان ئازار ده دهن و ئاواره یان ده کهن و دهیان کوژن. موسلمانیش لیرهدا

دەبىت وەك پىيغەمبەرى خۆشەويىست (عَلَيْهِ السَّلَامُ) بىر بکاتەوه و خۆى ئامادە بکات بۇ ئەوهى ئاوى سازگارى ئىسلام بکەيەننەت بە باخچە وشك بۇوهكان و هەر پارچە بەردىيکىش هاتە رىڭە ئاوهكە يەكسەر بە پاچىكى توند بىشكىننەت، دەبىت دەستتۈزۈش بىشوات و بە دەستتىك چەك و بە دەستتىك قورئان ھەلگىرى بۇ ئەوهى جارىكى تريش مروقەكان لە بەندايەتى بەندە دەرىيەننەت بۇ بەندايەتى خواى گەورە، چونكە بەراستى چەك ھەلگىرن بۇ سەربەرزى دىنى خوا بەخشىشىكى زۇر گەورەيە بىنگومان ھەرسىك خواى گەورە خۆشى نەوەيت رېنمۇونى بۇ ناكات، ئەي موسىلمانانى بەرپىز ئەگەربىيتو سەيرى زيانى پىيغەمبەرى ئازىز (عَلَيْهِ السَّلَامُ) و ھاوەلە بەپىزەكانى بکەين دەبىننەن ھەموو زيانيان لە مەيدانى كۆچ كردن و جىهاددا بەسەر بىردووه، دەبىننەن لە يەكەم رۆژى باوهەپەننیانوھ يەكسەر شانيان خستووهتە زىير نارەحەتى و كۆچ كردنەوە... لە پىيناوى سەركەوتتى ئىسلامدا وازيان لە ھەموو بەرپىزەندىيەكانى تر ھىنناوه، ئەو ھاوەلە بەپىزەنە به تىكىپا شەيداى شەھىدى و جىهاد بۇون لە رىڭە ئىسلام تامەززۇي رىڭە جىهادبۇون و ھەموو ئاواتىكىيان شەھىدى بەپىزەكانى ئىسلام تامەززۇي سەددەي بىستەم كە رىڭە ئىسلامى خواى پەروەردگاردا، بەھەمان شىيۋەش تابىعىيەكان و زانا بۇوه لە رىڭە ئىسلام تامەززۇي سەددەي سەددەي بىستەم كە رىڭە ئىسلامى خواى پەروەردگارىلى بىت... بەراستى دەتowanم بلىك جىهاد بۇو بۇوه خولىياتى دل و مىشىكى عبد الله عزام ...

بە كورتى دەلىم: عبد الله عزام يەكىك بۇ لەو پىياوانەي كە خواى گەورە كردى بە ھۆكاريڭ بۇ سەربەرزى دىنەكەي خۆى لە سەددەي بىستەمدا.

جا بۇيە منىش بە پشتىوانى خواى گەورە و بۇ رەزامەندى پەروەردگار شانم دايە زىير ئەم خىرە گەورەيە و دەستم كرد بە وەركىپانى ئەم نۇوسراؤە شىيخ عبد الله عزام بۇ زمانى كوردى بەو ھيوايەي كە بىيىتە هوئى تىيگەيشتنى نەونەمامەكانى ئىسلام لە جىهاد و تىكۈشان لە ئىسلامدا، داواكارم لە گشت خويىنەرېڭى بەرپىزى

ئەم پەراوه کە بىبەشم نەکات لە دواعى خىر بۇ سېرىنەوهى تاوانەكانى راپردووم و
شادبوونمان بە فىردىسى نەپەراوه لەگەل شەھىدەكانى ئىسلامدا كۆمان بکاتەوه .
إن شاء الله ..

تىبىنى:

- * هەر عىبارەتىك لە نىوان ئەم دوو كەوانەدaiه [] و بەختىكى جىا نۇوسىنەكە نۇوسراوه ئەوه وتهى وەرگىن .
- * ئەم نۇوسراوه لەم كىتىيەدaiه لە كاسىتەوه نقل كراوه، بۇيە رەنگە داپشتەكەي وەك پىويست نەبىت و گەلى بابەتىش دووبارە بۇونەتەوه، كە لەپاستىيىدا بەھەموويانەوه تەواوكەرى يەكتىن و بابەتكان لەچەند كات و شوينىكى جىاوازدا بەشىوهى وتار و موحازەرە دراون .

ھورامان گەچىنەيى

١٩٩٧/٤/٢٩

چهند تیشکیک له سهه ر جیهاد

سوپاس و ستایش بو خوای پهروه دگار، سهلام و ستایش بو پیغه مبری خواه (عَزَّلَهُ اللَّهُ عَزَّلَهُ) و بو سهه هاوه له به پیزه کانی ههتا روزی دوایی، خواهه گیان هیچ تیشکیک ئاسان نییه ئهگهه تؤ ئاسانی نه کهیت و ئهگهه تؤ بتھوئ خھفت و ناره حھتی ئاسان ده کهیت.

جیهاد فهربی عهینه (فرض العین) له گههوره ترین فهربی کانه.

ئیمه چهندین جار و توومانه (جیهاد) تیکوشان گههوره ترین بهندایه تی و په رستشه بو خوای گههوره، ئهگهه تیکههوره فهربی کیفایه ش بورو (فرض الکفایه)^(۱) ئههوه له له فهربی کیفایه کاندا له جیهاد گههوره تر دهست ناکهه ویت، واته گههوره ترین فهربی له فهربی کیفایه کاندا بریتیه له جیهاد، به لام که جیهاد بورو به فهربی عهین (فرض العین)^(۲) به ههمان شیوه له پیش ههموو فهربی عهینه کاندایه جگه له نویش، پیشکهه و تنى نویشیش له جیهاد بهم شیوه ههیه له سهه بوجچوونی زانایان.^(۳) هیزی بى باوه پری و خراپه هیرشی کرده سهه موسلمانان ئههوه له وکاته دا هیچ جیاوازیه که نییه له نیوان (جیهاد کردن و نویژکردن) و هکو (ابن تیمیه) - ره حمه تی خوای لى بیت . ده فرمولیت: (العدو الصائل الذي يفسد الدين والدنيا ليس أوجب بعد الإيمان من دفعه، أولاً الإيمان لا إله إلا الله، محمد رسول الله (عَزَّلَهُ اللَّهُ عَزَّلَهُ)، ثم دفع الصائل). واته: ئههوه دوزمنه که هیرش دیننی بو موسلمانان که دهیه وی بیروباهه رو ژیانی موسلمانان تیک بدادت ئههوه له دوای ئیمان هینان هیچ شتیکی ترواجب نییه له

^۱ واته: کومه لیک موسلمان ئهنجامیان دا له سهه باقی تر ده کهه ویت.

^۲ واته: له سهه یه که یه کهی موسلمانان فهربی، به ئانجامدانی کومه لیک له سهه باقی تر ناکهه ویت.

^۳ ا. ره حمه دی کوبی حنهبل و شوینکه و تووانی ده لین: نویز له پیش جیهاده، چونکه له نویزن کردنی که سیک به کافری ده زان و بهوه له نیسلام ده چیته ده رهوه، به لام واژه زنان له جیهاد له نیسلام ناچیته ده رهوه. ب - ئیمامی شافعی و مالیک و ئه بیوھه نیفه ده لین: ئهگهه دارای درچوون به گشتی کرا له موسلمان ده بی ده رجن، داوا کردن که ش له لاین ئیمامی موسلمانانه و بورو.

به رامبهر و هستانی ئه و دوزمنه و ده‌کردنی، يه‌که م باوه‌رهینان به‌وهی که هیچ په‌رستاویکی تر نییه جگه له خواي گهوره که شایه‌نی په‌رستن بیت، موحه‌محمد پیغه‌مبهرو و نیزدراوو په‌یام هینه‌ری خوايه عليه السلام، دووه‌م ده‌کردنی ئه و دوزمنه‌ی که هیرشی هیناوه.

[به‌لئی برای خۆم ئەم بیروبچوونی ئه و کەله پیاوانه‌ی ئیسلامه، ئەم بیروبچوونی جوانی قورئانی ئه و زانا له خوا ترسانه‌یه، ئەم بچوونی ئوانه‌یه که شه‌وپرچیان دایه ده‌م يه‌ک بۆ شاره‌زابون له "قورئان و سوننه" ... ئەم هەلۆیستی ئیمام ئەحمدە خوش‌ویستی پایه‌بەرزه که مليونیک (۱,۰۰۰,...) فه‌رموده‌ی پیغه‌مبهرو عليه السلام لە‌بریوو، ئەم هەلۆیستی ئیبن‌تھیمه‌ی نازیزه که (الحافظ أبو الحجاج المذی) لە‌باره‌یه‌و ده‌فرموی: "ما رأیت مثله ولا رأی هو مثل نفسه، وما رأیت أحداً أعلم بكتاب الله وسنة رسوله عليه السلام ولا أتبع لهما منه". واته: نمونه‌ی وەک ئیبن‌تھیمه نه‌دیووه و خویشی نمونه‌ی خۆی نه‌بینیوه و کەسم نه‌بینیوه وەک ئه و زاناتر بیت له قورئان و سوننه و شوینکه و تووتور بیت بۆ قورئان و سوننه].

به‌لئی ئەگهار جیهاد بwoo به فه‌رزی عهین^(۱) پیشی نویز و رۆژوو و حەجیش ده‌خریت، بۆ ئەمیش به‌لگه‌مان له هەلۆیستی پیغه‌مبهرو دا عليه السلام هه‌یه:

۱- جیهاد‌کردن بwoo به فه‌رزی عهین به هیچ شیوه‌یهک دواناخریت، به‌لام رۆژوو له مانگی رەمەزاندا به‌هۆی جیهاده‌و شکاندنی جائیزه، چونکه پیغه‌مبهرو خوا عليه السلام رۆژووی شکاند له کاتى "فَتَحَى مَكَّهُ" دا که ده‌رچوون گه‌یشتنه شوینیک که پیش دەلین "کراع العمیم"، پیغه‌مبهرو عليه السلام خۆی له بەردەم خەلکه‌کەدا ئاوى خوارده‌و له‌ناو قاپیکدا، کاته‌که‌یشی دواى نویزی عهسر بwoo، فه‌رموموی: "إِنَّكُمْ مُصْبَحُوا عَدُوكُمُ الْفَطْرُ أَقْوَى لَكُمْ، وَبَلَغَهُ أَنْ بَعْضَ الصَّحَابَةِ لَمْ يَفْطَرُوا فَقَالُوا: أَولَئِكَ الْعَصَّاءُ.. أَولَئِكَ الْعَصَّاءُ". رواه مسلم. واته: ئیوه ئەگەن به دوزمندان رۆژوو شکاندن

^(۱) لە شوینکه‌کانی ترى ئام کتىبەدا باسى دەکەين کە لە كويىدا دەبىتە فه‌رزی عهین - إن شاء الله ..

بەھیزترە بوتان، وە پیشی گەیشت کە کۆمەلیک لە ھاوهلەکانى نەیانشکاندوو، فەرمۇسى: ئەوانە لایان دا... ئەوانە لایان دا.^(۱)

گومانى تىدا نىيە ئەگەر جىهاد كردن و رۆژووگرتىن بەرامبەرى يەك بۇونەوە بەجۇرىك ئەگەر يەكىكىيان ئەنجام بىدەي ئەويتت بۇ نەكريت ئەو جىهادەكە پېش دەخەيت ئەمەش بۆچۈونى كۆى زانايانە واتە (پاتفاق الأمة).

۲- زانايانى ئىسلام ھەموويان باوهېريان وايە ئەگەر جىهاد بۇو بە فەرزى عەين ئەوە پېش حەج دەخرىت، واتە: بە (إجماع)ى زانايانى ئىسلام جىهادىرىنىڭ كە پېش حەج كردىنىڭ دەكەۋىت بەجۇرىك كە ھىچ زانايانەكى بەریز بە پىچەوانەي ئەم ھەلوىستە نىيە.

كە واتە جىهاد كردن پېش رۆژوو دەكەۋىت، پېش حەج و نويىزىش دەكەۋىت، چونكە ئەگەر تۆ بتەۋى بچى بۇ شەپو كاتى نىوهپۇ بۇو دواى ئەخەى بۇ عەسرى يَا نويىزى عەسر لەكەل نىوهپۇ دەكەي.

بەلىن برای خۆم نويىزەكان كۆ دەبىتەوە لەبەر جىهاد، ئەمەش لات غەریب نەبىت تەنانەت پىغەمبەرى خوا بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ نويىزى عەسرى فەوتاند لە رۆژى خەندەقداۋ فەرمۇسى: "مَلَأَ اللَّهُ قبورهم وبيوتهم ناراً شغلونا عن صلاة الوسطى - صلاة العصر" رواه مسلم. واتە: خوا گۆپو مالىيان ئاگر تىبەردا خەرىكىيان كردىن و نەيانھىشت بېرژىئىنە سەر نويىزى عەسر.

كە واتە جىهاد كە بۇو بە فەرزى عەين پېش ھەموو فەرزەكانى تر دەكەۋىت لە كاتىيىدا ئەگەر يەكىيان ئەنجام بىدەي ئەويتتى ئەوا جىهادەكە ئەنجام دەدرى و پېش دەخرىت.

^(۱) تەنها بەمۇى چەند عوزرىك شەرعىيە وە نەبىت ئەوانىش باس دەكەين ئەويش تاكە تاكە مۇسلمانان نەك وەك كۆمەل.

[بەلنى برای خۆشەویستم دە تۆش وەرە مەيدان، دە تۆش وەك "حەمزە و عەلی و عومەر و موصعەب و تەلھە"؛ وەرە بەرەو مەنزاگای موجاھیدانى ئىسلام بەپى كەوە، دە تۆش وەك شىرى ناو بىيىشە خۆت بىخەرە ناو كورەي ئاڭرەوە و چەك و تاقمەكتەن ھەلگرە و فيشەك بىخەرە بەركار و چاوهكانت بە وردى لە نىشانەي تەنگ و پەنجە لەسەر ماشەكەي دابنى بە كەللەي بۇگەنى بەچەكە كافرەكانىيەوە بنى و مىشكىيان تىتكەل بە خوين و كۆشت و خاك بکە.... ئى مۇسلمانى ئازىز ئەمە ھەلۋىستى كۆز زانىيانى ئىسلامە، ھەركەسىتكىش ئەمەي بە دلّ نىيە و بە لايەوە چاك نىيە با بېروات مجادله لەگەل بۇچۇونەكانى ئىمامى بەرىزو خۆشەویستان ئىمام شافىيى بىأت بۇ وەلامى].

چون جیهاد ده بیته فهربزی عهین؟

ئیستا ئهوه ماوه که پرسیار بکهین، ئایا ئهو حالتەی ئیستا ئیمە له ناویداین له ئەفغانستان و فەلەستین و فلیپین [و کوردستان]... له هر پارچە زھویەکى تردا که موسلمانان تییدا دەزىن ئەبیتە فهربزی عهین؟

بۇ وەلامى ئەم پرسیارە ئەوهندەی من سەیرى پەراوه کانى تەفسىر و حەدیس و فيقەم كردبىت لەو كاتەوه کە نووسىنەوهى هەرسىنەكى دەستى پېكىرىد بىت، واتە: "تەفسىر و حەدیس و فيقە" هەر لە سەرەتاوه تاكو ئەمۇ باسى ئەوهيان كردووه كە جيياد دەبىتە فهربزى عهين لە چەند كاتىكدا، يەكىن لەو كاتانە ئەوهىيە ئەگەر: هىزى كوفر هاتنە ناو خاكى ئىسلام ئەوه جيياد دەبىتە فهربزى عهين وەك نويژو روژوو. جوولەكە بنكەي ئىسلام و شارى پېرۈزى قىبلەي يەكەمى موسلمانانيان داگىر كردووه، سەرەرای داگىر كردنى ئەو ناوجە و ولات و شارانەي ترى ئىسلام، كەواتە جيياد كردىن فهربزى عهينه لە سەر يەكە يەكەي موسلمانان. روسىيا خاكى ئەفغانى داگىر كردووه، [نه لە كوردستان] نە لە هىچ پارچە زھویەكى خاكى ئىسلام نابىنин كە بەرنامەي خواي گەورە تییدا فەرماننەروا بىت، ئايى جيياد نابىتە فهربزى عهين؟! كەواتە ئیستا جيياد لە ئەفغانستان فهربزى عهينه، بەلكو جيياد بۇو بە فهربزى عهين لەو كاتەوه کە روسىيەن ناو ئەفغانستان، بەلكو جيياد هەر لەو كاتەوه فهربزى عهين بۇو كە (نصارى) ئەندەلوسى لە موسلمانان سەندهوه و داگىرى كرد، ئەو حوكىمە لەو روژهوه هەتا ئەمۇ نەگۇراوه و وەكويەك وايە.

جيياد فهربزى عهين بۇو لە سالى ۱۴۹۲ زەردەوامىش ئەبىتە تاوه كە پارچە زھویەكى خاكى ئىسلام كە رۇزىك موسلمانان فەرماننەروا يابيان تىیدا كردبىت بگەپىتەوە ژىير فەرماننەوابىي ئىسلام و ژىير چىنگى موسلمانان. ئەى برای ئامادەي موجاهيد: وا گومان نەبەيت ئەگەر سالىك لە ئەفغانستان يان دوو سال يان سى سال يان پىنج سال جيياد بکەيت ئىتەر فەرزىيەتى جييادت لە كۆل كەوتۇو، دواي ئەفغانستان پاپەرە بۇ فەلەستین، ئەگەر توانايى شەر كردىت هەبۇو، هەتاوه كە وزەت

تىيادا بىيت دەبىيت بىرۇي، بېرىق بۇ بوخارا بۇ فلىپين.... [تۆى مۇسلمان نابىيت بىر لە دانىشتن و قاج راخستن بىكەيتەوە لەھەر پارچە زەھىيەكدا كە بىتوانى چەكى تىيادا ھەلگرى جىهاد فەرزى عەينە، قەت لىت جودا نابىيتەوە، تۆى مۇسلمان دەبىي بىر لەو بىكەيتەوە كە گەلان لە تارىكى بىي باوهېرىي و ئابپۇرىي دەربېتىنى و رۇشنايى ئىسلامى خۆشەویستيان پىي بناسىتىنى، ئەم بىرای خۆشەویستىم خۆ ئەم ئىسلامە پېرۋەزه ئەگەر بە خۇيىتىزان نەبوايە بەي ئىيمە نەدەگەيشت و پاك نەدەبۈويەوە، چاكتىن بەلگەش ئەوھەي كە شوئىنى لاشەكانيان لە دەشتەكانى ئەفغانستان و ئىران و تۈركىيا و كوردىستاندا دەبىنرى "واتە لاشەي يارەكانى موحەممەد ﷺ" تۆش ئەم فەرزە خوايىيەت لەسەر ناكەويىت ھەتاوەكى دەمرىت، ھەروەك نويىز وايە هىچ جىاوازىيەكى نىيە، ھەروەك چۆن نويىزىكى دەرسەر مەرۋە ناكەويىت مەگەر بە مردىن، يان نەخۆشى يان كويىرى يان شەلى ھەروەك خواي گەورە دەفرەرمۇيت: ﴿لَا يَسْتَطِعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَيِّلًا﴾ النساء: ٩٨ واتە: تەنها ئەم پىياوه پېرو ژۇ و مەنداانە نەبىيت كە ناتوانى بە فيئل لە چىنگى موشرىكە كان پا بىكەن، يان ئەگەر راش بىكەن بىنگەيى كۆچ كىردىن نازانى، ئەوانە عوززىيى شەرعىيان ھەيە [﴿فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهَ أَن يَعْفُوَ عَنْهُمْ﴾ النساء: ٩٩ واتە: ئومىت ھەيە كە ئەوانە خواي گەورە لېيان بىبورى]. كەواتە بىنگە لە كويىر و شەل و نەخۆش نەبىيت جىهادت لەسەر ناكەويىت ھەتاوەكى دەمرىت.

مۇلەت وەرگرتىن بۇ جىهاد

كەواتە جىهاد كىردى بۇو بە فەرزى عەين، ئىستىتا كە فەرزى عەينە وەك نويىزەكانىلى دى هەروەك (فقھاء) دەفەرمۇون: ئەگەر ھىزى بى باوهېرى زھوى مۇسلمانانى داگىر كرد ئەو جىهاد دەبىتە فەرزى عەين وەك نويىز و رۇژوو و ناتوانىرى وازى لىيېھىنرىت.

لەوكاتەدا پىيوىستىش بە ئىزىن وەرگرتىن ناكات، ئىزىن نە لە دايىك و باوكت وەرگرە و نە لە ئەمېرەكانىت، نە لە مامۇستاكەت، نە لە بەخىوکەرت، نە لە خىزانىھەكت، نە لە خاوهەن قەرزەكەت، لە ھىچ كەسىك داواى ئىزىن وەرگرتىن مەكە و بىكە وەرە بى بەرە جىڭكەپىرۇزى بارەگاى موجاھيدان و پىشىمەرگەكانى ئىسلام ملى رى بىگە. ئايا ئەي براى بەپىزىم تو داواى ئىزىن لە دايىك و باوكت دەكەي بۇ ئەنجامدانى نويىزى نىوەرۇ يان نويىزى عەسر؟؟!!

ئەگەر پىيان وتى: كۈرمەچۇ بۇ مىگەوت، چونكە موخابەراتى شىوعى و بەعسىي بەسەرتەوەن دەترسى بىت كۈژن رۆلە نويىزەكە مەكە. ئايا "جائىزە" رەوايە فەرمانى خواى گەورە وازلى بھىنرىت بۇ فەرمانى دايىك و باوک؟ [بەلى راستە دايىك و باوک دلىان بۇ جەركۈشكەكەيان دەسووتى دەترسەن لەوەى كە كۈرە شىرىنەكەيان زىندانى بىرى يان بىكۈزى!] . بەلام ئايا جائىزە كە فەرمانى خواى گەورە تەرك بىرىت و كارى پى نەكىرىت؟ [نەخىر ئە مۇسلمانى بەپىزەرگىز بۆت نىبە وازو لە فەرمانى خواى گەورە بىنى]. كىيە دەلىت فەرمانى دروستكراو دەخرىتە پىش فەرمانى دروست كەرەوە؟ لە سەھىھى بوخارى و مۇسلمىدا ھاتووھ كە پىغەمبەرى خوا بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ دەفەرمۇيت: (إنما الطاعة في المعرفة) واتە: گۈپىرايەللى لە چاکەدا دەكىرىت، لە فەرمۇودەيەكى ترى سەھىخدا ھاتووھ كە ئىمامى مۇسلمىم رىۋاىيەتى كردووھ پىغەمبەر بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ئەفەرمۇيت: (لا طاعة لمخلوق في معصية الخالق) واتە: گوپرايەلى نىيە بۇ دروستكراو له سەرپىچى دروستكەرد.^(١)

ئىين روشد زانايىھى مالىيكتىرى دەفەرمۇيت: (وطاعة الإمام واجب ولو كان غير عدل - ولو كان فاسقا - إلا إذا أمر بمعصية ومن المعصية منعه الجهاد الستعين) واتە: گوپرايەلى بۇ ئىمام فەرزە ئەگەرچى ئەو ئىمامە دادپەروھىش نەبىت يان لادەر بىت تەنها ئەگەر فەرمانى كرد بە تاوان - واتە ئىشىك كە خواى گورە پىيى ناخوش بىت. ئەوه بە گوئى ناكىرىت، جا بەشىك لەو تاوانانە ئەوهىيە كە ئەگەر ئىمامە كە رېڭەى جىهادى لى بىگرىت، لە كاتىيىكدا كە فەرزى عەين بىت، ﴿بِلَامْ كُوْمَلْيَكْ لَهُ كَسَانْهَى كَهْ دَلْيَانْ نَخْوَشَهْ لَهُ وَانْهَى كَهْ حَزْ نَاكَهْ رَقْذِيَكْ لَهْ رَقْذَانْ جَيْهَادْ بَكَهْ وَ جَيْهَادِيَانْ لَهْ مِيْشَكِي خَوْيَانْ سَرْپُوهْتَهُوْ وَ دَهْشِيَانْهُوْ لَهْ مِيْشَكِي مُوجَاهِيدَهْ كَانِيْشِى بَسِرْنَوْهُ دِيْنَ بُوْ گُومَانْ دروست كىرىن[﴾] ئەم فەرمۇودەي پىيغەمبەر ﷺ دىيىن دەيىكەن بە بەلگە بۇ فەرزىبۇونى ئىزىن وەرگرتەن لە دايىك و باوك، فەرمۇودەكە ئىمام بۇخارى دەيگىپرىتەوە كە ئەمەش بەشىكى فەرمۇودەكەيە: پىياوېك هات بۇ لاي پىيغەمبەر ﷺ وتسى: (إن لى أبوبين وأردت الجهاد قال ففيهما فجاهد)، واتە: من دايىك و باوكم هەيە دەشمەۋى جىهاد بکەم، فەرمۇوى: بىرۇ جىهادى دايىك و باوكت بکە. واتە خۇت لەگەل ئەوان ماندرو بکەو خزمەتىيان بکە. بەللى ئەم فەرمۇودەيە راستە، بەلام ئەمە لە كاتى فەرزى كىفایەدا بۇوه، چونكە رۆزانى شەركەرنى پىيغەمبەرى خوا ﷺ هەندى لە شەرەكانى سوننەت بۇون، ھەندىيەكىيان فەرزى كىفایە بۇوه، نازانىن لە زەمانى پىيغەمبەردا ﷺ شەپرېك جىهادى تىيدا بۇوبىت بە فەرزى عەين تەنها لە (خەندەق و تەبۈوك)دا نەبىت، تەبۈوك چونكە پىيغەمبەرى خوا ﷺ داوايى كرد كە ھەمو موسىلمانان دەرچىن بۇ شەر بە گشتى و خەندەقىش چونكە مەدىنە چواردهورى گىرابوو لە لايەن بىباوهەكانەوە ھەتا لە كاتى "فەتحى مەككە" دا لە سالى

^(١) سەيرى كىتىبى جامع الصغير، رقم: ٧٥٢٠ بـ.

هه شته می کوچیدا پیغامبر ﷺ فهرمانی نه کرد که موسلمانان به گشتی دهرچن.
ئه گهر فهرمانی بکردا يه به گشتی دهرچن ئه وه دهبوویه فهربزی عهین.
له پاش ئه مانه هه موو ئه براي بهريزم:

جیهاد کردن ریك نه خرا واته "حوكى جیهاد" به گشتی "قطعى" و به يه كجاري و
سەرىيەخۇ نەبۇو تەنها له دواي شەرى تەبۈوك نەبىي كە حوكى جیهاد سەرىيەخۇ
بۇو، له دواي دابەزىنى سورەتى (القوية)^(۱) ئايەتى شمشىر دابەزى ئايەتەكانى ترى
(نه سخ)^(۲) كرده وەك واتە: ﴿أَدْعُ إِلَى سَيِّلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ﴾
(النحل: ۱۲۵) واتە: بانگەواز بکە بۇ رېگەي پەروەردگارت به حىكمەت و لىزانى و
ئامقۇڭارى باش، يان ﴿فَاصْفَحْ الصَّفَحَ الْجَيْلَ﴾ (الحجر: ۸۵) واتە لىيان ببۇرە و
وازيانلى بىنە به لىبۈردىنىكى زۇر جوان. لەسەر ئەم ئايەتەنە پیغامبر ﷺ
هاوهەكانى پەروەرده كرد كە به هىچ شىۋىھېك ھىررش نەكەنە سەر بىباوهەكان و
لىيان تووپە نەبن و كوشتاريان لەگەلدا نەكەن، ئەگەرچى ئەوانە "واتە بى
باوهەكان" موسلمانان تۈوشى ناسۇرى بکەن، بەلام كاتىك ئايەتى شمشىر و شەپ
دابەزى ئايەتەكانى ترى سېرىيەوە واتە "نه سخى" كرده وە ئايەتى شمشىريش

^۱ مېبەست لىرەدا ئەوەي كە پىتش شەپى تەبۈوك و دابەزىنى سورەتى تەوبە مېشتا حوكى ئەم ئايەتەنە مابۇو كە تىياناندا وازمەتىان و لىخۇشىيون بۇ بىباوهەپان دەرەپېتىت، دەفرەرمۇيت: ﴿لَكُذَّ دِينُكُذُّ وَلَيْ دِين﴾ (الكافرون: ۶)، يان ﴿أَلَرَّ تَ إِلَى أَلَرَّ قِيلْ لَهُنْ كُفُّوًا أَتَدِيْكُمْ وَأَقِيمُوا أَصْلَوَةً﴾ (النساء: ۷۷)، بەلام دواي دابەزىنى سورەتى توبە ئەم ئايەتەنە نەسخ بۇونەوە و حوكىمەك يان نەماوه بە جۆرەك داوى كرد لە موسلمانان كە مىررش بەرنە سەر كافرەكان .
والله أعلم.

^۲ نەسخ بىرىتىيە لە سېرىيەوەي حوكىتكى شەرعى بە هۆى دابەزىنى قورئان يان فەرمۇودەي پېغامبر ﷺ كە حوكىم شەرعىيەكى يەكەم جار پىتش دابەزىنى قورئان يان حەديسى پېغامبر ﷺ كارى پىن كرابىت. بەلام دواي دابەزىنى كۈپانكارى بەسەردا هاتېنى، نەمۇنە: موسلمانان يەكەم جار بۇويان لە (بىت المقدس) دەكىد بۇ نويزەكان، بەلام ئەمە نەسخ بۇوييەوە و كىپىا بۇ (مسجد الحرام) پاش دابەزىنى ئەم ئايەت: ﴿فَوَلَّ وَجْهَكَ سَطْرَ الْمَسْجِدِ﴾ (البقرة: ۱۴۴).

ئەمە یە: ﴿فَإِذَا أَنْسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدُوكُمْ وَخُذُوهُمْ وَاحْصُرُوهُمْ وَاعْدُوْلَهُمْ كُلَّ مَرْسَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَءَاتُوا الزَّكُوْةَ فَخُلُّوا سَيِّلَهُمْ﴾ (التوبه: ۵) واته: جا کاتیک ئەو مانگانەی کە شەپ تىیدا حەرامە رابوردن، ئەوھە موشريکە کان بکۈژن لە ھەر شويىنىك دەستتانا بکەون، بىيان گىرن بە دىل و چواردهوريان بگىن مەيەلن بىنە ناو "مسجد الحرام" وە، بۇيان دانىشىن لە ھەموو رىڭە يە كەوھە کە شويىنى گومانى گىرتىن و كوشتنىيان بىت، چونكە خواى گەورە ئەوھبوو فەرمۇسى: ﴿فَسَيَحُوْا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ﴾ (التوبه: ۲) واته: ئەمە موشريکە کان بگەپىن بە هيىمنى و ئاسايىش بەسەر زھويدا چوار مانگ. بە جۇرىك لەو چوار مانگەدا دەستدرېزىيان بۇ نەكرا، بەلام لە ئايىتى شمشىردا دەفەرمۇيت ئەو چوار مانگە رابوردن تەواوبىوون ئەوھە بىيانكۈژن، بەلىنى شمشىر ھەر بىنلىقى لە گەردىنى بى باوهەراندا ئىشى خۆى ھەركات ھەتاوەكى دىنە ناو دىنى خوا و موسىلمان دەبن ﴿فَخُلُّوا سَيِّلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾ [خواى بالا دەست و كارگىپىرى ئاسمانە کان لە سەرەتتىنەن و لە سەرەتتىنەن خۆى بەرناىە داناوه بۇ موسىلمانان و ئاكاداريان دەكەت] و دەفەرمۇيت: ﴿وَقَاتَلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَةً كَمَا يَفْتَلُونَكُمْ كَافَةً وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ﴾ (التوبه: ۳۶)، واته: بکۈژن و جەنگ بکەن لەگەن موشريکە کاندا بە گشتى وەك چۈن ئەوان شەپو كوشتار لەگەل ئىتىۋە دەكەن بە گشتى و بشزانىن بە راستى خواى گەورە لەگەل لە خواترسە کاندىايە، خواى گەورە دەفەرمۇيت: ﴿وَقَاتَلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةً وَيَكُونُ الَّذِينُ لَهُ فَإِنْ أَتَهُوا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ الأنفال: ۲۹ واته: شەپىان لەگەلدا بکەن و بىيانكۈژن ھەتاکو شىرك نەمىنى و ياسا و فەرمان ھەممۇسى تەنها بۇ خوا بىت.

[بەلىنى ئەي برای موسىلمان ئەوهش ئاكادارىيە خواى گەورە نەمەلەن و لە ونابىرىنى فيتنە و خرابەي بەستۈوه بە كەردىنى شەپەرە و دەفەرمۇيت: شەپىان لەگەل بکەن ھەتاوەكى فيتنە

بلاونە بىتتەوە، بەلام زۇر بە داخەوە ئەمپۇ خەلکى لېيان شىتواوه و پىچەوانەي دەكەنەوە و دەلىن: كورە شەپەركەن تا فىتنە بلاونە بىتتەوە، كورە ھەي ھاوار ئەمە پىچەوانەي فەرمانى خواي گەورە يە بەلتى جىهادو شەپەركەن ئەپەتكەن ئەپەتكەن چۈن فەرمان كىرىن بە چاکە و بەرھەلسى كەن لە خراپە دەكىرىت، پىغەمبەرى خوا بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ بۆچى نېدەتowanى رۇزىك لە رۇزان لە مەككەدا بىت بشكتىنى؟ بەلام لە شەپى بەدردا كەللەي ئەبوجەھل ھاتە بەردەستى و لە فەتحى مەككەدا دە هەزار پىشەرگەي شەمشىر لە دەستى لەگەل بۇ سى سەدو شەست بىتى كراو بە خواي ناو مەككەي رماند، ئەگەر جىهاد نەبوايە ئەمەي دەكىد؟ خۇ خواي گەورە ئەيتowanى بەبى شەپىش سەريان بخات، بەلام خۇ ئەم دىنە سىحرى نىبىه] ئايەتى شەمشىر [فإذا أسلَحَ الْأَشْهُرَ لِحُرُمٍ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ ﴿٢﴾ وَئايەتى [وَقَاتَلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَةً كُلُّهُمُ الْأَشْهُرُ لِحُرُمٍ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ ﴿٣﴾ وَئايەتى شەمشىردا ئەم ئايەتانە خەلکى سەر زھوی كرد بە سى بەشەوە وەك چۈن (ابن القيم) دەفرەرمۇي:

١. موسىلمانى ئەمین.
٢. پەيمان لەگەل خوا كردوو.
٣. بى باوهەرى ترسنۇك، واتە باوهەرىينان يان جزيه دان، يان ئەگەر (جزيء)^(١) نەدەن دەكۈزىن.

لەبىرئەوەي لەو رۆزەوەي ئەم ئايەتانە دابەزىن ھەتاوهە كۆ ئەمپۇ موسىلمان سى شتى پىشىيار كردووە بۇ كوفىر:

موسىلمان بۇون، يان جزيه دان، يان دەكۈزىن.

^(١) جزيه بىرتىيە لە بىرئە پارەي سىاريى كراو لە موشىركەن و بىباوهەپانە وەردەگىرىت كە موسىلمان نابن و لەنار دەسەلاتى ئىسلامىيەدا دەمەتتەوە، بى پاراستنى مال و نامووس و گىان و پاراستنى ماھە كانىيان.

قۇناغەكانى شەرعىيەتى جىهاد

لە دواى دابەزىنى ئايەتى شمشىئر ئايەتە كانى قورئانى پىرۆز ياساىيەكى نەگۆپيان دانا بۇ جىهاد لە ئىسلامدا، چونكە ياساى جىهاد واتە (حوكىمى جىهاد) لە رۇزگارى ئىسلامدا بە چوار پلەو قۇناغدا تىپەپرى كە ئەمانەى لاي خوارەوهن:

قۇناغى يەكەم: وەك (ابن القيم) دەفرمۇي: لە مەككەدا جىهادىرىن قەدەغە بۇو بەرامبەر ئازار و سىتەمى بى باوهەن. [هەرچەندە هاۋپى و هاۋەلەكانى پىغەمبەرى خوا عَزِيزٌ لە ژىر ئازار و نارپەختىدا ئەتلانەوه، هەرچەندە پېشكۈيان بۇ گەرم دەكىرىن و بە پېشىدا دەيان خىستە سەر پېشكۈكە، هەرچەندە لە بىبابانى گەرمدا لە مەككە كە ئەرۇنى كەرمى هاويندا بەردى گەرميان دەخستە سەر سك و سنگيان، هەرچەندە ئەبوبەكرى دل نەرم لە ژىر پېللەوى جەندرمەكاندا ئەبۇرایەوه! ! بەلام لەكەل ئەمەشدا جىهادىرىن قەدەغە بۇو]، چونكە پەروەردگار دەفرمۇيت: ﴿أَتَرَ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّرًا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ﴾ (النساء: ۷۷) ئەمە پرسىيارە، واتە: ئايا ئەي سەرت سوورپەنامىنى لە كەلىك كە داوايان كرد شەپىيان لەسەر فەرز بىت كە لە مەككەدا دابۇون، بەلام پېتىان وترى واز لە شەپەپەنن كاتى نەھاتووه و خۇتان ئامادە بىكەن بە جىھەنمانى نويز؟^(۱) [ابن الکثیر] لە تەفسىرە كەيدا ئەفرمۇي: ئىبن عەباس (خوايان لى رازى بى) دەفرمۇي: عەبدۇرەھمانى كورى عەوف لەكەل چەند هاۋەلەتكىدا هاتن بۇ لاي پىغەمبەر عَزِيزٌ، وتىان: ئەي پىغەمبەرى خوا عَزِيزٌ ئاي چەند بە عىزەت بۇوين كاتىك كە موشىريكىش بۇوين، بەلام كە باوهەرمان هيتنما زەلیل بۇوين، پىغەمبەر عَزِيزٌ فەرمۇي: (إِنِّي أَمْرَتُ بِالْعَفْوِ فَلَا تَقْتَلُوا)^(۲) واتە: من فەرمان پى كراوه بە لىپىورەدىي و لىخۇشبوون، شەپەلەكەل ئەم كەلەدا مەكەن].

قۇناغى دووھم: ئىزىنيان پى درا بە جىهاد كىرىن، ئەمەش لە سەرەتاي كۆچ كەندىدا بۇو، وەك خوايى گەورە دەفرمۇيت: ﴿أُذْنَ لِلَّذِينَ يُقَاتَلُونَ بِإِنَّهُمْ ظُلْمُوا وَلَنَّ اللَّهُ عَلَىٰ

^۱ صفة التفاسير، م، ۱، ص ۱۲۹.

^۲ رواه ابن أبي حاتم وأبوداود والنسائي ۳۰۸۶ - قال الالباني صحيح الاستاذ.

نَصْرِهِمْ لَقَدِيرُهُ (الحج: ٣٩) [موجاهید ده فهرومویت: ئەمە يەکەم ئایەت بۇو کە دابەزى لە سەر جیهاد].^(١)

قۇناغى سىيىھم: جیهاد كردن فەربىبۇو، بەلام ئەگەر كافرەكان ھېرىشيان بۇ كردن، [واتە نابى موسىلمانان دەستپىتشخەرى بىكەن بۇ شەرەتتا دەستىيان بۇ درىز نەكىرىت]، وەك خواى گەورە دەفهرومویت: ﴿ وَقَاتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِيرَ ﴾ (البقرة: ١٩٠) واتە: بىكۈن و شەر بىكەن لە رىنگەي خادا بۇ بەرزىكىدە وە ئايىنى خوا ئەوانەي كە شەپۇ كوشتارتان لەگەل ئەكەن و دەستىدىرىيىش مەكەن، بە جۇرىيىك ئىيۇ دەستپىتشخەرى شەپەمەن، چونكە بە راستى خواى گەورە دەستىرىيىشكەرانى خۆش ناوىفت.^(٢) [ابن كثیر نەفەرمۇي: پىغەمبەرى خوا شەپى شەپى دەكەل ئەو كەسانەي كە شەپىان لەگەل دەكەل و وازى دەھىتى لەوانەي وازىيانلى هىتىابۇ لە بەر دابەزىنى ئەو ئايىتەي پىشىمۇه].^(٣)

قۇناغى چوارەم: بە گشتى جیهاد بۇو بە فەرزى سەرشاشى موسىلمانان بەرامبەر ھەموو كافرېك، دەبى موسىلمانان ھېرىش بەرن بۇ بىباوهەران، ئەمەش بە دابەزىنى ئەم ئايەته بۇو كە زانىيان پىتى دەلىن: ئايەتى شەمشىز

﴿ إِذَا أَنْسَلَخَ الْأَشْهُرُ لِلْحُرُمِ فَاقْتُلُوا الْمُشَرِّكِينَ حَيْثُ وَجَدُّمُوھُرُ ﴾ ، ﴿ وَقَاتَلُوا الْمُشَرِّكِينَ كَافَةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَةً ﴾.

بەلىنى ئەمە چوار پله و قۇناغ بۇو كە جیهادى ئىسلامى پىيدا تىپەپى. لە پلهەي چوارەمدا جیهاد بۇو بە فەرز بەرامبەر ھەموو بىباوهەران لە سەر زەویدا، بەردەۋام نابى بوهستىئىرى ھەتاوهەكى خەلکى سەرۋەتى موسىلمان بن، يان جزىيە بىدەن، بەھىچ

^١ مختصر تفسير ابن كثیر، م، ١، ص ٤٥٦.

^٢ صفوة التفاسير، م، ١، ص ١٢٦.

^٣ مختصر تفسير ابن كثیر، م، ١، ص ٤١٤.

شىوھىك دروست نىيە ئەمېرى مۇسلمانان واز لە جىهاد بىيىنى، بەلکو دەبىت ئو كاروانە بەردەواام بىت مەتاوهكى هەر پارچە زەوپەيەك رۆژىك لە رۆژان مۇسلمانان فەرمانپەرواپىان تىيدا كردىت بگەرىتەوە ژىرىدەستى مۇسلمانەكان ئەگەر ئو پارچە زەوپەيەك گەرايەوە ژىر دەستى مۇسلمانەكان ئوا ئەو كاتە جىهاد دەبىي بە فەرزى كىفایە. بەلام ئىستا فەرزى عەينە، چۈن دەتوانىن بلىغىن جىهاد فەرزى كىفایەيە؟ [كە پارچە زەوپەيەكى ئىسلام نىيە كوفر داگىرى نەكىدىت؟!] ئەگەر جىهاد وەك رۆژانى عوسمان و عەلى مۇعاويە بىت (خوا لىييان رازى بىت) ئەوە كە متىن ئەنجامدانى فەرزى كىفایە ئەوپەيە كە ئەمېرى مۇسلمانان لەسالىيىكدا جارىك يان دوو جار سوپاپىيەك بىنيرى بۆ ولاتى دوژمنان بۆ ئەوھى شەپريان لەگەلدا بىكەن و فەرزەكە لە گەردەنى مۇسلمانان بىكەوى. [بەلام ئەى مۇسلمانان يەك پارچە زەوپى بۆ دەرمان پېشانمان بدهن كە حوكى خواي گەورەتىدا پىادە بىرىت؟!] نەك ئەوھەندە، خۆزگە لهو زىاتر سەرى نەكىشىا، بەلکو پارچەيەك زەوپىم پېشان بدهن كە مۇسلمانانى تىيدا ئازار نەدرى؟! لە رۆژانى فەرمانپەرواپىي يەكم جىتىشىنى پېغەمبەر ﷺ ئەبوبەكرى صديق (خواي لى رازى بىت) كۆملەلەك پەيدا بۇون كە زەكتاييان نەئىدا بە ئەبوبەكرى صديق، بەلام ئايا خەمۇرى مۇسلمانان ھەروا دائەمتىنى و واپىان لى ئەھىتىن لەسەر ئەم كارە گەورە؟ نەخىر شىرانە لەشكىرى پىكەوەنا و فەرمۇسى: (أينقص الدين وأنا حي)، ئايا دىن بە ناتەواوى ئەنجام بىرىت و منىش بىزىم. ئەمپۇ نەك بە ناتەواوېش ئەنجام نادىرى، بەلکو دەۋايەتىشى دەكىرى، بەلکو لەسەر دىن ھەزاران ئافرهەتى داوىن پاك ھەتك دەكىرىت و رىشى دەيان گەنجى خوپىن كەرم دەسووتىنرى^(١)، ئەى كۆملەلى مۇسلمانانى بەپىز بۆچى ھەلۋىستى ئەبوبەكر

^(١) ھۆ خەلکىنە....

دەزانىن چى لەم ئەستىرە گەورەدا
جىيى نابىتەوا:
رىش و سىواك!
دەرسى قورىغان!
نوپىزى جەماعەتى مىڭەوت!

نانوینن؟!! ئەگەر ئەتەوئى بەرنامەي خواى گوره پیادە بکرىچ جىاوازىيەك ھېيە لە نىوان ﴿كِتَبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ﴾ و ﴿كِتَبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ﴾ واتە (فەرزىبووه لە سەرتان رۇنىۋە گىتن) و (فەرزىبووه لە سەرتان شەپىكىدىن). خوا لىرەدا نەيفارمۇوه جىهاد ھتاوهەك نەئۈلى ساردو سېرى بۇ بەتىنەتەوە، بەلكو بەراشقاوى و راستەوخۇ فەرمۇويەتى: (القتال) واتە شەپ، ھەروەك چۆن پىغەمبەرى خوا ﷺ دەفەرمۇيت: (يوشك أَن تتداعى عَلَيْكُمُ الْأَمْمَ مِن كُلِّ أَفْقٍ كَمَا تَتَدَعَّى الْأَكْلَةُ عَلَى قَصْعَتِهَا، قَلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَوْ مِنْ قَلْتَهُ نَحْنُ يَوْمَنْزِ كَثِيرٍ، لَكُنْكُمْ غَثَاءُ كَثَاءِ السَّيْلِ، تَنَزَّعُ الْمَهَابَةُ مِنْ قُلُوبِ عَدُوكُمْ، وَيَجْعَلُ فِي قُلُوبِكُمُ الْوَهَنَ، قَالُوا: وَمَا الْوَهَنُ؟ قَالَ: حُبُ الدُّنْيَا وَكَرَاهِيَّةُ الْمَوْتِ)^(۱). يان لە رىوايەتىكى تردا دەفەرمۇيت: (حب الدنيا وكراهية القتال). واتە: نزىك بۇوهتەوە گەلان لە ھەموو شوينىكەوە دەستتان بۇ درىز بکەن ھەروەك چۆن دەست بۇ خواردەمنى درىز دەكرى لەناو ئەو شتانەدا كە تىيدا دەخورى، وتمان: ئەى پىغەمبەرى خوا لەو رۇزەدا لە بەر كەميمانە؟ فەرمۇوى: نەخىر، ئىيە لەو رۇزەدا نىدىن، بەلام پۇخلۇن وەك پۇخلۇ سەر دەريا وان^(۲). ترس و ھېبىت لە دلى دۈزىنتاندا رادەكتىشىت و (وەن) دەخرىتەوە دلتانەوە، وتيان: ئەى ئەو (وەن) چىيە؟ فەرمۇوى: خۇشويىستنى دنياو ترسان لە مردن، يان ترسان لە كوشтар].

سەرپىش... ئافەرتى داۋىن پاك!

ھۆ خەلکىنە....

ئا لەم وولاتە بەرىنە

ھەموو شىئى تىايى ئازادە

بەلام ئاوهى جىنگەي ئابىن و تىايى قاچاغ بى:

(يەكتاپەرسىتى) يەو (دین)ە!!

(شىعرى يەكبۇن) (سەردار)

^۱ رواه أَحْمَدُ عَنْ ثُوبَانَ وَصَحَّحَهُ شِيخُ نَاصِرِ الدِّينِ الْأَلبَانِي.

^۲ غشاء: بىرىتىبە لەو گەلا و كەفەي بەسەر دەرياوە كۆدەبىتتەوە هېچ سوودىكى نىبى، پىغەمبەر ﷺ مەبەستى ئەرەبە كە مۇسلمانان نىدىن، بەلام وەك پىتىویست بۇ خوا نەسولخاون تەنها بۇنىڭ ژمارەيە. كوردىش دەلى: ئاۋى زل و دىئى وېران.

جیهاد به گیان و به مال فهرزه

که واته ئىستا جیهاد چىيە؟

فەرزى عەينه لەسەر ھەموو مۇسلمانىك لەسەر زەویدا و عوززەيىنانەو نىيە بۇ ھىچ كەسىك^(۱) ئىتىر فەرماندەركەر بىت يان فەرمانپىنگەراون خاوهن ئىش بىت يان بى ئىش، [خىزانى بى يان بى خىزان، ترسنۆك بىت يان جەربەزەو لىتھاتو بىت]، خاوهن شەرىكە بىت [يان عەرەبانە كىش بىت، ھەركەسىك بىت لە ھەر جۆرە چىنىك بىت لە ھەر شىۋوھ و رەنگ و لەھەر زمانىك كە ئاخاوتى پى بکات، تەنها مۇسلمان بىت ئەملىق لە سەدەي بىستەمدا جىهادى لەسەر فەرزە بە كۆي زانايانى ئىسلام، بەلى خواى پەروەردگار ئەملىق جىهادى فەرز كەردووھ و باسى كەردووھ بە گەورەترين بازىگانى لە زەویدا]، ئەگەر ھەموو مالەكەي ببەخشى جىهادكىرنەكەي لەسەر ناكەويت ھەتاوهك گىانىيشى نەيەتە مەيدان [ھەتاکو خۆيشى نەخاتە مەيدانى شەپو تەنگەوە]، ھەروك دەلىن فلانە كەس پىاوىيىكى زۇر چاکە، چونكە مالەكەي زۇرجار بۇ جىهاد خەرج دەكات، ئەمە جىهادەكەي وەك فەرزى عەين لەسەر نەكەوتتووھ ھەتاوهك بە گىانىيشى بەشدارى نەكەت مەگەر لە كاتىكدا كە ئەمېرى مۇسلمانانى جىهادى ئىزىنى بدا و بلى تۆ كاسپى بکە و پارەكەت بىنېرە بۇمان، چونكە پىيوىستمانە، لەم كاتەدا فەرزەكەي لەسەر ئەكەويت^(۲) ھەروك چۈن فەرماندەي شەپ فەرمان دەكەت بە موجاھىدىك كە تەنها چىشت لى بنى، يان بە يەكىن دەلىت تۆ بە تەنها بەرگەرۇوی جلوبەرگ بە بۇ موجاھيدان ھەر بە هەمان شىۋوھش دەتوانى فەرمان بە موجاھىدىك بەرات كە بپوا بازىگانى بکات.

^(۱) جە لەو دىيارىگەراوانە نەبىت بق چەند كۆمەلتىكى دىيارى كراولە قورئان و سونتە تدا ھاتىن.

^(۲) فەرماندەي شەپ حالتى شەپەكە دەزانىتت و ناگادارە كە پارەي نەو دەولەمەندە موجاھىدە جىنگىر دەكەت بۇ شۇونە لەركاتەدا واي بەچاڭ دەزانىتت بۇ كاسپى، بەلام بەمەرجى دلۇ دەرۇونى پىتى خوش بى بەشدارى شەپ بکات. والله أعلم.

لەم حالىتەى كە ئىستا ئىمە تىيىدا دەزىن جائىز نىيە بۇ ھىچ موسىلمانىك كە پارە ھەلگرىنى و بىخاتە ناو بانقەوە، دەبىن ھەرچى مالى ھەيە ھەمۇرى بىبەخشى بۇ جىهاد، ھەتاوهەكى يەك بىن باوهەر لە زەۋى موسىلماناندا نەمىنى، واجبە لەسەر دەولەمەندەكان كە تەيارە بۇ موجاهيدان بىكىن، واجبە دەبايەيان بۇ بىكىن، موشەك و ھەمۇ پىنداويسىتى شەپىرى موجاهيدان ئامادە بىكەن و بوييان بىكىن. ھەتاوهەكى ئەم كاروانە بەپىزە بىكەۋىتە رى بۇ جارىيەتى تىريش زەۋى ئاوهەدان بىتتەوە بە رۇشتىلىي ئىسلام.

[پىويسىتە ئەگەر يەك دىنارىشمان لە گىرفاندا بىت بىبەخشىن بۇ ئەوهەي ئەم كاروانە جىهادىيە بىگاتە مەنزلەن، ئەى خاوهەن پارە و سامانەكان بۆچى وەكى ئىمام عوسمانى خۆشەویست نايەنە مەيدان؟ ئەو عوسمانەي كە لە كاتى شەپى تەبۈوكىدا دە ھەزار دىنار و سىن سەد حوشتر و پەنجا ئەسپى بە ھەمۇ كەلوبەلەوە بەخشى بە پىغەمبەر ﷺ ئەبوبەكر حەلۋىست نانوئىن؟ ئەبوبەكرە كە ھەمۇ مالەكەي بىرىتى بۇو لە چىل ھەزار درەم ھىتىاي و دايىھە دەستى پىغەمبەر ﷺ، ئەبوبەش فەرمۇسى: "چىت بۇ خىزانەكەت ھىللاۋەتەوە؟ وەلامى دايىھە و فەرمۇسى: خوا و پىغەمبەرم بەجىھىشتۇرۇ بوييان"]، بەلكو زانايانى ئىسلام فەتوایان داوه و ئەفەرمۇون: "إذا سبیت امرأة في المشرق وجب على أهل المغرب تحليصها". واتە: ئەگەر ئافرەتىيە موسىلمان لە رۆژھەلات ژىردىھەستە بىباوهەران بۇو واجب دەبىن لەسەر موسىلمانانى رۆژئاوا كە بىن رىزگارى بىكەن.^(۱)

^(۱) با نەزانان لۆمەي ئەو برايانە ئەتكەين كەوا زمانى ھىز بەكاردىتىن بۇ ئازادىرىدىنى ئەو خوشكە موسىلمانانەي كە لەلای قىبىتىيەكاني مىسر بەند كرابۇون، يان لە تولەكىرىدەوەي بىكۈزانى خوشكە (دوعا)دا! ! عبدوللەي كورى موبارەك (رەحىمتى خواي لىنى بىن) دەفرمۇسى:

كيف القرار وكيف يهدأ المسلم
والمسلمات مع العدو المعتمدي

ئیمامی مالیک ده فرمویت: (یجب علی المسلمين کف اسرارهم ولو استنفدت
أموالهم)، واته: واجبه له سر مسلمانان که ئه سیره کانیان رزگار بکەن و فیدیه یان
بۇ بىدەن ئه گەر هەرچى مالیشیان ھەیه تەواو بىت، ئەی مسلمانان چ وەلامىكتان
ئامادە كردۇوه بۇ بىردهم پەروەردگار لە کاتىكدا نامووسو شەورەف ئافرەتانى
مسلمانى داوىنچاک ھەتك دەكريت؟ لە کاتىكدا ئافرەتانى مسولمان لە ژىز زەمینى
جەندىرمەكاندا و [بەچە تاغوتەكاندا] داوىنچا دەكەويتە خوارەوە؟ يان بۇ ئەم
ھەمو مۇ مۇسلمانە لە جىهاندا رۆزانە دەكۈزىن؟ بە ھەزاران مۇسلمان لە بىرسان
دەمنى لە بەر نەبوونى پارۇويەك نان کە خۆيانى پى بىزىن؟ ئایا خواى گەورە و
عادل قبۇل دەكات لە دەولەمەند و بازىرگانەكان کە پارەكەيان ھەلبىرن؟!!

دووباره ئىمە پرسىيار دەكەين ئایا کامتان بەرىزە لای خواى گەورە؟ دەولەمەندى
پارە ھەلگريان ھەزارى سك بىرسى و نەدار؟ لەگەل ئەوهشدا دۇزمىانى ئىسلام
رۆزانە دەيانكاتە قوربانى، دىارە لە بەر نەبوونى پارەيەكى وەها بۇ كېرىنى تەقەمنى
ھىچ بەرھەلسىتىيەكىان پى ناكىرىت، ئەگەر پىشىان بىكىرىت وەك پىۋىست نىيە، ئایا
پاداشتى کاميان لای خواى گەورە زۇر گەورەيە؟ ئایا ھەرچى پارە و ئالتۇون و
سەرۋەت و سامان ھەيە يەكسان دەبىت لەگەل خوينى مۇسلمانىك يان نامووسى
ئافرەتىك لای خواى گەورە؟!! لەم کاتانەدا جائىز نىيە ھەلگرتى پارە و پۇل بە¹
ھىچ شىۋەيەك، ئەگەر جىهادەكە پىۋىستى بە مال و سەرۋەت ھەبۇ ئەوه دەبىت
مالەكەتى بۇ پىش بخەي، ئایا ئەگەر كەسىك بە وىزدان و ژىرانەوە بىر باتەمە
گومانى دەبىت لەوهى كە ئەمپۇ موجاهيدان زۇر پىۋىستىيان بە پارە و مال و
تەقەمنى دەبىت؟! ئایا زۇر مۇسلمان نەبوو نىنۇكى پەنجەكانى ھەلۋەرى لەناو
بەفردا بەھۆى نەبوونى پىلاۋەوە كە لەپىي بکات؟ ئایا زۇربەي مۇسلمانان لە
زستاندا رەق نەبوونەوە بەھۆى سەرمماوه؟ بەكۆمەل دەيان بىينىن كە سەرما رەقى

مسولمان چىن دەتوانى دانىشىن و ئارام بىكىرىت و ئافرەتانى مۇسلمانىش كە وتوونەت لای دۇزمىن؟؟؟! (سەردىان)

کردوونه‌تهوه و مردوون، خوین لهناو ده‌مار و میشکدا هاتوچوی لی ده‌بریت به‌هوى سه‌رمماوه، ده‌منن به هوى نهبوونی جلوبه‌رگ له‌به‌ری بکه‌ن، ئه‌وه چى ده‌بیت بو ده‌وله‌مه‌ندیك ئه‌گه‌ر پالتاویک بکریت بو موجاهیدیک له دژی سه‌رمای زستان يان پیلاویک جکپری له دژی زوقم و ته‌زه له‌سهر شاخه‌كان؟ به‌لى خواي په‌روه‌ردگار په‌نجه‌کانیان ده‌پاریزى، به‌لام به‌لکو مالله‌که‌ى تو هۆیه‌ك بیت له و هۆیانه‌ى که خوا دې‌یکاته هۆی پاراستن، ئایا دهزانن که چه‌ندین موجاهید له‌به‌ره‌کانى جه‌نگ رۆژانه ده‌چن ئیش ده‌کهن بو به‌ده‌سته‌یننانی قوتیک بو خیزانه‌کانیان؟ ئایا دهزانن که فرماندهی شه‌ره‌کان که فه‌رماندهی وا هە‌میه لیپرسراوی هەزاران موجاهیده و سه‌رپه‌رشتییان ده‌کات، به‌لام قه‌رزاری و فه‌قیری ناچاری ده‌کات که بچى بو ئیش بکات و مه‌یدانی شه‌پ به‌جن بھیلی بو ئه‌وهی ماوه‌یه‌ك ئیش بکات و قوتیک بو خاوه‌خیزانی بھینیت‌وه؟!! له هەمان کاتدا ئه‌گه‌ر سه‌رچاوه‌یه‌ك هە‌بوايیه بو يارمه‌تییدانی نه‌ئه‌چوو بو ئیش و مه‌یدانی شه‌پ به‌جن نه‌ئه‌ھیللا، زوربەی مه‌یدانی شه‌په‌کان هەلۋەشىنراونه‌تهوه به هوى نه‌مانى زاناکان و فه‌رماندەکان لە ناویاندا... چونکه له تاو برسیتی هەلھاتن.

ئایا زوربەی مالله موجاهیده‌کان لە مانگىكدا (۱۰۰) روپیه‌يان هە‌بwoo به ده‌رامه‌تیان که ناکاته پاره‌ی کراسى جه‌ژنى كچىكى بچووكه‌کەی نادات که مانگى (۱۵۰) روپیه ده‌کات که پىنج دینار کەمت بە مندالله بچووكه‌کەی نادات که مانگى به‌شى مالله فه‌رماندە‌یه‌كى مه‌یدانى شه‌پ ده‌کات، به‌لکو دوو مالیش ده‌کات لە ئەفغانستان، به‌لى راسته زاناو فه‌رماندە بۇونیان لە ناو مه‌یدانه‌کانى شه‌پدا پیویستیيەکە لە پیویستیيە گەوره‌کانى شه‌پ [بەتايىتى زانايان] زوربەيان كۆچيان كرد لە‌بئەوهى لە‌مانگىكدا يەك روپیه‌يان نىيە، [كەواته واجبه مال و سه‌روهت و سامان بەخشىن پىش بخريت بو ئەم جيئاده هەتاوه‌کو ته‌واو كامىل بىت و زياتر بە‌ره‌وپىش بپوات].

به راستی جیهاد ئاشیکه نهفس و پاره دههاریت، هموو رۆژیک له (جاجی)^(۱) (۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰) فیشهک دهتەقینیریتە تەیارەکانى رووس، وا گومان دەبەن كە شەپکردن کاریکى ئاسانە؟! شەپکردن دەولەتە گەورەکانى بەھیلاکدا برد، لە شەپى جیهانى دووه‌مدا بەرتىانىا بى پاره كەوت، فەرەنسا بى پاره كەوت، ئەلمانيا بى پاره كەوت و چۆكى دادا و رووخا، به راستى ئەم شەپە وشك و تەپ دەخوات، بەلنى ئەم ولاتانە كە چەند سەرمایيەدارن هەموويان بەھۆى شەپە وھ بى پاره كەوتى، ئەم توّرات چىيە و چۆنە بەرامبەر بە گەلیکى وەکو ئەفغان كە نانى نىيە بىخوات، بەلام رووبەرووی گەورەترين ھېز بۇوهتەوە لە جیهاندا؟!! به راستى ئەم برايانى من سەرسام ماوم ئەم جیهادە چۆن ھەتا ئىستا بەردهوام بۇوه؟ ئەگەر دەتەوئى بىزمىرى، ئەمە سەربازگەيە ئىمە ئىداین لە مانگىكدا (۶۰۰,۰۰۰) روپىيە خەرج دەكرى، كە ئاگام لىيە ھەندى لە بەرەکانى شەپ (۱۰۰,۰۰۰) روپىيەيان ناگاتى، "پنچشىر" پىنج ھەزار موجاهيدى لىيە، هەموو رۆژیك پىيوىستيان بە (۱۵,۰۰۰) نان ھەيە ئەگەر ژەمى يەك نانىش بخۇن، ھەر نانىكىش بە يەك روپىيە ھەر رۆژى پىيوىستيان بە (۱۵۰۰) روپىيە دەبىت، لە مانگىكدا پىيوىستيان بە نيو ملىون روپىيە دەبىت، دەمن ئەزانم كە نەك نيو ملىون، بەلكو چارەكە ملىونىكىيان نەگەيشتۇوهتە دەست، ئەمە تەنها بۇ نان.

مزاشرىف (موحەممەد عەلەم) ئاگاي لىيە كە (۱۶,۰۰۰) موجاهيدى لىيە، پىيوىستيان هەموو رۆژیك بە (۵۰,۰۰۰) نان ھەيە، لە مانگىكدا يەك ملىون و نيو نان... چۆن؟ كە من دەزانم لە سالىكدا يەك ملىون و نيويان پىنگاڭات....

جيهاد چۆن دەپروات؟ لەلاي خواي گەورە وھ... پەروەردگار خۆى ئاسانى دەكات، بەلنى براى بەرىزىم ئەمە موجاهيدە كە دەزانىن راتبىكى نىيە لەگەل ئەۋەشدا مال و مەندالەكەي (۶ - ۵) سالە نەديوه و ناشزانى كە چىيان بەسەرەتاتووه، كۆمەلېكىيان

^۱ سەربازگەيە كە ئەفغانستان كە شەپى تىدا كراوه.

خیزانه کانیان کوچیان کردووه، بهلام خوی لهناو جهړګهی شهړدایه و شهر ده کات، نازانی بو کوي و پوو به کوي رویشتوون، نازانی له (پیشاوهن)، يان له (کوهات)، له عاله مدا ماون يان مردوون؟ پیش ۱۰ روژ له مهوبهړ موجاهیدیکی ئه فغانی بهلامدا تیپه پری کرد ناوی (حمسه) بولو، منیش پیم وت: خیزانه کهت له کويیه؟ وتی: نازانم، ئه مه پینځ ساله رویشتوون و کوچیان کردووه ناشزانم بهره و کوي کوچیان کردووه؟! بهلی ئه موجاهیده که پینځ ساله خوی له شاریکه و خیزانه کهشی له شاریکی تره و یه کتريشیان نه دیوه، [هه والی موجاهیدانی کوردستانم گوي لې بگره، کاک تهها خانه قینی که ماوهی دوو سال بولو له خانه قین ده رچوو بولو، لای دایکو باوکی وتبوی بولیش کردن ده رقم بولی و هه دلی دایهی به سوزی ناپه حهت نه بی که کوپه کهی بول جیهاد ده روات و ده کورزی، بهلام کاک تههای خوشه ويست خوی (L.P.K.Y) یه ګه وه برآمبهړ موجریمه کان و هستاو و شیرانه بر نگاریان بولویه و هه تاکو شه هید بولو، نیستاش بول ماوهی سی سال ده روات کاک تهها شه هید بولو و دایکو باوکی نه یانزانیو و چاوه پوانی ګه پانه و هی کوپی شیرین و پاره هی سی سالی نیشکردن ده که ن].

بهلی ئه و موجاهیدانهی ئه فغانستان نابینی یه کیکیان تووشی ناپه حهتی و تالی و ئازار نه بوبیت، بهلی ده چیته ههر مالیک له ئه فغانستان ئه ونه نده ناپه حهتیان به سه ردا هاتووه سه ریان بول سپی ده که، یه کیک ئه بینی سووتاوه، یه کن کوئر بولو، یه کیک قاچی په ریوه، ... هند، بهو شیوه که پاره هی کری سه یاره یان نیله له پیشاوه ره وه بچن بول لاهور تاوه کو تیماری خویان بکه ن.

گومان و تاوانبار كردن

[بەلىن] مەر لە كاتى پىغەمبەرى نىسلامدا و لە دواى پىغەمبەرى نىسلامىش وَكُلَّهُ كۆمەللىك مەبۇن كە چەندىن گومانى ژەھراویان دروست كردۇوه بۇ ئەوهى بە تىرىك دوو نىشان بېپېكىن:

يەكەم: خەلکى پەشىمان بىكەنەوه لە خۇيىرپىشتن لە پىنناوى خوادا.

دووهەم: لە بەرئەوهى مۇسلمانان عەبىيان لى نەگىن كە نايەن بۇ جىهاد].

زۇر لە سەربازەكانى دەۋەلتەمە يە كە هەلدىن بۇ لای مۇسلمانان و دىن بۇ پىشاورەن و ئەيانەوئى بىكەنەوه بۇ جىهاد، بەلام پارەمى كرى سەيارەيان پى نىيە.

ئەگەر ئەمانەت بەراورد كرد لەگەل ئەوانەمى گومان دروست ئەكەن لە عەقىدەمى ئەفغانىيەكاندا و ئەلىن: ئەوانە بىدۇھەچىن و دوعا و نوشتهيان پىوهىيە، هەرئەوهى ئەمە ئەلەيت ئەبىنى كە بلىتىكى تەيارە ئەپرى و ئەچى بۇ ئەمرىكى بۇ سەيرى يارى و ئەگەر يەوهە، گوايە ئە ۱۰۰٪ عەقىدەكەى تەواوه، ماشائەللە! ھەربۈيە عەقىدەكەى پاڭى پىوهناوه كە بچى بۇ سەيرى يارىيەكانى ئۆلۈمپى لە لۆس ئەنجلوس كە تەنها بلىتى تەيارەكە (۱۵۰۰) دۆلارە، كە ئىمە يارمەتى ھەندى لە بەرەكان ئەدەين بە (۳۰,۰۰۰) روپىيە.

كۆمەللىك دروست بۇن لە پىشاور ئىش و كاريان تەنها گومان دروست كردن بۇو لە سەر جىهادى ئەفغانى، گوايە ئەوانە ئەھلى بىدۇھەن و موشريكىن و نابى جىهاديان لەگەلدا بىكىت.

ئەي برايان! ئىمە پرسىyar دەكەين: ئەفغان مۇسلمانى يان نا؟ ئايا لە ئىسلام و مىللهتى ئىيمان چوونەتە دەرهەوه؟!! ئايا هەر بە بۇنى بىدۇھە لەناؤ موجاهيدانى ئەفغانى جائىز نىيە يارمەتىيان بدهى؟ [نەخىر وانىيە براى مۇسلمان، وانىيە، دەبى چاك تىبىكەى] نەخىر بە يارمەتىدانى حەيوانەكانىش پاداشت دەنۇورسىت!! (وإن لنا في البهائم لاً جر يا رسول الله؟ قال: في كل كبد رطبة أجر). واتە: يارەكانى پىغەمبەرى خوا وَكُلَّهُ پرسىياريان كردو و تىيان: ئايا ئەي پىغەمبەرى خوا ئىمە لە چاكە كردىن

لەگەن كىانداراندا ئەجرمان هەيء؟^(١) فەرمۇسى: لە هەموو جەرىيکى تەردا پاداشت
ھەيء، واتە هەموو كىاندارىك. لە فەرمۇودەي سەھىيىشدا ھاتووه: (بىنما بىي من
بغايىا بىنى إسرائىيل تطوف بركىيە بئر - بىي وافقة عند بئر - وإذا بكلب يلهث يمتص
الثري من العطش، فنزعـت موقها - خفها - وملأـته ماء، ثم سقت الكلب، فشكر الله
لها، فغفر لها).^(٢) واتە: جارىكىيان ئافرهتىك لە ئافرهتى بەنى ئىسرايىلىيەكان
دەسۈرایيەوە بە دەورى بىرىكدا لەو كاتەدا بىنى سەگىك زمانى دەرھىنواھ و خۆلەكە
دەمىزىت لە تىنويتىدا، ئافرهتەكە پىلاۋەكەي خۆي داكەندو پېرى كرد لە ئاو بۇي
دوايى ئاوهكەي دايە سەگەكە سوپاسى خواي كرد بۇي و خواي لىي خوش بۇو.
ئافرهتەكە ئافرهتىكى زىنەكەرىش بۇو، بەلنى بەنى ئىسرايىلىيەك خوا لىي خوش
بۇو لەبەرئەوە ئاوى دا سەگىك، توخوا موجاهيدىن كەمترن لە سەگ!!

وەلامان بىدەنەوە: جەنابى دى و دەلنى جائىز نىيە پارەي زەكات بدرى بە^٣
موجاهيدان، لەبەرچى؟ ئايا زانايانى ئىسلام نافەرمۇون: ئەگەر گاوريك يان
جولەكەيەك لەگەلماندا بۇو توش دەزانى برسىيەتى ئەگەر نانت پى بىدایە نەئەمرد،
بەلام لە برسا مرد لەبەرئەوە ئاۋەن ئەنەندا، ئەوە فەرزە لەسەرت خوينەكەي بىدەي
بەمەرجى توانات ھېبىت. بەلنى ئەمۇ ئەم فەتوايى بخوينەرەوە لە كىتىبى (حاشىة
الدسوقى على شرح الكبير) لە بەرگى دووھەدا لاپەرە ۱۱۰-۱۱۱^(٤) كە ئەفەرمۇى:
ئەگەر يەكىن داي بە لاي پىاۋىكى برسىدا دەيتowanى ئانى بىداتى، بەلام نانىشى پى
نەدا تاڭو مرد، ئەوە جىياوازى تىدا ھەيء:

كۆمەللىك لە زانايان ئەفەرمۇون: دەبى خوينەكەي بىدات كە (۱۰۰) حوشتر دەكات و
دەبى (۴۰) حوشتريان بەچكەي لە سكدا بىت.

^١ سەپىرى كىتىبى صحيح جامع الصغير رقم ٤٢٩٦ بکە.

^٢ نىمامى موسلىم رسوايىتى كردووه.

^٣ فەتوايى نىمام مالىكە.

کۆمەلیک دەلین دەبى بکۈزۈت لەباتى مردووهكەدا، چونكە ئەم بۇوهتە هوی مردنسى، بەلنى چون ئەم فەتوایە شاراوه؟!! چون خوتىلى بى ئاگا ئەكەي، بەراسىتى گەل ئەفغان خواى گەورە كردى بە هوی سەربەرزى مۇسلمانان، چونكە عىزەتىيان دا بە ئىسلام^(۱)، بەلنى ئىمە پرسىيار دەكەين و دەلین لەبەرئەوە نايەن قەبر بەرز دەكەنەوە و نوشته دەكەن؟ كەواتە مۇسلمانان كافرن، چونكە قەبر بەرز دەكەنەوە؟!! با چاك بىزاني موجاهيدان ئەم شتانە ناكەن، چونكە بۆيە جىهاد دەكەن كە فەرمان بە چاكە و بەرگرى لە خراپە بکەن.

وەره با بچىن بۇ ميسىر بۇ لاي قەبرى (الحسين بن على) خوايانلى رازى بىت كە بەناو كردوويانە بە كۆپى (الحسين)، بىزانه چىلى دەكريت، چونكە خۆى لە كەربەلا كۈزراوه، لە ۱۰۰ مەتر كەمتر لە ولای ئەو قەبرەوە گەورەترين و كۆنترىن زانكۆي ئىسلامى تىدا هەيە لە كاتىيەدا دەچىتە ثۈورەوە لاي گۆپى (الحسين) يەكسەر دەستت دەگرن و دەلین دەبى بە چواردەوريدا بسۈپىتىتەوە، دەبى بەجەيوانى بۇ سەربېرى، چەندىن پارە و پول بەسەر كۆپەكىدا رىۋاوه، سەيردەكەي خەلکى ماچى دەكەن و كېنۇوشى بۇ دەبەن، ئىتىر ئەوە باسى ئەوانە مەكە كە خۇيانى پىيەھە ئەواسن و دەستى پىيدا دىيىن، ئايا ئىتىر ئىمە ئەبىت واز لە خەلکى مىصر بەھىنن؟!! بلىيەن بەراسىتى خەلکى مىصر كافرە و لە ئىسلام دەرچۈن، جائىز نىيە يارمەتىيان بدهى؟!! ئايا ئەمە رەوايە؟! پرسىيار كرا لە موحەممەدى كۆپى عەبدولوھەاب لە بارەي ئەو كەسانەي كە كىلى (الكوان) لە رىياض دەپەرسەن ئايا تو كافرييان دەكەي؟ واتە: حوكىمى كافرييان هەيە؟ فەر مۇوى: نەخىر ئىمە كافرييان

^۱ ئىسلام خۆى هەر بە عىزەت، دەبىن بلىيەن جارىكى تر عىزەت و سەربەرزى و كەرامەتى كەپانەوە بۇ مۇسلمانان و كوفرى تىگەياند كەوا مۇسلمانان بۇونيان ھېيە، ئەو مۇسلمانانەي باشدارى جىهادى ئەفغانيان كرد نزوبەيان بۇون بە قەلاؤ خەمغۇر بۇ ئىسلام و مۇسلمانان و توانيان زەبى كۈرچەك بې لە كوفر بۇشىتنىن و سامى مۇسلمانان لە دلىاندا دروست بکەنەوە، سوپاس بۇ خوا. (سەردىان)

ناکهین، چونکه کهس نبیه له دینه کهیان شاره زایان بکات و رییان پیشان بدات، [به لئن نهمه وهلامی زانای بپریزو خوشویست (موحه محمد بن عبدولوهاب)] "ابن القيم" خوای لی رازی بیت ده فرمودیت: "والذین يستغثون بالقبور لا نكفرهم إن كانوا جهلاً". واته: ئه و کهسانه که پهنا بۇ گۆزه کان ده بهن و هاوازیان لى ده کەن کافریان ناکهین ئەگەر نەزان بن بەوهى ئەوه شیرکه.

بەلی ئه و زانا بەپریزانه وەکو "ئین تەيمىه" کە موناقەشەی له گەل "الجهمىيە" دەکرد له دواى موناقەشەکە دەیگوت ئیوه بە کافر نازانم واته فەتوای کافریتیان بۇ نادەم. چونکه ئیوه نەزانن. سوپاس بۇ خوای گەورە جیهاد بیروباو پریانی پاک و جوان کردووه، ئیستا کەسیک نابىنى نوشته و دوعا هەلوا سیت ئەگەر هەلیشى بواسىت ئامۇڭارى بکەيت يەكسەر لاي دەبات ئەمەش ھۆکەی بۇونى جیهاده له ناویاندا، ئەی براى بەپریزم ئه دوعا و نوشته يەی کە هەل دەگریت وا دەزانى (قورئان و سوننەت) تىا نووسراوه.

(١٠٠) زاناى بەپریز دەلین: ئەگەر قورئان و سوننەتى تىدا بیت ئەوا جائىزه، بەلام كۆمەلیک دەلین كەراهەتى هەيە.^(١) با قورئان و سوننەتىش بیت، چونکه بەرهو شیرکى دەبات، بەلام نەيان تووه حەرامە. من پرسىياريان لى دەكم ئەگەر تو مەداليا يەك ھەلدەگرى لە ناویدا (آية الكرسي) نووسراوه، هەلی دەگرى بۇ بەرەكت، ئايا حەرامە يان حەلّە؟ ئايا كەس دەلىن ھەلگرتى (آية الكرسي) حەرامە؟ يان ئاي ئەگەر (آية الكرسي) لە مالەوه ھەلبوا سرى حەرامە يان حەلّە؟ ئايا هيچى تىدا يە؟ بەلنى خۆ من لە سەر بۇ چۈونى ئەوا زانايانەم کە دەلین باش نبىيە و بە باشىشى نازانم و هەركەسیکم دېبى كەردىتى ئەوه ئامۇڭكارىم كردووه و پىم لابردۇوه، بەلام بەشىوه يەکى جوانى موسىمانانە، كەسیشيان ئىنكارىييان لە گەل نەكردوو.

^(١) واته: ئەگەر نېيکەيت چاكە، بەلام ئەگەر بىشىكەيت ئەوا ئەوا تاوانبار نابىت بە مرجىتك قورئان و سوننەت بىت لەوانەش له هاوهەلە بەپریزە کان کە بۇ چۈونى وايە "ابن مسعود" ھ (خواي لى رازى بى).

بەلى شتىكى باش نىيە، بەلام ناتوانم بلىم يەكسەر (مشرك) كى دەللى موشريكە؟ ئەي براي بېرىز وا بزانە كە ئەم دوعايە قورئان و سوننەتى تىدا نېبى، بەلام ئەو له نەزانى ھەللى دەگرى و وا دەزانىن كە قورئان و سوننەتى تىدايە، ئايا ئەوه موشريكە؟! نەخىر لەبەر ئەوهى نەزان بۇوه موشريك نىيە، ئايا حەرامە، نەخىر حەرام نىيە، چونكە گومانى وايە خىرى تىدايە وا دەزانىت قورئان و سوننەتى تىدايە، بەلام ئەگەر تو بە شىيەيەكى نەرمى وەك پىيغەمبەر ﷺ ئامۆڭگارى بکەيت و پىي بلىيەت ئەوه خراپە و قورئان و سوننەتى تىدا نىيە و خواى گەورە پىي ناخوشە ئەويش لاي دەبات، بەلام ئەگەر بەشىيەيەكى ناشىرين و بەتۈرەيى پىي بلىيەت ئەوا ئەويش لاي نابات و وازى لى ناهىيەنى، بەلكو بەردەوامىش دەبىت لەسەرى.

[ئىمە مەبەستمان ئەوه نىيە كە ئەم كردەوانە چاكن، بەلام ئەي موسىمانى بېرىز نابى ئەم شتانە بکەي بە بەرھەلسەت بۇ نەكردىنى جىهاد، با ئەوهش بزانى دوعا كردن ئەگەر سى مەرجى تىدا بىت ئەوه بەلاي كۆزى زانايانى ئىسلامەوه جائىزە. "ئىمامى سىوتى" دەفرمۇيت: "قد اجمع العلماء على جواز الرقى عند اجتماع ثلاث شروط: أن تكون بكلام الله أو بأسمائه أو صفاته وباللسان العربي وما يعرف معناه ويعتقد أن الرقية لا تؤثر لذاتها بل بتقدير الله تعالى".^(۱) واتە: كۆزى زانايان لەسەر ئەوهىيە كە نۇرسىنى دوعا جائىزە ئەگەر سى مەرجى تىابۇو: يەكەم: دەبى قورئان بىت يان بە ناوهكانى خوا و سىفەتكانى بىت. دووھم: بە زمانى عەرەبى بىت يان ماناكەي بزانرى. سىيەم: بىرۇباوھېرىش وابىت كە دوعاکە سەببە واتە چاڭ كردنەوهكە بە وىست و تواناي خواى گەورە دەبىت واتە (ئەسباب تەنها لە دەستدا بىت نەك لە دل).

^(۱) فتح العجید شرح كتاب التوحيد. محمد بن عبدالوهاب. ص ۱۲۲.

ئیمە دەمانەوی بزانین ئەو كەسانەی کە قاچ دەخنه سەر قاچ و خەلکى لە جیهاد سارىد دەكەنەفە نایەلەن ئەو گەنجه تازە پىيگەيشتووانە رۇھى خۆيان بە ئىسلام و ئەزمۇونى ئىسلامى بېھەشىن، ئايا بۇچى نایەن جیهاد بکەن؟ بە چ بەلگەيەك خۆيان لە جیهاد دەشارنەوە، ئەمانە لە بنچىنەدا نایانەوی جیهاد بکەن، بەلام چەند تەئوپلىيکى سارىد دەھىننەوە بۇ ئەوهى عەببیانلى نەنزىرت.

بزانن ئەوا خواى گەورە سپىيان ھەلەداتەوە و دەفرەرمۇيت: ﴿ فَرَحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خَلَفَ رَسُولَ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَن يُجْهَدُوا يَا مُؤْلِهِمْ وَأَنفَسِهِمْ فِي سَيِّلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا نَتَفَرَّوْا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُ حَرَّاً لَّوْ كَانُوا يَفْعَهُونَ ﴾ (التوبه: ٨١) واتە: بە كەيف و خوشحال بۇون ئەو كەسانەی کە نەپۇيىشتىن بۇ غەزووه تەبۈوك لە مەدىنەدا مانۇوه لە پاش سەنگەرى پىيغەمبەر ﷺ و يارەكانى و حەزىيان نەدەكرد بە مال و نەفسىيان جیهاد بکەن لە پىيتساوى خوا وە كۆمەللىيکىان بە كۆمەللىيکى تريان دەوت لەم كاتى گەرمایىدا لە جىگاي خۆتىان دەرمەچن تۆش پىييان بلنى ئاگرى دۆزەخ گەرمىرە كە ئىۋە تىيەفرىت بەھۆى نەچۈونتاناوە بۇ تەبۈوك.

ئەگەر موناقيقە كان بىانزانىيە و تىبىگەيشتنىيە لە پىيغەمبەرى خوا ﷺ و يارەكانى بەجي نەدەمان و دەچۈون بۇ ناو ئەو گەرمایى لە بهرئەوە بەو گەرمایى خۆيان لە ئاگرى دۆزەخ رىزگار بىكىدايە كە چەندىن ئەوەندەي ئەو گەرمایى گەرمىرە.^(١) هەروەك ئەبوھورەيرە دەگىرەتتەوە لە پىيغەمبەرى خواوە ﷺ كە دەفرەرمۇيت: (إِن نارَكُمْ هَذِهِ جَزءٌ مِّنْ سَبْعِينَ جَزْءًا مِّنْ نَارٍ جَهَنَّمَ وَظَرِبَتِهِ فِي الْبَحْرِ مَرْتَنِينَ، وَلَوْلَا ذَلِكَ مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْهَا مَنْفَعَةً لَّا حَدٌ).^(٢) واتە: ئەو ئاگرى ئىۋە بەشىكە لە حەفتا بەشى ئاگرى دۆزەخ كە حەفتا بەشە تەنها يەك بەشىتى و "٦٩" بەشەكەي ترى

^(١) مختصر ابن كثیر ، م، ٤، ص ١٦٠.

^(٢) أخرجه أحمد قال ابن كثیر أسناده صحيح.

دابه‌زینراوه، ئهو یهک بەشەش دوو جار دراوەتە ناو دەریا، ئەگەر وا نەبوايە ئەوا خواى گەورە سوودى تىدا دانەئەنا بۇ كەس.

جا خواى گەورە لەبەر خاترى ناوە پیرۆزەكانى دەم و چاوى ئىيمە و ئىيەسى ئىماندار بپارىزى لەو ئاگىرە.

جا ئەى برای خۆم سەيرى ئايەتكە بکە كە خواى گەورە دەفرمۇيت خۆيان حەز ناكەن جيھاد بکەن، بەلام دەلىن كورە مەپۇ بۇ ناو ئەو گەرمایە. كەى كاتى شەپە، جارى كاتى نەھاتووه، نازانم ئەم جيھادە كەى كاتى دېت؟!! بە چ بەلگەيەك نايەنە ناو موجاهيدىن، بەو بەلگەيە كە بىدۇعە دەكەن؟^(۱) بەو بەلگەيە رى لە خەلک دەگىن؟ هەرواش دابنى كە ئەمانە تاوانبارن، ئاييا جائىزە جيھادىرىن لەگەلىياندا يان جائىز نىيە؟ جائىزە بەلکو واجبىشە.

ئەوەتا ئەگەر قەناعەت بە زانىارى و لەخواترسانى ئىبن تەيمىيە دەكەى گوفتارى ئەوتان بەسەرا دەخويىننەو، سەرى (فتاوى الکبرى) بەرگى (۲۸)، لەپەرە (۶۰۵) بکەى چى دەفرمۇي: "ولهذا كان من أصول أهل السنة والجماعة: الغزو مع كل بر وفاجر" إن الله يؤمّد هذا الدين بالرجل الفاجر وبأقوام لا خلاق لهم".^(۲) واتە: شەركىرىن لەگەن ھەممۇ چاكىك و گوناھبارىك. [مېستى ئەوەي گوناھبارىش بىت ھەردەبى جيھادى لە پشتەوە بىرى]، چونكە خواى گەورە ئەم دىنە سەردىھات بە پىاوى گوناھبار يان بە كۆمەنلىك كە لە رۇزى قيامەتدا ھېچ بەشىكىيان بۇ نىيە لاي خوا (كما أخبر بذلك النبي ﷺ لأنه إذا لم يتفق الغزو مع الأمراء الفجار أو مع معسكر كثير الفجور فإنه لابد من أحد الأمرين: إما ترك الغزو فيلزم من ذلك استيلاء الآخرين الذين هم أعظم ضررا في الدين والدنيا... وإما الغزو مع الأمير الفاجر

^۱ ئى خوتىرى بەپىز ئاگادارى لەبەرئەوهى بىدۇعە خواى گەورە پىتى ناخوشە ئىتمەش رقمان لىتىتى، بەلام ئابى ناوە بکەى بە بەلکو واز لە جيھاد بەتىنى، ئەگەر راست دەكەى حەز لە بىدۇعە ناكەى وورە ناو موجاهيدان و بىدۇعە مەھىلە بىرىت، نەك ئەوە بکەى و خۇت لە جيھاد قوتار بکەيت.

^۲ رواه البخاري.

فيحصل بذلك دفع الآخرين، وإقامة أكثر شعائر الإسلام وإن لم يكن إقامة جميعها، فهذا هو واجب). واته: له بهرئوهى له قاعيدهى ئەھلى سوننت و جەماعەت دا هەيە: وەك پىغەمبەرى خوا ﷺ دەفرموى: شەر كردن لەگەل ھەموو چاك و خراپىڭ، چونكە خواى گەورە ئەم دينه سەردىخات بەپىاوى گۇناھبار يان كۆمەللىكىش بىت كە لە رۆزى دوايىدا ھېچ شتىكىيان بۇ نەبى لاي خواى گەورە ھەروەك پىغەمبەرى خوا ﷺ ھەوانى بەمە داوه. چونكە ئەگەر رىك نەكەوت جىهاد بىكەيت تەنها دەبىت لەگەل چەند ئەمیرىكى فاجيردا بىكەيت يان سەربازگەيەك كە گۇناھى تىدا دەكرى بە زۇرى ئەوا دەبىت دوو شت ھەيە يەكىكىيان بىكەيت:

١. يان دەبىت واز لە شەركىردن بىنى لە پشتىانەوە واته لەگەل ئەمیرە فاجيرەكاندا ئەوا دەبىتتە هوى سەركەوتنى كۆمەللىك كە خراپە و زەرەرو زيانيان زۇرتەرە بۇ دين ودونياش.

٢. يان شەركىردن لە پشتىانەوە [واته لە پشت ئەمیرە فاجيرەكانەوە] ئەوه دەبىتتە هوى لاپىدى ئەوانەي كە خراپ تىن و گۇناھبارتىن و دەبىتتە هوى بەجىيەننانى زۇربىي ياساكانى ئىسلام ئەگەر ھەمووشيان جىبەجي نەكىرت "ئەمەش فەرزە".

جیهاد فه‌رزو نه‌گهر له‌گه‌ل فاجیریشدا بیت^(۱)

[کوتاره‌که‌ی نینن ته‌میه بسه بق دل نارامکردن، به‌لام پیویسته نه‌م باسه زیاتر روشن
بکریتته‌وه بق نه‌وهی نه‌بیته هۆی په‌شیمانکردن‌وهی موجاهیدان له جیهاد] نه‌مه فه‌رزو.
به‌لئن چون فه‌رزو؟ به‌لئن نه‌و فه‌رزویه که بریتیه له شه‌رکردن له‌گه‌ل نه‌میریک نه‌گهر
فاجیریش بیت، شه‌رو جیهاد واجبه نه‌گهر له سه‌ربازگه‌یه‌کدا بیت که گوناهی تیدا
بکریت، به‌لکو زوربیه شه‌ره‌کان له دوای چوار جینشینه‌کانی پیغه‌مبهر علیه‌للہ که
موسلمانان ئه‌نجامیان داوه بهم شیوه‌یه بوو "کۆمەلیکی تیدا بووه که ئیشى
نادادپه‌روه‌ریبیان کردووه، خوایه کیان نه‌و که‌سەی دەیه‌ویت له‌م باسەدا شک و
گومان دروست بکات و بیکاته هۆیهک بق نه‌وهی خەلکى له جیهاد سارد بکاته‌وه
داوات لى دەکەین په‌روه‌ردگار که دەرگای زانیارى و ئیشکردن به‌و زانیاریيیه لى
بکه‌یتته‌وه له‌گه‌ل تیگه‌یشتندابق خاترى ناوى گه‌وره‌ی خوت، نه‌وهتا پیغه‌مبهر علیه‌للہ
دەفه‌رمويت: (الخیل معقود في نواصیها الخیر إلى يومن القيمة الأجر والمغنم)^(۲).
واته: ئه‌سېپ بەناوچاپیوه نووساوه و لكاوه خىر تا رۇزى قیامه‌ت که پاداشت و
غەنیمه‌تە.

[مې‌بەستى پیغه‌مبىرى خوا علیه‌للہ لىرەدا بەردەواام بۇونى جیهاده].

ئەم فەرمۇوده‌یه به‌لگەیه له‌سەر ماناي نه‌و فەرمۇوده‌یه که ئەبوداود ریوايەتى
نه‌کات کە پیغه‌مبهر علیه‌للہ دەفه‌رمويت: (الجهاد ماضٌ من ذٰلِكَ عَلَى أَنْ يُقَاتَلَ
آخِرُ أَمْتِي الدِّجَالِ لَا يُبَطَّلُهُ جُورٌ جَائِرٌ وَ لَا عَدْلٌ عَادِلٌ).^(۳) واته: شه‌رکردن بەردەواامه

^۱ واته ئه‌وانى لە‌گەلیان دەچىت بق جیهاد نه‌گچى فاجیریش بن واته گوناھكار بیت و دادپه‌روه نه‌بیت، مې‌بەستى شیخ عبدالله عزام لىرەدا نه‌وه‌یه کە فجوره‌کەی بق نه‌فسى خۆى بیت، بق نەمۇونە: عارق بخوات، يان گوئى لە گۈزانى بکریت، به‌لام نه‌گهر فجوره‌کەی زەرەری بق ئىسلام و موسلمانان نه‌بیت و زانیت خيانەت له موسلمانان و ئىسلام دەکات ئەمە ناچىتە ئىبر نه‌و باسەوه، ناكات لهم جىاوازىيە بیت.

^۲ صحيح جامع الصغير، ۳۲۵۵.

^۳ رواه أبوذاود. سه‌یرى كتىبى (عون المعبود شرح أبي داود) ج ۷، ص ۲۰۵، بکه - قال الشیخ الابانی ضعیف.

لهوکاتهوهی خوای گموره ناردوومی ههتاکو دواینی ئوممه تم شېرى دەجال دەکات، پووجەلى ناکاتهوه خراپەی هېچ خراپەکارىك و دادپەرەورى هېچ دادپەرەورىك.

[بەلنى ئەم فەرمۇدە شىرىئەن بەراستى وەکو رۆزى رووناك وايە هېچ گومانى تىدا نىيە لهوهى كە قىسى ئەو كاسەى خراپ تىيان گىياندۇوه بەبىرىكى نقد تەسکى دوور لە قورئان و سوننەتەوه دەلىت كاتى جىهاد نەھاتووه. راست نىيە و ھەلەيە ئەگەر ھەر كەسىك يەك ئەندازە ئىنساھ تىدا بىت دەزانى ئەم فەرمۇدەيە ئەو گومانە پوچەل دەکاتهوه كە بۇوه بە ھۆى ساركىرنەوهى ھەزاران گەنجى خوتىنگەرم لەم جىهانەدا]. ئەوهەتا پىيغەمبەر ﷺ دەفەرمۇي: ((لا تزال طائفة من أمتي ظاهرين على الحق لا يضرهم من خالفهم إلى يوم القيمة)),^(١) [و في رواية: ((ولا تزال عصابة من أمتي يقاتلون على الحق ظاهرين على من ناوأهم إلى يوم القيمة)).] واتە: بەردەۋام كۆمەلېيك لە ئوممەتەكەم سەركەوتتوون لەسەر حق و راستى، ھەركەسىك پىيچەوانەيان بکات زەھرىيان پىيىناگەيەننیت ھەتا رۆزى دوایى. [لە رىوايەتىكى تردا ھاتووه: بەردەۋام كۆمەلېيك لە ئوممەتم شەپ دەكەن لەسەر حق و سەركەوتتوون بەسەر ھەركەسىكدا كە دۈزمنايەتىيان بکات ھەتا رۆزى قىامەت]. بەلنى غەيرى ئەم فەرمۇدانەش چەندىن فەرمۇدەي تر ھەيە كە ئەھلى سوننە و جەماعەت كۆن لەسەرى كە ئەوه دەسەلمىنن: جىهاد كىردىن رووبەپۇرى ھەركەسىك كە حەقى ئەوهى ھەيە جىهادى لە رووى بىرىت ئەگەرچى ئەمیرەكان باش بن يان گوناھبار و فاجير بن.

[نيمام تەحاوى لە (العقيدة الطحاوية) دا ئەفەرمۇيت: (والحج والجهاد ماضيان مع اولي الأمر من المسلمين، برهم وفاجرم إلى قيام الساعة، لا يبطلهما شيء ولا ينقصهما). واتە: سەردانى مالى خوا (حج) و جىهادىكىن بەردەۋامن لەگەل ئەمیرى مۇسلمانان چاك بن يان گوناھبار، ھەتا رۆزى قىامەت، پووجەلىيان ناکاتهوه و هېچ شىتىك نوقسانىيان ناکات. لە شهرى ئەم مەتنەدا دەفەرمۇيت: چونكە حج و جىهاد دوو فەرىزىن لكاون بە سەفەرەوه واتە

په یوهندیان به سه فرهوده ههیه، که واته پیویستی به بېرىۋە بېرىڭ ههیه بیانبات بېرىۋە و بېرەمبىر دۇزىن بودىتتى ئەمەش چۈن بە ئیمامىيکى دادپەر وە رو چاڭ دەكىتتى بە هەمان شىۋە بە ئیمامىيکى فاجىريش دەكىتتى].^(١)

بەلى ئەمە لەگەل ئەوهشدا كە پىنگەمبەر ﷺ فەرمۇويەتى و هەوالى داوه: (بانە سىلي امراء ظلمة خونۃ فجرة فمن صدقهم يكذبهم وأعانهم فليس مني ولست منه، ولا يرد على الحوض، ومن لم يصدقهم يكذبهم ولم يعنهم على ظلمهم فهو مني وأنا منه وسيرد على الحوض). واته: لەمەودوا كۆمەلى ئەمیرى زولمکەر و خيانەتكار دىن، هەركەسى درۆكانىيان بەراشت بىزانىت و يارمەتىيان بىدات ئەوه لە من نىيە و منىش لەو نىم واته پىنگەمبەرى خوا ﷺ وە لەسەر حەوزەكە پىيم ناگات.^(٢) هەركەس درۆكانىيان بەراشت نەزانى و يارمەتىيان نەدات لەسەر زولمەكەيان ئەوه لە منو منىش لەوم و لەسەر حەوزەكەش پىيم ئەگات.

كەواته ئەگەر پىاوى موسىلمان جوان بکۆلىتەوە و ئاكادار بىت بەوهى كە پىنگەمبەرى خوا ﷺ فەرمانى پى كردووه كە جىهادكىرنە هەتا رۆژى دوايى و بەردهوامە، بشزانى بەوهى كە بەرھەلسىنى لى كردووه لە يارمەتىدانى زالىم و تاغوت لە زولمەكانياندا، چاڭ بۇيى روون دەبىتەوە و دەزانىت كە رىگەي دادپەر وەرى بىرىتىيە بەس لە دىينى خوا كە ئىسلامە و جىهادكىرنە رووبەپرووی هەر تاغوتى كە ماق ئەوهى ههیه، جىهاد رووبەپرووی بکىتتى.

ئەگەر دەلىن موجاهيدىن نوشته دەكەن، تو نوشته مەكە، ئەگەر دەلىن جىگەر دەخۇن تو جىگەرە مەخۇ، ئەگەر دەلىن تلىياك دەخۇن تو تلىياك مەخۇ، ئايى زۇريان لى كردووی؟؟!

^١ مختصر شرح العقيدة الطحاوية، ص ١٠٣.

^٢ ئو حەوزەمى كە پىنگەمبەر ﷺ دەفرمۇيت لە مەنگوين شىرىنتە لە شىر سې تەرە لە بەفر سارد تەرە، سەيىرى (العقيدة الطحاوية، ص ٢٨) بکەۋەنم فەرمۇودەيە لە (صحيح مسلم)دا هەيە.

[ئوهی تقریبیت بىکهیت به بله و واز له جیهادی بەرزترین پلهی ئیسلام بھینى بەراستى ئەمە فەتوایەکى فاسد و خۆپاراستنیکى بىھىزە بەھۆى كەمی عیلم، بلهکو هەر لە نەبوونى عیلمەوە دروست بۇوه.

بەلئى ئەمە برای ئازىزم ئەمە گوفتارى پېغەمبەرى خوانان بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ هىننایەوە، ئەمە قىسىم گوفتارى زانىيانى وەك ئىبن تەيمىيە و ھاوجەشنانى ئىبن تەيمىيەمان هىننایەوە ئىتر بە چى قەناعەت دەكەيت؟ ھەر بەردەوام دەبى لەسەر قىسىم مامۆستاكەت كە (قل و فل) لەيدك جودا ناكاتەوە؟ ھەر بەردەوام دەبى و واز لەو گوفتارە پېغەمبەرى خوا بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ دينى، ئەم سېبەينى لەناو گۈرى تەنگو تارىكدا چۈن وەلام دەدەيتەوە كە بەرزترین پلهی ئیسلامەتىت ئەنجام نەداوه كە بىرىتىه له جیهاد؟!!] ئەمە مۇوو كەراماتە خوايى گەورە بە موجاهىدىنى بەخشىيە بەلگە نىيە لەسەر راستى و پاكى دل و دەرۇون و كردىھەيان.

چۈن ئەمە كۆمەلتەنابىنى بە چاوى خوت كە ھەرچى تەيارە و دەبابەي رووسىيائى موجريم ھەيە لەبەر دەمياندا پادەكەن ھەروەك مشك لەبەردەم پېشىلەدا پادەكەت يان وەكى كەرى وەحشى لەبەردەم شىردا پادەكەت.

ئايا ئەمە رىزى خوايى نىيە بۇ موجاهىدىن؟!!

وەتم بە ئەبو ئەسىد باسى ئەمە كەراماتانەم بۇ بکە كە بە چاوى خوت بىنۇوتۇن؟ وەتى: ئەمە شىيخ عبد الله ئەگەر لەو كەراماتانەت بۇ باس بکەم بەراستيان نازانىت بە تەئكىد و بە چاوى خۆم بىنیم موجاهىدىك (ئاپلىرى جى) يەكى بەركەوت . كە ئاپلىرى دەبابە دەسووتىنیت و پۇلا ئەتتىنیتەوە . كونىكى كرده كراسەكەي و جانتاي فىشەكە كانى فېرى دا بى ئەوهى هىچ بىرىنېكى لى بکەۋى؟!! چەندىن كەس لەو موجاهىدانە ئەم حالەتەيان بەسەردا ھاتووه...

بە راستى موجاهيدان لەھەر پارچەيەكى ئەم زەھىيەدا بن لەسەر ھەقىن و ئەمەش بەلگەيە لە دىنى خواوه كە دەبىت جیهادى ئیسلامى ھەر بەردەوام بىت، إن شاء الله.

ئەو كەسانەي كە گومانى زەھراوى دروست دەكەن و بەرھەلسى خەلکى دەكەن لە يارمەتىدانى موجاهيدانى ئىسلام ئەوانە با لە خواي گەورە بىرسن با شەرم لەو مەلايىكانە بىكەن كە بەسەرى لاي راست و چەپپىانەوەن واللە يەكىك بۇي گىپرامەوە وتنى: چۈوم بۇ لاي يەكىك لە بازىگانەكان كە ھەموو سالىك ۳ ملىون رىيال بۇ جىهادى ئەفغانى دەنئىرى، چۈپپىنه لاي و پىيمان وت بەشەكەي جىهادى ئەفغانىمان دەويىت . بەشى سالانە . بازىگانەكە وتنى: واللە كۆمەلتىك گەنج هاتن بۇ لام و وتيان درۇيە ئەفغان ھىچ كەسىكى تىيدا نىيە كە جىهادىكى راست بکات ھەموويان بىدۇعە دەكەن ئىتەر لە كۆتايدا وتنى وازم لى بەينىن و ئىزغاچ مەكەن دەمەۋى بىنئىرم بۇ ئەفرىقا نايىنئىرم بۇ ئەم و ئەو.

گەنجىك لە گەنجەكان لە يەكىك لە مزگەوتەكانى (ریاض)دا دواى نويىشى بەيانىان وەستاو وتنى: ئەي خەلکىنە زەتكاتى مالەكەتان بە ئەفغان مەدەن، چونكە موشرىكىن و ھەتىوباز و نىريبازن، لەناو مزگەوتدا، لە دواى نويىشى بەيانى! پىش تەسبىحات!

توخوا رىڭرتىنەك لە رىڭەي خوا لەم گەورەتە،^(١) [ھُمُّ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَىٰ مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَوْلَ يَنْفَضُوا]^(٢) (المنافقون: ٧) واتە: ئەو دووبۇوان ئەوان بۇون كە دەيانوت يارمەتى ئەوانە مەدەن لەكەل پىغەمبەرن ھەتا لېتى دووركەونەوە.^(٣)

با لە خوا بىرسن ئەو كەسانەي كە گالتە و درۇ به نامووسى ئەو موجاهيدانە دەكەن، ئەو موجاهيدانەي كە خواي گەورە ياساي ئىسلامى پى پاراستن و و كردىنى بەھۆيەك بۇ سەربەرزى ئىسلام و مۇسلمانان، ئەو موجاهيدانەي كە بەسەرى شەھىدەكان پىرىدىكى گەورەيان دروست كرد بەرامبەر ئەو لافاوه پىسە چەپەلەي كە رووس دەيويىست جىهانى ئىسلامى داگىر بکات. واللە يەكىك هات بۇ لاي (جلال

^(١) لە كورىستانەكەي خۇشمان لەم جىزدە نىزەم بۇون و ئىستاش مەن كە بەرده دام خەنجەرى زەھراوى لە پىشى ئەم كاروانە جىهادىيە دەدەن. (سەردار)

^(٢) نەم مەبىستى عبدالله كۆپى نوبەي كۆپى سەلول بۇوه.

الدين حەقانى) جەلالەدین لەو كاتەدا خۆى لەناو شەپدا بۇو ملىونى روپىيەي پىپۇو و ملىونە روپىيەكەي هەلگرت و بىرىيەوە بۇ میران شاھ و تىيان ئەوە چى دەكەي بۇ كۆئى دەپۈى فلائەن كەس؟ و تى بەراستى جەلالەدین حەقانى بىدۇو شىركىياتى لا هەيە!! و تىيان چى بۇوه؟! و تى: دايىكم بىينيوي نوشتهى هەلگرتتووه، بەلتى ئەو جەلالەدینە كە قومبەلەيەك لە ژىر قاچىيەوە تەقىيەتەوە هىچ ئازارى پىينەگەيشتىووه، والله كراسى برايەكم لايە كە ناوى ئىبراھىمە بە سووتاوى، بەلام خۆى بىرىندارىش نەبۇوه، ئەو جەلالەدینە كە ئەمە ۱۰ سالە بەردەواام لە شەپدىيە هەر ئەمە نوشته يەكى بىينيوي بە دايىكى كە عمرى ۵۰ سالە پارەكەي نەدايە و گەراندىيەوە! [خودا تولەتانلى بىستىنى ئەمە سەلەفيەتە؟ ئەو سوننەت جىبەجى كىرىدەن؟ لە كۆتايى ئەم باسەدا پېتىخوشە گوفتارىكى ئىمام ئەحمد زىاتر دىلمان بۇ باسەكە بىكانەوە كە پرسىياريانلى كرد "عن الرجلين يكونان أميرين فى الغزو، وأحدهما قوى فاجر والآخر صالح ضعيف، مع أيهما نغزو؟ فقال: "أما الفاجر القوى، فقوته لل المسلمين، وفجوره على نفسه، وأما الصالح الضعيف فصلاحه لنفسه، وضعفه لل المسلمين، فتفزو مع الفاجر القوى". قد قال النبي ﷺ: "إِنَّ اللَّهَ يُؤْيِدُ هَذَا الدِّينَ بِالرَّجُلِ الْفَاجِرِ". وروى "بأقوام لا خلاق لهم"(^١). واتە: پرسىياريان كرد لە ئىمام ئەحمد لەبارەي دوو پىياوچاکە، بەلام لاوازە و نقد يەكىكىيان فاجيرە، بەلام نقد بەھىزۇ ئازايدە، يەكىكىشيان زىز پىياوچاکە، بەلام لاوازە و نقد بەغىرەت نبىيە، لەكەل كامياندا جىهاد بىكىت؟ واتە: "كامييان بىكىت بەرابەرى شەپ" ئەوپىش فەرمۇسى: فاجيرە ئازاکە ئازاتىيەكەي بۇ مۇسلمانانە، بەلام فاجيرەكەي بۇ نەفسى خۆيەتى، بەلام پىياوچاکە لاوازەكە چاكىيەكەي بۇ نەفسى خۆيەتى و بەلام لاوازىيەكەي بۇ سەر مۇسلمانانە، با جىهاد لەكەل فاجيرە كاندا بىكىت، چونكە پېغەمبەريش ﷺ فەرمۇۋىتى: خواى گەورە ئەم دىنە سەرددەخات بە پىياوتىكى فاجير، لە رىوايەتىكدا بە چەند كۆمەللىك كە هىچ بەشيان لاي خواى گەورە نبىيە].

چاندى دوورۇوان (المناقفون) لە نىوان موجاھيداندا

ئەى براى بېرىزم بېراسىتى خىلاف ھەردەبى لە نىوان موسىلماناندا گاورو جولەكە ھەميشە ئەمە ئىشيان بۇوه، دوورۇوان (منافقين) يان بە كريگرتۇوه بۇ ئەوهى بىاننىن بۇ ناو موجاھيدان و دووبەرەكى لە نىوان موجاھيداندا دروست بىكەن، بۇ ئەوهى گومان و دوودلى بخەنە ناو موجاھيدانى ئىسلام!! تۆ دەتەۋى نىو مليون موجاھيد دە هەزار دوورۇوى تىدا نەبىت؟ زۆر لە فەرماندەي موجاھيدان يەكىك دىت بۇ لاي تەوبە دەكات، نويز دەكات و گۈپۈرایەلى دەبىت، جىهادىشى لەگەل دەكات تاواھى سالىئىك يان دوو سال ھەتاواھى رۆزىك زەفرى پى دەبات و دەيكۈزىت و دەپرات بۇ لاي ئەو كەسەي دروستى كردوھ بە ويستى خۆي پارەو پولى پى دەدا، بۇ نەمۇونە يەكىك لەو فەرماندە بېرىزانە بەم شىيەيە كۈزى ناوى (شيخ عبدالغنى) بۇ گەنجىك لە تەمەنلى ۲۰.۱۹ سالىدا بۇ كوشتى، بەشەرتىك ھەتاواھى سالىئىكىش جىهادى لەگەلدا كرد، ھەتا رۆزى بۇي رىتكەوت و لەناو خەيمەكەيدا شەھىدى كرد. يەكسەر كۆمەللى گرتىيان و تەحقيقىيانلى كرد خۆي بە زارى خۆي وتى: رووس ناردومى. بەلىنى زۆر لە فەرماندە بېرىزەكان بەو شىيە رۇيىشتى و كەيىشتن بە خواي خۆييان (ذبىح الله) عبدالودود لە (بەدخشان).

زۆربەي ئەو فەرماندانە بەم رىيگە كۈزىان، بەلىنى ئەمان چۈزازىن؟! ئەگەر بىانزانىيە كە ئەمانە دوورۇون نەياندەھىيلا لايىن بەيىننەوە.^(۱)

بەلى ئەى براى بېرىزم ئەى سوپاکەي پىغەمبەرى خوا ئىلە دوورۇوى تىدا نەبۇ؟ ئايا سى يەكى جەنگاوهارانى ئوحود نەگەرانەوە؟ [جا ئىستا چەند نەمۇونە يەكى رۆشن لە ژيانى پىغەمبەرى خوا ئىلە دىننەوە ھەتاواھى بۆمان بىسەلمىت كە ھەتا رۆزى قىامەت لەناو ھەمو كۆمەلگە يەكى ئىسلامى ھەر دەبى دوورۇوى تىدا بىت، بەلام ئەوهى مەبەستە

^(۱) براى سەركىزى مەيدانى سعودى (خطاب (سيف الإسلام)) يش بەم شىيەيە تىقدىر كرا، لە دواى ۱۵ سال جىهاد كىرىن. (سىردار)

لىزەدا بىزانىن ئەوهە يە كە بۇنى ئەو دووبۇوانە و كىداريان نابىت بىتتە ھۆيەك و لە ئىمە
بکات لە جىهاد سارد بىنەوهە.]

نمۇونەي يەكەم: لە شەپى (بنو المصطلق - غزوة المرىسیع) ﴿يَعُولُونَ لِئَنْ رَجَعَنَا إِلَى
الْمَدِينَةِ لِيُخْرِجَنَّ أَلَاعَزُّ مِنْهَا أَلَاذَلَّ﴾ (المنافقون: ٨). واتە: مونافيقەكان دەيان وەت:
ئەگەر گەپايىنه و بۇ مەدينە دەسەلاتدارمان بى دەسەلات دەرئەكتەت. [ئەم ئايەتە
لەسەر (عەبدوللائى كورپى نوبىي كورپى سەلول ھاتە خوارەوە كە گەورەي دووبۇوه كان بۇ،
ئەمە مەبەستى بە (الأعن) دەسەلاتدار واتە خۆى و بى دەسەلاتيش پېغەمبەرى خوايە ﷺ.
لە شەپى (بنى المصطلق) دوو منداڭ يەكىكىان لەئەنصار و ئەويتريان لە موهاجرين لەسەر
ئاۋى (المرىسیع) لەسەر ئاۋ بۇو بە شەپىان يەكەميان ھاوارى كىدە كۆچەرىيەكان و دووه ميان
ھاوارى كىدە يارمەتىدەرەكان. عەبدوللائى كورپى نوبىي كورپى سەلولى دووبۇو گۈيى لەم
ھاوارە بۇو چوو خۆى پېتەگىراو دەستى كرد بە قىسى ناشىرىن و وتى: ھای ھاي بەراستى
دەيانەيت لە شارى خۆشماندا نەفرىيەنما لى بکەن و تەنكىمان پى هەلچىن، مەبەستى
ئەوه بۇو ئەنصارەكان لە موهاجيىرەكان هەلتى، وتى: بەراستى ئەمە ھەروەك چىن
پېشىنەكان وتوويانە: "سيء كلبك يأكلك" واتە: سەگى خوت قەلەو بکەو كەچى بىشخوات"
والله ئەگەر گەپايىنه و بۇ مەدينە دەبى دەسەلات دارەكان بى دەسەلاتەكان دەرىكەن، ئىنجا
ئاپىرى دايىوه بۇ لاي ئەوانەي لە لايدا بۇون وتى: بەراستى ئەمە خۆتان بۇون واتان لە خۆتان
كردو مالتان لەگەل دابەش كردن و ھېتىانتاننە شارى خۆتانەوە ئەگەر ئىۋە شىستان پېتەدانىيە
ئەوه دەچۈن بۇ شارىكى تر. لەم كاتە، "زەيدى كورپى ئەرقەم" كە منالىك بۇ لەۋى بۇ،
چوو گىتىپايىوه بۇ پېغەمبەرى ﷺ، عومەرى كورپى خەتاب لەۋى بۇو، وتى: ئەى پېغەمبەرى
خوا فەرمان بە كوشتنى ئەو مونافيقە بکە، پېغەمبەرىش ﷺ فەرمۇسى: شتى وا نابى،
ئەگەر من بىكۈزم خەلکى دەلىن موحەممەد يارەكانى خۆى دەكۈزۈت. كە پېغەمبەرى خوا
ئەپەن كەپايىوه بۇ مەدينە كورپەكەي عەبدوللائى كورپى سەلول نۇد مسولىمانىكى چاك بۇ،
وتى: ئەى پېغەمبەرى خوا بىستۇمە دەتەويت كورپى سەلول بکۈزۈت، ئەرمىم پى بکە با بچ

خوم سره که بیت بۆ بهینم، پیغەمبەریش ﷺ فارمووی: نه، نایکوژین، بەلکو هەتا له ناومنا دەزى بە جوانی و نەرم و نیانی لەگەلیدا دەجولیتەنەو، ئىتر ئەم ئایەتە هاتە خوارەوە بۆ دەرخستنی راستى ھەوالەکەی زەبىدی كورپى ئەرقەم.^(١) بەلی ئەی براي مسولمانم سەير بکە چەند خيانەتیان دەكىد بە ئاشكرا، بەلام يارەكانى پیغەمبەرى نىسلام ﷺ كەسيان نەياندەوت واز له جیهاد دىئنم، چونكە عەبدوللەلای كورپى ئوبەی كورپى سەلولمان تىدايە].

-

نمۇونەی دووھم: له شەپى (الأحزاب - خندق) يىشى پىددەوتلىكتىت: ﴿ وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَفِّقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا ﴾ (الأحزاب: ١٢) واتە: بىرى ئەوە بکەرەوە، كاتىك دوورپۇوه كان ئەوانەي كە لهناو دلىياندا نەخۇشى ھەبۇو دەيان وەت: ھەرچى پەيمانىك كە خواو پیغەمبەرەكەی ﷺ پىيان دايىن ھەمووی له خىشىتى بىردىن بۇو. [تەنانەت يەكتىكىان دەي وەت: (محمد يەعدنا بقصور كسى و قىصر ونەن لا نىستطىع أنى خىچىپى حاجتنا) واتە: محمد پەيمانى قەصرەكانى كىسراو قەيسەرمان پى دەدا له كاتىكدا ئىتمە ناتوانىن بچىن بۆ سەر ئاويش].

نمۇونەی سىيىەم: شەپى تەبۇوك، بەلنى ئەي مسولمانانى خۆشەويىست دوايىن شەپ كە پیغەمبەرى خوا ﷺ ئەنجامى دا چ شەپىك بۇ؟ شەپى تەبۇوك بۇو لە سالى٩ ئى كۆچىدا رووی دا [بەلنى دوورپۇوه كان ھەروەك كارى ھەميشەبىي ڏەھراوى خۆيان لەم شەپەدا چەندىن ئىشى نابەجييان ئەنجامدا ھەر لە سەرەتاي دەرچۈونى پیغەمبەرى خوا ﷺ لە مالىيکى جوولەكەدا كە ناوى "سويلم" بۇو ھەموويان كۆبۈونەوە و دەيانو يىست خەلکى لە جىهاد سارد بکەنەوە، بەلام پیغەمبەرى خوا ﷺ ئەم جارەيان نەيو يىست وەك جارەكانى تر بە نەرمى لەگەلیاندا بجولىتەنەو، بۆيە "تەلھەي كورپى عەبدوللەلای" لەگەل كۆملەتكىدا نارىو

^(١) ئەم باسە دوورو درېزە بە كورتى مەتباوە لە ھەموو بەراوه كانى سىرەدا بە درېزىبى باس كراوه سەيرى كتىتىي - الرحىق المختوم - بکە ص ٣٠٥، صفوة التفاسير، م ١، ص ٥٦٨.

وٽى: مالەكەيان بەسەردا بسووتىنن، ئەوانىش چۈون ئاگريان بەردايە مالەكەيان و راييان كرد تا تەمى بۇون و ضەحاكى كورپى خەلیفە لە بانەوە بازى دا و قاچى كېپ بۇو.

بەلىنى ئەمە لە سەرەتاي شەپەكەوه. لە كاتى گەرانەوهشدا بەھەمان شىيە كۆبۈونەوه بۇ ئەوهى پىيغەمبەرى ئىسلام ﷺ بکۈژن، دەيانويسىت فىلىلى لى بىكەن ھەتاوهەكى حوشترەكەى پىيغەمبەرى خوا ﷺ بکەويتە دۆلەكەوه و بىكۈژن. [بەلام ئەوه بۇ خواى كەورە پلانەكەيانى پۇوچەل كردەوه و ئەو ئىشە ۋەھراویەى كە دەيانويسىت بىكەن بۆيان نەبرايە سەرو ئەو كەسانەى كە ئەو پىلانەيان كرد پىيغەمبەر ﷺ ناوەكانى يەكە يەكە ھەلّدا بۆ حوزەيفە - خواى لى رازى بىي - وٽى بىشارەوه ناوەكانىان لاي كەس مەيلى. بەلىنى ئەمە چەند نموونەيك بۇو لە ئىشى نابەجيى ئەو دوورپۇوانە كە خۆيشيان بە موسىلمان دەدaiيە قەلەم، بەلام سەير دەكەي هيچ يارىكى پىيغەمبەر ﷺ بىانووى ساردو سپى نەدەھىتىنایوه و بلىنى لەبەر ئەوهى ئەم مۇنافيقانە لەناوماندا ھەن من جىهاد ناكەم، نەخىر بەلكو ھەتاوهەكى ئەو رەفتارە ناشىرىنىيانەيان پىيوه دەبىنин زىاتر بەردەواام دەبۇون لەسەر جىهاد]. لە خوا بىرسىن لە دل و دەرۈونتىندا، لە خوا بىرسىن لەوهى كە قىسىمى بىسىرەو بىنە دەريارەي ئەم جىهادە بىكەن.

من وا گومان دەبەم - خواش چاكتىر دەزانى - بەراسلى ئەم جىهادە جىهادىكى ئىسلامىيە، ئىستا نموونەى نىيە لە سەر زەويىدا... بەلىنى نموونەى نىيە بەم ناپەحەتىيەو بەم يارمەتىيە خوايىيە، ئىمەش داوا دەكەين لە خواى مىھەبان كە بە جىهاد و شەھىدى رىيىمانلى بىنلى لەسەر خاڭى ئەفغانستان ئەو خوايىي كە زانايە و بىسىرە و لىيمانەوه نزىكە بە عىلەمەوه، ھيوامان وايە إن شاء الله كە خواى كەورە لە ئەفغانستان سەركەوتىنمان پى بېھخى لە دواي ئەفغانستانىش بەرهەو بەيتولمەقدىس بکەويىنەرپى و لە ژىر چەپۈكى جولەكەى پىسدا رىزگارى بىكەين.

ئامىن.

تیگهیشتنه ناوئهم جیهاددا (الفقه فی هذا الجہاد)

خوای گوره ده فرمونیت: ﴿ مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَحَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْجِعُوا إِنْفِسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِمْ ذَلِكَ بِإِنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَّاً وَلَا نَصَبٌ وَلَا مُخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطْعُونَ مَوْطَنًا يَغْيِطُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوٍّ تَنَلا إِلَّا كُثُبَ لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴾ ۱۲۰ ﴿ وَلَا يُنْقُضُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَيْرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًّا إِلَّا كُثُبَ لَهُمْ لِيَجْرِيهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴾ ۱۲۱ ﴿ وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَنْفَقُهُوا فِي الدِّينِ وَلَيُنْذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَذَرُونَ ﴾ ۱۲۲ ﴿ يَنَاهَا الَّذِينَ أَسْوَى قَدْلَوْا الَّذِينَ يُلُوتُكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلَيَحْدُو فِيكُمْ غَنْظَةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُنْقَصِينَ ﴾ ۱۲۳ ﴿

(التوبه: ۱۲۰ - ۱۲۳)

نهوهکان پیویستیان به نموونه ههیه:

[نهم نایته له کوتایی سوره‌تی تهوبه‌دایه، نه و سوره‌تی که یاسای جیهاد و شهر له گلن بی باوه‌راندا به جوانی روشن ده کاته‌وه، نه و سوره‌تی که ناشکرای کرد بهین په‌رده که جیهاد فرزیکه له فرزه‌کانی خوای گوره، ناشکرای کرد که ده‌بی خوت قوتار بکهی له هه‌موو بی باوه‌ریک و خوشت نه‌وئی نه‌گه‌رچی باوک و براشت بیت، نه و سوره‌تی که روونی کرده‌وه موسلمانی راسته‌قینه ده‌بی خونه‌ویست بی، ده‌بین جیهاد له ثن و مندازان و باوک و براو کاسبی و خانو عهشیرهت خوشتر بوعی. بهلی سپی دوروووه‌کانی ده‌رخست که بچی جیهاد ناکهن، با بچینه خزمه‌تی که ده فرمونیت: ﴿ مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَحَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﴾ واته: شایسته نه‌بوو بو خه‌لکی مه‌دینه و بو نه‌مو که‌سانه‌یی که وان له ده‌روبه‌ری نه‌وانه له خه‌لکی لادیکان له پیغامبه‌ری خوا ﴿ وَلَكُلُّهُ دوابکهون "واته ته‌بووک". نهم نایته هه‌رهشیه‌کی شاراوه‌یه و تیکوتاندینیکه

بۇيان، مەبەستى لهوھىيە، چۆن پىيغەمبەرى خوا ﷺ بەھى دىلەن دەرچى بۇ شەپو ئىۋوش لهناو مالى خۇتاندا بن؟ ئەو شەرم لە نەفسى خۇتان ناكەن؟ ئەو شەرم لە خوا ناكەن؟ ئەو شەرم لە پياوهتى خۇتان ناكەن! چۆن پىيغەمبەرى خوا ﷺ بەھى دەھىلەن لهناو ئەو گەرمایى بىابان و ناو گەرمایى چەو خۆلى دەشتى (تەبۈوك)دا؟ لە زېر تىنى تىشكى خۆردا!!!

ھەروەكىو چۆن ئەبو خەيسەمە فەرمۇسى: "أبو خيثمة في ظل ظليل، وماء بارد، ورسول الله ﷺ بالحر والضحى... هذا ليس بالنصف - ليس هذا بالعدل - والله لا أدخل عريشا حتى الحق برسول الله ﷺ". واتە: ئەبو خەيسەمە لهناو سىبىرى خۆش و لەلاي ئاوى سارددادا بىت و پىيغەمبەرىش ﷺ لهناو گەرمایى و تىنى خۆردا بىت، بەراستى ئەمە دادپەروھىي نىيە، قەسەم بە خوا ناجىمە ناو ھىچ كەپرىكەوە هەتا ئەگەم بە پىيغەمبەرى خوا ﷺ.

ئايدا ئىۋوھ لە پىيغەمبەرى خوا ﷺ چاكتۇر و بەرزىرن و اخۇتان لە جىهاد دەشارىنەوە؟ ئەو زانايىي لەسەر زەويىدا بانگەوازى ئەو دەكەت كە لە پىيغەمبەرى خوا ﷺ گەورەترە و يان لە پىيغەمبەرى خوا ﷺ ئىستىفادەي زىاترە بۇ كۆمەلگاکەي با ئىشارە بە پەنجەي دەستى بىكەت. ئەو زانايىي كە بانگەوازى ئەو دەكەت كە بۇون و مانەوەي باشتە لهناو كۆمەلگاکەيدا و ئەو دەكەت بە بىانوو بۇ ئەوھى جىهاد نەكەت ئىمە پىنى دەلىن ئايدا شارى مەدینە پىيوىستى بە پىيغەمبەرى خوا ﷺ نەبۇو؟ ئەو پىيغەمبەرى ﷺ كە دىنەكەي فيرى ئومۇمەت كرد، ئەو پىيغەمبەرى ﷺ كە هەميشە لە رىزى پىشەوەي جىهاددا بۇوە، ئەو پىيغەمبەرى ﷺ كە خۆى دەھاۋىشته ناو كوشتن و بىرىنداربۇونەوە و دەمى خويىنى لى دەتكا بە هوئى شكانى ددانەكانىيەوە لە ئوحوددا، [ئەو پىيغەمبەرى ﷺ كە ئىمام عەلى لە بارەيەوە دەفەرمۇيت: لە رۆزى ئوحوددا نزىكتىنمان بۇوە لە كافرەكانەوە هەتكو وائى لىھات ناوجاۋى پىرقىزى پېپىوو لە خويىن بە جۆرىك خويىنەكەي نەدەوەستايەوە، (عەلى و فاتىمە) ئاۋياڭ پىدا دەكىد ھەر نەدەوەستايەوە هەتاوەكىو پارچە حەسپىتكىان ھىتىاۋ كەرىيان بە

خوله میش و دایان به ناوچاویه وه هم تا خوینه کهی و هستایه وه. لهو کاته دا خوینه کهی له ناوچاوی خزی ده سپری و ده یفرمومو: (کیف یفلح قوم خض وجه نبیهم) واته: گه لیک چېن سه رده کون ناوچاوی پیغه مبهره کهی خویان خویناوی کرد؟] ئیستا ده لین فلانه کهس يان فلانه زانا نهیهت بُو جیهاد، چونکه کۆمه لگا پیویستى پییه تى، نه خیز... بەراستى جيهد پیویستى پییه تى وەك پیویستى کۆمه لگا کهی، واته جيهد زیاتر پیویستى بە زانایان هئیه و پیویستى جيهد که گەورە ترە.

بەراستى نەوهکان پیویستيان بە نموونه هئیه تاوهکو بیکەن بە بەرنامه یەك و خەلکى چاوى لى بکات هەتا رۆژى دوايى و لەسەرى بپرات، پیویستى بە كرده وەي خونه ويستانه هئیه هەتا خەلکى هەنگاوى بەدوادا بىتىن، بەلنى لە بەرئەمە یە ئیستا ئیمە کە باسى جيهد دەكەين يەكسەر دەلین: حەمزە واى كرد و موصعەب واى كرد، موعازى كۈرى جەبەل واى كرد، موسەناو قەعقاڭ وایان كرد، ئەى بۇ نالىن فلانه زانا واى كرد، فلانه داعى واى ئەنجام دا؟! ئازايەتى فلانه کەس بۇو؟ بۇچى بەس چىرۇكى يارانى پیغەمبەرى خوا ﷺ و پىشىنامان لايە؟ لە بەرچى ئەم چىرۇكانه نموونە يان تازە نابىتە وە؟!!! بەلنى ئەگەر زانایان تازە نەكەنە وە ئىتر کى تازە بکاتە وە؟ ئەوانە تازە بکەنە وە كە بە دواي تىكە یەك ناندا دەگەرىن ھەر لە بەيانىيە وە دەپرات دواي عىشا دىتە وە بۇ ئە وە كولىرە یەك بۇ خىزانە کەيان پەيدا بکات؟!!

زاناكان، بانگەوازكارە كان، ئەوانە یە كە شارەزان لە دين و تىگە يشتۇون، لىپرسىنە وە يان لە لای خواي گەورە زیاترە، "داماوى و رووزەردى بۇ ئە وە كە عىلەمى نىيە يەكجار، بەلام حەوت جار داماوى و رووزەردى بۇ ئە وە كە عىلەمى هەيە و كرده وە پى ناکات".

ئە وە كە سەرى كە زانايە وەك ئە وە نىيە كە نەزانە، لىپرسىنە وە لە رۆژى قيامە تدا بە ئەندازەي زانىنە، واته: لىپرسىنە وە خەلکى لە رۆژى قيامە تدا بە ئەندازەي زانىارييە كەيانە. ئەگەر نەزانىنەك لە جيهد دابنىشىت و زانايە كىش دابنىشى ئە وە

گوناھى زاناکە چەندىن جار ئەوهندەي گوناھى نەزانەكە يە... چونكە بە دانىشتىنى زاناکە خەلکانى ترىش دادەنىشىن و سارد دەبنەوە و هەر سەير دەكەن. پاشان ئايەتەكەي دواتر دەفرمۇي: ﴿وَلَا يَرْغِبُوا بِأَقْسِمَةٍ عَنْ نَفْسِهِمْ﴾ واتە: نابى خۆيان بەرز بکەنەوە لەسەر پىيغەمبەرى خوا ﷺ واتە: نابى پىي خاخوش بىت لەو شوينەدا بىت كە پىيغەمبەرى خواى ﷺ تىدا يە. [بەلكو دەبى چىيان بۇ نەفسى خۆيان پىناخوشە ئاواش بۇ پىيغەمبەرى خواش ﷺ پىييان خاخوش بىت، نەك بە پىچەوانەوە بۇ خۆيان پىييان خاخوش بىت و بۇ پىيغەمبەرى خوا ﷺ پىييان خوش بىت.]

بەلى خواي كەورە ليزەدا دەيە ويىت موسىلمان ھەميشە بىرى لە ناپەحەتى موسىلمانان بىت، لە كاتىكدا بىنى موسىلمانان لە ناخوشيدان ئەويش بروات بەشدارى ناخوشىكەيان بىت يارمەتىييان بىدات، نەك موجاهيدان لەناو تەپ و تۈزى جىهاددا بن بە برسىتى ئەويش بروات لە مالى خۆيدا دابىنىشىت و بلى: كاتى جىهاد نەهاتووه. تەنانەت خەلکى سارد بكتەوە بە خۆيەوە] بەلى بۆچى ئايەتەكە تەوجىيەت دەكەت، چونكە ﴿ذَلِكَ إِنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَامًا وَلَا نَصَابٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللهِ وَلَا يَطْعُونَ مَوْطَئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَذَابٍ نَّيَّلًا إِلَّا كُنْبَ لَهُمْ يِهِ عَمَلٌ صَنَعُوا إِنَّ اللهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ أَمْحَسِينِ﴾ واتە: لە بەرئەوە ئەوان نايەت بەسەرياندا تىنويەتى يان ماندووېتى يان برسىتى لە جىهاددا و ھەنگاو ئانىن بەسەر جىيگە ھەنگاوىكدا كە بى باوهپان رقيانلى دەبىتەوە پىيى [ئىبن كەسىر دەفرمۇي: مەبەستى ئەوهە يە لە شوينىكدا دانابەن.] كە دوزمن بىرسىتىن. لە دوزمنە كانيان توشى ھەر شتىك بىن وەك كوشتن و برىندارى و ئەسىرى، ئەگەرچى يەك فيشەكمىشيان بۇ بەتقىنى مەگەر بۆيان دەنۇوسرى بەھۆيەوە پاداشتى كرده وەيەكى باش، بە راستى خواي گەورە پاداشتى چاكەكاران بە زايە نادات.

بەلى ئىستا ئەي موجاهيد بەپىي ئەم ئايەتە تۆى بەرىز ھەر لە شوينىك بىت كرده وەي چاكت بۇ دەنۇوسرى، چونكە ئۇ شوينە تۆ بى باوهپان رقيانلى دەبىتەوە و لىتى

ده ترسن، کوهاته: ﴿وَلَا يَطْعُونَ مَوْطِئًا يَغْيِظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَذَابٍ نَّيَّلَ إِلَّا كُثُبَ لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَنَلُحٌ﴾.

نورجار (قتال) لکاوه به (فی سبیل الله) وہ و وشهی (فی سبیل الله) له هه ر شوینیکدا له قورئان و سوننه تدا هات به (مطلق)ی ئه وہ مانای (قتال) ده گریته وہ و وشهی (جیهاد) یش هر کاتیک له قورئان و سوننه تدا به (مطلق)ی هات ئه وہ و اته شپ. ئی بن حجه ریش هرووا ده فرمومیت. جیهاد مه بهستی له ده عوه نییه، مه بهستی ئاگادار کردنه وہ نییه، مه بهستی ئاموزگاری نییه، مه بهستی له وتارдан نییه، ته نه ما بهستی جیهاد له قورئان و سوننه تدا و اته (قتال)^(۱).

پاداشت له کاتی جیهاددا

ئهی برای موجاهید: ئه گهر له ده رچوونتان بو مهیدانی جیهاد مه بهستان ته نه رازی کردنی خوای گهوره بیت ئه وہ خه و تنان و ... نان خواردن تان و قسە کردن تان به شهرتیک قسەی حلال بیت و کوبونه وه تان و دانیشتان هر همووی فریشته کانی خوا به چاکه بو تان ده نووسیت، چونکه تو بو رازی کردنی په روهر دگار ده رچوویت، ئه گهر قه دری خوای گهوره شن وای دانابوو مردی ئه وہ تو "شهید"ی، به لئی ئیستا تو بمری شهیدیت، له هر کوئی مردی؟ به هه ر شتیک یان به هه ر هویه کوه گیانت ده رچوو ئه وہ شهیدی به سووتان بمری، به خنکان بمری، به نه خوشی بمری، به هوی مهشقی سهربازی بمری، به هوی فیربیوونی چونیه تی شپر کردن و بمری له شوینیکی بھرزه وه که و تیت سهرت ببریندار ببو مردی، برایه کت فیشه کیکنی له ده ست ده رچن بھر تو بکه وی و مردی لم هویانه و له هه ر هویه کی تردا بمری ئه وہ تو شهیدی.

له باسکانی تردا به جوانی ئه م مساله بی رون ده کهین وه ان شاء الله.

به لئن ئهی برای موجاهیدم ئهگه فیشهک له دهستی خوت ده رچیت و بهرت که وت مردیت ئهود هر شهیدیت، چونکه پیغه مبهری ئیسلام ﷺ ده فرمویت: (من وضع رجله في الرکاب فاصلاً فوقصته دابتة فمات - وقصته: رمته - او لدغته هامة - يعني: أفعى - او عقرب فمات او بائی حتف مات . مات بائی موت - فهو شهید وإن له الجنة^(۱)). واته: هر که سی سواری ولا گه که بی بوو به نیهتی جیهاد لهو کاته دا ولا گه که خستیه خواره و یان جانه و هر ئی گه ستی یان دوو پشکیک و مرد یان بمری به هر هوکاریکی تر ئهود شهیده و به هه شتی بووهه یه.

به لئن له برهئه و هی تو کوچت کرد وو ه و هاتووی بو گیان بازی له پیتناوی خوای گه وره و رازیکردنی، ئیتر به هر هویه ک بمری ئهود شهیدی، مردن و کوژدان بو تو یه کیکه.... پاداشتەکه یان هر یه کیکه [چونکه تو نیهت هې که گیانی خوت بدھی به خوای گه وره، خوای گه وره دادپه رو وره به ئندازه هی نیهت که خوت، هممو شتیکت پیددە به خشی].

به لئن مردن و کوژدان بو تو یه کیکه ئه وەتا خوای گه وره ده فرمویت: ﴿وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَكِيلِ اللَّهِ ثُرَقْتُلُوا أَوْ مَا تُؤْمِنُوا لَيَسْرُقُنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا وَإِنَّ اللَّهَ لَهُ خَيْرُ الرَّازِيقِ﴾ ^(۲) **﴿لَيُدْخِلَنَّهُم مُّذْخَلًا لَيَرْضُونَهُ، وَلَنَّ اللَّهُ لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ﴾** ^(۳)

(الحج) [اته: ئه و که سانه کوچیان کرد وو ه مال و شار و ئه هلى خویان به جینیه شتوو له پیتناوی ریبازی خوادا دوایی کوژدان یان مردن ئهود خوای گه وره رزق و روزی بیان به ته ئکید ده داتی، رزق و روزی بیه کی باش، واته: "هر چی خویان حزی لی بکن و چاویان پیش گهش بیتە وو .. به راستی خوای گه وره چاکترين روزی ده ره، خوای گه وره ئه وانه ده خاته شوینیکه وو پیش رازی ده بن]. ^(۴)

^۱ حدیث حسن رواه أبو داود.

^۲ مختصر تفسیر ابن کثیر، م ۲، ص ۵۲۲.

بەلنى رۆلەي موجاهيد، كەواتە مردن و كورزان واتە شەھيدى بۇ تۆ يەكىكە و بۇ خۆت دلخوش و ئارام بە، مورتاج بە و هېچ زویر نەبىت، بەلام ھەر ئەوهەيە ئەو كەسانەي كە لە شەپ دەكۈزۈن ئىمە نايان شۇرىن و كفنيان ناكەين و نويژىشيان بەسەرهە ناكەين، چونكە رەفتارى شەھيدىان لەكەل دەكربىت.^(١)

بەلنى ئىيىستا تۆ لە مەيدانى مەشقى سەربازىيىدا ئەگەر فيشەكىكت بەر بکەويت بەرىت شەھيدىت، هەلسوكەوتى شەھيدت لەكەلدا دەكەين.

بەلنى لە بىيى كۆچكردىدا بۇ جىهاد بەكىرىگىراوانى كافر كوشتىتىيان ئەوهە رەفتارى شەھيدت لەكەلدا دەكەين، چونكە پىيغەمبەر ﷺ دەفرمۇيت: (إِنَّهُ شَهِيدٌ وَإِنْ لَهُ الْجَنَّةَ) ^(٢) بەراسلى ئەمەش حەوانەوهەيەكى زۆر خۆش و تەواوه. [بەراسلى ئەي براي مۇسلمانم ئەوهەندى سەيرى قورئان و فەرمۇودەكانى پىيغەمبەر ﷺ، پاشان گوفtar و رەفتارى يارانى پىيغەمبەرمان ﷺ كەرىبىت نابىن هېچ كردەوهەيەكى تر پاداشتەكەي بگاتە پاداشتى جىهاد كردىن، خواي گەورە دەفرمۇيت: ﴿أَجَعَلْتُمْ سَقَايَةَ الْحَاجَّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَوْنَ عَنَّدَ اللَّهِ﴾ (التوبه: ١٩) واتە: بەشىوهى پرسىيار: ئایا ئىۋە ئاودان بە حاجىيەكان و ئاوه دانكىرىنەوهەي (مسجد الحرام) تان داناوه وەك ئەوهە باوهەپى بە خوا و بە رۆزى دوايى ھىتاواه و جىهاد دەكات لە رىنگەي خوادا، بەلکو وەك يەك نىن لاي خواي گەورە.

^١ بۇيە شەھيدان ناشقىردىن و نويژىيان لەسەر ناكربىت، چونكە (عن جابر بن عبد الله رضى الله تعالى عنهمما قال: "كان النبي ﷺ يجمع بين الرجلين من قتلى أحد في ثوب واحد ثم يقول لأيهم أكثر أخذنا للقرآن فيقدمه في اللحد ولم يغسلوا ولم يصلى عليهم)) (رواية البخاري: ١٢٧٨). واتە: پىيغەمبەر ﷺ دوو كۈزۈۋى ئۇجۇدى كۆكىدەوە لەناو كراسىتكا و دەفرمۇو كاميان زىز قورئانى لەبرەو پېشى دەخست بۇ لەحەدەكە ناشقىران و نە نويژىشيان بەسەرە كرا.

(اللحد) خۆى لەو كاتەدا قەبرەكە ھەلکەنزاوه لەناو قەبرەكەدا بەلاي راستەوە چالىتكى تر ھەلکەنزاوه و خزاوه تە ناوىيەوە. (بلغ العرام من أدلة الأحكام، ص: ١٣).

^٢ روى أبو داود ٢٥٠١ من حديث بقية من فضل الله - ضعفه الالباني .

ئیبن که‌سیر ده‌فرمومیت: نواعمانی کوری بەشیری ئەنصاری ده‌فرمومیت: من له‌لای مینبهره‌کەی پیغەمبەری خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ بۇم له‌ناو هەندى لە يارانى، پیاویکیان وتنى: من گۆن نادەم بەوهى كە دواى موسىلمان بۇونم ھېچ ئىشى بۇ خوا نەكەم مەگەر ئاپىدەم بە حاجىيەكان، يەكىكى تر وتنى: بەلکو ئاوه‌دانكىرىدەن وەي (مسجد الحرام)، يەكىكى تر وتنى: بەلکو جیهاد له پىنى خودا چاکتەر لەوهى ئىتوھ وتنان. ئىمام عومەر سەرزەنشتى كەرن و وتنى: له‌لای مینبهره‌کەي پیغەمبەری خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ دەنگتەن بەرزا مەكەن وە "ئەو رۇزە رۇنى ھەينى بۇو" من نويزى ھەينىم كەر ئەو دەچەمە لاي پیغەمبەری خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ پرسىيارى لى دەكەم لەوهى ئىتوھ ناكۆن تىيدا، نواعمان دەلىت عومەر رؤىشت ئىتە ئەم ئايەتە دابەزى

﴿أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجَ ...﴾ [١].

[بەلنى خواي گەورە له‌سەررووی ئاسمان‌وە سولھى كەرن و فىرى كەرن كە جیهاد له ئاودانى حاجىيەكان و ئاوه‌دانكىرىدەن وەي مالى خواش گەورەتەرە، چونكە جیهاد دەرىدەرى و دوور لە مال و منداڭ و دوور لە ولات و غەربىي تىدايە، چونكە جیهاد بىرىندارى و كۈزان و شەو نەخەوتى تىدايە، زستان و گەرمائى ھاوينى تىدايە، چونكە جیهاد بىرىندارى و كۈزان و شەو نەخەوتى تىدايە، بەلام دانىشتن له‌ناو سىبەری (مسجد الحرام) و ئاوه‌دانكىرىدەن وەي چ شىتىكى لەمانە تىدايە؟ كەواتە بۆيە جیهادى پىرۇز پلەي گەورەتەرە، چونكە ھەموو ئىشىك پاداشتەكەي بەپىنى ماندوبۇونە لەو ئىشەدا، چەندە ماندووبىت ئەوهندە پاداشت وەردەگىرى، ھەروەك ئەم فەرمۇودەيە دەفرمومیت: لە ئەبى ھورەيرەوە - خواي لى رازى بىت - جارىكىان پیاوىك لە يارەكانى پیغەمبەر عَلَيْهِ السَّلَامُ رؤىشت بۇ دۆلىك كانىك ئاوى خوش و بهتامى تىدا بۇو، زۇد سەرى سورىما و وتنى: ئەگەر من واز لە خەلکى بىتنم و بىتم له‌ناو ئەم دۆلەدا بۇ خۆم دانىشىم و بىتىمەوە، بەلام ئەم ئىشە ناكەم ھەتاوه كە ئىزىن لە پیغەمبەر عَلَيْهِ السَّلَامُ وەربىگەم، چوو بۇ لاي پیغەمبەری خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ و باسى كرد، پیغەمبەری خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ فەرمۇوى: (لا تفعل فإن مقام أحدكم في سبيل الله أفضل من صلاته في بيته ستين عاماً، ألا تحبون أن يغفر الله لكم ويدخلوكم الجنة،

اغزوا في سبیل الله من قاتل في سبیل الله فوق ناقہ وجبت له الجنة).^(١) واته: نکھے، چونکه کەمیک لە مانەوەی يەکیک لە ئىۋە لە جىهاد كەورەترە لە حەفتا نويىزىرىدىن لە مائى خۆيىدا، ئايا ئىۋە پېتانخۇش نېبىھ خواي گەورە لىتىان خوش بىيىت و بىتانخاتە بەھەشتەوە، دەھى شەپ بىكەن لە رىنگەي خوا، هەركەس شەپ بگات لە رىنگەي خوا بە ئەندازەي دۇشىنى حوشترىتكە ئەوه چۈونە ناو بەھەشت بۆى واجب دەبىت.

ئىمام عوسمان - خواي لى رازى بىيىت - دەفەرمۇيىت: گۈيىم لى بۇو پېغەمبەرى خوا وَلِلَّهِ^(٢) دەفەرمۇو: ((حرس ليلة في سبیل الله أفضل من ألف ليلة يقام ليلاً وصام نهارها)).^(٣) واته: حەرەسىياتى شەۋىتكە لە پېتىوارى خوادا گەورەترە لە ھەزار شەو كە شەوهەكەي شەونویز بکەيت و رۆزەكەيشى بە رۇڭلۇ بىت.

ئەبوھورەيرە ئەفەرمۇيىت: پېغەمبەرى خوا وَلِلَّهِ فەرمۇوى: (لا يلج النار رجل بكا من خشية الله حتى يعود اللbn في الضرع، ولا يجتمع على عبد غبار في سبیل الله ودخان جهنم).^(٤) واته: ناچىتە ناو ئاگر پىاۋىتكە بگىرىت لە ترسى خوا، ھەتاوهەكى شىر نەپواتەوە ناو گوانەكەي، وە كۆنابىتەوە بەسر بەندەيەكەوە تەپو تۆزى جىهادو دووكەلى دۆزەخ.

الله اكابر ئەو دۆزەخەي كە خوا پەنامان بىدات، پېغەمبەرى خوا وَلِلَّهِ دەفەرمۇيىت: (يؤتى بجهنم يومئذ لها سبعون زعام مع كل زمام سبعون ألف ملك يجرؤنها) (رواه مسلم) واته: لەو رۆزەدا دۆزەخ دىئنن حەوت سەد ھەزار قولايى ھەيە، لەكەل ھەمو قولايىكىشدا حەوت سەد ھەزار فريشىتە رايىدەكىشىن. خوايە بق خاترى خوت ئىتمە لەم ئاگرە بپارىزى بەراستى ئىتمە لاوازىن و بەرگەي ناگىرين.

بەلىنى ئەو كەسەي دەيەويىت دەم و چاوى لە ئاگرى كېپەكېپى دۆزەخ پارىزداو بىت، ئەوا با بىتە مەيدانى جىهاد، ئەو كەسەي دەيەويىت بە رابواردىنەكانى ناو بەھەشت بگات با خۆى

^١ المستدرک للحاکم ٢٢٢٤ صحيح.

^٢ رواه أبو داود، نيل الأوطار، ج ٧، ص ٢٣٨ ، الحاکم ٢٣٦٤ صحيح.

^٣ رواه الترمذى قال أبو عيسى هذا حديث حسن. رياض الصالحين، ص ٣٧٩.

بختا ناو گرھى جىهادەوە، ئەو موسىمانانەي كە دەيھەۋىت سوننەت جىيەجى بکات و پاداشتى دەست بکەۋىت ئەمەش مەيدانى پاداشت دەستكەوتى.

هاوار دەكەم ئەي موسىمانان لە روانگەي ئەم ئايەت و فەرمۇودانەي پېغەمبەرەوە وَلِكُلَّ دەردەكەۋىت كە "جىهاد گەورەتىن پلەي نىسلامە" ، چۈن گەورە ئەبىت، كە لە ئەنسەوە هاتووە، پېغەمبەرى خوا وَلِكُلَّ دەفەرمۇيت: ((ما أَحَد يَدْخُلُ الْجَنَّةَ يَحْبُّ أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الدُّنْيَا لَهُ مَا عَلَى الْأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا الشَّهِيدُ يَتَمَنِّي أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الدُّنْيَا فَيُقْتَلُ عَشَرَ مَرَاتٍ لَمَّا يَرِيَ مِنَ الْكَرَامَةِ)) (متفق عليه). واتە: ھىچ كەس نىبىھ بپواتە بەھەشت و حەز بکات بپواتەوە دونيا، ھەرجى بەسەر زەھىبىھ يە بۆ ئەو بىت مەگەر شەھىد نەبىت كە تەمنىنا و داوا دەكەت بگەپىتەوە بۆ دونيا دە جارى تريش بکۈژىتەوە بەھۆى ئەو رىزەوە كە دەبىيىت.

بەلىنى ئەمانە ھەموو فەرمۇودەي پېغەمبەرى خوان وَلِكُلَّ، وامان فير دەكەن كە ھەميشە ئاواتەخواز بىن بۆ گىانبەخشىن لە پىتىاوى خوادا.

ئەوھۇ عومەيرى كورپى حومامە - خواى لى رازى بىت - لە كاتىكدا لە شەپى بەدردا بۇون، پېغەمبەر وَلِكُلَّ فەرمۇى: ھەلسن بۆ بەھەشتىك كە پانتايىھەكىي وەك ئاسمانەكان و زەھوی وايە، عومەير وتنى: ئەي پېغەمبەرى خوا وَلِكُلَّ پانتايىھەكىي ئاسمانەكان و زەھوی؟!! فەرمۇوى: بەلىنى، عومەير وتنى: "بەخ بەخ"، پېغەمبەرى خوا وَلِكُلَّ فەرمۇوى: چى واي لى كەرى بلىي "بەخ بەخ"، وتنى: نا، سويند بە خوا ئەي پېغەمبەرى خوا مەگەر من ئۇمىدىم وەيە كە ئەھلى ئەو بەھەشتە بىم، پېغەمبەر وَلِكُلَّ فەرمۇوى: تو ئەھلى ئەو بەھەشتەي. عومەيرىش چەند دەنكە خورمايمەك بەدەستەوە بۇو لىنى دەخوارد و دوايى وتنى: من بىزىم تاوه كۆ ئەم خورمايانە بخۇم، بەراستى ئەمە ژيانىكى زىز درىزە، ئەو خورمايانەي پى بۇو فېرىيى دان و دەستى كرد بە كوشتن ھەتاوه كۆ كۆزرا.^(١) ئەي خۆزگەم پېت ئەي عومەيرى بەپىزى، خۆزگەم بۇ مىڈە خۆشە كە پېغەمبەرى خوا وَلِكُلَّ پىيى دايىت و وەك گىزىگى بەيان هاتە دى، بەراستى كە سەيرى رەفتارى تو دەكەم و سەيرى خۆم و موسىمانانىش دەكەم

غهربی نیسلام پیش چاو دهکه ویت، چونکه جاران هرکه سی دوابکه و تایه له جیهاد ئوه باره کانی پیغه مبهري خوا عَزَّلَهُ به مونافقین ده زانی، به لام ئه مرق هرکه سی مجاهید بی به گیل و ده شته کی ده زان، زور جاریش بیستو و مانه ده لین ئوه ئایه تهی که باسی جیهادی تیدایه ئه گهر بتو پاداشت نه بی نایان خویین، چونکه کاتی ئه نجامدانه کهی نه هاتووه، لیره دا به س ئوه ده لیم ئه گهر ئیمام عومه ر بماهه ده یفه رموو: (یا رسول الله ائذن لی أضرب عنقه) [.]

حتی لا تكون فتنة

[به راستی جیهاد کردن و کوج کردن بتو جیهاد واجبیکی همه میشه بیه له نیسلام، به همیج شیوه یه ک لیتی جودا نابیتیه و، هر کومله و دهسته یه کیش واژی لی بھینیت ئوه ریشكی داری ئه و کومله له سه رهیچ پارچه یه کی ئه زه ویه دا ناچه سپیت، به راستی خوای گه وره جیهادی له سه ره موسلمانان فه رز کردووه نیعمه تیکی هره زوره زوره یه ... بوقچی؟ له برهنه وهی ئه دینه جوانه و هستاوه له سه ره و کومله که جیهاد و کوشتار ده که ن له سه ره و ئه گهر جهنگ و جیهاد بوه ستیت و پشتگوئ بخریت، ئهوا ئه دینه جوانه ش به سه ره خویه وه نامیتی و ده بیتیه تقویتی یاری بی باوه ران.

به لی که جیهاد پشتگوئ خراو ره گی دانه کوتا له ناو ده رونی موسلماناندا ئوه ئیتر فه رمان کردن به چاکه و برهه لستی له خراپه له بیر ده کرتیت].

به لی بی باوه ران زال ده بن، مزگه و ته کان ده فه و تیتن ... هاوه ل دانان بتو خوای گه وره بلاوده بیتیه وه، ریشكی نیسلام ده دیتن، بیرو باوه گری موسلمانان ده فه و تیتن [ئوهه تا خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةً﴾. واته: شهربان له گهل بکن و بیان کوژن هه تا هاوه ل برپاردا نه میتني.

ئین عباس ده فه رمویت: "فتنة" واته "شرك"، ئه مهش سیره هی پیغه مبهري خوا عَزَّلَهُ شایه تی بتو ده دات، ئوهه تا پیغه مبهري خوا عَزَّلَهُ هت اووه کو له مه که دا بتو خاوه نی هیز و چهک نه بتو، رقذیک له رقذان نه یده تواني بتیک بشکنیت، به لام که کوچی کرد و هیز نی

دروست کرد توانی زقد به سه ریه رزی به خویی و (۱۰,۰۰۰) موسلمانی شمشیر به دهسته و بیته ناو مهکه و به دهستی پیرقزی خوی ۲۶۰ بتی ناو مهکه بشکنیت و به دهنگی به رز هاوار بکات **﴿جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَطْلُ إِنَّ الْبَطْلَ كَانَ رَهْوًا﴾** [خوای گهوره ده فرمومیت: **﴿إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَيْرٌ﴾** (الأنفال: ٧٣)

واته: ئهگهر ئەنجامى نەدەن ئەوهى فەرمانمان پى كردوون لە خۇشویستنى موسلمانان و دابپىن لە كافره كان، ئەوه فېتنە و بى ئابپرووبى دروست دەبىت لە سەر زھوی، چونكە له وەوه بى هيىزى موسلمانان و بهىزى كافران پەيدا دەبىت.^(١)

ئىستا ئىسلام دەپارىزى لە سەر ھەموو زھويدا بە ھۆى فيشەكە وھ ئەگەر فيشەك بۇھىستىت ئەوه كافران زال دەبن، كە زالىش بۇون ئىت قبولى مزگەوت و قورئان و [سەرپوش] ... ناكەن [چونكە ئەوان دەيانەویت لە رىشكە ئىسلامى پىرۇز ھەلىكىشىن بە هىچ شىوه يەك قبولى هىچ دياردەيەكى ئىسلامى ناكەن].

ئەوه حاكمى عەدەن كە ناوى (سالم البيض) دەلى: "بە هىچ شىوه يەك نامەویت دەرسى قورئان لە قوتا باخانە كاندا بىيىتىت، چونكە پىيوىستمان بە قورئان نىيە!!!". قوتا باخانە يان دروست كردووه ناويان ناوە "ماوتسى تۈنگ"، قوتا باخانە يان دروست كردووه ناويان ناوە (ماركس و لينين) ئەمە بۆچى؟ چونكە "قتال" نىيە. **﴿وَلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضُهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَكِنَّ اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾** (البقرة: ٢٥١) واته: ئەگەر خواي گهوره خراپە كاران لانەبات بە جيھادى چاكە كاران ئەوا زھوی تىك دەچىت، چونكە ئەگەر خراپە كاران سەركەوتن ئەوه كاولكارى و خراپە كارى بلاودەبىتەوه.^(٢) بەلام بەراسلى خواي

^١ صفوہ التفاسیر، م، ۱، ص ۵۱۶.

^٢ صفوہ التفاسیر، م، ۱، ص ۱۵۹.

گەورە خاوهنى نىعىمەتە بەسەر جىهانىيانوھكە رىيى نەداوه خراپە سەربىكەۋىت. [بەللى بەراستى خواى گەورە نىعىمەتى بەسەر مۇسلماناندا و بەسەر تىكىرىاي جىهانىياندا ھەيە كە جىهادى لەسەر فەرز كەردىون، بەراستى نىعىمەتىيىكى زۆر ناياب و گەورەيە. ئەي مۇسلمانانى قورئانى دە تۆش بىر بکەرەوە، ئىتەرتەتكەي دانىشتىن، ئىتەرتەتكەي زەللىلى، ئىتەرتەتكەي شەرەف جىهاد بۆچى لە شان ناكەي؟!! ئىتەرتەتكەي زەللىلى، ئىتەرتەتكەي شەرەف جىهاد بۆچى لە شان ناكەي؟!!

چۆن وەلامى ئەو خوشكانە دەدەينەوە كە لە ژىير زىندانى كافراندا دەنالىزىن و ھاوار دەكەن:

ئىمەي كۈلۈل، ئىمەي زگ پېل كۈرپەي زۇل فەتوا بەدن خۆبکۈزىن، نەك لە پاشان زۇل بگەرينى كۈل

تو خوا ئەي براي مۇسلمان چۆن وەلامى ئەو خوشكانە دەدەيتەوە؟!! ئەگەر جىهاد ھېبىت، ئىتەرتەتكەي دەحەسېتەوە، درىنە و ناپاكان ئاواتە گلاؤوه كانىيان نايەتەدى، ئارەزووبازان ئارەزووھكانىيان پوچەل دەبىتەوە، ھەروەك ئىبن تەيمىيە دەفرەرمۇيت: خواي مىھرەبان بەرناમەيەكى بۆ ئوممىت ناردووھتە خوارەوە لەگەل ئەو بەرنامەشدا ئاسنى ناردووھ بۆ پارىزگارى لەو بەرنامەيە^(١) ھەروەك خواي گەورە دەفرەرمۇيت: ﴿وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَفِعٌ لِلنَّاسِ﴾ الحەيد: ٢٥.

^(١) لە شوينىتىكى تىدا دەفرەرمۇيت: "قۆام الدین بکاتب يەھدى و بسىف يىنچىر و كەنرىپەن رېك ھادىيا و نصیرا".

گهوره‌یی سه‌رف کردنی مال نه‌گه‌رجی که‌میش بیت

وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَيْرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًّا وَاته: هیچ شتیک نادهن له ریی خودا و هیچ ئه‌رک و نه‌فه‌قه‌یهک ناکیش‌ن نه بچووک و نه گهوره، ئه‌وه نووسراوه بؤیان بو ئه‌وه‌ی خوای گهوره پاداشتیان بدانه‌وه به جوانترین و گهوره‌ترين پاداشتی ئه‌وه‌ی که کردوویانه و بەردەوام بعون له‌سەری. [نه‌گه‌رجی ئه‌وه‌ی که ده‌بیه‌خشن که‌میش بیت له‌لای خوای بەبەزه‌یی گهوره‌یه]. تو که ده روپویه دده‌هیت له ریگه‌ی خودا ئه‌وه گهوره‌تره له یهک ملیون درهم که بازرگانیک له سعودیه یان ئیمارات دهیدات [چونکه ئه‌گه‌ر بیست دینارت هه‌بیت ده دیناری بدهیت ئه‌وه له لای خوای گهوره زۆر خۆشەویست تره له‌وه‌ی که هەزار ملیونی هه‌یه و ده‌بەخشیت] هەروهک له فەرمۇودەی سەھىخدا هاتووه که دەفه‌رمویت: (و درهم سبق مائة ألف درهم، أما الدرهم الذي سبق مائة درهم رجل عنده درهمان تصدق بأحدهما أما الذي أنفق مائة ألف درهم فأخذ من طرف ماله او من أرض ماله الكثیر) رواه مسلم، واته: یهک درهم پیش سەد هەزار درهم کهوت، ئه‌و درهم‌مەی که پیش سەد هەزار درهم کهوت، ئه‌و پیاوەیه که دوو درهم‌می هه‌یه و درهم‌میکی ئه‌دا به سەدەق، بەلام ئه‌وه‌ی که سەد هەزار درهم‌می سه‌رف کرد ئه‌وه له بەشیکی ماله‌که‌ی وەرگرت یان له زهوي و ماله زۆرەکەی. [مەبەستى ئه‌وه‌یه ئه‌وه‌ی یهک درهم‌می داوه نیوه‌ی ماله‌که‌ی داوه، بەلام ئه‌وه‌ی سەد هەزار درهم‌می داوه له‌وانه‌یه چاره‌کتىکی ماله‌که‌شى نه‌دابیت]، بەهیچ شیوه‌یهک ئه‌وه‌ی که ده‌بیه‌خشى به کەمی مەزانه.... چاک بزانه خوای گهوره ئایه‌تی نارد به هۆی دوو کيلۆ و نيو خورماي ئەبو عوقه‌یل، که سه‌رف کرد له پیتناوى خوای گهوره، بەلئى دوو کيلۆ و نيو... ئەمە له کاتى جەنگى تەبۈوكدا بwoo، ئەبو عوقه‌یل هاته لای پىيغەمبەر ﷺ بو شەرى تەبۈوك دوو کيلۆ و نيو خورماي ئامادەكربوو، وتى: ئەئى پىيغەمبەرى خوا ﷺ من پىينج كيلۆ خورما ملاپوو، دوو کيلۆ و نيوم سه‌رف کردو دوو کيلۆ و نيوم بەجىھىشتۇوه بو خىزانەکەم، ئىت لەو کاتەدا مۇنافيقەكان لاقرتى و گالتەيان دەکردو دەيانوت: بەراسىتى خوا زور

بِنِي نِيَاز و دَهْوَلَهْ مَهْنَدَه لَه دُوو كِيلُو و نِيُو خُورَمَا، ثَيَّرَ ثَئِمَ ثَايَهَتَه هَاتَه خُوارَهَوَه: ﴿الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَوَّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَحْدُونَ إِلَّا جُهَدَهُ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخَرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ (التوبه: ٧٩) وَاتَه: ئَه وَكَه سَانَهِي كَه عَهِيب دَهْگَرن لَه وَمُوسَلِمَانَهِي كَه سَهَدَهَقَات دَهْدَهَن لَه رِيَگَهِي خُوادا وَئَهُو مُونَافِيقَانَهِش كَه رَهَخَنَه ئَهَگَرن لَه وَمُوسَلِمَانَهِي كَه مَائِي دُونِيَايان دَهَست نَاكَهُوي بَيَدهَن مَهَگَهَر ئَهُوهِي بَه تِيكُوشَان وَرَهَنجِي شَانِي خُويَايَان پَهِيدَايان كَردووه گَالْتَهِيَان پَيِّ دَهَكَن، ئَهُوهِ خَواي گَهُورَه گَالْتَهِيَان پَيِّ دَهَكَات وَسَرَايان بُو هَهِيه سَرَايانَهِي سَهَخت.

بَهْلَى قُورَئَان دَابَهَزِي لَه سَهَر دُوو كِيلُو و نِيُو خُورَمَا هَهَتا رُوقَرَى دَوَائِي دَه خُويَنَدِرِيَّتَهُوهِ، هَيِيج شَتِّيَّك بَه كَه مَهَزانَه... ... بَه كَه مَيِّي مَهَزانَه هَهَر نَهَفَقَهِيَّك كَه دَه يَكَهِيت ئَهَگَهِرِچِي كَه مِيش بَيِّت ئَهَگَهِر دَوْلَارِيَّك بَيِّت يَان دَه روپِيَّه بَيِّت، چُونَكَه تو هَهَر ئَهُوهِ ئَهَنَدارَه كَه مَهَت لَه تَوانَادَا هَهِيه.

پاداشت به نِيَاهِتِي پاك و راست دَهْبَيِّ

ئَهِي موجاهيدانِي ئيسلاَم لَه شُويَّانِي دُوور لَه مَهَنَزِلَكَاهِي خُويَايَان، كَوْمَهْلَى مُوسَلِمان هَهَن پاداشتِيَان وَهَك پاداشتِيَّ ئَيِّوه دَهَبَيِّت، هَاوِرِيَّتَانَن لَه پاداشتَدا، ئَهَوانَهِش ئَهُوهِ مُوسَلِمَانَهَنَن كَه نِيَازِيَان هَهِيه بَگَهَن پِيَتَان، بَه لَام عَوزِرِي شَهِرِعيَّيَان هَهِيه وَنَاتَوانَن بَگَهَن پِيَتَان، ئَهَوانَه پاداشتِيَان وَهَك پاداشتِيَّ ئَيِّوه واَيَه كَه لَه نَاو جَهَبَهَدان... ... لَه سَهِيَّحِي مُوسَلِيمَدا هَاتَوَه پَيِّغَه مَبَهِرِي خَوا ۖ فَهَرَمُووِي: (إِنِّي فِي الْمَدِينَةِ لِرَجَالٍ مَا سَرَتْمَ مَسِيرًا وَلَا قَطَعْتُمْ وَادِيًّا إِلَّا كَانُوا مَعَكُمْ، حَبْسَهُمُ الْمَرْضُ أَوْ حَبْسَهُمُ الْعَذْرُ).

رواه البخاري، عاداتي دووپووهکان وابوو نَهَگَهَر يَكَيَّك شَتِّي نَقْدَى بَهِيَّانِيَه نَيَان وَت: نَهَمَه رِيَابِي نَهَكَات وَنَهَگَهَر يَكَيَّك شَتِّي كَه مَيِّي بَهِيَّانِيَه دَهِيَانُوت: تو خوا خَوا مَوْتَاجِي ئَهَم شَتِّه بَيِّن قَيَّمَتَهِي؟! رِيَابِيَّت كَراوه نَهَبَوْعَقِيل نَهَوْشَهَوَه نَاوِي كَيِشَابَوَه بَه ٥ كِيلُو خُورَمَا. مختصر ابنِ كَثِير، ٢، ص ١٥٨.

واته: بەراستى لهناو مەدینەدا چەند پیاویک ھەن ھەرچى رېگەيەك كە بپروتانە و تىپەرتان كردووه، ھەر دۆلەتكىشتن بپريوھ ئەوانىش لەگەلتاندان، چونكە نەخۇشى حەبسى كردوون، يان عوزز حەبسى كردوون.^(١) ھەر مۇسلمانىك ماوه پىستان بگات يان ئەوهەتا پارەي "جواز سفر" ئىنييە يان رېگەي پى نادەن دەرچىت ئەوه إن شاء الله لە پاداشتدا لەگەل ئىيەدايە، بەلام رووزەردى و گۇناھى گەورە بۇ ئەوهەيە كە دەگات بە كانى و بە تىنۇيىتى دەگەرىتەوە.

بەراستى ئەوه موسىبەتى زۇر گەورەيە، والله موسىبەتە، دەگات بە زھوي جىھاد و دەگەرىتەوە، بۇ كۈي؟ بۇ شارەكەي خۆى دەگەرىتەوە، كە ناتوانى جولە بگات، ناتوانى قسە بگات و دەم بگاتەوە، ناتوانى فيشەكى هەلبىرى لهناو شارەكەيدا، ناتوانى له نىيوان چوار پىئىچ گەنجدابلىنى لا الله الا الله.

چۈن خواي گەورە موحاسىبەي ناكات و سزاي نادات لە رۇژى قىامەت بە سزايمەكى ناخوش و نالەبار؟! چۈن خۆى خەسارۇمەند دەگات و دەگەرىتەوە بۇ پاژنەي پىيى دواوهى دواي ئەوهى گەشتىووه بە زھوي جىھاد؟ بۇچى دەگەرىتەوە؟!! چونكە دەرروونى سووکە، [چونكە ژنهكەي خۆشتى دەۋى لە بەھەشت، چونكە كاسىبەكەي خۆشتى دەۋى لە چۆلەكەي سەر دارەكانى بەھەشت كە وەك حوشتر وان^(٢) ، چونكە شەيتان كارەكەي بۇ جوان دەگات] چونكە شەيتان خانووى بەسەر لوتييەوە دروست كردووه.

^(١) نەمە لە كانى گەپانەوەيان بۇ لە شەپى تەبۈوك.

^(٢) چۈلەكەكانى بەھەشت وەك حوشتر وان ھەرۋەك لە فەرمۇودەي سەھىيدا ھاتووه.

ئايا قەرزاري بەرگرى لە جىهاد دەكات

بەلىن دىئت و پىت دەلىت: كە قەرمىز بەسىروھىي، ئايا قەرزاري بەرھەلسىتى دەكات لە جىهاد؟ [ئايا دەبىت ئىتر قەرزاري وات لى بکات خوا حافىزى يەكجارى لە ذھوى جىهاد بىھىت]. نەخىن، قەرزار دەبىن دەرچى بەبى ئىزىنى خاوهەن قەرزەكەي، بەھىچ شىۋەھىك نەمانبىيستووه يارىكى پىغەمبەر ﷺ قەرزارىيى واي لى بکات واز لە جىهاد بىننەت، بە شەرتىك زۇرېھى ئەو يارانەي پىغەمبەرى خوا ﷺ قەرزار بۇون، پىغەمبەرى خوا ﷺ گەيشت بە خواى گەورە زىيەكەي بارمەته بۇو لاي گاورىك بۇ جو.^(١) ئايا ئەمە واي لى كرد كە دەرنەھىت بۇ تەبۈوك و خەبېر و بۇ خەندەق و شەرەكانى تر؟ ئەمە چ عوززىكە ئىۋە دەيھىننەوە؟! پرسىيار لە ئىبن تەيمىيە كراو و تىيان: ئەگەر پىاۋىك داوايى دەرچۇونى لى كرا بۇ جىهاد، بەلام قەرزارە چى بکات؟ فەرمۇوى: قەرزەكە رابگىرىت، ئەندەدى ھەبۇو توانى قەرزەكە بىداتەوە ئەوە يەكەم جار خۆى ئامادە دەكات لە پارەي قەرزەكە، قەرزەكەي ناداتەوە، خۆى ئامادە دەكات و بە ئەندازەي پىويىستى مال و مندالەكەي بەجى دىلى، پىويىستى خەرجى، لە دواي ئەمەش ئەگەر پارەي پى ما نايىگىرەتتەوە بۇ خاوهەن قەرزەكان مەگەر ئەو خاوهەن قەرزانە ئەو پارە سەرف بکەن بۇ جىهاد، ئەگەر خەرجىان نەكىد بۇ جىهاد ئەوە قەرزەكەيان نادىرىتتەوە. گوئى بىگىن لە فەتواي شىخى ئىسلام ئىبن تەيمىيە. ئايا بىستتەن؟ ئەمە لەكاتىكىشدا ئەگەر پارەي ئەوەي ھەبۇو قەرزەكەي بىداتەوە، بەلام ئەگەر ئەوەي ھەر پارەي نىيە قەرزەكەي بىداتەوە ئەوە چاكتىر و بە ھىچ جۇرىك داواي ئىزىن لە خاوهەن قەرزەكەي ئاكات. [بەلىن ئەگەر باوهېتان بە زانىارى و فەتواي ئىبن تەيمىيە ھەيە. ئەمە گوفتارى ئەوە، ئەمە ئەندازەي تىڭەيشتنى ئەو كەلە پىاۋەھىي، ئەو پىاۋە بەوزەي چەندى سالەي خۆى لە مەيدانى زانىارى ئىسلامدا تاوداوه] ئەوەتا لە

^(١) واتە: زىيەكى شەپى ھەبۇو، جا لە مالەوە نانىان نەبۇو چۈر بۇ لاي جولەكەي كەچىن بە قەرز پارەي نەبۇو حقەكەي پى بىدات زىيەكەي دا بە رەهن.

شوینیکی تردا پرسیاری لى دهکن: ئەگەر پیاویک پارهی هەیه و دەیهۋئى له رېگەی خودا سەرقى بکات له بەردەمیدا جیهاد هەیه و له بەردەمیدا فەقیر و هەزارىش هەیه، ئەگەر مالەكەی بېھخشى بۇ جیهاد ئەوه فەقیرەكان ئەمن لە بىرساندا؟ فەرمۇرى بىدە به جیهادەكە با بىرسىيەكان لەبرساندا بىمن، بۇچى؟ لەبەرئەوهى له ژىز گوفتارى ھەموو (فقھاء)دا بە گشتى بىرياريان لەسەرى ھەیه، له سەر ئەوهى كە جائىزە كوشتنى ئەو ئەسىرە مۇسلمانانەي كە دوژمن دەيانكەن بە قەلغانى خۆيان، واتە: لەبەردەمياندا دايىان دەنин و هىرىش دىنن بۇ ئەوهى خۆيان بپارىزىن. مەبەست لهوهىيە: ئەگەر كۆمەلىك لە مۇسلمانان ئەسىر بۇون بە دەست دوژمنانەوە ئەم كۆمەلە ئەمىرىك لەبەردەم خۆياندا دادەنن بۇ قەلغانى خۆيان، وەك دیوارىك لەبەردەميان، ئايىا جائىزە بۇ ئىيمە كە فيشەك بتەقىنن بۇ كافران ئەگەرچى ئەو مۇسلمانانەش بکۈزۈن. جا ئەگەر ئەمە گوفتارى كۆى زاناييان بىت كە هيچ زانايەك پىچەوانەي ناكات، ئەوه لە كاتىكىشدا سەرف كردىنى مالەكە بۇ جیهاد بېيتە هوى مردىنى ئەو فەقیرانە ئەوه ئەولاترە. جائىزە، چونكە لە كاتى بىرسىتىدا بە كردهوهى خواى گەورە دەمن، بەلام لە كاتىكىدا كافран كردووپيان بە سەنگەرو قەلغان بۇ خۆيان بە كردهوهى ئىيمە دەمن، مردىنىش بە كردهوهى خواى گەورە ئاسانترە بۇ ئىيمە لە مردىيان بە دەستى ئىيمە.^(١)

ئىين تەييمىيە دەفرمۇيىت: پرسياپيان لى كردم لەبارەي يەكىكەوە كە قەرزارە دەشتوانىت قەرزەكەي بىاتەوه، بەلام لەو كاتەدا جیهاد بۇون بە فەرزى عەين، ئەوه چى بکات؟ دەفرمۇيىت: منىش وتم: ھەندىي واجبات ھەن كە پىش دەخرين لە دانەوهى قەرز وەك: سەرف كردىنى ئەو پارە بۇ نەفسى خۆى، يان بۇ ژنهكەي، يان

^(١) مەبەستى شىيخ عبدالله عزام لىرەدا فتواکەي ئىين تەييمىيە كە فەرمۇرى: با پارەكە بۇ جیهادەكە سەرف بىرىت ئەگەرچى فەقيرەكان بىمن، جا ئەميش دەلىت: لەم كاتەدا جائىز بىت خۆمان بىانكۈزۈن ئەو مۇسلمانانە ئەوه لە كاتى بىرسىتىيەكەدا خۆيان بىمن ئاسانترە، مەبەستى ئەوه نىيە كە يەكمىجەر بە دەستى خوا مردوون و دووەم جار بە دەستى ئىيمە، لە هەردوو كاتدا بە ويستى خوا مردوون، بەلام ھەموو شتېتىكىش هوپىكى بۇ دانزاوه. والله أعلم.

بو باوکی ئەگەر فەقیر بىت، هەندى لە عىبادات ھەن دانەوەی قەرز پېشيان دەكەويت وەك حەج و كەفارەتى سويند، جا ئەگەر ئەو جييهاده بۇو بە فەرزى عەين بو بەرپەچدانەوەي زەرەرىك بۇو وەك ئەگەر دوژمن ھېرىشى ھىنناو حازر بۇو بۇ مۇسلمانان ئەوه بۇ جييهادەكە سەرف دەكىت، پېش دانەوەي قەرزەكە، هەروەك سەرف كردنى بۇ نەفسى خۆي چۈن پېش دەخرىت، بەلكو جييهادەكە لە پېشترە لە نەفسى خۆشى و ۋەزىئەكە يىشى، بەلام ئەگەر ئەمېرى مۇسلمانان داوايى كردىبوو كە دەرچىن بۇ ھېرىشىرىدە سەر دوژمن ئەوه بە قەرزازەكە يىشى وت وەرە لەگەلمان ئەوه لەو كاتەدا پارەكە سەرف بىكەت بۇ دانەوەي قەرزەكە باشتەرە، چونكە ئىمام پېيوىست ناكات داوايى دەرچۈون بىكەت لە قەرزاز ئەگەر پېيوىستى پىنى نەبۇو، جا بۇيە منىش وتم [واتە ئىبن تەيمىيە]: ئەگەر مالىيىك ھەبۇو بۇ ئەوهى بدرىت بە خەلکى بىرسى و ھەزار و سەرف نەكردىنى بۇ جييهاد كە دەبىتتە هوى زەرەرى جييهادەكە ئەوه پېشى دەخەين بۇ جييهاد ئەگەر بىرسىيەكان بىشىن، ھەروەك چۈن دەتوانىن ئەو مۇسلمانان بىكۈزىن كە ئەسىرن و كراونەتە قەلگان بۇ بەردىمى دوژمن ئەوه لېرەدا بە ئەولاترە، چونكە لەو كاتەدا بە كردىوهى ئىيە دەمنى بەلام لە كاتى بىرسىتىيەكەدا بە كردىوهى خوا دەمنى، پاشان وتم: ئەگەر ئەو خاوهەن قەرزانە ئەو پارەيەيى كە لە قەرزازەكانى دەستىئىنەوە سەرفى دەكەن بۇ جييهادە ئەمە واجبه قەرزەكە يىان بدرىتتەوه، چونكە دوو بەرژەوەندى دىتتە دەست:

۱. قەرزەكەيى دەدرىتتەوه.

۲. جييهادەكەش پارەيى بۇ سەرف دەكىت.

بەھەمان شىيە ئىمام ئەحمدەدىش ئەم فتوایانەي داوه لەسەرى رۆيىشتووه، بەلكو ئىبن تەيمىيە دەفرمۇيت: ئەگەر جييهاد بۇو بە فەرزى عەين وەك ئەمپۇ لە سەدەي بىستەمدا ئەوه بە مەرج ناگىرى بۇونى ولاخ و سەيارە و خواردەمەنلى بۇ دەرچۈونى جييهاد، واتە وەك حەج نىيە كە ولاخ يان سەيارە و خواردەمەنلى ھەبىت، ئىنجا دەبىن دەرچىت. [بەلىنى ئىبن تەيمىيە خۆشەوىست بۇيە مەسەلەي جييهادى نۇر بەتوندى

گرتووه، چونکه ده زانیت سه‌ریه‌رزی مسلمانان و ئیسلام له ژیر تیشکی نوکی شمشیردایه. چونکه ده زانیت ئه‌گهار جیهاد نه ما مسلمانان ده‌بئ بچن چاوه‌یوان بن کوفر بلی: وا بکه و وا مهکه، به نه‌بوونی جیهاد مسلمانان ترسنؤک ده‌بن، زه‌لیل ده‌بن، سه‌رشوپ ده‌بن، سووک ده‌بن، وه با چاک بزانیت ئیمام ئیبن ته‌یمیه ئه و فتوایانه‌ی که داویه‌تی به ئاره‌ززوی خۆی نه‌بووه، بەلکو له ژیر رۆشنایی قورئان و سوننه‌تدا بووه، هه‌روهه ئاشکرايە هه‌ركه‌سیك ته‌نانه‌ت رۆژیک له‌ناو مسلماناندا ژیابیت پایه و پله‌ی ئیبن ته‌یمیه ده‌ناسیت].

بەرهو روو وەستان و بەرپەرچدانه‌وھى كافرى ھيرشكەر پىش خراوه له عييادەتە كە فەرزمەن

فەرزمەن له سەر ھەموو مسلمانىكى ئەم سەردەمە كە له ھەر پارچە زھويەكدا جیهادى تىدا ھەبىت خۆى بگەيەنیتە ئه و جیهادە له ھەر ولاتىكدا ھەيە ده‌بئ بپۈيىت، ده‌بئ راپەپى وەك مسلمان، ئەگەرچى بەپىش بپۈيىت، واجبه له سەر مسلمانان له ئەردهن له شارى عەمانه‌وھ بىن بۇ مەيدانى جیهاد ئەگەر بە پىش بىت له كاتىكدا پاره‌ي رىئى پى نه‌بوو، واجبه له سەر مسلمانانى مىصر لە شارى قاھيره‌وھ بىن، ئەگەر بەپى خاوسىش هاتىن، لەگەل نۇرۇ كەمدا ده‌بئ راپەپى، لەگەل سوار و پىيادەدا ده‌بئ راپەپى، ئەمە گوفتارى ئىبن ته‌یمیه‌يە كە دەفه‌رمۇيىت: (فالعدو الصائل الذي يفسد الدين والدنيا لا شيء أوجب بعد الإيمان من دفعه، أولا لا الله الا الله، محمد رسول الله وقبل الصلاة والصوم والزكاة). واتە: دوژمنى كافرى ھيرشكەر كە دەيەویت بىرۇباوھر و دين و دنياي مسلمانان خراب بکات و بفەوتىنیت، هېچ شتىك دواى باوه‌ھەيىنان فەرزمەن ئېيە له بەرهو روو وەستانى و بەرپەرچدانه‌وھى، يەكەم: لا الله الا الله، محمد رسول الله، دووەم: بەرپەرچدانه‌وھى ئه و بى باوه‌ھە پىش نويىز و رۆژوو و زەکات دەخريت.

[بەلىٌ ئەم گوفتراره جوانەي ئىبن تەيمىھ ھەروا بەسەر زارەكى نەوتراوه لە دەمى ئىنسانىكى سادەوە دەرنەچۈوه لە زارى مۇزقى كەم زانىاي و تىنەگەيشتووهو دەرنەچۈوه، بەلكو لە زارى ئەو پىاوهو دەرچۈوه كە هەزىدە سال لە زىندانى بى باوهپاندا بۇوه].

پرسىyar كرا لە ئىمام ئەحمد لەبارەي شەپھو دەكتارىن رۆزى زستانداو لە كاتى تەرزەو بەفر و باراندا.... و تىيان: ئەو پىاوه دەترسىت ئەگەر لەم كاتەدا بېۋات لەسەرمادا نويىزەكەي لەدەست بىدات، ئايىا تو ھەلۋىستت وايە بچى بۇ شەپ يان دابنىشى و نويىزەكەي نەفەوتى؟ فەرمۇوى: با دانەنىشىت شەپەكە گەورەتى و خىرى زۇرتەرە بۇى.

بەلىٌ ئىمام ئەحمد دەلىٌ با دەرچى بۇ جىهاد لەگەن ئەوهشدا كە نويىزە فەرزەكەي بەفەوتىت، چونكە گومانى تىدا ھەيە ئايىا ئەو نويىزە فەوتاوه يان نەفەوتاوه يان دەتوانى نويىزەكائى دوا بخات بۇ لاي يەكترى، وەك ھىننانى عەسر بۇ لاي نیوهپۇ و بىردىنى نیوهپۇ بۇ لاي عەسر، ئەگەر نويىزەكەيشى دوا بخات ئەوه پاداشتى جىهادەكە ئەوهندە گەورەيە ئەو كەلىنەي بۇ پې دەكتەوه، زۇرجار پاداشتى ھەندى لە سوننەتكان يان ھەندى لە فەرزە كىفایەكان گەورەتەرە لە پاداشتى فەرزىك يان فەرزىكى عەين، بەلىٌ ئەمە باباش بىزانتى ئەم گوفتراره شىرىنەي ئىمام ئەحمد لەكتىكىدا بۇو كە جىهادى فەرزى كىفایە بۇو، كە دەفەرمۇيت: جىهاد بىكە جىهادەكە پايەو پاداشتى گەورەتە، لە رۆزانىكىدا كە جىهاد فەرزى كىفایە بۇو، ئەم ئىمامە بەرپىزە و دەفەرمۇيت. ئىبن تەيمىھ قولگىرى دەكتات و دەفەرمۇيت: [واتە روشنى دەكتەوه و ھۆكى باس دەكتات، چونكە فەرزە كىفایەكە لىرەدا كە جىهادە پاداشتى گەورەتە لە فەرزە عەينەكە كە نويىزەكەيە]، ھەروەك ئەوه وايە كە يەكىك زەكتى فەرز بىدات بەس ھەزار دىنارى سەددەقەي سوننەتكە سوننەتكە كە نويىزەكەيە، ھەزەر دىنارەكە پاداشتى گەورەتە لە يەك دىنارەكە، بەلىٌ ئەم سوننەتكە و ئەو فەرزە، پاشان پرسىyar كرا لە ئىمام ئەحمد: لەبارەي پىاۋىكەوە كە جىهاد دەكتات پىش ئەوهى حەج بىكات. فەرمۇوى: قەيدى نىيە ئىمە هىچ خرپاپەيەك نابىين لە جىهاد كىردىن پىش سەردانى

مالی خوا (الحج) له گهله ئوهشدا له لای ئیمام ئەحمد که توانيت بچیت بو حاج یەكسەر دەبى بپوی. [واته بیبونى ولاخ و پاره و نان واجبه لەسەرت حاج دوانە خەيت].^(١)

له گهله ئەمەشدا که ئەمە هەلۆیستىتى لە گهله سەردانى مالى خودا، كەچى جيھاد پېش دەخريت لە حەجى فەرز لە لای ئیمام ئەحمد، ئەمە لە چ كاتىكىدا؟ لە كاتى رۇزىنىك کە جيھاد فەرزى كىفایه بولۇ. (ئىيىن مختان) دەفرمۇئى: پرسىيارم كرد لە ئیمام ئەحمد لە بارەي يەكىكەوە كە شەپ دەكەت پېش ئەوهى بچیت بو سەردانى مالى خوا؟ فەرمۇوى: قەيدى ناكات، بەلام ئەگەر دواي سەردانى مالى خوا بىت ئەوه باشتە، پاشان رۇزىك دووبارە پرسىياريانلى كردهو لە بارەي يەكىكەوە كە دىيىت بو جيھاد كەچى سەردانى مالى خوايشى نەكردوو، پاشان دىيىت لای كۆمەلېك پەشيمانى دەكەنەوه لە جيھاد و دايىدەنىشىئىن و پىيى دەلىن كورە بىر بۇ ولاتەكەى خوت تىبکۈشە، تۆ سەردانى مالى خوات نەكردوو و دەتەۋى جيھاد بکەي؟ ئەويش فەرمۇوى: با جيھاد بکات و گوپىيان نەداتى، ئەگەر خوا يارمەتى دا لە دوايىدا با سەردانى مالى خوا بکات، ئىيمە هىچ خراپەيەك نابىينىن لە جيھادىرىن پېش سەردانى مالى خوا جل جلالە.

[بەلىن براي بەرپىز ئەمە هەلۆيىتى جوانى ئەم ئىمامە بەرپىز و تىگەيشتۇوانەيە، كى خۇى لە ئىمام ئەحمد بە زاناتر دەزانىت با هەلۆيىت دەرىپىزى، ئەمە ئەو ئىمامە يە كە پىر بۇ بۇ تىر ئەندازى دەكىد پېييان وەت: تۆ پىر بۇويت، تىرئەندازىت بۇ چىيە؟ ئەويش لە وەلامدا دەبىوت: دەترسم بەر ئەو فەرمۇودەيەي پېغەمبەرى خوا ئىلەك بکەوم كە دەفرمۇيت: (من

^١ ئەم مەسىلەيە زانايابن جياوانىن تىبىدا واتە: چۈون بۇ سەردانى مالى خوا كۆملەن زانا دەلىن: ئەگەرجى پاره و ولاخ و نانى رېشت ھېبى ئۇوه ھەر دەتوانىت سەردانى مالى خوا دوا بخەيت سالىتكى يان دەپ سال ئەپقىت، چونكە بە فەرىي نىيە، بەلام ئىمامى ئەحمد دەفرمۇيت ھەر بە بیبونى پاره و ولاخ و نانى رى يەكسەر دەبى سەردانى مالى خوا بکەيت جانىز نىيە دواي بخەيت لە گهله ئەمەشدا ھەر دەفرمۇئى: پېشخستنى جيھاد لەسەردانى مالى خوا چاكتە.

علم الرمی ثم ترکه فلیس منی). رواه مسلم، واته: هرکه سی فیرى رهمى بۇ پاشان وازى لى مىتىن ئوه له ئىئمه نبىه، بىلام ئەمپۇ ما مۆستاکەم و تۈۋىيەتى: جارى كاتى جىهاد كىرىن نەھاتووه]. پاشان ئىبن تەيمىيە دەفرمۇيىت: (وإذا دخل العدو بلاد الإسلام فلا ريب أنه يجب دفعه على الأقرب فالأقرب، إذ بلاد الإسلام كلها بمنزلة البلد الواحد). واته: ئەگەر دوزمن ھاتە ناو شارى مۇسۇلمانانوھ ئوه فەرز دەبىت دەركىرىنى لەسەر ئەم كەسەی لەو شارەوھ نزىكە پاشان نزىكتىر، چونكە ھەرچى شارى ئىسلام ھەمە مۇوييان وەك يەك شار وان.

ھېچ جىاوازى نبىه لە نىوان سعودىيە و ئەفغانستان و [كوردىستان] و فەلەسەتىن و بەلىنى شارەكانى ئىسلام ھەمۇويان وەك يەك شار وان يەك جىڭە وان جىاوازىييان نبىه [جا ئەگەر ھېرش كرايە سەر يەكتىكىان فەرزە لەسەر مۇسۇلمانان ھەمۇويان دەرچەن رىزگارى بىكەن، فەرزە راپەرین بۇ رىزگارىرىنى لەھەركۈ ئەبىت]. بەبى پرسىيارىرىدىن لە باوک و دايىك و ڏىن، ئايا گوفتارەكەي ئىبن تەيمىيەتان بىست؟ فەرزە بىرۇيت ئەم بى ئابپۇوانە دەركەيت بەبى ئىزىنى خاوهن قەرزەكەت ئەگەر قەرزاز بويىت، بەبى ئىزىنى ژنەكەت ئەگەر ژنت ھەبىو، بەبى ئىزىنى عەشىرەت... دايىك، باوک، خوشك، بىلام ئايا ئەگەر كۆمەلنى دەرچۈون بۇ دەركىرىنى ئەمە ئىتەر گوناھى نەچۈونەكەي لەسەر ھەمووان دەكەھۆي يان دەبى ئەمۇان دەرچەن؟ ئەمە لىزەدا ئەگەر (قتال دفع) بۇ واتە كوفر ھېرشى كردىبۇو، وە ھىزى كوفريش ئەوهندە زۇرە لە توانى مۇسۇلمانانى ئەم شوينەدا نبىه كە رووبەررووى بوجەستن، بىلام ترس ھەمە ئەگەر واز لە ھېرىشەكەي كوفر بەھىنەن ئەمە كوفر بە مانەوھ ناوهستى دەپوا بۇ ئەم مۇسۇلمانانەي ترىيش كە لە دواوهن بەجىيماون لەم كاتەدا زانايان دەفرمۇون: فەرزە لەسەريان تىېكۈشىن و بەكارى بەھىنەن ھەرچىيەك دەتوانى بۇ بەرپەرچدانەوەي ئەم دوزمنەي كە لىيى دەترىسن.

بەھەر حال ئەگەرچى ئەو مۇسلمانانە نىيەن يان چارەكىيکى هىزى بى باوهېرىش بن
ھەر دەپى بەرامبەريان بومىستن بە پشتىوانى خواى گورە، چونكە ئەگەر بەرى ئەو
لَافاوە نەگىرى ئەوە بەردەۋام ھەردى وازناھىنى ھەتا ئەوەى كە مەبەستىتى
ئەنجامى نەدات، ئەمە پىنى دەلىن (قتال دفع)، بەلام (قتال طلب) واتە داواكىرن،
ئەوە بىرىتىيە لە چۈونى مۇسلمانان بۆ شارى كوفر بۆ ئەوەى بىيانگىرين إن شاء الله
وەك ئەوەى ئىمە بچىن بۆ مۆسکۇ و بىيگىرىن ئەمە لىرەدا وەك جارى يەكم نىيە.

شەپى بەرپەرچىدانوھ - ئەوە ئەو شەپەيە كە لە چىچان يان لە فەلەستىن و
ئەفغانستان لە كاتىكىدا كوفر ھېرشى ھىنناوە بۆ شارەكەمان بەمە ھەرچۈن بىت
شەرعى نىيە كە وازى لى بىننى و بەرى ئەو لَافاوە بەرىدەيت.

جائىز نىيە وازھىنان لەم جىهادە ئەگەر چوارىيەكىيىشيان بىن يان دە يەكىيىشيان
بىن، بەلكو ئەو شەپە فەرزە ھەروەك نويىشى بەيانى، كە ئەمەش ھەلۋىستى كۆى
زانىيانە بە گشتى و كەسيان پىچەوانە ئەم ھەلۋىستە نىن.

[بەلىنى زانىيانى سەلەف، چونكە ھەموويان دلىان بەسترابوو بە فەرمۇودەكانى پىغەمبەرى
خواوە ۋەنلىق و فەرمۇودەكانى خوا پىغەمبەرى خواش ۋەنلىق لە زۆر شويندا ھانى مۇسلمانان
دەدەن بۆ كوشтар، ئىتىر جىباوازى و ناكۆكى نەدەكەوتە نىيوانىيانوھ لەبارەي جىهادوھ،
بەلام لەم كۆتايىيەدا لە سەدەيى بىستەمدا، چونكە ھەواو ئارەززو تىكەلى دل و دەرۈونەكان
بۇوه، چونكە فەرمۇودەكان پىشتىگۈ خراون، ئاواھا دەبىنن ئەو ھەمو ناكۆكىيە دروست
دەبى لەبارەي جىهادوھ، دئى و دەلى كەي كاتى جىهاد ھاتووه، دئى و سورەتەي (التوبە،
الأنفال، الأحزاب، قتال)ى لە يادچووه و جىهاد بە سوننەتىكى غەيرە مۇئەكەدىش نازانىت،
چونكە ئەگەر بە سوننەتىشى بىزانىت ئەو رۇزىكە لە رۇزىان ھەر دەيکات، بە شەرتىك كۆى
زانىيانى (أصول الفقه) وايە ئەگەر سوننەت بە يەكجارى وازى لى بەھىنرى ئەوە دەبىتە فەرز،
ئەگەر گوناھى بچۈوك بەردەۋام بىت لە سەرى ئەوە دەبىتە گوناھى گورە].

ئايا كى داواي (فتواي) جىهادى لى دەكىرىت؟

[بەلۇن لە بەرئەوە مامۆستايى بەپىز ئىبن تەيمىيە زۆر لە خواتىساوه زۆر دل و دەروننى بە فەرمۇودەكانى روبالىملىن پاشان فەرمۇودەكانى پېغەمبەرەوە ﷺ بەستراوه، بۇ يە پەنجە رادەكىيىشى بۇ مەسىھەلەيەكى زۆر گىرنگ بۇ ئەو داخوازىيەي كە ئەمپۇز زۆربەي مۇسۇلمانان گىرىۋە بۇون بە دەستىيەوە، ئەويش ئايا كىن ئەو كەسانەي كە داواي فەتواي جىهادىيان لى دەكىرىت؟ ئىبن تەيمىيە وادەبىيىنى كە داواي فەتواي جىهاد ناكرى مەگەر لەو زانايابىيە كە لە ناو جىهاددا دەزىن و لە مەيدانى زەوى جىهاددان... داواي فەتواي جىهاد ناكرىت مەگەر لەو زانايابىيە كە لە حال و وەزۇي جىهاد دەزانن و لەناو جىهاددان، بۇ يە دەفەرمۇيىت: (والواجب أن يعتبر في أمور الجهاد برأي أهل الدين الصحيح الذين لهم خبرة بما عليه أهل الدنيا، دون الذين يغلب عليهم النظر في ظاهر الدين، يحفظ بعض الأحاديث وتتأتي تسليمه.... لا... دون الذين يغلب عليه مالنظر في ظاهر الدين، فلا يؤخذ برأيهم ولا برأي أهل الدين الذين لا خبرة لهم في الدنيا). واتە: فەرۇزە لە ئىش و فەرمانى جىهاددا نىخ دابىرىت بۇ ھەلۋىيىستى ئەو زانايابىيە كە خەلکى ئىيمان و دينى راستن، ئەوانەي كە خىبرە و زانىارىشىيان ھەيە لە سەر ئەو شتانەي كە خەلکى لە سەرى دەپقۇن نەك ئەو زانايابىيە كە سەيرى روالەتى ئىسلام و "دەقەكانى فەرمۇودە" دەكەن ئەوھە ھەلۋىيىست و بۇچۇونىيان وەناگىرىت "با زۆر زاناش بىت" ئەوانەيىش كە ئەھلى ئىيمان و باوهەرى راستن واتە سەيرى روالەتى فەرمۇودە ناكەن، بەلام خىبرەيان بەو شتانە نىيە كە خەلکى لە سەرى دەپقۇن بەھەمان شىيۇھە ھەلۋىيىست و بۇچۇونىيان لە فەرمۇودەكانى جىهاد وەنناگىرىت.

[واتە: دەبىن دوو مەرجى تىڭدا بىت: يەكەم: تەنها سەيرى روالەتى فەرمۇودە كان نەكەت.]

دۇوھم: دەبىن لەگەل زانىارىيە شەرعىيەكەشدا زانىارىشى بە ئەو فەرمانانەي ھېبىت كە خەلکى دونيا لەسەرى دەپقىن.

الله أكىر، نازانم ئەو زانايە چۈن زمانى لال نابىن كە فتوايى كۆچ نەكىدىن و جىهاد نەكىدىن دەدات لەسەدەي بىستەمدا؟! چى واى لى كىدووئى ئەي شىخ ناگەى بە زەھىرى جىهاد؟ چى نەخۆشى خستۇوى و چەكى جىهادت پى ھەلناڭرى؟!] ئەي چى واى لى كىدووپەت فتوايى كۆچ نەكىدىن و جىهاد نەكىدىن دەدەيت چۈن وەلامى خواى گەورە دەدەيتەوه؟! ئايا سەيرى مەيدانەكانى جىهادت كىدووھ؟ ئايا فەرماندەكانى موجاھىدىنەت بىينىوھ و دەيانناسىت، چۈن ئەم فتووا لارو گىرە دەدەيت؟! ئەوهى پىشەوا و زانايى دىنە، بەلام لەبەرئەوهى شارەزايى نىيە لەو شتانەي كە خەلکى دونيا لەسەرى دەپقىن داوايى فتوايى جىهادى لى ناكىرىت، پىش ئەوهى بچىنە سەر مەسەلەي ئەمرىكا من دەلىم: داخوازى دەكەم و دەلىم: يەك پىياو بىت بە شايىتەوه بلىت ئەمرىكا تا ئىستا پارچە سىلاھىكى داوه بە موجاھىدان بەبى پارە. ئەمرىكا بۇ ھەموو ساروخىك حەفتا ھەزار دۆلارى لە مالى مۇسلمانان وەرگرتۇوه، حەفتا ھەزار دۆلار كىرىي يەك ساروخە وا ئەزانن ئەمرىكا يارمەتى موجاھىدىن دەدات؟ ئەمرىكا هات بە (٦٠) مiliون دۆلارەوه بۇ فيرگىرىن و سەد مiliون دۆلارەوه بۇ بوارى تەندروستى و وزۇر ھەولىيان دا لەگەل فەرماندەي موجاھىدىندا بۇ ئەوهى بچەنە تاو ئەفغانستان بۇ ئەوهى قوتا بخانەيان بۇ بکاتەوه بۇ فيرگىرىن و بە نيازى خۆى بۇ ئەوهى نەخۆشخانەيان بۇ بکاتەوه بۇ ئەوانەي كە بە ھۆى شەپەوه كۆچ دەكەن هەتا بىرىنە كانىيان سارپىزىكىرىت و خوينەكەيان بۇھەستىنرى، هەتا لە كۆتا يىدا سەرۆكى ليژنەي فيرگارى ئەمرىكى وتى: ئەي خەلکى ئەوه مالىكى زۇره كە ماوه دەبرىتەوه بۇ خەزىنەي ئەمرىكا ئەگەر نەيەت بۇ ئەفغانستان، بەلام ئەوهندەي من بىزانم هەتا ئىستاش رەفزيان كىدووھ كە ھىچ شتىك وەربىگەن.

لە ئەمرىكا لە كۆنگرەيەكى رۇژنامەگەرىيىدا پرسىياريان كرد لە "حىكمەتىيار" ئايا ھىچ شتىكتان لە ئەمرىكا وەرگرتۇوه؟ وتى: ھىچ شتىكمان لە ئەمرىكا

و هرنەگرتۇوه، ئەوھ کىن ئەو كەسانەي دەللىن ئەمەریكا يارمەتى جىهاد دەدات، ئەو كەسانە قوتابى و شاگىرى دلسۆزى يەھودن، ئەيانھوئى پۈۋداوهكە بىگىپن بەوهى ئەمە شەپى ئەمەریكا و رووسىيا يە، هەتاکو (عقيدة التوكى) كە جىهادى موجاھيدىن بناغەي ناوه لە دلى خەلکىدا بېرىخىن و رىشەكىشى بىكەن، هەتاوهكۇ ئەو يەقىنەي كە ئەم جىبەداد بۇنىيادى ناوه لاۋازى بىكەن، ئەو يەقىنەي بۇنىيادى ناوه بە يەك ملىيون شەھىد.... بە چەندىن دەريايى خويىن... ئەو يەقىنەي دروست كرد كە شعورى ھەموو موسىلمانانى جولاند كە ھەر كۆمەلە موسىلمانىك ئەگەر خۆيان بۇ خواي گەورە يەكلا بىكەن و دەتوانن بەرامبەر گەورەتىرىن ھىزى بى ئابپوان بوهستان ئەگەرچى زۇر زلهىزىش بىت بە روالەت [وەك ھىزە نەزۆكەكەي ئەبو جەمل] ئەو ھىزە گەورەي رووس چى لى هات؟! ئەوەتا زۆربەيان بەسەر شاخەكانى (ھندۇكوش)، دەريايى ھىلمند، ھارى رود كۈژداون، كوا رووسىيا؟ زەلەيل و زەبۈون بۇون، ئابپرويان چوو، والله لەوان زەلەيلەر سوكتىر نابىيىم، ئاوا رادەكەن لە ترساندا، بە ھۆى دەلەراو كىيە... لە ترسى كى؟ لە ترسى موسىلمانە رووت و پى خاوسەكان، لە ترسى ئەو موسىلمانانى كە بە دوانىيانەو يەك جووت پىللاويان ھەبۈو لە ناو تەرزە و زوقم و بەفردا!! ئەو بى باوھرانە ئەفغانيان ناوناوه (بىزنى شاخى... بەلى بىزنى شاخى) دەللىن: ھەموو جىهانمان سەرشۇركرد بە رۇشنبىرى خۆمان و سەرى ھەموو دۇنيامان دانەۋاند بۇ يىوبۇچۇونى خۆمان تەنبا بىزنى شاخىيەكان نەبىت (واتە ئەفغانستان).

بەلى سوپاس بۇ خواي گەورە بىزنى شاخى بە پشتىوانى خواي گەورە رۇخاندىنى و سەرشۇر و سووکى كىردىن، بەلى ئىيمە دەمانەۋىت بىزنى شاخىيەكان زۇرتىر بىت لە ولاتەكەماندا، خوايە گىيان زۇرتىريان كەي لە ولاتى شام لە ولاتى مىسر و سعوديە و ئەردىن و هەتاکو ئىسرايىلى بى ئابپروو بېرىخىن، ئەگەر بۇمان پۇشىن بىكەنەوە چ بىزنىكى شاخى وەك نمۇونەي ئەفغانىيەكان وايە؟ ئەو موجاھيدانە شعورى پىياوهتى و غيرەت دەجولىيەن، شعورى ئىسلامەتى دەجولىيەن، شعورى وەفادارى و

دلسوزی ده جولین، بهلني ئهگهر ئه مانه بزني شاخى بن بھراستى ئىمە پیویستمان
بە بزني شاخى وا زوره، خوايە ئهگهر موجاهيدىن بزني شاخى بن خوايە گيان
بعانگىپە به بزني شاخى... هەروەك ئىمام شافيعى ئەفەرمويت:

إن كان رضا حب آل محمد فليشهد الشقلان أني راضي

واته: ئهگهر خوشەویستى ئالى پېغەمبەر ﷺ (رافضي) بىت، با جنۇكە و ئىنسان
بە شايەت بن من را فضيم.^(١)

ئهگهر جيھاد و توندوتىرى لە دينى خوادا بزني شاخى بىت دە خوايەگيان
بعانگىپە لەو بزنه شاخىيانە، نازانم ئەو زانايە چۈن جورئەتى ئەوه دەكتات فتواي
لار و گىپە دەدات لەبارەي جيھادەوە كە هيچى خواو پېغەمبەرى خوا ﷺ پىنى رازى
نinin؟ [ئى زانيان بۆ خاترى خوا كە خوتان نايەن بۆ جيھاد خەلکىش پەشىمان مەكەنەوە،
ئايا بۆچى زانيان سالىك دوو سال لەناو مەيدانى جيھاددا بىزىن؟ پىمان بلدىن ئىۋە لە سىره
شارەزان؟ پېغەمبەرى خوا ﷺ لە غەزاكانىدا دوا دەكەوت؟ ئايا لەو دەترىن بکۈزۈن؟
بەراستى ئىسلام غەربى بۇوەتەوە، چۈن زانا دەبى لە مردن بىرسىت؟ ئايا ئهگهر موجاهيد
مردنى شەھىدى بىت، توخوا حەيف نىيە لە مردن بىرسىت؟] كوا بىرۇباوھەر بە قەدەر؟ كوا
عەقىدە؟ چۈن لە مردن سلى دەكەيت و را دەكەيت؟ ئايا خوا نافەرمويت: ﴿وَمَا
كَانَ لِنَفِيسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا يَأْذِنُ اللَّهُ﴾ آل عمران: ١٤٥ واته: هېچ نەفسىك نىيە بىرىت
مەگەر بە ويستى خواي گەورە نەبىت.

بەلنى كوا عەقىدە... ﴿أَسْتَجِبْوُا لِلَّهِ وَلَرَسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يَحْتَسِبُونَ﴾ (الأنفال: ٢٤)
واته: ئى بىرۇداران وەلامى خواو پېغەمبەركەى ﷺ بەدەنەوە ئهگهر بانگىيان كردن
بۇ ئەوهى كە دەتا زىيەنى.^(٢)

^١ روافض: كۆملەتكەن لە شىعە.

^٢ لە تەفسىرى ئايەتى: ﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَسْتَجِبْوُا لِلَّهِ وَلَرَسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يَحْتَسِبُونَ﴾ الأنفال: ٢٤
(الواحدى) دە فەرمويت: "زىرىنەي زانيان لە سەر ئەوهەن كە مانى (لما يحييك) جيھادە، ئەمەشيان وەتكەى (ابن

بەلئى بەراستى جيھاد زیانە، چۆن؟ (عن ابن عمر قال: قال رسول الله ﷺ: وَجْعَلَ رِزْقَيِ تَحْتَ ظَلِ رَمْحِي^۱) واتە: رۆزیم دانراوە لە زیئر سیبەرى رەمەکەمدا. يان دەفەرمۇیت: (بعثت بالسيف بين يدي الساعة حتى يعبد الله) واتە من نېرداوم بە شمشىر لە بەردىستى قيامەتدا هەتاکو بەندايەتى بۆ خوا بکريت.^۲ واتە خوا بپەرسىتىت، لە ریوايەتىكى تردا: [(بعثت بين يدي الساعة بالسيف حتى يعبد الله وحدة لاشريك له)].^۳ والله بەندايەتى بۆ خوا ناكىرىت بەبى شمشىر، بەلئى بە شمشىر دەبى ئايا يەكتاپەرسىتى بەبى شمشىر دەمېتى؟ نەخىر (چونكە زولم و شىرك زال دەبى ئەگەر جيھاد نەما، كە شىركىش زال بۇ ئىتەتە وحيد كز دەبى لە بەرچاوى خەلک. شىرك زقد دەبى، بەلام بە شمشىر دەفەوتىتت **وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةً**]^۴ (البقرة: ۱۹۳) (فتنة) واتە شىرك وەك ئىبىن عەباس دەفەرمۇیت، كەواتە: دەبى شەر بکريت هەتا شىرك نەمېتى بەپىي ئەم ئايەتە]. هەتاکو شىرك لە دلى خەلکىدا چەكەرە نەكەت، هەتاکو بلاوه نەكەت و تەوحيد غەریب بېت.

بەلئى يەكىنلىكى تر لە زانا گەورەكان دەلئى: "چۆن بەرامبەر دەبابەي رووس؟ چۆن دەتوانن بەرنگارى بىكەن؟ ئايادەتائەنۋى بەرامبەر دەبابەي رووس بۇھىستان بە چەقۇ و شمشىر؟ بەراستى جىڭكەي داخە كە زانا وا بلۇت، وا دەزانى موجاهيدان بە چەقۇ بەرنگارى دەكەن. بەلئى بەراستى حەرامە پىرسىيار كردن لەم جۇرە زانايانە لەبارەي

اسحاق)^۵، كە زۇرىك لە زانايان ئەم رايەيان هەلبازدۇوه، (الفراء) دەفەرمۇیت: هەركاتىك خواي گەورە بانگى كردن بۇ زیان ئۇوه فەرمانىتان پى دەكەت بە جيھاد كە بجهىنگن لە دىئى دۈزمنىتان، دەيەويت بەم جيھاد بەمېزتان بکات، بەلام ئەگەر وازيyan لە جيھاد هىتىنا ئۇوه بىي هېز دەبن و دۈزمن بەسىرىياندا زال دەبىت و تىكىيان دەشكىنلىت. (ابن قيم) دەفەرمۇیت: منىش دەلىم: جيھاد پەيدىكى زقد بەرزە زیان بە مۇۋە دەبەخشىت لە دۇنياو بەزەخ و دواپىزىدا. (ئاۋىتەي دل - الفوائد / ابن قيم الجوزي) (سەردار).

^۱ صحیح الجامع ۲۸۳۱.

^۲ مەبەستى لەوەيە كە قيامەت نزىك بۇوه تەوه، چونكە لە فەرمودەي تردا هاتووه پېتەمبەرى خوا **بەنجە كانى دەنۇسازد بەيەكەوە و دەيەفەرمۇو من و قيامەت ئاوابىن، ئىشارةتى بۇ پەنجە كانى دەكەد.**

^۳ سەيرى صحیح جامع الصغیر رقم ۲۸۳۱ بىكە.

جىهادەوە [سويند بە خوا حەرامە، چونكە ئەوان شىيۆھكەى نازانن چۈنە، حال و ئەحوالى ناو جىهادەكە نازانن، ئەو جۇرە زانايابە كە خۆيان لەناو مەيدانى جىهاددا نازىن، نابى بېپۇي پرسىيارىانلىكى، ئايا تو دەپقىت پرسىيارى نويز لە زانايابەك بکەى كە خۆى نويز ناكات؟ چۈن دەتوانىت پرسىيارى رقۇنۇ لە زانايابەك بکەيت كە ئەو زانايابە خۆى رقۇنۇ نەگىرىت و عوززىشى نەبىت؟

ھەزاران گەنج قەناعەتىان بە زانىارى زانايابەك ھەيە و چاوهپوانن پېتىان بلىچەن بۇ جىهاد، كەچى نەك ھەر پېتىان نالىت بەرھەلسەتىشىيان دەكەت كە بچەن بۇ جىهاد، (الله أكبير، سبحان الله)[].

بەلۇن جائىز نىيە كە داواى فتوا بکرىت لەو كەسانەيى كە زانىارىييان نىيە، جائىز نىيە لەو كەسانەيى كە زانىارىييان ھەيە، بەلام خىبرەيان نىيە و حال و ئەحوالى جىهاد نازانن، دەبا چاكيش ئاگادار بىت حال و ئەحوالى جىهادىش شارەزا نابىت ھەتاڭو لە جىهادەكەدا نەزى.

جىهاد فەرزى كىفايىيە لە بنچىنەدا، بەلام ئىستا فەرزى عەينە

ئەي براى موسىلمانم ئىمە دەزانىن موسىلمانان نابى ھەموو يان بە يەكجاري دەرچەن بۇ مەيدانى جىهاد، بەلكو دەبى كۆمەللىك دەرنەچەن و دانىشىن فيرى زانىارىيە ئىسلاممۇيەكان بن، بەلام ئەمە لەكتىيەكدا كە جىهاد فەرزى كىفايىيە بىت [واتە: ئىسلام دەولەتى ھەبىت ئەگەر لەوكاتەدا كۆمەللىك ويسەتىان خيانەت لە موسىلمانان بکەن ئەوە كۆمەللىك لە موسىلمانان رادەپەپن بۇيان و فەرزەكە لەسەر ھەموو موسىلمانان دەخەن ھەروەكۆ تۈرىبەي شەپەكانى سەردەمى پىيغەمبەرى خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ بەم جۇرە بۇو]. بەلام جىهاد بۇو بە فەرزى عەين ئەوە فەرزە لەسەر ھەموو موسىلمانانى جىهانى چەك ھەلگەن بۇ دەركىدىنى بى باوهەپان لە خاڭى ئىسلامى پىرۇز، [فەرزە وەك نويز، پېتىان خۆش بى يان قورس بى بىت، دەبى رووبەپۇوى بى باوهەپان بۇەستن، ھەتاڭو موسىلمانان لەزىز دەستى ڇەھراویيان ئازاد بکرىت].

ئەي براى موسىلمان با ئەمۇر وَا دابىنلىن جىهاد فەرزى كىفايىيە... ... بەلام ئايا فەرزى كىفايىيە چىيە؟

ئایا ئەگەر موسلمانان ھیرشیان کرايە سەر توانايى دەركىرىدىنى دۇزمىنيان نەبۇو ئەوه
نابىيەتە فەرزى عەين؟

[بەكۆى ھەموو زاناياني سەلەف و خەلەف دەلىن: لە كاتەدا وەك نويىشى لى دىت و دەبىتە
فەرزى عەين، فەرزى كىفايە لە رقزانىتكىدابىه كە دەولەتان لە ژىز ھېزى سەربارگەي ئىسلامدا
بن، ئەگەر كۆمەلەن خيانەتكارىش لە كەنارىتكەوه ويستيان خيانەت بکەن، ئەوه كۆمەلەك
موجاهيد دەنېرىرىت لەناويان دەبەن، بەلام توخوا چ پارچە زھوبىك ياساي خواي تىدا
دەبرىت بەپىوه، هەتاڭو جىهاد فەرزى كىفايە بىت؟ توخوا بۇ شەرم لە خوا ناكەن بەبىن
زانىاري، بەبىن تىگە بشتن، بە ئارەزۇرى خۆتان دەربارەي جىهاد قسە دەكەن؟ بەراستى
ئەمە خواي گەورە پىتى رازى تىبى، پاشان پىغەمبەرى خوا ۋەلگەن واي نەفرەرمۇوه، "سلف" و
نافەرمۇون، يارەكانى پىغەمبەرى خوا ۋەلگەن بۇچۇونى وايان دەرنەبېرىپىوه، زاناياني وەك
شافىيىعى، ئەحمدە، ئىبىن تەيمىيە - خوايان لى رازى بىت - شتى وايان لە پەراوهەكانياندا
نەنۇرسىيە! ئەى نازانم ئەمە لە كۆپىوه پەيدا بۇو؟ ئەم ئىجتىيەدە كى كردى؟!] .

بەلىنى فەرزى كىفايە ئەگەر كۆمەلەك ئەنجامىاندا لەسەر ئەوانى تر دەكەۋىت، بەلام
ئەگەر كەس ئەنجامى نەدا ئەدا ھەموو موسلمانان گوناھبار دەبن.... [بەلام ئەمېرى
ئاڭىرى كوفر بە كۆمەلەن موسلمانان دەكۈزۈتەوە؟ ئەمېرى لافاوى كوفر بە پەدىكى بچۈك بەرى
دەگىرىت؟ كۆى ھەموو زاناياني ئىسلام دەفرەرمۇون: ئەگەر بىستىك لە زەھى موسلمانان داگىر
كرا شاخ بىت يان دەشت و د قول ئەوه جىهاد دەبىتە فەرزى عەين لەو شوينەدا، ئىن دەبىن
دەرچى بەبىن ئىزىنى مىردىكەى، بەلام يەكىكى مەحرەمى (وەك باوك يان برا) لەگەل
بىت، كور دەبىن دەرچى بەبىن ئىزىنى باوكى، قەرزار بەبىن ئىزىنى خاوهەن قەرزەكەى،
بەندە بەبىن ئىزىنى گەورەكەى، ئەگەر ئەو كۆمەلە موسلمانە لەو شوينەدا نەيانتوانى
خۇپاڭىن يان كەمەرخەمييان كرد، يان تەمبەلەييان كرد، يان دانىشتن، ئەوه فەرزە
عەينەكە بەريلاؤ دەبىن بۇ ئەو موسلمانانە كە لە نزىكى ئەو شوينەن، ئىنجا
نزيكتەر، نزيكتەر... هەتاڭو فەرزى عەين بە گشتى زەھى دەگىرىتەوە، بە جۆرىك
ناتوانى جورئەتى ئەوه بکەن وازى لى بەھىن وەك نويىز و روژۇو.

[توخوا ئەى موسلمانان با ھەموومان بېرىك لە گەرمائى دۆزەخ بکەينەوه و وامان لى بىت ئىتر
بە ئارەزۇرى خۆمان قسە لە دىنى خوا نەكەين].

فیربۇونى زانىيارى و تىيگەيشتن (العلم والفقه) لەناو جىهاددا

خەلکى نازانى، خەلکى بى ئاگايە، ئەو كەسەئى ئىستىتا دەلىن بە موسىمانىك مەرپۇ بۇ جىهاد، هەروھە ئەۋە وايە پېيىشى بلنى نويىزەمەك، بەلنى زور بە ئاسانى!! هەر دەلىنى گوناھى ناگات بە هېچ شىۋەيەك... مەرپۇ بۇ جىهاد.. [چونكە كاتى نەھاتووه]، بەلنى جارىيەجارىش دەستى بۇ ملى بەرز دەكاتەوە و دەلىن: مەرپۇ گوناھەكەي لە گەردىنى من!! پەنجە بە گەردىنى خۆى رادەكىيىشى... گوناھەكە لە گەردىنيەتى [ئاى ئەمە چەند گەورەيە! ؟ ئاى ئەمە چەند پېچەوانە ئىخواى بىسىرە] و الله هەروھە ئەۋە وايە كە پېيىشى بلنى رۇژوو بشكىنە لە رەمەزاندا، ئەگەر تو لە سەفرەريش نەبى و نەخۆشىش نەبىت گوناھەكەي لە گەردىنى، هەروھە ئەۋە وايە كە خەلکى ھەلنى بۇ واژەيىنان لە نوين زەكات، رۇژوو، سەردىنى مالى خوا، لە كاتىيىدا بتوانن زەكتاتىش بىدەن و بىشچىن بۇ مالى خوا. [ئاى ئەم وتهىيە زەوى و ئاسمان و گىاندارەكان چەند پېيان ناخوش بىت، چونكە ئەوان بە گىشتى گەردن كەچىن بۇ خوا جل جلالە، ئاى قورسايى ئەم وشەيە چەند گەورە بىت؟ مېپۇ بۇ جىهادت گوناھەكەت لە گەردىنى من، ئەم ئىنسانە يان ئەۋەيە وا ئەزانىت ئەمە تاوان نىيە، يان دەيەويت گوناھى خەلکىش بە قورگىيەوە ھەلۋاسرىت] ﴿
لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَمَنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضْلُلُونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ أَلَا سَاءَ مَا يَرْزُقُونَ﴾ (النحل: ۲۵) واتە: ھەموو تاوانى خۆيان بە تەواوى ھەلگىن له قىامەتدا و ھەندى لە تاوانى ئەوانىش كە ئەمان گومرايان ئەكەن - بە ئەندازەي ئەۋەي گومرايان ئەكەن و دەبنە هوئى تىيىدانى دلىيان بەبى زانىيارى - بىنداز بنەو! گەللى ئاپەسەند و نالەبارە ئەۋە تاوانى كە ئەوان لە رۇزى قىامەتدا ھەللى ئەگىن. دەبا ھەموو كەس ئاگاڭدار بىت ئەۋە گوناھى خۆى ھەلدەگىرى و گوناھى ئەۋە كەسەش ھەلدەگىرى كە پەشىمانى دەكاتەوە لە جىهاد ﴿وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لَيَنْفِرُوا كَأَفَةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لَيَنْفَقَهُوا فِي الْأَيْنِ وَلَيُنَذِّرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا﴾

إِلَّاهُمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ (التوبه: ۱۲۲) ئهمه له رۆژىكدا بولو كه جيماه فەرزى عەين نەبۇو، كۆمەلىك لەگەل پىيغەمبەرى خوا دەردەچۇو بۇ شەپ، كۆمەلىكىش لە شارى مەدینە دەمانەوه، بەلىٰ كىن ئەو كەسانەى كە لەم ئايەتەدا ئىشارةتىيان بۇ دەكات كە فيرى زانىيارى و تىگەيشتن دەبن، ئەوانەى كە فيرى زانىيارى و تىگەيشتن دەبن ئەو كۆمەلانەن كە رادەپەن، نەك ئەو كۆمەلەى كە دادەنىشن ھەروەك چۈن (ئىبن عەباس و تەبەرى و حەسەنى بەصرى و ئىبن كەسىر) وا تەفسىريان كەدووهتەو و سەيد قوتېش ئەم تەفسىري بە چاكتى زانىوھ - ارجح - ئەمە ئەوهى كە رام لىيىھەتى، [ھەروەك چۈن مامۇستا عوسماڭ لە تەفسىرەكىدا بۇ تەفسىرى ئەم ئايەتە ئەفەرمۇيت: كۆمەلى لە زانىيان دەفەرمۇون: مەبەستى ئەوهى با ھەموو بپواداران بە جارى دەرنەچن، بەلكو لە ھەموو كۆمەلىكى گەورە ھەرجارى دەستەيەك ذەربچى بۇ ئەوهى ئەو دەستەي بەھقى ئەو دەرچۈن و پاپەپىن و بىنېنى سەركەوتىن و زال بۇونى بپواداران و ژىركەوتىن و رىسوابۇونى دوژمنانى ئايىنەكىيانوھ تىپگەن و زانا بن بە ئىسلام و زال بۇونى بەسر ھەموو ئايىنەكاندا كە بە مۇيەوھ ئەو گەل و كۆمەلەى خۇيان كە دەرنەچۈن رىنمۇونى بکەن و زانىيان بکەن و بىانترىتىن لە سزاو تۆلەى خوا دەريارەى بى بپوا و ياخىبۇوه كان].

گۈيم لى بىگىن ناكىرى و نابىت و ناتوانىرىت لەم دىنه كەسىتى تى بگات ئىلا لە جيماداردا نەبىت، - مەگەر لە ژىر سىيېرى شىمىزىدا نەبىت - ناتوانى لەم دىنه تى بگات تەنها موجاھىد نەبىت، ئەو كەسانەى كە گومانىيان وايە بە دوو قىسى نزىق و برىق و بە خويىندەوهى چوار كتىپ لەم دىنه حالى دەبن - پەروەردە دەبن بەسىرىيەوە لە ژىر پەپەرى كتىپدا - بەراستى ئەوانە سروشتى ئەم دىنه جوانە نازانى و نۇر بى ئاگان لىيى، بەراستى ئەم دىنه لىيى تى ناگات ئەو كەسانە نەبىت كە بىزۇوتتەوە دەكەن بۇ ئەوهى دايىھەزىيەن لە زەويىدا بە واقىعى بۇ ئەوهى جىهانىيان لە سايىيەدا بەھىسىتەوە، ئەو كەسانەى كە لە پىيتسايدا ماندۇو دەبن ئەوانە لىيى تى دەگەن، ئەوانەن كە مال و خوين لە پىيتسايدا سەرف دەكەن، ئەوانەن كە بە جوانى

دەبىبىستن و لىيى تىدەگەن و چاپۇشىن تىيدا، بەلام زاناو تىنگەيشتۇويەكى دانىشتۇرى سارد بە هېچ شىۋەيەك دىنى لى وەرناكىرىت، چونكە بە تەواوەتى لە دىنى خوا تىنگەيشتۇوه، ئەو دانىشتۇوه و ناشتوانى تى بکات لەم دىنە - بەراسلى ئەم دىنە لە دانىشتۇو وەرناكىرىت - لە زانايەكى دانىشتۇرى سارد وەرناكىرىت، بۆچى؟! چونكە دەم و چاوى ناكاتەوه بۆ بىنىنى ئەو ناموسانەي كە دەتكىن، ئىهانە دەكىرەن، چونكە سەرەلەنابى بۆ بىنىنى ئەو ئافرهاتانەي كە خراپەيان لەگەل دەكىرىت، كە بە زۇرەملى لە ئىزىز چەپۆكى ژەھراوى گەنجە ئارەزووبازەكانى بى باوهەرەندان؟! چونكە سەرەلەنابى بۆ بىنىنى خويىنەكان، خويىنى بى تاوان لە مندالى بى گوناھ و ژنان و پىاوانى پىر كە دەرىزىت و دەرىوات بە جۆرى خەرىكە لافاوىيەكى خويىن پىكىبەيىت. فەرماندەيەكى موجاهىدىن لە (بكتىيا) دەلىت دە تەيارە دابەزىن بۆ ناو لادىيەكى ئىيمە، ئافرهاتان و ژنانى ناو لادىيەيان گرت ئەو تەيارانە ژنه كانىيان ھەنكىرت، پاشان جله كانىيان لەبەر دارنىن بە تەواوى و ھەلىان دا بەسەر لادىكەدا، ئىشى ناشەرعىيان لەگەل دە كردن و ھەلىان دەدان بۆ سەنگەرى موجاهىدانى ئىسلام.

كيف القرار وكيف يهدأ المسلم	والسلامات مع العدو المعتدى
القاتلات إذا خشين فضيحة	جهد المقالة ليتنا لم نولد
أتسبى المسلمين بكل ثغر	و عيش المسلمين إذا يطيب
أما لله والاسلام حق	يدافع عنه شبان و شيب
فقل للذوي الْبَصَارِ حِيثُ كَانُوا	أجيروا الله ويحكم أجيروا

[بەلىنى چەندى جارەي دەكەينەوه و دەلىيىن: ناتوانن لەم دىنە تى بگەن (ئىسلام) ئەو كەسانەي كە بىزۇتنەوهى پى دەكەن بۆ ئەنجامدانى لەسەر زەھويدا، ئەو كەسانە لىيى تى دەگەن كە سەرمماو گەرمما دەچىئىن لە پىتىناويدا، يارەكانى پىغەمبەرى خوا عَزَّلَهُ اللَّهُ لىيى تىنگەيشتۇون، چونكە خوا حافىزيان لە مەككە كرد و بەرەو مەدينە و بەرەو دۈورگەى عەرەب بەرەو شام و رۇم كەوتىنە پى. ئەم دىنە ھەر ئەوهنە ئىيە كە بەسەر لەپەرەوه

بخوینریتهوه، دهبئ لەسەر زەویدا ئەنجام بدریت دەبا ھەموو موسلمانیک بزانیت ئەنجام نادریت مەگەر لە زىر گپى گوللەدا نېبىت: «تا نەبىن گوللەي كەرم، كەس لىمان ناكات شەرم»، چونكە حۆكمى زىناكەر لە ئىسلامدا كوشتنە ئەگەر پىاو بۇ ژنى ھەبۇ ياخود ئافرهت بۇ شۇرى كردىبوو، باشە پىيم نالىتى ئەم ياسايدى چۈن ئەنجام دەدریت، ئەگەر دەولەت لە زىر ھىزى سەربازگە ئىسلامدا نېبىت؟! حۆكمى بکۈز كوشتنەوەي چۈن دەتوانى ئەم ياسايدى ئەنجام بدهى ئەگەر گوللە نېبىت؟ وەلامان بدهەنۋە، زۆربى ياساكانى ئىسلام ئەنجامدانەكەي بەستراوه بە بۇونى ھىزەوه. كەواتە ئەو كەسە لە دىن تى دەگات كە جىهاد دەگات، ئەو كەسە شارەزا و ئاشنای ئىسلامە كە موجاهىدە...].

يەكتاپەرسى كردەوەيى (التوحيد العملي)

كوا بىرباوهپى قەزاو قەدەر (عقيدة القدر) بەتايبەتى بىرباوهپى ئەجەل، ترسان لەپۇزى (بىزق)، ترسان لە زىيان، بىرباوهپى كە مردن و زىيان و رۇزى و چاکە و ناپەھتى بە دەستى خواي گەورەيە، ئەمانە كەس نايپىشكىنى و بە راستى بىبىنى مەگەر موجاهىد؟ [كەس لە مەيدانى كردەوەدا پەى پى نابات مەگەر موجامىد]، وە گەورەترين (عقدە) گىرى لە زىيانى موسلمان بەتايبەتى بانگەوازان بىرىتىيە لە ترس (الخوف)، ترسان لە مردن و (اجل)، ترسان لە رۇزى... بەلام ئىئمە بزانىن كە خواي گەورە رۇزى دەرە (الرزاقي)، وە بزانىن خواي گەورە بەدىھىنەرو دروستكەرە (البديع - الخالق)، ئەمە يەكتاپەرسى پوالەتىيە...[ئەو يەكتاپەرسىتىيە كە زۆربى پىغەمبەرانى خوا (عليهم الصلاة والسلام) لەسەر دىۋايەتىان كراوه بىرىتىلە (التوحيد ألوهيە) واتە يەكتاپەرسى خوايەتى، باچاڭ بۇت پۇون و ئاشكرا بىت پەى پى نابەيت هەتاڭو نەچىتە مەيدانى خويىرلىشتن و جىهادەوه، ئەو يەكتاپەرسىتىيە كە پىغەمبەران (عليهم الصلاة والسلام) لە پىتناویدا نىزىدراون كەس پەى بەنەتتىيەكە ئابات جە لە مەجاھيدان] بەلام يەكتاپەرسى پەروەردگارى (توحيد الريوبىيە) ئەو بى باوهپكانيش ئىمانيان پىيى ھەبۇو ﴿ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمْنَ يَمْلِكُ الْأَسْعَمَ

وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيْتِ وَيُخْرِجُ الْمَيْتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَنْقُونَ ^{عَزَّلَهُ اللَّهُ} يۇنس: ۳۱ واتە: ئەى پىغەمبەر ^{عَزَّلَهُ اللَّهُ} بلىنى به ھاوبەش رەواھەران كىيە پۇزى ئىيۇھ ئەدات لە ئاسمان و زەھىيەوە، لە ئاسمانەوە بەھۆى باران و لە زەھىشەوە بەھۆى پۇوهك و سەوزەوات و دانەۋىلەوە كە بەبەرچاوهەوە، ئەى ئايىا كى خاوهەن دەستەلەتە بەسەر دروست كەردىنى گۈئى و چاوهەكانداو پىكھېتىنى هىزى بىستان و بىينىن و خستنە كارو فرمانىيان و لە كارخىستنیان؟ ئەى كى زىندۇو لە مردوو دەردىنى و مردوو لە زىندۇو دەردىنى.^(١) وە كىيە ھەموو كارىكى بە دەستەو پىكى ئەخات؟ ئەوا ئەللىن خوا "الله".

بەلىنى ھاوبەش رەواھەران بەمەيان دەزانى و باوهەريان پىيى ھەبوو... خۇ ئەوان دەيانزانى خواي گەورە بەراستى رۆزى دەرو دروستكەرە "الرزاقي، الخالق"، دەيانزانى بىستان و بىينىنى ئادەمیزىادى بە دەستە دەمرىنى و زىندۇوش دەكتەوە، بەلام وەستانى لە مەيدانى جىهاددا دەرى دەكتات لە يەكتاپەرسىتى پوالەتى بۇ يەكتاپەرسىتى كردەوەيى، ئەمە يەكتاپەرسىتى خوايەتىيە (توحید الألوهية) ئەمە لە ناو كتىبىدا دەخويىنەوە لەبەرى دەكتەن ئەمە پوالەتە، پىيى ناوترىت يەكتاپەرسىتى تەواو [دەبن ئەو خوتىندەوەيە بکەيتە كردەوە بەخوين، بەبىستانى، گرمە گرمى تۆپ و تەيارە و بىرسكەي گوللە هەتاڭو ئاشكراي بکەيت كە راست دەكتەي، ئەگەر ھاوهەلەنى پىغەمبەريش ^{عَزَّلَهُ اللَّهُ} دابنىشتنىيە و بە پوالەت باسى يەكتاپەرسىتىيان بىردايە ئەوە نەك بە ماوهى (٢٠) سال، بەلكو بە هزار سالىش نەياندەتowanى ئىسلام لە ناو دورگەي عەرەبدا گەشەي پىبدەن] (توحید الربوبية) يەكتاپەرسىتى پوالەتىيە، پوالەتە بۇ؟

زىاناتانى تەفسىر دەفرمۇن بەيىنى ناسىن و بۆچۈونى خەلکى لەو كاتەدا زىندۇو بىرىتى بۇو لە ھەر شتى كە گەشە بکات، يان بىزۇتنەوەي ھەبى و بجولى، وە مردوو بىرىتى بۇو لە ھەر شتىك كە مىچ كام لەو دوو نىشانەنە نىبىت، كەواتا و مەبەست لە پىرسىارەكە دەردەكەۋىت لە دەرچۈونى كىا و درەخت لە ناوكە و دانەۋىلە، ئەرچۈونى بىتچۇر لە ھىلکە و ھىلکە لە بىتچۇر.

چونكە ئىيمە لىرەدا باوهەمان بە كردهوەكانى خوا هەيە كە يەكتايە تىيايانداو
هاباھشى نىيە وەك باوهەمان ھېبىت كە خوا دروستكەرە، رۆزى دەرە، مرىئنەرە،
زىندۇوکەرەوەيە، ھەموو شتىيەكى بە دەستە و ھەموو ئىيشىيەك بۇ ژىر فەرمانى ئەو
دەگەرىتەوە - جل جلالە -، بەلام يەكتاپەرسىتى خوايەتى (الألوهية) بۇالەتى نىيە،
بەلكو كردهوەيە، بۇچى؟ چونكە لىرەدا ئىيمە دەبى خوا بە تاك بىگرىن لە كردهوەى
دروستكراوهەكان وەك پېشتبەستن بە خواي گەورە، بەس لە خواي گەورە بىپارىيەنەوە،
بەس لە خواي گەورە بىرسىن و بۇزۇو بەس بۇ خواي گەورە بىگرىن و قوربانى ھەن
بۇ خوا بىكەين، ئەمە لەم كاتەدا بۇالەت نىيە، چونكە تو بە كردهوەى خۆت
دەيسەلمىنى كە بىرباواھەرت وايە كە خواي گەورە يەكتايە و ھاواھلى نىيە، ئەمەش
ناتوانىت بە تەواوهتى لىيى تىيگەيت، مەگەر لەناو جىهاددا، ئىيمە چۈن پشت بە
خواي گەورە بىبەستىن لە مەسىلەى بىزقداولە مەسىلەى ئەجهلداو ھىچ ھاواھلىكى بۇ
بىريار نەدەين؟ زۇر جوانە بەلنى ئىيمە خويندوومانەتەوە و لەبەرمانە كە خواي گەورە
بۇزى دەرە، بەلام بەدرىزىايى سال كە من روپىشتم پاشتىم دانەواندۇ غىرەتى پىباوهتى
و ئىسلامەتى و خۆم دانەواند و بۇشاند، سەرم نزم كرد لەبەردىم فەرماندەيەكى
ملھۇپى فاجىردا، وەلە بۇزى رەمەزاندا خواردەمەنیم بۇ پېشخىست لە ترسى ئەوھى
كە راتبەكەم كە بەدەستىيەتى زىيادى بکات يان كەمى نەكاتەوە، تو خوا ئەوھى
يەكتاپەرسىتىيە؟... چ يەكتاپەرسىتىيەك لەمەدا ھەيە؟ كوا يەكتاپەرسىتى خوايەتى
(الألوهية) [ئەمە بەرھەلسى يەكتاپەرسىتىيە، ئەمە سەر شۇرۇكىنە، پەگو پىشالى
يەكتاپەرسىتى لە دەرونى ھەلەكىشىت] ... يەكتاپەرسىتى، پىاوىيەكى ھوالدەرى
دەولەت "المخابرات" بە يەك نامە كە دەينوسىت و ھەواڭ دەدات بۇ سەر تەلەفون،
ئىترەنگت پىنهەلەچىنەت و ۋىيانتلى قول و پېلە ناسۇر دەكەت "تال و پىيس دەكا"
تەنانەت وات لىيەدەكەت مالەكەي خۇشتلى دەكەت بەدۇرۇمن، بەخەبەرت دېنلى لە
خەوتىنەكەت، كوا يەكتاپەرسىتى خوايەتى، يەكتاپەرسىتى خوايەتى بىرىتىيە لە
رېزگاربۇون لە گىرىي ترسان لە رىزق و رۆزى و ئەجل. ئەمەش لىيى تىنناگەي مەگەر
لە جىهاددا نەبىت. [بەلنى بېق بۇ جىهادو خۆت تاقىبىكەرەوە بىرباواھەرت تاچ پادەيەك لە

بارهی ئەجهلهوه دامه زراوه]، بۆیه (محمد حسن) که یەکیک بwoo لهو فەرماندانهی که له لای "جلال الدین حقانی" بwoo له کاتیکدا که سواری ئەسپەکەی بwoo بwoo تا دوو سەد مەتر یان سى سەد مەتر له قەلای پووسیه کانهوه دوور بwoo له بەردەمی قەلکەدا وەستابوو پییان وەت: ئەی براى بەریز خوت دانەوینه. ئەویش له وەلامدا ئەی ووت ئەی براى بەریزم إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَلَا يَسْتَخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَأْمُنُ یونس: ۹۶ واتە: کاتى کە کاتى دیارىي گراویان بىيت و هاتبى ئەوا لىی دوا نەکەوتون و ناکەون ساتیک واتە "کەمترین" وەلییشى پیش ناکەون. ئا بهو شیوهیه بwoo... لەگەل ئەوهشدا واجبه ئىنسان دەست بە ھۆکارە کانییەوە بگریت و حەزەرى لىی ھەبىت. چەندىن موجاهىدى تر بهو شیوهیه بۇون، بىرباوهەریان بە مردن و ئەجەل دامەزرابوو [وە بە راستى ئەم بەشە دەرونیه تەنها مەگەر "موجاهيد" ھەستى پى بکاتو پەی بە پاستىيەکەی بەریت] ئەوه "صفى الله افضلى" کە فەرماندەيەك بwoo له ناوچەي "ھیرات" خوا لىی خوش بىت شەھيد بwoo پىنج ساله بە ھېچ شیوهیەك بەشدارى و ئامادەيى بۆ شەر نەدەکرد ئەگەر له پىزى يەکەمدا نەبۇوايىه، ھەميشە له شەپو تىپرژانە کاندا له پىزى يەکەمدا بwoo... پىيان دەوت و چەندىن جار ھاواریان دەکرد ئەی "صفى الله" تو فەرماندەيت و "جبە" بە تۆيە بە كۈزۈنى تۇقا "جبە" دەپروختى و لاواز دەبىت، ئەویش لەوەلامدا بە ئىمامىيىكى پاك و پر لە خواترسانەوە دەفرمۇيت، بە دەلىكى ئەويىنى پر لە كرده وەيىھەوە: ئايىا خواي گەورە نا فەرمۇيت وَمَا كَانَ لِنَفِيسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ آل عمران: ۱۴۵ واتە بۆ ھېچ دەرۇونىيىك نىيە کە بەمرىت مەگەر بە ئىزىز و فەرمانى خوا نەبىت؟... ئەمە بىرباوهەرى ئەم موجاهىدەيە لە مەسەلەي ئەجەلدا، ئايىا بىرباوهەرى ئەم و بىرباوهەرى ئەو كەسەي كە لە شارەکەي خۆى دانىشتۇوهو ئەگەر ناوى "مخابرات" يېك بېبىستى دەست دەكتات بە لەرزىن وەك يەك وايە؟! پىياوېكى جاسوسى و لاتەكە "تەقىرىئىك" لە بارەوە دەنۋىسىت ئىتىر ژيانى لى تەنگەلان دەكتات، خواردن و خوردىنەوەي لى تال دەكتات، دەرۇونى بىندار دەكتات، تو خوا ئەمە دىنە؟ راستە؟ قەت تى دەكتات؟!! [ئايىا ئەو موجاهىدەي کە سل لە گوللەي كوفر ناکاتەوە ئەم موسىلمان یەكىن؟] ئەم

یه کتابه‌رسنه و ئەمیش یه کتابه‌رسنست!! ئەوه یه کتابه‌رسنییه و ئەمەش یه کتابه‌رسنییه؟!! بەلنى موجاهیده کە یه کتابه‌رسنستى پەروەردگارى و یه کتابه‌رسنستى خوايەتى تىدا رەنگ دەداتوه (توحيد الربوبية) و (توحيد الألوهية)، بەلام ئەو دانىشتۇھ سارد بۇوه‌تەوه تەنها یه کتابه‌رسنستى پەروەردگارى تىدا يە (توحيد الربوبية) [ئەم جۆرە یه کتابه‌رسنییەش بى باوه‌پەکانى قورەيش ھەستيان پېددەكردو دانىان پېدا دەنا] دراوسييەکى ئەندازىيارمان ھەبۇ ماوهەيك ھات بۇ مزگەوت و پاشان لە مزگەوتدا نەم دەدى و دىyar نەبۇ بىتتە مزگەوت، چۈرم بۇ لاي و پىيم ووت: ئەوه چىيە ئەى بەرای بەرىز حالت چۈنە بۇچى لىيمان وون بۇويت؟! وتى: چونكە من دوو ووتارم لە تو بىست زۇر تۇوشى (حەماسەت)ى كردم. دوايى لە دەرروونى خۆمدا وتم: بەراستى ئەم پىياوه دەيەوەت من تۇوشى حەماسەت بکات ھەتاڭو وشەيەك بلىم و یەكسەر زنجىر بخەنە دەستم و فەرم دەنە زىندانىك. كەواتە باشتىن بى ئەوهەيە كە نەچم بۇ مزگەوت..!! ما شاء الله بەراستى ئەندازىيارىكى زۇر گەورەيە!! كۆتائى مانگە و گىرفانى پېرىت، بەو شىۋە، توخوا ئەمە یه کتابه‌رسنییه؟!! ئەمە یه کتابه‌رسنییه؟!! و "صفى الله"ش یه کتابه‌رسنە؟ يان ئەو موجاهيدانەي کە لە سەنگەرەكانىيەدان و تەيارە گوللەبارانىيان دەكات. چايى دروست دەكەن بەبى شەكر!! ئەم ئەندازىيارە یه کتابه‌رسنیيەكى یه کتابه‌رسنى پەروەردگارىيە (توحيد الربوبية) لە مەسەلەي ئەجهەلدا، بەلام ئەو موجاهيدە سەرپەزە یه کتابه‌رسنە، یه کتابه‌رسنى خوايەتى (توحيد الألوهية) لە مەسەلەي ئەجهەلدا. خۇ وەك زۇر جوان پۇونو ئاشكرايەكە پىغەمبەران، بەلنى پىغەمبەران سەلامى خوايان لە سەر بىت پەوانە كراون بە گشتى بۇ دامەززاندى یه کتابه‌رسنى خوايەتى خوا لەناو گۆزى زەويىدا، بەلام یه کتابه‌رسنى پەروەردگارىيەتى خوا زۇر لە كاتەكانىيان بە سەر نەبردۇھ لە بانگەوازەكەياندا پىيەوه، چونكە شوينى دان پىيانانى ھەموو لايەكىيان بۇوه لە ناو خۆياندا. [دەباش بىزانن چەند بارەي دەكەيتەوه دەلىيەن یه کتابه‌رسنى خوايەتى خوا جل جلالە لىتى تىننەگات مەگەر پېپوارى پىگەي جىهاد نەبىت، مەگەر لە ناو جەرگەي تۆپ و تۈزى جىهاددا]. لە سەرەتاوه کە دىتت بۇ جىهادى مەيدانى

"قتال" دەترسىت كە تام و بۇنى شەھىدەكانت كردئىت تۆش تامەزىرى دەبى و ترس لە دەرونتا نامىنى، هەروەك چۈن ھەندى لە گەنجەكان بەمن دەلىن: پىيم دەلىن ئىمە ھاتووين بۇ لاي ئەوهى كە فيشەك بەر تەويىلمان بکەۋىت و بچىن بۇ بەھەشتى خوا پەنجە راھەكىشىن بۇ ناواچاۋيان و بۇ ئاسمان، بۇ بەھەشت، دەست دەكەن بەگرىيان دەگرىن و لە خۆشىدا كاتىك كە شەھىدىك دەبىن، وە دەشكىرين لە داخ خەفتە و مەراقدا كاتىك كە ئەمیرەكانىيان ناياب بەن بۇ نا شەپەكان [سبحان الله، الله اكابر]، ئايا ئەمە يەكتاپەرسى خوايەتى خوايە؟ ئايا ئەو كەسەى كە لەناو مالى خۆيدا دانىشتۇوه و مىشى مىوانى نىيە؟] ئەگەر دەتەوى بزا尼يت مسولىمانىك لە يەكتاپەرسى (اللۇھىيە) تىنگەشتۇوه يان تىنگەشتۇوه ئەوهى پىيى بلنى: پىاۋىكى مخابرات مالەكە ھىنناوهتە لاي مالەكەي ئىۋوھ بۇوه بە دراوسىيەتان. وە بىستۇوشىمە لە بارەي تۆوه شتى نۇوسييە واتە "تقرير" لەو كاتەدا سەيرى ناواچاۋى بکە بزاڭە چۈن زەزد ھەلەدەگەپىت؟! سەيرى بکە و بزاڭە دىت بۇ مىزگەوت يەك حەفتە يان بەيەك جارى پىيى مىزگەوت تەرك بکات. كوا يەكتاپەرسى خوايەتى خوايەتى خوايى گەورە. بەپاستى نەفس پاك نابىيەتە نەرم نابىي، بۇون نابىيەتە، دەرۇون و بۇحى ئىنسان پاك و بىنگەرد نابىيەت مەگەر لە ناو شەپەدا نەبىت، بۇچى؟ چونكە لەناو گوللەباران و بۇوبەپۇوبۇونەودا لە ھەموو چىركە و ساتىك چاۋەپوانى مردن دەكەت [بۇيە دەرۇونى ئىنسانى مۇسلمان زىر پاك و بىنگەردە لە ناو جىهادا، چونكە دەرۇونى ئىنسان ھەتاڭو زىاتى يادى مردن بکات زىاتىر بە ترس تر لە خواو پاڭتە دەبىت] دەي لە ناو جىهاددا ئاماذهىيە لە ھەموو چىركەيەكدا بۇ گەيشتن بە خواي گەورە، پوخىت و پاڭە، نەرمە، ئاواتەخوازە بە گەيشتن بە خواي گەورە و خواي زاناو كارگىپى ئاسمانەكان و ھەر كەسىكىش پىيى خۆش بىت بکات بە خواي گەورە خواش پىيى خۆشە بگات بەو [بەپاستى دەرۇونى مۇسلمان لە ناو "قتال" دا زىر لە خوا ترس دەبىت، زىر لە ئاھەززۇوه كان كۆشەگىر دەبىت].

ئەو دەرۇونە پېر لە ترسى خواي زانا و كاربەجى بەتايىبەت زۇر لە تاوان دوور دەكەۋىتەوە، يەكىك لە گەنجەكان ئاوى "شاهد" بۇو لە جىهاددا بۇو، باوکى مەد،

مليونى درهه مى به جى هىلا - جا نازانم ئەو مليونه بەس بەشى شاهد بۇو يان بەشى هەموويان بۇو - نەھى و بەرھەلسى كرد كە يەك درھەم هەلبگرىت، وتنى: مال و پارهى باوكم گومانلى كراوه، چونكە كاسپى و ئىشى بە سوو - رىا - كردووه، بەلنى بەرھەلسى كرد كە تەنانەت يەك درھەميش هەلبگرى ... بەلنى پىمان بللىن و بۇمان روون بکەنەوه.

دەروونى ئىنسان چۆن لە زەنگ و زار پاك دەبى، چۆن ئەوين دەبى؟ چۆن رۇشن دەبى وەك كانى جوان؟ وە چۆن دەگاتە ئەم ئەندازەيە كە يەك درھەميش گومانى حەرامى تىيدا بىت قووتى نەدا، چۆن ئەگاتە ئەو ئاستە بەبى جىهاد؟ مەگەر نەفسى موجاهىد وابى، چونكە بە راستى جىهاد دەروونى ئىنسان گەرم دەگات، گەرمى دەگات وەك ئاسنى گەرم، چونكە ئاسن گەرم بېيت ئەوە گۈزىرايەل دەبىت هەمۆ شتىكى لى دروست بکرى، پەنجەرەو دەركاۋاشتى تر، چونكە ئاسنەكە گەرمە، بەلام ئاسنى سارد ناتوانى هيچى لى دروست بکەى، بەلنى ئەمە جىاوازىيە لە نىوان دەروونى موجاهىدى رىي خوا و دەروونىكى دانىشتۇرۇيەكى سارد بۇوهوه، موسىلمانى واھىيە دانىشتۇرۇ لەناو پەراوو كتىپدا و دەلنى فلان زانا وادەلنى و فلان زانا واي وتووه... با چاك بىزانلى ناتوانى لەم دىنە تى بگات [بەلنى زانا دەبى، بەلام تىكەيىشتو نابى، چونكە زقد جىاوازى هەيە لە نىوان زانىن و تىكەيىشندادا... "العلم والفقه" وەك زانىيانى "أصول الفقه" دەفرمۇون].^(۱) ئىنجا مەسىلەلىق بۆزىش (الخوف على الرزق) بەراستى كەسىك نەبىنیوھ پشتى بە خواي گەورە بە شتى قايم و بەھىز بېيت وەك موجاهيدان بە هىچ شىۋىيەك نەم بىنیوھ و ناشى بىنم... بەلنى پىاوى موجاهىدى واھىيە كە كۆچى كردووه بۇوه بە موھاجىر و مائى نىيە و ناشتوانى مال و حال بگاتەوه لە ناو چادردان بېز ژۇورەوه دەيانبىنى كە دەستەكانيان بەرزىردووه تەوه بۇ ئاسمان بۇ ھاوار كردن لە پەروەردگار. [بەراستى جىهاد وا لە ئىنسان دەگات كە هەميشە لەپەپى بىرىتىپدا پەنا بەس بۇ خواي گەورە بەرىت]...

^(۱) الوجيز في أصول الفقه، ص ۱۱۸.

یه کئیک له برايانی خلکی سعودیه چادری دابهش دهکرد له گهله خواردهمه نیدا بو کۆمەلت له کۆچه ران که ئەوهنده هەزار بۇون نزىك بۇو له برساندا بمن، هىچ چادر و خواردهمه نېيان نېبوو، جا ئەو برايە بو منى گىپرایەوە و پىئى وتم: نزىك بۇو خۆر ئاوا بىنت له نىوان چادرە كانياندا ھەلسام و نويىزم كرد، بهلام من پىلاۋوم دانە كەندبۇو له پىندا، له كاتى نويىزە كەدا سەير دەكەم ئەو پىاوه پىرە هات به خۆى و چادرە كەى و خواردهمه نېيەكە و چادر و خواردهمه نېيەكە دا به ناواچاومدا و وتنى: ھەلگەرە من يارمەتى تۆم ناوى، دەست گرويى تۆم ناوى، منىش وتم بو له بەرچى؟ من چىم له گهله تۆدا كردووه؟ وتنى تۆ خواى گەورە، به گەورە و جەلال ناگرىت، منىش وتم چۈن؟ وتنى به پىلاۋوه نويىزە كەى، تۆ رىزى خواى گەورە ناگرىت، منىش دەست گرويى تۆ وەرناكىم و لە تۆوه هىچ شتىك وەرناكىم، جا منىش چۈوم بو لاي ئەفغانىيەك و هيىنام و تىيمەگە ياند ئەم نويىزە كەن سوننەتە، چونكە فەرمۇودە ھەيە كە پىغەمبەر ﷺ نويىزى بە پىلاۋوه كردووه، كاتى كە پىاوه پىرە كە تىگە يشت له مەسەلە كە وتنى: بەلنى ئىيستا يارمەتى و دەست گرويى وەردەگىم.

(نيكسون) سەرۆكى ويلايەته يەكگەرتۇوه كانى ئەمرىكا هات بو پىشاوه، نزىك بۇويەوه بو ئەوهى سلاو لە پىاويىكى پىرى ئەفغانى بکات، بهلام پىاوه پىرە كە دەستى بەردا و نېيگرت... پاكسستانىيەكان دەيانوت: ئەمە سەرۆكى ولاتى ئەمرىكا يە، ئەويش وتنى: ئەزانم سەرۆكى ئەمرىكا يە، بهلام من تەوقەى له گەلدا ناكەم، چونكە كافرە!!! [بەلنى ئەمە دەرۈونى موجاهىدە] كوا سەرېر زى و عىززەت؟ چى دەكەي بە عىززەت؟! چۈن دەگۈنجى و دەتوانى لە سەر عەقىدە و بىرۇباوەر پەرورىدە بکەيت؟! چۈن دەگۈنجى و بە چ شىيوه يەك دەبى پەرورىدە كەرنى يەكتاپەرستى خوايەتى خوا - توحيد الالوهية - ؟ سويند بە خوا ئەي موسىمان بە عىززەت ترىن كەس موجاهىدە لە سەر ئەم زەويەدا، ھەستم كرد كە بە عىززەت ترىن ئىنسانم لە سەر ئەم زەويەدا و زانىم و دەستم كەوت كە ژيانى من تەنها حەوت سالە و بەس، ئەويش ئەو سالانە يە كە لەناو جىهادو بەرگرى لە ئىسلامدا بە سەرمىرىدۇوه، ئەو سالانە يە كە لەناو بەرگرى لە شەرهەف و نامۇسى موسىماناندا

تىپەرم كردووھ ئەو حەوت سالەش سالىيکى لە فەلەستىن و شەش سالىيش لە ئەفغانستان، بەراسىتى ئەوھەمۇ زىيان و عومرى من بۇو، سالەكانى تىز زىانم بەراسىتى زىيان نەبۇو، بۆچى؟ چونكە لەناو جىهاددا بەسەر نەبراوه، چونكە زىيان ئەو زىيانەيە كە لەناو (قتال)دا بېرىتە سەر، ئايا ئەمە زىيانى راست و تەواو و دروست نىيە؟ سويند بە خوا پىيم دەلىن فلان كەس و فيسارە كەس رقى ليتە، تۈورەش بۇوھ ليت، هەرەشەت لى دەكات، فلان سەرۆكى فلان دەولەت كۆنگرهت لەسەر دەگرى، ... وە چەند راز و نيازى تر، پىيم دەلىن هەوالەرانى كوفر "المخابرات" لە لاتن و قىسەكانىت ھەمۇ توْمار دەكەن، بەراسىتى پىيم دەلىن: پىاوىيك لە مخابراتى فلان شار يان فلان ولات لە لاتە، هەروەكۆ ئەوان وا دەزانم پىيم دەلىن: "متىبى" يە و شىعىر بە سەر "سيف الدولة"دا ھەلدىدا و مەدھى دەكات... [بەلتى بە كورتى دەلىن]: مەيدانى جىهاد تاقىكىيە و ھەركەسىن بىبوي ئىمامى خۆى تاقى بىكتەرە دەبىن بچىت بۇ ئەو مەيدانە، بەراسىتى نەك دە سال و بىست سال شەونویز بىكىت و قورئان بخويىنەت سەد سالىيش شەونویز بىكىت و بەرقۇو بىت ھەتاڭو نەچىتە ناو قىتال پەى بە ئىمامى خۆت نابەي، وەرە بۇ قىتال كاتى لە ھەر چوار لاوھ گوللە ئاڭرىنت بۇ دىئ و توش دەلەراوكى دەكەي، ئەو كاتە تۆ بۆت دەردەكەوى كە دلت خۆشە و پىويسىت بە چارەسەركىرن ھەيە، ئەو كاتە دەزانىت ئايابە تەواوى باوەرت بە قىامەت ھەيە يان باوەرت نىيە، داوا دەكەين لە خواى گەورە بۇ خاترى ناوه جوانەكانى خۆى كە وامان لى بىكەت ھەمىشە خۆشحال بىن زىيانى خۆمان لەناو جىهاددا بەسەرىيەرین، خوايە گىيان ئىتمەي بەندە دەپارپىئەوە و دەلىن قىتال لە پىتناوى خوادا لە ناوه دەكەماندا خۆشەویست بىكە، لەشى ساغ و چالاكمان پى بېھەخشە بۇ ئەوهى بتوانىن لە جىهاددا بېرىزىتىن، ھەتاڭو بە رووى بەرزو سېپىيەو بەناو فېردىوس بىگەين بە پىغەمبەرى ئىسلام ﷺ لەسەر حوزى كەسەر، ئەو حۆزەي كە ئاوهكەي لە ھەنگۈين شىرىيەترە و لە شىر سېى ترە و لە بەفر سارد ترە و ھەروەك چۈن لە فەرمۇودەدا ھاتووه، ئامىن].....

حوكىمى جييهاد له رىي خوادا

به مەرجىرىتنى (محرم)... بۇ ئافرەت له ناو جييهاددا

بەراسىتى ئىيمە ماوھىيەك بەيانى و ئىوارە لەناو جييهادداين لە پىتىاۋى خوادا، چەند بارهىشى دەكەينەوه و دەلىنин: ئىستا جييهادىرىغان لە پىتىاۋى خوادا فەرزى عەينە لەسەر هەموو موسىلمانىك، ئەمەش ياسا و رىييەكە كە شويىنى دان پىيانانى ھەموو ئەو زانايانىيە كە لە بارهى جييهادەوه نۇوسييويانە بە گشتى دەفەرمۇون: ئەگەر پارچە زھۆرييەك "بىستىك" لە خاكى ئىمانداران داگىر كراو ياساى كوفر بەسەرەرەوه بۇو ئەوه جييهاد دەبىيەتە فەرزى عەين لەسەر ھەموو موسىلمانىك وەك نۇيىز بە جۆرىيەك ئافرەت دەردەچىت بەبى ئىزىنى مىردىكەى، بەلام لەگەل (محرم)دا دەبى دەرچىت، وە كۆمەلېيك لەو زانا بەرىزانە، تەنانەت بە مەرجى ناگىن بۇونى (محرم) لەگەل ئافرەتانا بۇ جييهاد، يەكىك لەو زانا بەرىزانە ئىبن تەيمىيە كە بەلگەى ھىتىاۋەتەوه بەوهى كە زۇر لە ئافرەتاني ھاپرىي پىغەمبەرى خوا عَزِيزٌ كۆچيان كردووه لە شارى مەككە بۇ مەدینە بەبى ئەوهى (محرم) يان لەگەلدا بىت. تەنانەت كۆمەلئى زاناي بەرىز بە مەرجى ناگىن بۇونى كەرسەسى سوارى و خواردەمەنى بۇ دەرچۈن بۇ جييهاد، واتە وەك "حج" سەردانى مالى خوا، بەلام ھەندى لە زانايان دەفەرمۇون: مەرچە كە دەبىن و لاخىكى سوارت "السيارة" لەگەلدا بىت ھەتا بىتوانىت بىگەى بە مالى خوا.... وە دەبى ئەوهندە خواردەمەنىشت لەگەلدا بىت كە ئەبىيە قوقوت لە رىيگەدا واتە لەسەردانى مالى خوا، بەلام شىخى ئىسلام ئىبن تەيمىي ئەفەرمۇي: نەخىر لە سەردانى مالى خواشدا بەمەرج ناگىرىت و لاخ و خواردەمەنى مادام جييهاد و كۆچ كردن تىيىدا بە مەرج نەگىراوه، چونكە عوبادەي كورى صامىت (خوا لىيى رازى بىت) دەفەرمۇي: "بَايَعْنَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ فِي الْعَسْرِ وَالْيِسْرِ".^(۱) پەيمان و بەيغەتمان دا بە پىغەمبەرى خوا عَزِيزٌ لەسەر بىستان و

^(۱) البداية والنهاية، ابن كثير.

گویرایه‌لی له ناپرهه‌تی و خوشیدا. ئیبن ته‌یمیه ئه‌فرموی: (فی العسر) واته له کاتى نهبوونی ولاخ و خوارده‌منیدا، (وفی الیسن) واته له هرچیدا که رازی بین پیش و پیمانیش ناخوش بیت، (وعلى آثرة علینا) واته: له کاتیکیشدا که ئه‌گهه باوی خله‌لکی بدریت به سه‌رماندا... بهلئی به راستی ئافره‌تانی هاولپی پیغه‌مبه‌ری خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ به هه‌مان شیوه کوچیان کردوده (ام ایمن) کوچی کرد یان دایکی ئوسامه‌ی کوری زهید^(۱) کوچی کرد، (ام ایمن) - خوا لی پازی بیت - کوچی کرد له ریی خوادا له ریگه‌دا تووشی تینوویه‌تی بwoo به تینوویه‌تیه‌کی زور ناپرهه‌ت و توند، نزیک بwoo له تینوواندا بمریت، ئا لهو کاته‌دا دهمی وشك بwoo، دوکه‌یه‌ک له ئاسما‌نوه بؤی پڑا پر له ئاو و ئاوی خوارده‌وه، ئیتر ئه‌م ئافره‌ته به‌ریزه له‌دوای ئه‌م ئاو خواردنوه به هیچ شیوه‌یه‌ک تینووی نه‌ده‌بwoo، ته‌نانه‌ت جاری وا هه‌بwoo له روزانی هاویندا روزانی زور توند و گرماء، روزانی دوور و دریشی هاوین روزوی ده‌گرت، چونکه تینوویه‌تی کاری تینه‌ده‌کرد به‌هیچ شیوه‌یه‌ک تینووی نه‌ده‌بwoo.

بهلئی ئوم ئه‌یمه‌ن کوچی کرد بنی محرم، عائیشه و دایکی کوچیان کرد به‌بنی محرم، زهینه‌بی کچی پیغه‌مبه‌ر عَلَيْهِ السَّلَامُ کوچی کرد به‌بنی محرم، هیوه‌ره‌که‌ی سه‌ریه‌رشتی ده‌کرد، واته برای میرده‌که‌ی، پیاوه‌که‌ی (أبو العاص بن الربيع)، زهینه‌ب به‌سهر حوشتریکه‌وه بwoo، (هباری کوری ئه‌سوه‌د) له‌عنه‌ی خوا لی بی هله‌لسا چوو بولای حوشتره‌که‌ی زهینه‌ب لی ده‌دا، ئا لهو کاته‌دا حوشتره‌که خوی نه‌گرت و له‌قه‌ی

^(۱) ئه‌م ئافره‌ته ئافره‌تیکی هزار بwoo، پیغه‌مبه‌ری خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ ماره‌ی بپی له زهید و کورپیکی بwoo ناوی نا (ئوسامه)، ئه‌م ئافره‌ته خوی نزد رهش بwoo، زهیدیش ره‌شتر بwoo، به‌لام (ئوسامه) سپی بwoo، له‌برنه‌وه‌ی هندیک خالک گومانیان هبwoo له کورپایتی ئوسامه‌ی کوری زهید. ئه‌م ئوسامه‌ی نزد خوشویستی پیغه‌مبه‌ر عَلَيْهِ السَّلَامُ بwoo، وده کورپی خوشویستی پیغه‌مبه‌ر عَلَيْهِ السَّلَامُ بwoo ناویان نا (خوشویستی کورپی خوشویست) روزیکیان ئوسامه له‌گەن باوکیدا خه‌وتیبور له زیز لیتفه‌کیدا، له مالی پیغه‌مبه‌ری خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ (مدلوبی) هاته ثوره‌وه بق‌لای پیغه‌مبه‌ری خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ، ئه‌م پیاوه عاقل بwoo، واته خالکی قیافه بwoo، ئه‌م که‌سانه‌ن که سه‌یری نینسان نه‌کەن نه‌زانن کورپی کتیه، به بالا و ره‌نگ و شیوه‌دا، ئوسامه و زهیدیش سه‌رو ده‌م و چاویان داپقشرا بwoo، به‌لام قاچیان ده‌رکه و تیبو، ئه‌م پیاوه که سه‌یری قاچیانی کرد وتی: ئه‌م قاچانه لهم پیاوه‌ن، پیغه‌مبه‌ری خواش عَلَيْهِ السَّلَامُ نزد دلخوش بwoo به‌مه.

وەشاند و خۆى جولاند ھەتاکو زەينەبى خستە خوار بە پشتا، حوشترەكە ئارامى نەما، زەينەب بەسەر پېشىيەوە بىت، زەينەب سكى پېر بۇو لەو كاتەدا كە خستىيە خوارەوە سكەكەي لەبارچۇو، بەلى كچى پېغەمبەر ﷺ لەناو سكىدا مەندالىكى لەبارچۇو بۇي نەما. كە پېغەمبەرى خوا ﷺ بەمەي زانى فەرمۇسى: (إذا وجدتم هبارةً و فلاناً - الاثنين - فحرقوهما، ثم قال إنما لا يعذب بالنار إلا رب النار، وقال أقتلوهما) (رواه البخاري). واتە: ئەگەر ھەبار و فلان كەستان دەستكەوت ئەوە بىيانسوتىنن، پاشان فەرمۇسى: بەراسىتى كەس ناتوانى سزا بىدات بە ئاگەر مەگەر خاوهنى ئاگەر نەبىت، واتە خواي گەورە جل جلالە، فەرمۇسى: بىيان كۈژن. [چىن توورە نەبىت پېغەمبەرى خوا ﷺ ئافرەتى موسىلمان كالىتەي پى بىرى؟! پېغەمبەرى خوا ﷺ زەليلى و سەركىز بە ھىچ شىۋەيەك قبول نەدەكرد، لەو كاتەوە كە فەرمانى جىهادى كافرانى پى درا، ئىتر لە ھەر قۇزىنىكىدا دەستدرېزى بىكرايەتە سەر ئىسلام يەكسەر ھېرىشى بۇ دەبرد و سەركوتى دەكرد]^(١).

بەلىنى ئەوهى پېپۆيىستە لېرەدا بىزانىن ئەوهىيە: كە ئافرەتان لە زەمانى پېغەمبەردا ﷺ كۆچىيان كردووھ بەبى محرم، بەراسىتى كۆچ كردىنىش بازنىيەكە لە بازنه كانى جىهاد، كەواتە ئەگەر كۆچ كردىن فەرز بىت بەبى محرم و بەبى ولاخ و خواردەمنى وەك "ئىبن تەيمىيە" فەرمۇسى: ئەوه جىهاد ئەولاتر فەرزو واجبە. [وەك دەزانىتى ئەم ياسايدى شوتىنى دان پىيانانى ھەمو زانىيانى ئىسلامە] كەواتە بۇيە ئىبن تەيمىيە - خواي لى رازى بى - ئەفەرمۇسى: (إِنَّمَا أَرَادَ الْعُدُوُّ الْهُجُومُ عَلَى الْمُسْلِمِينَ وَجَبَ الخُرُوجُ إِلَيْهِ مَعَ الْقَلْةِ وَالكُثْرَةِ، مَعَ الْمُشْيِ وَالرُّكُوبِ، وَلَوْ وَجَدَ عَشْرَةً خَارِجِينَ أَخْرَجَ مَعَهُمْ مَعَهُمْ الْمُشْيِ وَالرُّكُوبِ). واتە: ئەگەر ھاتتو دوزمن ويىستى ھېرىش بىكەتە سەر شارى موسىلمانان واجب ئەبىت دەرچۇون بۇ لاي ئەو شارە لەگەن كەم و زۇردا، لەگەن پىيادە و سواردا، ئەگەر بىينىت دە كەسىش دەردەچن تۈش دەرچۇ لەگەللىيان، لەگەن

^(١) لە شارى مەدینە لەسەر ئافرەتىكى موسىلمان سەرى بە (٧٠٠) جولەكە شۆپ كە دەرى كەن (سەردا).

پىادە و سواردا، واتە: سعودى، مىصرى، عىراقى.... ئىبن تەيمىيە لە ئىر رۆشنایى قورئاندا واجبى دەكات لەسەر ئەو كەسەي كە پارھى كىرىنى نىيە دەبى بەپىي خۇرى لە قاھىرەوە بۇ ئەفغانستان بەبى ئىزىنى خاوهەن قەرز ئەگەر قەرزار بۇو، بەبى ئىزىنى باوک و دايىك، بەلنى چەندىن جار دووبارەي دەكەينەوە و دەلىنەن: قاعىدەيەك كە هەموو زانايانى ئىسلام دانيان پىيدا ناوه دەلىن ئەگەر دوزمىنى كافر بىستىك لە زەھى مۇسلمانانى داگىر كرد يەك بىست!! (فقهاء) ئەندازەيان بۇ داناوه و دىيارىيان كردووه كە ئەو بىستە با دۆل بىت يان شاخ بىت يان دەشت بىت، با بەرھۇزۇوركە و بەرھۇخاركە بىت، هەموو يەكىكە، ئەو جىهاد دەبىتە فەرزى عەين لەسەر هەموو مۇسلمانىك، دەبى ئافرهت دەرچى بەبى يارمەتى و ئىزىنى مىردىكەي، تەنانەت كۆمەلنى فقهاء محرميش بەمەرج ناگىن لەگەللىدا بىت، قەرزار دەرچىت بەبى ئىزىنى خاوهەن قەرزەكەي، كۈر دەرچىت بەبى ئىزىنى باوک، چونكە جىهاد بۇوە بە فەرزى عەين، ئەگەر مۇسلمانى ئەو ناوجەيە كە متەرخەمېيان كرد يان تەمبەلى و تەۋەزەلىيان كرد، يان لاياندا و وازيان هيئا لىنى، يان دوزمىنيان بۇ دەرنەكراو بەلام وازىشيان نەدەھىئا، بەھەرجۇر بىت ئەو فەرزە عەينە بلاوە دەكات بۇ ئەوانەي كە نزىكىيان، ئىنجا نزىكتر... نزىكتر، هەتاڭو ئەو فەرزە عەينە هەموو زەھى بە گشتى بگرىتەوە، فەرزىك وەك نويىز و رۆژوو ناتوانن تەركى بىكەن و وازى لى بەھىن، هەتاڭو ئەو دوزمنە بەرەنگارى بىرىت و بخرىتە دواوه، هەتا دوزمن لەو شارە يان ئەو لادىيەي ئىسلامدا دەرچىت و دەركرىت ئىزىنى باوكيش بە ھىچ شىۋەيەك نەھاتووه ئەگەر جىهاد بۇو بە فەرزى عەين، ئەمەش قىسى من نىيە، [بەلکو گوفتارى هەموو فوقەھاي ئىسلامن، چونكە ئەو زانا بەپىزانە لە بنچىنەي ئىسلام تىڭىشتوون و شارەزان، وەك ئىتمە نىن لە بارەي جىهادەوە بە ئارەزۇوبازى قىسە بىكەين...].

پرس و ئیزن و هرگرتنى دایك و باوک بۇ جیهاد

زانای پایه بەرز (بن بان) خواى گوره بەرهکەت بخاتە ژیانیيە، فەرمۇوی: بەراستى ئیستا جیهاد كردن فەرزى عەينه، بەلام ئیزن و هرگرتنى باوک و دایك فەرزە، واتە واجبە ئیزن و هرگرت لە دایك و باوک پاشان بچىت بۇ جیهاد، منىش لە وەلامدا پېیم وت: ئەی مامۆستاي بەریز لەمدا هىچ كەسىك پېشىت نەكەوتتووه، لە (فقھاء) کان، واتە زانايانى (سلف) پېشىن، لە پېشىدا ئەم بۇچۇونە يان نەبووه، كە ئیزن و هرگرتن لە دایك و باوک فەرز بىت، لە كاتىيەكدا كە جیهاد بۇو بە فەرزى عەين، ھەموو (فقھاء) کان دەفەرمۇون: لە فەرزە عەينە كاندا ئیزن و هرگرتن نىيە و پېيوىست ناكات، ئەويش لە وەلامدا فەرمۇوی: ئەی مامۆستا عەبدوللە نازانى فەرمۇودەكە دەفەرمۇيىت: (ففيھما فجاد)، منىش وتم پېيى: ئەی فەرمۇودەكە تر كە دەفەرمۇيىت: (والذى بعثك بالحق لا ترکهما وأجاده). ئەويش فەرمۇوی: بەراستى تو زاناڭرى ئەی عەبدوللە عزام، پاشان فەرمۇوی: بەلام فەرمۇودەي يەكم بەھىزترە. [بەلنى ئەم دوو فەرمۇودەن لەبارەي ئىزىن و هرگرتن لە بارەي دایك و باوک بۇ جیهاد و لە رواڭتى فەرمۇودە كاندا جياوازىيەك ھەيە. بەلام زانايانى ئىسلام خوايانلى رازى بىت، ئەم دوو فەرمۇودەيە يان كۆكۈدۈرەتەوە بەشىۋەيەك هىچ جياوازىيەن تىدا نەماوه، جا ئەمە فەرمۇودە كانە و پاشان گوفتارى زانايانى ئىسلام دىننەن لە چۈنۈھى كۆكۈدەن وەكەدا:

۱- عن عبد الله بن عمرو رضي الله تعالى عنهم قال: جاء رجل إلى النبي ﷺ فاستأذنه في الجهاد، فقال: "أحى والداك؟" قال: نعم. قال: "ففيھما فجاد". رواه البخاري.
واتە: پىاۋىتكەت بۇ لاي پېغەمبەرى خوا ﷺ داواى ئىزىنى لى كرد بۇ جیهاد، پېغەمبەر ﷺ فەرمۇوی: ئایا دایك و باوكت زىندۇون؟ ئەويش وتى: بەلنى، پېغەمبەر ﷺ فەرمۇوی: بېرى جیهادى ئەوان بکە، واتە: بېرى رازىيەن بکە و بەخىويان بکە.

۲- وفي رواية: أتى رجل فقال يا رسول الله ﷺ: إني جئت أريد الجهاد معك أبتغي وجه الله والدار الآخرة ولقد أتيت وإن والدي ليبيكian. قال: "فارجع إليهم فأاضحكهما كما أبكيتهم".
رواہ احمد.

و اته: له گئرپانه و هه کی تردا هاتووه: پیاویک هات و فرموموی: ئهی پیغەمبەری خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ من هاتووم جیهادت له گەلدا بکەم، بە راستى من هاتووم، بە لام دايىك و باوکم دەگریان، و اته: به هۆی هاتنى من بۆ جیهاد، پیغەمبەر عَلَيْهِ السَّلَامُ فرموموی: بگەپیرەوە بۆ لایان پیتیان بکەنینه، بیانخه پیکەنینه و چون گریاندنت.

۳- وعن أبي سعيد أن رجلاً هاجر إلى النبي عَلَيْهِ السَّلَامُ من اليمن فقال: هل لك أحد باليمن؟ فقال أبواني، فقال: أذنا لك؟ قال: لا، قال: "ارجع إلى اليهما فاستأذنهما فإذا أذنا لك فجاده، ولا فبرهما". رواه أبو داود - وصححه الالباني.

و اته: پیاویک له يەمهنەوە كۆچى كرد بۆ لای پیغەمبەر عَلَيْهِ السَّلَامُ، پیغەمبەر عَلَيْهِ السَّلَامُ فرموموی: ئایا كەست هەيە لە يەمهندا؟ و تى: دايىك و باوکم هەيە، پیغەمبەر عَلَيْهِ السَّلَامُ فرموموی: ئایا مۆلەتیان دای هاتى؟ و تى: نەخىر، پیغەمبەر عَلَيْهِ السَّلَامُ فرموموی: بگەپیرەوە بۆ لایان و داواى ئىزىنيانلى بکە، ئەگەر ئىزىنيان دای ئەوە وەرهەوە جیهاد بکە. ئەگەر ئىزىنيان نەدای ئەوە چاکەيان له گەلدا بکە.

۴- عن عبد الله بن عمرو قال: " جاء رجل إلى النبي عَلَيْهِ السَّلَامُ فسأله عن أفضل الأعمال. قال: "الصلوة" ، قال: ثم من؟ قال: "الجهاد" . قال: فإن لي والدين. قال: "أمرك بوالديك خيراً" ، فقال: والذي يبعثك فينا لاجاهدن ولاتركنهم، قال : "فأنت أعلم" . أخرجه ابن حبان - قال شعيب الارناؤوط - إسناده حسن.

و اته: پیاویک هات بۆ لای پیغەمبەری خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ پرسیارى لى كرد لە بارەي گەورەترين كرده وەوە، پیغەمبەر عَلَيْهِ السَّلَامُ فرموموی: نويىز كردن، و تى: پاشان چى ترى؟ فرموموی: جیهاد كردن، ئەویش و تى: دەي بە راستى باوکو دايىكم هەيە، پیغەمبەر عَلَيْهِ السَّلَامُ فرموموی: فەرمانات پىددەكەم بە دايىك و باوكت بە چاکە، ئەویش و تى: سويند بەوەي كە تۆى ناردۇوە بۆ ناومان جیهاد دەكەم و وازيان لى دەھىتىم، پیغەمبەر عَلَيْهِ السَّلَامُ فرموموی: خۇت چاڭتى دەزانى.

ئەمە فەرمۇودەكانە، بە راستى وەكى و تىمان سى فەرمۇودەكەي يەكەم لە گەلن فەرمۇودەدى چوارەمدا لە روالەتدا جىاوازن، بە لام زانايانى ئىسلام كۆيان كەدوونەتەوە، بە جۇرىك كە ھەموويان دانيان بەو كۆكرىدەن وەيەدا ناوه، ئەمەش ھەندى لە گوفتارى زانايانە:

۱- ئیمام شەوکانى له كتىبى (نيل الأوطار)دا جوزئى (۷) لاپەرە (۴۸) له دواي هيئانى سى فەرمۇودەكەرى پېشىوودا دەفەرمۇيت: (وهذا كله إن لم يتعين عليه الجهاد، فإذا تعين فتركه معصية، ولا طاعة لمخلوق في معصية الخالق)، واتە: ئامە ھەمۇوى - ئەم سىن فەرمۇودەيە - فەرمان دەكەت بە ئىزىن وەركىنلى دايىك و باوك ئەگەر جىھادى لە سەر ئەبۇ بۇو بە فەرزى عەين، بەلام ئەگەر بۇو بە فەرزى عەين، ئەوا واژھىتان لە جىھاد تاوانە و پىۋىستى بە مۆلھى دايىك و باوك نىيە. چونكە كۆپرایەتلى نىيە و ناكىرى بۇ دروست كراو - مروۋ - لەسەرپىچى خواي گەورەدا، يان دەفەرمۇيت: لەبارەي فەرمۇودەي چوارەمەوە (إذا تعين الجهاد فلا إذن، ويشهد لهم. أخرجه ابن عمر). واتە: ئەگەر جىھاد بۇو بە فەرزى عەين ئەوھ يارمەتى و ئىزىنى دايىك و باوك نىيە، واتە پىۋىست ناكات، وە گواھى دەكەت بۇ ئەم فەرمۇودەيە كە ئىبن عومەر دەگىرپىتەوە، واتە: فەرمۇودەي چوارەم.

۲- (سیدسابق) له كتىبى (فقه السنۃ)دا جزئى ۳ لاپەرە ۲۲ لەكەل هيئانى ئەو سىن فەرمۇودەي يەكەمدا دەفەرمۇى: (الجهاد الواجب لا يعتبر فيه إذن الوالدين أما جهاد التطوع فإنه لابد فيه من إذن الوالدين). واتە: ئەگەر جىھادى فەرزى عەين بۇو مۆلھى دايىك و باوك بە مەرجىت دانانلى، بەلام جىھادى سوننەت ئەوھ لە ئاویدا ھەر دەبىت يارمەتى و ئىزىنى دايىك و باوك وەربىگىت.

۳- ئیمام (الصنعاني) له كتىبى (سبل السلام) له جزئى ۴ لاپەرە ۴۶ دا دەفەرمۇى: (ذهب الجماهير من العلماء أنه يحرم الجهاد على الولد إذا منعه الأبوان أو إحداهما بشرط أن يكونا مسلمين لأن برهما فرض عين والجهاد فرض كفاية، فإذا تعين الجهاد فلا). واتە: زۇرىبەي كۆزى زانىيان رۇيىشتۇون لەسەر ئەوھى كە جىھاد كىردى حەرامە لەسەر كۆر ئەگەر دايىك و باوكى يان يەكىكىيان بەرھەلسەتىان كرد لە جىھاد، بە مەرجى مۇسلمان بن، چونكە چاڭ كە كىردى لەكەل دايىك و باوكدا فەرزى عەينە، بەلام جىھاد فەرزى كىفايەيە، ئەگەر جىھاد بۇو بە فەرزى عەين ئەوھ مۆلھەت لە دايىك و باوك نىيە، واتە پىۋىست ناكات. ئەم گوفتارەش لە كاتى هيئانى فەرمۇودەي يەكەمدا فەرمۇوه، واتە فەرمۇودەي (فقيهما فجاحە).

۴- ئیمام (ئىبن حەجر عەسقەلانى) له كتىبى (فتح البارى - شرح صحيح البخارى) جزئى ۲ لاپەرە ۱۴۱ دا ئەم فەرمۇودانى كۆكىردووه تەوە دەفەرمۇيت: (الحاديث الأولى في فرض الكفاية

والحدیث الثانی فی فرض العین). واته: فرموده‌ی یه‌کم له کاتی فرزی کیفایه‌یه، فرموده‌ی دووه‌م له کاتی فرزی عه‌یندایه، واته ئو فرمودانه‌ی که فرمان دهکات به ورگرتنی ئیزن له دایک و باوک له کاتی فرزی کیفایه‌دایه ئو فرموده‌ی که گوئندان به ئیزنى دایک و باوک تیدایه له کاتی فرزی عه‌یندایه. پاشان دیئنه‌وه سه‌ر گفتوكه‌ی عبدالله عزام و ئیبن باز که ده‌فرمودئ:]لهراستییدا من شهرم ئه‌کم موناقه‌شەی له‌گەلدا بکم، چونکه ئه‌و پیاویکه وەک باوکم وايه، پاشان فرمومۇي: ئه‌ی مامۆستا عبدالله تو لەسەر فتواکەت جىڭىر بەو منىش لەسەر فتواکەم جىڭىر دەبم، بەلنى ئه‌وه کە مامۆستا ئەلبانى، مامۆستا ئېبن عثيمىن لايىن داوه بۇ لاي، ئه‌وه يە کە ئەمپۇچىم جىهاد كردن فرزى عه‌ينه... ئىستا جىهاد فرزى عه‌ينه و ده‌فرمۇون پىويست ناکات بە ورگرتنی ئیزنى دایک و باوک... مەگەر لەکاتىيەكدا نەبىت کە يەك كورپىت و دایك و باوکى پىويستيان پىيى هەبىت... ئەگەر پىويستيان پىيى نەبۇ ئەوه ئیزنى له دایك و باوک وەردەگرىت، بەلام ئەگەر پىويستيان پىيى نەبۇ ئیزنى وەرناگرىت، ئەمە فتواى (مامۆستا البانى و ابن عثيمىن) له ھەفتەي پىشۇودا كە زۇر دوور نىيە، تەنانەت يەكىك لەوانەي کە دانىشتىبوون لەلای مامۆستا (البانى) پىيى وەت: ئەی مامۆستا ئەگەر جىهاد ئىستا راست بىت له ئەفغانستان، كەواتە فرزى عه‌ينه. مامۆستا ئەلبانى وەلامى دايىه‌وه و فرمومۇي: (ئەگەر جىهاد كردن ئەمپۇچىم لە فغانستان حق و راستى نەبىت، ئىتىر كامەيە جىهادى راست و رەوا لەسەر زەویدا).

پاشان ئەگەر تو داواي ئیزنى دەكەي لە دایك و باوكت پىيم نالىيى چ دایك و باوکىك ئیزنى دەدات بە كورپەكەي بچىت بۇ مەيدانى شەپ! دەست ناكەۋى و نىيە دايىكىك چاپۇشى بکات لە كورپەكەي دەرچىت بۇ شەپ ئەمەش شتىكى سروشتنىيە و گومانى تىدا نىيە گريانى دايىك و باوک، خەفەت خواردى دايىك، ئەمە هەر بۇوه و هەزەنەيە، من دايىكم تەمنى ۸۵ سالە و ئىستا ماوه ئومىتەوارم كە خواي گەورە بەرەكەت بخاتە ژيانىيە‌وه، هەرجارى دېت بۇ لام دەست دەكات بە گريان، وە دەردەچىت بۇ لاي دەرگاي مالەكە و ماچم دەكات و دەمگوشى بەخۆيە‌وه، زۇرچار

كە دەردىچم دوام دەكەۋىت و قاچم دەگرىت بەردىوام، ئەمە دايىكى منه، ئەمى دايىكى نمۇونەمى وەكى ئىئۆھ چۈز بىت؟! لە كاتىكىدا كە من چەند سالىكە لەناو جىهاددا دەزىم، بەلنى شتىكى سروشىتىيە، دايىكت بۆت دەگرى، دايىكت كە بەجىت هىلاً نەخۇش دەكەۋىت، بەلام ئىيمە ياسا و بىنچىنە كانمان لايە كە بە راستى بەرژەوەندى دىن پېيشكە وتۇوه لە بەرژەوەندى نەفس، مانەوە لە لاي دايىك و باوك خەفتىيان لادەچىت، فرمىسىكىيان وشك دەبىتەوە، نەفسىيان دەپارىزى، بەلام بە دەيىان موسىلمان خويىنيان دەپىزىر [باوكى تو فرمىسىكى سەر رىشى وشك دەبىتەوە، بەلام بە هەزاران خوشكى موسىلمان سكىيان پې دەبىت لە كۆربەى نۆل بە واژەتىان لە جىهاد، كەواتە با دايىكى تو لە گرياندا بىت، بەلام جىهاد بەردىوام بىت]، ھەممۇ زانانىيان بە گشتى دانىيان پىيدا ناوه كە پاراستنى دىنمان پېيش كە وتۇوه لە پاراستنى نەفس، كەواتە بۇيە دەكۈزىن و دەكۈزىن لەبەر خاترى پاراستنى دىن، [بۇيە ئىيمە لاوبەتى خۆمان لەناو تەپو تۆزى جىهاددا بەسەر دەبەين لەبەر پاراستنى ئىسلام، ئىيمە لەباتى ئەوەى خۆمان بۇنخۇش بکەين بە گولاؤ، گولاؤمان برىتىيە لە باروت، برىتىيە لە ئاگرى فيشەك، ئەمەش بەرەكەت و منەتىكە لە خواي كەورەوە بۇ ئىيمە لە كاتىكىدا كە رېنمۇونى كردووين بۇ ئەم جىهادە، بەلام ئەوە نىيە دەكۈزىن لەبەر خاترى بەرژەوەندى و پاراستنى ئىسلام، ئايا وا نىيە؟ پىيم بلىنى لەبەر خاترى چىيە؟ بەلنى لەبەر خاترى دينە و پاراستنى دىننىش بىيگومان پېيىشخراوه لە پاراستنى گىان، ئەي چىيە چى دەلىيىت؟ لە كاتىكىدا كە جىهاد كردن پاراستنى نەك ھەر دىن، بەلکو پاراستنى نامۇوسىيىشى تىيدا، پاراستنى نەفسىيىشى تىيدا، پاراستنى ولاتىيىشى تىيدا، پاراستنى مالى تىيدا، پاراستنى ھەممۇ شتىكى تىيدا، ئەگەر جىهاد روېشت و نەما ئەوە دىن فەوتاوه، ناموس فەوتاوه، مال فەوتاوه، نەفس فەوتاوه، ھۆش و بىر فەوتاوه. بەلنى لە ناوجەي بوخارا جىهاد نەماو كەوت يەكسەر رووس قاچەكانيان تىدا جىڭىر بۇو.... دەستىيان بەسەردا گرت... كوا دىن؟ كوا ناموس؟ كوا سەرۋەت و مال و سامان؟ كوا گىان و نەفسەكان؟ سويند بە خوا ئەگەر موسىلمانان و خەلکى ئەو كۆمارىيەتە ئىسلامييانە كە رووسىيا دەستى گرت بەسەرياندا جىهاديان بىردا،

خوینیان بېشتايىھ، دە يەكى ئەوهيان نەئەفوتا كە ستالين لىيى كوشتن، لىيان نەدەكۈزرا و خواي گەورە - والله أعلم - سەريشى دەخستن، چونكە ستالين بە دەستى خۆى ۲۶ ملىون مۇسلمانى كوشت، ئەو نەفرىنلىكراوه مۇسلمانانى بە تەيارە ھەلەگرت و فېرىتى دەدان بۇ ناوجەسى سىبىرييا و دەمردن، چونكە پلهى گەرما لەۋى ۶۴ پلهى سەدى لە ژىير سفرەوەيە، مروۋەتىيادا دەبىيەت قاپلىك سەھول، [ئاي لەم كرده و دېنداھىيە! ئەى ستالىنى نەفرىنلىكراو، ئۇمىدەوارم كە خواي گەورە سەرت و دەم و چاوت بېھستىت بە بەردىكى ئاگرىنەوە بە قەد ئەندازەي يەك شاخ بىت، داواكارم خوا بتخاتە ناو مارو دوپىشكە كانى دۆزەخەوە لە ھەموو لايىكەوە بتگەزىن، ئەى نەفرىنلىكراو، بەلتى شىشان و شەركەس، ئەوانەي كۆچىان كردو رايان كرد، لە ئاگرى شىوعىيەت، ئەوانەي كە دەرىيەدەر كران بۇيان گىپرلەتەوە لە كاتى رۆژانى ناھەمواريدا، لەناو رۆژانى برسىتىيىدا، لە كاتى رۆژانى ستالىندا، دەلىن: دەيان خستىنە ناو ژوورىكەوە و زىندانىان دەكىدىن، دەركايان لى دادەخستىن و ئىنسانى وا ھەبو خۆى پى نەدەگىرا و گىيانى دەرەچۇو، ستالىنى نەفرىنلىكراو ېەنچەپۇيى هەتا ھەتايى مۇسلمانانى برسى دەكىد، چاوهپروانى دەكىد ھەتاوهەكى كشتوكالىكە وشك دەبوو و كاتى دروينەي دەھات يەكسەر دەباھى دەھىنە گەنھەكەي ھەلەگرت و هيچى نەدەھىلەنەوە و ناچار خەلکەكە دەمايەوە بېبرىتى، دەمانەوە بېنى نان، پاشان دەخرانە ناو زىندانەكانەوە بېنى خواردەمنى و ئاو لە ناو زىندانەكاندا دەمردن لە بىرساندا، لە ژانەسکدا.

بەلتى بىرای بەپىزىم، دەلىن: كۈپ چاوهپروانى مردىنى باوکى دەكىد، ھەتاوهەكى لە گۇشتەكەي بخوات، ھەتاوهەكى بەو گۇشتە چەند رۆزىك دواي مردىنى باوکى بىزى، تەنانەت جارى واش ھەبوو دايىك كۈرهەكەي خۆى دەخوارد [سبحان الله، الله أكبر!] بەلى خۆزگە چ رۆزىك بۇ بىت وا دايىكى بەستەزمان كوشتى جەركۇشەكەي خۆى بخوات!] سوينىد بە خوا پىاپىيەكى پېريان بۇي گىپرامەوە و وقى: ئىئىمە گەچى دىوارمان دەخوارد، ئايىا نەفسەكان ماوه؟ ئايىا دين ماوه؟ ئايىا نامووس ماوه؟ ئايىا

شهرهف ماوه؟ ئایا مال و سهروهت و سامان ماوه؟ ئایا هوش و بیر و عهقل ماوه؟
نه خیّر نه ماون و ئئمانه هه موویان رویشتون.

گەنجيکى سعودى پىيى وتم: ئىزىن وهرگرتنى باوك و دايىك... ئىزىن وهرگرتنى دايىك و
باوك چۈنە؟ چ دايىكىك رېيگە دەدات بە كورپەكەي دەرچىت؟ سويند بە خوا من پورى
خۆم كە كورپەكەي چوو بۇ بۇ جىهاد پىيم وت: ئەگەر بى باوهەران بىيىنە ناو شارى
مەككەي پىرۆزهەو، ئایا رېيگە دەدەيت بە مەندالەكانىت دەرچەن بۇ جىهاد؟ وتنى: نە
قەسەم بە خوا، دەيانخەمه ناو ژۇورىكەوە و دەرگايان لەسەر دادەخەم، واتە كلىلى
دەدەم! كەواتە چۈن و كەي جىهاد دەبىتە فەرزى عەين؟! كەن لەبەردەم بى ئابپۇو
ويستانەوە رادەپېرىت؟ كەواتە ئىتىر كەن جىهاد بىكەت؟ كەن بەرى لافاوى بى باوهەرى
بىرىت؟ ئىتىر خەلک چۈن جىهاد بىكەن؟ چۈن مەشخەلى جىهاد پەرە ئەسىنەن كە ئەو
رېنە دەلى: ئەگەر گاور بىكەت ناو مائى خوا دەستى بەسەردا بىرىت من رېيگە بە
مەندالەكانىت نادەم بچەن بۇ جىهاد!! بەلنى ئەمەش ئىستا رووى داوه، خۇوهنەبىت
وانەبىت، سوپاس بۇ خوا ئىمە لە تونانماندىا ھەيە شەپۇ كوشтар لە رووسىيادا
بىكەين، بەلام ئەگەر گاور هاتن دەستىيان بەسەر (الضفة الغربية) كەنارى رۇزئاواردا
گرت، ئەوا هىچ كەسىك نىيە رېيگە بە كورپەكەي بىدات كە جىهاد بىكەت، پىيى دەلى
مالم كاول دەكەي؟

پىياويك هات لە دورگەي عەرەبىيەوە لە دوايى كورپەكەيدا كە هاتبۇو بۇ جىهاد، پىيم
وت: چەند كورپەت ھەيە؟ وتنى: حەوتى منىش وتم: باشە خواي گەورە حەوت كورپى
داويتى، تۆ يەكىكىيان نابەخشى لە پىيى خوادا و شەشت بۇ بىمىنەتىوە؟ لە دوايى
گفتۇگۆيەكى زۇر لەگەلەيدا وتنى: سويند بە خوا ئەگەر سەد كورپەم بى رېيگە نادەم
يەكىكىيان بىت بۇ جىهاد، كەواتە ئىتىر بە هيواي چى بىت؟ بەھىيواي مۇلەتى دايىك و
باوك؟ كەواتە كە تۆ ھەر بلىي ئىزىنى دايىك و باوك... ئىزىنى دايىك و باوك... واتە دىن
بەفەوتىت شارەكان و يىران بىكىيەن و بفەوتىن، ناموسەكان بشكىيەرنى، ئىمەش تازە
چاوهەپروانى ئىزىنى دايىك و باوك بىكەين، پاشان من نازانم چۈن ئىزىن لە دايىك و باوك
وەردەگىرىت؟! باوك فەرزە لەسەرى وەك مۇسلمانىك ئەگەر بتوانىت لە پىشىماندا

بیت، سویند به خوا یاسای ئیسلام وايە، باوکم ده بیت له شەپدا له بەردەمدا بیت، بەخۆشى خۆى نىيە، فەرزە لە سەرى وەك نويىش، دەباشه ئىزىن وەردەگىرى لە كەسىك كە ئەو كەسە خۆى وازى لهو فەرزە هىنابى؟!! خۆى وازى له فەرزى جيھاد هىنابىت، ئايا تۆ دەچىت داواى مۇلەتى لى دەكەيت بۇ جيھاد؟ بەلنى سوينداتان دەدەم بە خوا، بۇ نموونە باوکى من [يان باوکى تۆ] لە بەرئەوهى ئىشى دەولەتى هەيە هەتاڭو سەعات دوو يان سىيى شەو ناخەويت لە دەرەوهەيە ئىش دەكەت و شەو ناخەويت، پاشان كە دىتەوه خەوالووه و زۆر خەوى دىت، پاشان دوو سەعاتى ماوه بۇ نويىشى بە يانى، سەعات پىنج من هەلدىستم بۇ دەست نويىزگىرن، باوکىشىم هەستايەوه و وتى: بە راستى دەست نويىزگەمى تۆ من نارەحەت دەكەت، لە خەوم دەكەت، منىش سەعات هەشت ئىشىم هەيە، دەمەوى چوار سەعات بەخوم، ئايا جائىزە من بە گوئى باوکم بکەم دەست نويىز نەشۇرم هەتاوهەك ئەو بەخەويت؟!! لە كاتىكدا ئەو تا سەعات دوو يان سىيى شەو لە بى ئەمرى خودا، يان ھەر ھېچ نەبى لە وتى و قىسى بە تالدا دەباتە سەر؟ ئايا جائىزە گوپرايەلى باوکى واو بى ئەمرى خوا؟ [كى دەلىت پەوايە؟ بەلنى پەوا نىيە بەھېچ شىوه يەك، جيھادىش وەك نويىز وايە ھېچ جياوازىيابان نىيە ھەروەك چۈن پەوا نىيە وازبېتى لە دەست نويىز، چونكە باوكت خەوەكەى دەزپىت، ئاواش پەوا نىيە واز لە جيھاد بەتىنى، چونكە سەرپىچى خواى گەورەيە، نەوەتا پىغەمبەرى ئازىزمان بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ دەفارمۇت:] (لا طاعة لمخلوق في معصية الخالق، إنما الطاعة في المعروف) واتە: گوپرايەلى نىيە بۇ دروست كراو لە سەرپىچى دروستكەردا، تەنها گوپرايەلى لە چاكەدaiيە. ئەمە لە پۇزىكدا كە پىغەمبەر بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ بە ھاپریيەكى خۆى فەرمۇو: [بۇ جيھادى باوک و دايىت بکە]، يان بە ھاۋەللىكى ترى فەرمۇو: [بىز چاكە لە كەل دايىك و باوكت بکە]، ئەمە لە كاتىكدا بۇو كە جيھاد فەرزى عەين نەبۇو، وەك باسمان كرد، شارى مەدىنە [پايتەختى ئىسلام] دۇزمۇن نەچۈوبۇو ناوى، پەلامارى نەدرابۇو، بەلام كاتىك بىستيان كە رۆم خۆى ئامادە كردووه و خۆى سازكىردووه بۇ شەرى شارى مەدىنە يەكسەر پىغەمبەرى خوا بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ دەرچۈو بۇيان بە

۳۰۰۰ جه‌نگاوه‌ری گیان فیداوه، ئەوهبوو سى كەس بەجى مان، [ئۇ سى كەسە فەرمان كرا كە كەس گفتوكويان لەگەلدا نەكات، تەنانەت خىزانە كانيشيان].

بەلنى سى هەزار ئىمامدار پاپەرین، ئايا پىيغەمبەرى خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ پرسىيارى لە يەكىك لەو سى هەزارە كرد و بلىت پىيى: ئايا داواى ئىزنت لە دايىك و باوكت كردووه؟ تەنانەت يەك جاريش... بەلام لە كاتىيىكدا موسىلمانان بە هەزاران بۇون، پىيغەمبەرى خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ دەيوىست كۆمەلېكى دە كەسى يان سەد كەسى بنىرى، كە تەنها پەنجا يان سەد كەسى دەوىست، ئەو ياره بەرپىزەش پرسىيارى لى كرد بۇ دەرچۈون بۇ جيھاد... پىيغەمبەريش عَلَيْهِ السَّلَامُ پىيى دەفرمۇو: ئايا باوك و دايىكت هەيە؟ و تى. بەلنى، پىيى فەرمۇو: بىر جيھاد لەگەل ئەوان بکە. مەبەستى لەوهبوو كە ئىستا پىيويستمان بە تو نىيە، چونكە بە هەزاران موسىلمان بۇون، بەلام لە كاتىيىكدا كە شار و دىيھاتەكان كاول كراون و دەكرىت.. نامووسەكان هەتك دەكرىن و دەشكىنلىرىن، نامووسى خوشكى بە ئىمام هەتك كرا!! وە مال و سەروھتى موسىلمانەكان دەستى بەسەردا دەگىرىت، زۇربەي موسىلمانان چەوساونەتەوه، دونيا ھەمۇوى پىيس بۇوه بە دوزمنى كافر، ئالەم كاتەدا من بىرۇم و بلىم ئايا دايىكە مۆلەتم ئەدەيت بىرۇم بکۈزۈم، بکۈزم و شەپ بکەم! نەخىر مۆلەتت نادات تەواو بۇو.... كەواتە ئىتەر زھوئى بە جىيەھىلىرىت و نامووسى خوشكى موسىلمان بە دەستى دوزمنەوه بىت؟! [بەلنى ئى موسىلمانانى جيھان هەتاڭەي؟ بۇ غىرەتنان ناجولىت؟!] بۇ شەرمى بەرقاپى خوای كاربەجى ناتان گرى؟ كەى موسىلمان ئەوهندە لاۋاز بۇوه لە مىژۇودا؟ ئايا ترسى مردىنە واى لى كردوون كە گوشەگىر بن لە جيھاد؟ ئىمە ئەگەر مەدىنمان شەھىدى بى توخوا شەرم نىيە بىترسىن لە مەدىنەن مەيدانووه يارمەتى موسىلمانان بىدەن؟ ئايا دايىك و باوكتان ئىزنتنان پى نادەن؟ بۇچى نايەنە مەيدانووه يارمەتى موسىلمانان بىدەن؟ ئايا دايىك و باوكتان ئىزنتنان پى نادەن؟ پىيويست بە ئىزنى دايىك و باوك ناكات ئەمە جيھادە جيھاد، بۇ نەمۇونە من لەويىدا لە ژوورىيىكدام و لە بەرددەمېشىمدا ژوورىيىكى تر هەيە مال و مەندالى ھاوسىيەكەمانى تىيىدایە، ئاگرى گرت، لە پىشدا ئاگرەكەي گەيىشت بەو مالە و دەيسووتاند، هەتا واى لىيھات بۇنى گۆشتى بىرزاو لوتى ئىنسانەكانى پە دەكىرد، باشە ئەگەر من بىتوانم

پىزگاريان بىكم له و ئاگرە ئايا بېرىم ئىزىن وەرىگرم لە دايىك و باوكم بۇ ئەوهى ئەو مالە رىزگار بىكم، دايىكم دەترىسىت كە كراسەكەم بىسووتىت، لەبەرئەوه ئىزىنم نادات بېرىم، بەلام ئەو مىنداڭە بى تاوانانەش پاش ماوهىيەكى كەم ئاگرەيان تىبەرەدەبىٰ و دەسسووتىن و لەناو دەچن و دەخنکىن لەناو دووكەلدا، تەواو دەبن، ئايا من چاوهپروانى بىكم هەتا دايىكم ئىزىنم پى دەدات!! [بەپاستى ئەگەر ھەركەسىتىك بە ئەندازەيەكى كەم لە ئىسلام ئاگادار بوبىت ئەم شتە بەرپەرج دەدانەوه، كە موسىلمانان دەستدىرىزىبيانلىكى كە ئىتىپپىويست بە ئىزىنى ئەمېرى موسىلمانانىش ناكلات، ئەمەش رەفتارى يارەكانى پىغەمبەر ﷺ و رازى بۇونى پىغەمبەرى خوا ﷺ بەو شتە شايەتى بۇ دەدات. ئەوهبوو (عوينەي فزانى) كە خەلکى يەكتىك لەو لادىيىانه بۇو لە دەوروبەرى شارى مەدينە، هات بە خۆى و چىل سوارەوه بۇ ئەوهى دەستى بوهشىتى، لە دەورى شارى مەدينەدا رانە حوشترىك كە ژمارەيان بىبىت حوشتر بۇو پياوېك و ژنېك لە لای بۇون، عوينە پەلامارى دان و پياوەكەى كوشت و ژنەكەى فراند، ئەبو تەلەحە بەمەي زانى و لەگەل سەلەمەي كۆپى ئەكوهىدا دەرچۈن و گەيشتن بە لادىيىەكان (الاعراب)، حوشترەكانى مەدينەيان لىيسەندنەوه و حەيوانەكانىيان گەراندەوه بى ئەوهى ئىزىن لەكەس وەرىگىن، تەنانەت لە پىغەمبەريش ﷺ، سەرۆك و قائىدىيان ئىزىنيانلىق وەرنەگرت، ئايا يەكتىك لەوان وقى بە دايىكى ئايا ئىزىنم پى دەدەيت؟ يان بە باوکى يان بە پىغەمبەرى خوا ﷺ تەنانەت بەو بى پىرسىيەش روېشتن بەبى ئىزىنى دايىك و باوک؟! ئىزىن وەرگرتىنى دايىك و باوک لەكوييە؟! ئەگەر لەو جۆرە كاتانەدا ئىزىنى پىغەمبەرى خوا ﷺ پىويست نەكەت ئىزىنى دايىك و باوک چۈن پىويست دەكەت؟! چۈن داوابى ئىزىن دەكەيت لە دايىك و باوکى دانىشتۇو؟! دايىك و باوکى دانىشتۇو چۈن داوابى ئىزىنيانلىق دەكىرى، لە كاتىيەكدا جىهاد بوبىتە فەرزى عەين؟! چۈن داوابى ئىزىنيانلىق دەكەيت لەكاتىيەكدا كە جىهاد بەسەر دەن و دەرەونىيەندا ناپروات و گوئى پى نادەن؟! بە ھىچ شىۋەيەك بىر ناكەنەوه لە جىهاد و لە شارەكان، بىر لە سەربەرزى و شەرەف موسىلمانان ناكەنەوه، كەواتە تو بە چ شىۋەيەك ئىزىنيانلىق وەردەگىرى بۇ جىهاد؟ هەر ئەمە پارەي سەرى مانگىيان بەدەنلىق، ئىتىر بىر لە ھىچ شتىيەك ناكەنەوه،

پارەى سەرى مانگەكەيان پى باشترە و خىرترە لە ھەموو نامۇسى ئافرەتانى ئىسلام، پىييان باشترە و خىرترە لە ھەموو خويىنى گەنجە موسىلماڭەكان، تەنانەت پارەكەيان لەلايان خۆشەویستەرە لە ئىسلامىش!! كەواتە ئەگەر ئىسلامىش بپواو نەمىنى بى توانا بىت، ئەوان گوئى پى نادەن، چونكە پارەى سەرى مانگى خويان ھەيە. [دەلىن ھەر ئەوهندە بىزىم ئىتىر چى دەبىن با بىن]، ئەگەر معاشەكەى و ئىشەكەى لەگەل نەمان و توانەوهى ئىسلامدا بخىرىتە بەردەم و پىنى بوتى بە ئارەززۇرى خوت كامىيات دھوى و كامىان ھەلەبېزىرى؟ دەلىت معاشەكەم ھەلەبېزىرم! بەلنى پارەى كىرى مانگانەكەى ھەلەبېزىرى؟ ئىستا زۆربەى باوكان بەو جۆرەن، پارە و ژيانى خويان خۆشتە دھوى لە ئىسلام [لە شەرەف خوشكە زىندانىكەكان لە سەرپوش و رىش!] بەو چەشىنە مەنداالەكانيان فيز دەكەن و پەروەردەيان دەكەن...، بە پەندى پىشىنەن پەروەردەيان دەكەن و دەلىن: "لە دەمى سەگ شت وەرگەرە هەتاڭو پىيوىستىيەكەتى پى ئەنچام دەدەيت"! بەم چەشىنە مەنداالەكانيان پەروەردە دەكەن و دەرسى زەليلى و سەرشۇپىيان دادەدەن و تەنانەت شت وەرگەرن لە سەگى پىسەوه، لە لىكە پىسەكانى ھەتاوەكەن پىيوىستىيەكانى پى ئەنچام بدرى، لە بىساندا نەمرىن، بەلنى ئا بەو جۆرە مەنداالەكانيان پەروەردە دەكەن، [خۇرەك ئىبراھىم پىغەمبەر سەلامى خواىلى بىن كورەكەيان لەسەر گىبانبازى و فىداكارى پەروەردە بکەن، هەتا ئەو راپەيدە ئامادە بىت بە دەستى باوکى سەربېرىپەت بق ئەنچامدانى فرمانى پەروەردەكەر زانا، بەلنى ئەوانە كۆملەتكۈيون و رۇشتن و بەراستىي توانييان خواى گەورە لە خويان پازى بکەن، خواى گەورە بۆ خاتى ناوه جوان و شىرىنەكانى خۆى ئىمەش وا لىپكەت كە كردىوە كانمان لەوان بچىت، خواى گەورە بە پلهى شەھىدى كۆتايى بە ژيانمان بھىنېت، هەتاڭو بتوانىن بە رۇوى سېپىيەوە بچىنە بەردەمى خۆى، ئەوיש فەرمان بکات بە فريشەكان بمانخەنە ناو باخە جوانەكانى بەھەشتەوە... ئامىن].

ئايا ئافرەتى مۇسلمان دەستييان بەسەردا دەگىرىت و ئاوارە دەكىرىن؟

[ئى براى مۇسلمان، خوت چاك دەزانىت و ئاگادارىت كە سەربازگە بىن باوه پەكان چى بە مۇسلمانان دەكەن، چى دەكەن بە ئافرەتان و دايكان و خوشكانى ئىماندار، بەبىن تاوان، بەس تاوانيان ئەوھىيە كە دەلىن مۇسلمانىن، تاوانيان ئەوھىيە كە دەلىن حىجاب پۇشىن، سەر و مل و قاج و قول رووت ناكەين]، ئايا نازانى و نەتزانىيە كە ئەگەر ئافرەتىكى گاور دراوسىت بۇو داواى يارمەتى لى كردىت و پەنائى بۇ هىننائى، لەكتىكدا ئەگەر يەكىك سووكايدىتى (تەعەدا) كىرده سەر نامووسى، يان دزىك ويستى نامووسى هەتك بکات و شەرهەنى بشكىننەت يان هەر دەستدرېزىكەرىيکى تر بىت ئەگەر مۇسلمانىش بىت نويىزكەر و شەونوپەنەت و رۆزۈوگەر بىت، هەرچى بىت، ئەگەر ويستيان دەستدرېزىي بىكەنە سەر نامووسى و ئەوپەنەت نوادن و نەچۈپەت بەدەم ھاوارىيە، دالىدەي بەس بە تۇ كىردى و تۇش كە متەرخەمەت نوادن و نەچۈپەت بەدەم ھاوارىيە، ئەو تۇ حەرامىيەت خستۇتە گەردنى خوتەوە و تۇوشى گوناھىنەتىكى گەورە بۇويت، بۇچى؟ چونكە تۇ دواكە وتۇويت لە رىزگار كىردىن نامووسىكدا كە پاراستنى لە سەر تۇ فەرۇز بۇوە.... دواكە وتۇويت لە رىزگار كىردىن ئافرەتىكى زولىم لى كراودا، تۇ گوناھىنەتىكى گەورەت كىردووە، تۇوشى گوناھىنەتىكى گەورە لە گوناھە گەورە كان ھاتۇويت، ئەوپەنەت كەردىن بەرپەرچىدانەوە و تەمنى كىردىن سىتەمكارىك بۇوە كە زولىمى لە ئافرەتىكى بىن تاوان كىردووە.... ئى برايان: زانيان و فوقەھاى ئىسلام فتويان داوه ئەگەر ئافرەتىك لە رۆزھەلات گىرا و زىندان كرا، ئەو فەرۇز دەبىت لە سەر مۇسلمانانى خەلکى رۆزئاوا كە رىزگارى بىكەن، بە گىرتىنى ئەو ئافرەتە جىهاد دەبىتە فەرزى عەين وەك نويىز لە سەر مۇسلمانان بە گشتى ھەموو كۆي ئومەتى ئىسلامى تەكلىف لى كراوه كە ئەو ئافرەتە رىزگار بکات، لە بەرئەوە كاتىك كە (المعتصم) خوا لىيى رازى رازى بىت خۇي ئامادەكىد و جولا بۇ ئافرەتىك لە شارى (عموريە) لە شارەكانى رۆم بە حەفتا ھەزار سەربازەوە (معتصم) بۇ ئەو نەچۈپ كە خەلک بکۈزۈ بەبىن ئەوھى كەسىان لى كۈزىدا بىت، فەرزى عەين بۇ لە سەر خەليفە

كە دەبىت بجولىت و بزووتنەوە بکات بۇ پزگاركردىنى ئەو ئافرەته موسىلمانە، لەو كاتەدا كە دەرچوو راپەرى پىيان وەت: سەرناكەويت ئەگەر ئىستا دەربىچىت، لە رۆژانى هاويندا بۇو رۆژانى پىيگەيشتنى ھەنجىر و ترى، بەلىن دەركەوت كە ئەوانەى كە ئەو قسانەيان كردووه نەيانويسىت دەرچن، بۇيە دەيانوت: ئىيمە دەرناچىن، چونكە لە كتىبى ئەستىرە گەرۈكەكاندا وامان خويىندووھەتوھە كە ئەگەر ئىستا دەرچىن سەرناكەوين، واتە لەلاي فالچى و كتىب گرەوە، [مەبەستمان لىرەدا ئەوهە كە ئەو خەلیفەيە لەبەر ئەوهەي لە نىسلامى پېرىز تىيگەيشتبوو قبولى نەكىد كە ئافرەتىكى موسىلمان لە زىنداندا بىت - زىندانى بى باوهەران، بۇيە حەفتا ھەزار جەنگاوهەرى موسىلمانى دەركىد بۇ رزگاركردىنى يەك ئافرەتى موسىلمان داوىن پاڭ ھەتا لە زىنداندا پزكارى كرد]، كەواتە منىش لە ژىير سىبەرى قورئان و فەرمۇودە شىرىينەكانى پىيغەمبەر ﷺ دەلىم جىهاد كردىن، واتە ئەو جىهادكردىنى كە ئىستا لەسەر ئوممەتى ئىسلامى فەرزى عەينە ٥٠٠ پىئىج سەد سال لەمەوبەر دەكات فەرزى عەين بۇوە، واتە پىيش پىئىج سەد سال جىهاد كردىن لەسەر موسىلمانان فەرزى عەين بۇوە ھەتاڭو ئەمپۇ لە ئەندازەي پىئىج سەده، واتە پىئىج سەد سال ئوممەتى ئىسلامى ھەر ھەمووى بە گشتى تاوانبارە، چونكە شارى (الأندلس) نەكەراوەتھە دەست موسىلمانان، كەواتە جىهاد ئىستا لە سەدەي بىستەمدا فەرزى عەينە، بە گەراندىنەوهى ئەفغانستان يان فەلەستىن بۇ ژىير ئالاي ئىسلام كۆتايى پى نايەت، ئەم فەرزمە كاتىك لەسەر موسىلمانان دەكەويت و كۆتايى دىت ھەر پارچە زەویەك رۆژىك لە رۆژان لە ژىير ئالاي (لا إله إلا الله محمد رسول الله)دا بۇوە بگەپىتەوە ژىير دەستى موسىلمانان.

جىهاد ھەتا مردن

بەپاستى جىهاد فەرزى عەينە بەسەرتەوە ھەتاکو مردن، ھەروەکو چۆن نويىزىرىن بەسەر ئىنسانەوە ناكەۋىت مەگەر لە كاتىكدا بىرىت، بەھەمان شىيە جىهادىش لەسەر ئىنسان ناكەۋىت مەگەر لە كاتىكدا بىرىت، ئى براى تىكۈشەر (مجاحد) شمشىرەكتەن ھەلگەر و بەناو زەويىدا بېرۇ، ھەتا دەتوانى بېرۇ، بەھىچ شىيە يەك فەرزى عەين كۆتايى پى نايەت ھەتاکو بگەى بە خواى گەورە، ھەروەکو چۆن رەواو جائىز نىيە بلىيى لە سالى راپىدوو رۇژۇوم گرت و ئەمسال دەمەۋىت رابكشىم و بەھىسىمەوە، يان بلىيى نويىزى جومعەي راپىدووم كردووه ئەمەۋىت ئەم جومعەي بەھىسىمەوە، بەھەمان شىيە جائىز نىيە بلىيى جىهادو كوشتارم كردووه لە سالى راپىدوودا، ئەم سال دەمەۋىت بەھىسىمەوە، نيازم وايە كە ئەمسال جىهاد نەكەم دابنىشىم، بەلى ئەم براى موجاھيد ئەم جىهادە بەردىۋامە و بى دەكەت ھەتا دەگەيت بە خواى زاناو كاربەجى جل جلالە ئەگەر گەيشتىت بە خواى گەورە ئەم تو فەرزەكتەن لەسەر كەوتۇوھ كە فەرزى جىهادە، ئەم جىهادە مەبەست پىيى شەپە (قتال) لە ئىسلامدا، سەرپىرين و تۈقانىن و راونانى بى باوھرانە. كوشتن و گىتنە، ئەمە جىهادە لە ئىسلامدا، بەلام تۆ دابنىشى لە مالى خۇتاندا و لە ژۇورى گەرم و گۇپ لە زستاندا و لە ژۇورى فيئنک و خۆش لە هاويندا و لەلای راستەوە پىالەيەك چاولوھ لەپەرداخىتك قاوه و شەربەت لەم لاتەوە كاستەر و مەھلەبى دانرابىت، سويند بەخوا ئەمە جىهادى پى نالىن لە ئىسلامدا، ئەم جۆرە موسىلمانانە پىيان ناوترى (مجاحد)، ئەمە خۆى جەنابى بە زانا دەزانىت و دانىشتووھ لە بارەي جىهادەوە شت دەنۇوسىتەوە، قەسم بە خوا كۆمەلېك دەست دەكەون و دەبىزىن نە بارەي جىهادەوە نووسراويان نووسىيە ھەتاکو ئىستاش لە ژيانىاندا فيشەكىكىيان لە پىيناوى خوادا نەتەقاندۇوھ.

چۆن ئەمە موسىلمانە بەو جۆرە دەنۇوسىت؟!! لەبارەي چ شتىكەوە دەنۇوسىت؟ چۆن لە ژيانىدا تفەنگى بە شانى خۆيەوە نەبىنیوھ لەبارەي جىهادى ئىسلامىيەوە

نوسراو دهنووسيت؟ ئهوه ده ساڭ بەسەر جيھادى ئەفغانستاندا رابوردووه هەتا ئىستاش نەهاتوون بۇ پېشاور تەنانەت نزىكى سەربازگە يەكى سەربازانى ئىسلام نەبوونەتەوە، لەکاتىكدا ئىمە ئەگەر قسە بکەين لەبارەي جيھادوه، يەكسە زمانەكانيان بەسەرمانەوە دەبىتە چەند شەمشىرىك، لە بارەي ئهوا كەراماتانەوە قسە بکەين كە لە جيھاد و موجاهيدەوە بىستوومانە، يەكسەر گومانى تىدا دروست دەكەن، بەلىنى گومان دەخەنە ناو كەراماتەكانەوە لە جيھاددا بەرچاو كەوتۇن، تەنانەت شىك دەخەنە خودى جيھادوه، نەك كەرامات [نازانم شەرم لە خواي زانا ناكەن؟! نازانم ئهوه چۈن لە خواي گەورە ناترسن؟!].

بەلى ئەى برای خۆشەويىست... ئهوه خۆى دانىشتۇوە و قاچىكى ناوه بە سەر قاچەكەي ترىيەوە، قاوه لەلايەكىيەوە دانراوە، بىكىت لەلايەكى ترەوە، ساردى و شەربەت و خورما لەلايەكى ترىيەوە دانراوە، جار جار لە بارەي تۆپى پىيەو لەگەن خەلک قسە دەكتات. سەيرى تەلەفزىيون و يارى تۆپى پى دەكتات و وادەزانى قورئان دەخويىنېتەو ئەوهندە پىيى خۆشە... بەلىن ھەوالى مارادۇناي يارىزان دەپىرسى گەيىشت يان نەگەيىشت بۇ ولاتەكەمان، ئهوا شارە هەر ھەموو بە گشتى وەستاون بۇ بەرھوپىرى مارادۇنا (لا حول ولا قوة الا بالله).

بەلى خۆى بە موسىلمان دەزانى و بەرھو پىرى مارادۇنا دەپوات بە مەلايىن بىالله وە، پىياوېكى وەك مارادۇناي كافر بەو چەشنهى بۇ دەكەن، دەپۇن بەپىرىيەوە و پىيى دەلىن: دەمانەۋى مىواندارىت بکەين بۇ ناو بازارى ئالقۇن، ئەويش وقى: بەيەك مەرج دىيم لە شارەكەتاندا منارەي مزگەوت نەبىيىن [بانگدەر نەبىيىن] چووه ناو ئهوا شارە (جده)، پاشان چووه ئهوا بازارەوە، چەندىن بەخشاشى لە ھەموو لايەكەوە بۇ دانرا، بۇيى ھەلدەدرا!! فېرىيان دەدایە چۆكى!! باشه ئايىا مارادۇنا چى بەخشاشى بۇ ئهوا شارە بەجيھىشت؟!! ئهوا فانىلەي پىيدان كە يارى پىيەو دەكىد بە ئارەقەوە، كە ئارەقەكەشى لەلاي (ئىبىن حەزم) پىيسە وەك لىكى دەمى سەگ وايە و لەسەگ پىيس تريشە **إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ بَجَسْ** (التوبه: ۲۸)، بەلى ئارەقەكەي پىيسە و بۇگەنە،

وھ ئاوى دەم و لىكى پىسە، ئەو كەسەي كە ئاوى ئارەقى لاشەي مارادۇنai بەركە وتۇوه پىيويستە سى جار بىشوات، يان لاي كەمى جارىك، بەلى دەردىچىت بە زىياتر لە (۸) ملىون رىالەوە، لەسەر تەلەفزىيون دەريانخستوو و (بىيڭەرى) تەلەفزىونە كە پىيى وەت: بەراستى تو خوا و پەرسىتراوى جەماوەرى، بۇيە زاناكان ويستيان (دەعوه) يەكى لەسەر بەرز بەكەنەوە لەبەرئەوەي لە ئىسلام دەرچووه (دەعوه لەسەر بىيڭەرەكە)، لەسەر ئەو قسەي كە بە مارادۇنai وەت. ئەوەي كە پىيويستە لىرەدا ئەوەيە كە يەكىكى خۆي سەرقاڭ كردووه بە سەيركىدنى تۆپى پىيەو [خۆشى بە زانا دەزانىت] تۆپى پى بەرەو هەر شوينىك بپروات ئەمېش خۆي پى دەگەيەنى بۇ سەيركىدنى، شوينى دەكەۋىت بۇ هەركۈي رىي كردىت، ئەوە حالىيەتى بەو جۆرە، ئەگەر رۆژىك پىيى بلېي جىهاد، پىت دەلىت: ئى كورم جىهادى چى؟ پىيى بلېي جىهاد بکە و كۆچ بکە، ئەویش پىت دەلىت: لە شارەكەي خوتدا جىهاد بکە، براكانى خوت چاكتىن بۇت... ئەم جۆرە زانايانە ئىزىنى لى وەرناكىرىت.

بەلى ئەمە ئىزىنى پى ناوىت، ئەى بە چ شىيەيەك كە باوک ئىزىنى پى دەويىت، لەكاتىكدا ئەگەر باوکى دوزىنى خوا بى؟! چۈن ئىزىنى لى وەردەگرىت ئەگەر رقى لە مۇسلمان بىت ئىزىنى لى وەردەگرىت؟! بەلى ئەوەي كە لىرەدا پىيويستە بىزانرىت ئەوەيە كە: يارمەتى و ئىزىن وەرگرتىن لە فەرزى عەينە كاندا پىيويست ناكات، بەراستى خەلکى ئەمپۇ بەرژەوندى خۆيان دەويىت، سەربەرزى و شىكۆمەندى ئىسلامى ئازىزىيان لەبىرچۇتەوە، هەر سەرۆك و ياسايەك بىتتە سەر حۆكم بە شهرتىك بىيانزىنى يەكسەر سەرى بۇ كەچ دەكەن و دەبن بە سەربىازى، ئىتىر بىرېك لە بىرۇباوەرى ئەو فەرماندەيە ناكەنەوە ئايا مۇسلمانە يان بى باوەرە؟ كەواتە خەلکى ئەمپۇ لە زۇرىيە زۇرى شارەكاندا بەس باسى نان دەكەن!! ھەموو دانىشتىن و باسکەردىنەكىيان بۇوه بە نان، جارجارىش قسەي پىشىنەن دەھىننەوە دەلىن: هەركەسىيەك دايىم مارە بېرىت ئەو مامىيەتى. واتە حاكمە بەسەرمەوە، سەرف كەو

من پیّی رازیم! بهلّنی، دهلّین هر نام براتئی و تیرم بکات دهیم به سهربازی... ئیتر هر کەس بیت، گاور بیت... بن غوریون بیت... ریگان بیت... هرگەسى بیت، هەموو له لای من يەکیکە و هیچ جیاوازییان نییە (سبحان الله)، ئەوهى کە پیویسته ئەوهى بخواو بخواتەوه ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَمْنَعُونَ وَيَاكُونُ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَمُ وَالنَّارُ مَنْوَى لَهُ﴾ (محمد: ۱۲) واتە بى باوه‌ران ئەوانەی کە بى باوه‌پیوون خوشی دەبینن له دنیا واتە له ژیاندا و له دونیا و خوشیه کانى دەخون وەک چۆن ئازەلان دەخون، له رۆزى دوايیشدا ئاگرى دۆزەخ جىگاوشويىنانە. واتە له رۆزى پاداشتدا ئاگرى تىز مەنزىگاوش پاداشتى ئەوانە، هەركەسىن و حوكىمى ولاتى بەدەست بیت له لای ئەوان هیچ جیاوازییەکى نییە گوئى نادەنلى زالم و لادر و تاغوت هەموویان له لای ئەوان يەکیکەن، بەهیچ شیوه‌یەک بىر ناكەنەوه له ئىسلام و موسىمانان، چونکە هەر له بىنچىنه‌دا وا گوش كراون [بىر له حاكمىتى ئىسلامى نازىز ناكەنەوه، خەم و خەفت و بىرکىرنەهيان هەر ئەوهى بخۇن و بخۇنەوه و بخۇن، ئەوهى کە زۆر پیویسته بىزانزىت و لهناو دل و مىشكى هەموو گەنجىكى موسىماندا رىشە دابكوتى ئەوهى کە ئىزىن وەرگرتەن نییە له دايىك و باوك له فەرزە عەينەكاندا، يارمەتى و ئىزىنى پى ناوى، تەنانەت له ئەمیرى موسىمانانىش.

خەلیفەیەک له له خەلیفە کانى عەباسىيەكان يان ئەمەويەكان پىّى ناخوش بۇو و بە قەدەغەی دەزانى چوون بۇ شەپىرىدىن بېنى ئىزىنى خۆى، مەگەر له سى كاتدا نەبىت واتە [بە قەدەغەی دەزانى بېنى پرسى خۆى موسىمان بچن بۇ شەپ مەگەر له سى كاتدا نەبىت کە بە پەواى دەزانى پرسىيىشى پى نەكىرىت بۇ شەپ].

- ۱- ئەگەر ئىمامەکە جیهادى تەرك كرد، نەيدەويىست جیهاد بکات ئەوه ئىزىنى لى وەرناگىرىت [واتە ئىمامىك خۆى نايەويت جیهاد بکات، توش ئىزىنى چى لى وەرده گۈرىت؟].
- ۲- ئەگەر ئىزىن وەرگرتەنکە ئەوهى مەبەست بۇو فەوتاندى، واتە رووداۋىپك روودەدات ھەتاڭو تۆ دەرۇى پرس دەكەيت ئەو مەبەستە دەفەوتى و لەدەست دەرده چى، وەک چۆن لهو نفوونەيدا باسمان كرد، واتە: ئەو مەسەلەى کە هاتن بۇ

مەدىنە پىياوهكەيان كوشت و خوشترەكانىيان بىد، چونكە ئەو ئەبو تەلخە و سەلەمە ئەگەر ئىزنىيان وەرىگرتايە لە پىيغەمبەرى خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ ئەوھ مان و خوشترەكانى مەدىنە دەپۋىشتن و لە دەست دەردەچۈن.

۳- ئەگەر زانىمان ئىمامەكە قبۇلى ناكات و ئىزىن نادات ئەوھ دەتوانىت بەبىن ئىزنى ئىمامەكە بچىت بۇ شەر، بەلىن نەك دايىك و باوك نە خەلیفە نە هىچ كەسىك لە دونىادا ماق ئەوهى نىيە كە خۆى هەلقرىتىننەت لەو فەرزانە كە فەرزىكراوه بەسەرماندا. ناتوانىت و ماق ئەوهى نىيە كە بىيوهستىننەت و ناتوانىت كە بەرەھەلسى بکات [جا كەواتە با ئىمەش دەست نويزىكى پاك بگىرىن و بەرەو مەيدانى جىهاد و گيانفيدىايى بەپىءى بکەوين، هەتاوهەكى إن شاء الله بە رۇوى سوور و سېپىيەوە بە پىيغەمبەرى خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ شاد بىن].

ئىزىن وەرگەرنى پەروەردەكار (مامۆستا)

(يەكتىكى تر لەو هۆكارە سەرەكىيانەي كە بۇونەتە هۆى دانىشتنى ھەزاران گەنج لە جىهاد، بۇوه بە هۆى بىبىش بۇونى چەندىن لاۋى بەپىز لەو پاداشتە كەورىدە بىرىتىيە لە مۆلەت نەدانى مامۆستا بە قوتابىيەكەي بۇ جىهاد) لە دواى ئەوهى كە بىيانوی مۆلەتى دايىك و باوك نەما، پاشان دەچىت بۇ لاي و پىتى دەلىتىت: ئەوھ بۇچى نايەيت بۇ جىهاد؟ ئەويش لە وەلامدا دەلىتىت: بە خوا لەبەر ئەوهى مامۆستاي ئەو مزگەوتە كە منى پىيگەياندۇوه و پەروەردەي كردووم ئىزىن نادات... واتە مامۆستاكەم رىڭەم نادات كۈچ بکەم بۇ جىهاد [ئى بىرای بەپىز ئىمامى مزگەوت ماق نىيە بەسەرتەوە كە بتوانى بەرەھەلسىتىت بکات بۇ جىهاد، ناتوانىت بە هىچ شىوه يەك بىتكەپىننەتەوە لە جىهاد، ئايا مامۆستايەك تۆ پەروەردە بکات و فيرى ئىسلامت بکات كەچى لە كەورەترين پلهى ئىسلام بەرەھەلسىتىت بکات تو خوا ئەوھ مامۆستايە؟ ئەوھ دلسىزە؟ ئەوھ راستكۈيە؟] بەلى ماق نىيە، چونكە ئەمېرى موسىلمانان ماق بەسەرتەوە نىيە كە بەرگىرىت بکات لە جىهاد

ئەوە خەلکى تر ئەولاتر كە هىچ مافىيەكىان نىيە بەسەرتەوە، ئەمېرى موسىلمانان ماۋ نەبى ئەى بە چ شىيەدەك ئەمېرى بزۇوتىنەكەت يان حىزىبەكەت يان رىڭخراوەكەت مافى ھەيە؟ مامۆستاي قوتا بخانەكەت يان مزگەوتەكەت يان ھى ھەر شوينى؟ ئەمانە مافيان نىيە، [بە هىچ شىيەدەك نابىن بە گوپىان بىكەيت لەم كاتىدا] ئايا مامۆستاكەت ئەولاترە لە خەلیفە؟ بەلنى خەلیفە ئىزىنى لى وەرناكىرىت لە چەند حالەتىكدا يەكىك لەو حالەتانەش ئەوەيە كە ئىستا ئىتمەتىيەتىدا دەزىن، بەلنى من لە رۇژىتىكدا ئىزىنى لى دەخوازم كە لە مەيدانى جىهاددا لە بەردەممدا بىت، پىشىم كەوتىتت بۇ شەر، بەلام ئەگەر جەنابى دانىشتۇوە و قاچى ناوه بەسەر قاچىيەوە و جارجارىش بەملاولا دەجولىت و منىش دەمەويتت جىهاد بىكەم، [ئەمە بە هىچ شىيەدەك داواى ئىزىنى لى ناكەم، چونكە من داواى ئىزىنى نویزىكىرىن لە يەكىك دەكەم كە لە ژىانىدا كېنىشى نەبرىدىت، ئايا ئەمە پەوايە؟ ئايا ئەمە خواى گەورە پىتى پەوايە؟ بىنگومان نەخىر، لە مەرجىيەكىشدا كە پرسىيارى لى دەكىرىت خۆى لە بىنچىنەدا حەز لە جىهاد ناكات، كەمەرخەمە و لاوازە، بەلام بۇ وەلەمى پرسىيارەكە چەندىن قىسى زىق و برق دروست دەكتات، تا تەمبەلەكەي خۆى داپوشىتت، چونكە دەررۇنى كەمەرخەم و لاواز دان نانىتت بە لاوازى و كەمەرخەمە كەي خۆيدا... بەلکو ھەر دەبىي چەندىن ھۆكەر بەھىنەتتەوە تاكو كەمەرخەمە كەي پاك بکاتەوە [واى بېپوشىتت ھەتكەن كەن] لە بەرئەوە لە دوايىدا دېت و دەلىت: كورە ئەفغانستان ناگونجى بۇ دامەززاندن و بەپىوه بىردى دەولەتى ئىسلامى ئىتىر جىهادى چى بىكەم، بەيەكىكى تر دەلىت: ئەفغانستان پىيوىستى بە پىياوان نىيە، بەيەكىكى تر دەلىت: كورە خەلکى ھەمۇو كۆمەل كۆمەل و جىا جىان، واتە تەفرەقە و بەرامبەر كىييان تىدايە، بەيەكىكى تر دەلىت: ھەشىش دەكىشىن، بەلنى ھەرچى عەيىب ھەيە لەناو زەھۋىدا بۇت دەردەھىنەتت [يەك لە دواى يەك بۇت پىز دەكتات ھەتكەن بە يەكىكىان باوھەنەكەيت بەوى تريان باوھە دەكەيت بۇچى؟] ھەتكەن تو تاوانبارى نەكەيت كەمەرخەمە، [بەلام ئايا خواى گەورە ئاگادار نىيە لە دەررۇنەكان؟!] ئايا خواى گەورە هيچى لى ون دەبىتت لە زەۋى و ئاسمانەكاندا؟!

بیگومان نخیر، که واته ئهو دله ترسی خەلکی تیدایه، ترسی پەروەردگاری تیدا نیبە ئەی تیاچوون و ماللویرانی بۆ دەرۇنى بەو چەشنه نازانم چۆن دەویرى بە قوتابىيەکەی بلى مەپ بۇ جیهاد، ئای لەم پىتگرنە، لەم جۆرە بىبېش كردنە، ئەمە ج جۆرە دلىكە، دلى مسلمانى لەخواترسە يان مونافيقى بى ئاگايە؟! بهراسنى ئەم خەلک پەشيمان كردنوهيدە لەم جیهادە بەراشقاوی و سەرپىچى كردىنى خواي كەورەدە **يَأَيُّهَا أَنْتِي حَرَضَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْفِتَالِ** (الأنفال: ٦٥) واتە: ئەى پىغەمبەر ﷺ مسلمانان هان بده لەسەر شەپ كردن، خواي كەورە داومان لىتەكەت كە خەلک هان بىدەين بىز شەپ، بەلام ئىتمە بە راشقاوی پىچەوانەي دەكەين و خەلکى پەشيمان دەكەينەوە]. سويند بە خوا ئەو واجبە شەرعىيەي كە من لە نىوان خۆم و پەروەردگارى جيهايانىدا باوهەم پىنى ھەيدە ئەوەيدە كە ھەرچى زاناييان ھەن لە ناو ئەم زەويەدا فەرزە لەسەريان كە پاپەن بۇ جیهاد واتە وەك رۇژوو كە ھەموو زاناييان لە زەوى جیهاد و شەردا بن، فەرزە لەسەريان كە كۆچ بىكەن بۇ ئەو شویننانەي كە جيهدى تیدایه، كە پىيى دەلىيىت بۇ لە ولات و مەنزىلگاى خۆت كۆچ ناكەيت؟ لەوەلامدا دەلىيىت: ئايا ولاتەكە بەجى بەھىلەن بۇ بەعسىيەكان، ماسۇنييەكان، قەومىيەكان و عەلمانىيەكان؟! چۆن دەبىت ولات بەجى بەھىلەن و واز لە بانگەواز بەھىلەن؟ ئەى برا تو كۆچ بکە بۇ زەوى جیهاد، دەولەتى ئىسلامى لىيە پىتكەھىنە، خۆت ئامادە و چالاک بکە، پاشان بىگەپىرەوە بۇ ولاتەكەى خۆت بۇ جەنگ و جيهد لەگەلياندا، پاکى بکەرەوە لە دېنەكان، بەلنى كە تو دەلىيىت من بانگەواز دەكەم تو كوا بانگەوازەكت؟! ئەو مزگەوتەي كە تو نويىشى تیدا دەكەيت دايىدەخات بە رووتدا، مىنبەريان لى حەرام كردووى كە بچىتە سەرى [پىت خۆش بىت و پىت ناخۆش بىت نايەلەن بە ئازادى كوفتارى خوا و پىغەمبەرى خوا ﷺ بىلەو بکەيتەوە] ئەو قوتابخانەكتە بەرھەلسەتىت دەكەن كە ھەناسەي تیدا بەدەيت، زانكۇ و پەيمانگاكان دۈزمنانى خوايان بەسەردا زال كردوون و دەستييان گرتۇوە بەسەرياندا، بەھىچ شىۋەيەك ماق ئەوەت پى ئادەين كە بە ئازادى بانگەواز بکەيت،

لە دواى نويىز بە چارەكە سەعاتىيڭ دادەخرىت ئىت لە كۆئى بانگەواز دەكەيت، ئىت تۇ چۈن بانگەواز دەكەيت بۇ لاي خواى گەورە و مىھەبان؟ [شويىتىك كردىنەوەي مالى خواى تىدا ئازاد نېبىت ئىت چۈن بانگەوازى تىدا دەكەيت؟!] ئىستا كۆپۈونەوەي چوار يان پىنج گەنج بە گوناھو جەرييە دادەنин، يان خويىندىنەوەي قورئانى پىرۆز بە هەمان شىيۇھە لەسەرى دەبىت بىگىرىن و بە قاقچ و تەۋىيىدا ھەلۋاسىرىن لەسەرى، كەواتە شويىتى بى باوهەران ئەوەندە بەھىزىن تىيدا ئىت چى بۇ تۇ ماوەتەوە؟ كەواتە تۇ بە جى ھىلەرى شارەكەيت بۇ بى باوهەران و عەلمانىيەكان، بەلام خوت و اگومان دەبەيت كە بەجىت نەھىللاوە، خوت بى ئاكا دەكەيت، بەراستى خوت دەخەلەتىنى!! كوا بانگەواز و قىسەكانىت؟! كىيىھە كە قىسەي كردووه دىزى تاغوتەكان بەرامبەر زولم و زۇرىيان [كى دەنوانىت لەسەر مىنبەرەوە زولم و نۇرى زالمان ئاشكرا بکات بۇ خەلکى؟] رىشەكەت تۆمەتە تاشىت؟! بەرگى خىزانەكەت تۆمەتە كورتت كردهوە؟! كۆپۈونەوەت لەگەل براياني موسىلمانىدا تۆمەتە وازتلىي ھىندا؟! نۇوسىنەكانىت لەناو كۆفار و رۇژىنامەكاندا تۆمەتە دەستتلىي ھەلگرت؟! و تارەكانى سەر مىنبەرت تۆمەتە دەستتلىي كىيىشايدەوە؟! [كەواتە ئىت خوت مەخەلېتىنە لە ژىر خەۋى بى ئاكايدا، دەرچى ئىت با دەست نەگرىت بە كلاۋى باپرىدووه بقۇ ئەوەي رەشەبا نېبىيات، با دەست بەدەينە چەكى جىهاد و دىزى زولمى زالمان راوهستىن، با وەك جىئىشىنى يەكەمى پىنگەمبەرلى خوا بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ بلىتىن: "أينقص الدين وأنا حي".]

دله‌راوکى و ترس لە ھەوالىدەرانى دوزمنى كافر (المخابرات)

قەسەم بە خوا جارىك لە جاران من لە يەكىك لە شارەكاندا بۇوم، لە مزگەوتىكىدا كە گەنجىك لە گەنجەكانى تىدا بۇو، ئەو گەنجە دەيناسىم و خۆشى دەويىستم، يەكىكى نارد بۇ لام و وتى: ئەي مامۆستا عبداللە، وتم: بەلىنى، وتى: بەپاستى من ناتوانم لەناو ئەو مزگەوتەدا سەلامتلى بىكەم، وەرە بۇ مالى خۆمان، بەلكو بىتوانم لە مالى خۆمان سەلامتلى بىكەم، [واتە بەلكو لە مالى خۆمدا بويىرم سەلامتلى بىكەم]، لەوەلامدا وتم: من نامەويىت بىيىم بۇ مالى تۆ، مزگەوتىكە بە هەزاران يان سەدان كەسى تىدىايە، ناتوانى سەلامتلى بىكەي؟ جەنابت دەولەتى ئىسلامى دابىھەزىئىنى و بەپىوهى بەرى بەم نەفسىيەتەوە؟ بەم دەرروونە ترساوهە؟ سوينىد بە خوا نەك دەولەتى ئىسلامى بەلكو ناتوانى شارىكى ئىسلامى دابىھەزىئىنى و بەپىوهى بەرى، دەرروونىكى رووخاو و لەرزۇك لە ترسى سىخور و جاسوسەكانى بىن باوهەپان [كەى لە مىشۇرى ئىسلامىدا مۇسلمانان واز هليل و دەست شكاو بۇون؟ دەرروونىك ئەگەر لەكەن خواي زانادا پەيوەندى ھەبىت چۈن دەبىي بە شىۋەيە لە دوزمنەكانى خوا بىرسىت؟ دەرروونىك ئەگەر ترسى خواي گەورەي تىدا بىت بۇ دەبىن لە بىن باوهەپان بىرسىت؟ ﴿أَخْشَوْنَاهُمْ فَالَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَوْهُ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ﴾ (التوبه: ۱۲). واتە: ئايا ئىتىھە لە كافران ئەترىن؟ خۇ بەپاستى خواي گەورە شىاوترە لىتى بىرسىن ئەگەر ئىتىھە باوهەپدار بن. بەپاستى ئام ئايەتە دەبىت ئىنسانى ئىماندار زۇر شەرمى لى بىكەت، چۈنكە خواي گەورە بە شىۋەي پرسىيار پۇومان تى دەكەت و مەبەستىشى لە پرسىيارەكە ئەۋەيە كە ئەي مۇسلمانان سزا و تۈلەتى خواي گەورە شىاوترە لەوەي كە لىتى بىرسىن تا هاش و زەنگى بىن باوهەپان، بەپاستى ھەتاڭو شەرم و ترسى خواي گەورە لەدلىدا زىاتر بىت، ئەو زىاتر ترسى كافران كەم دەبىتەوە]، دىت پېت دەلىت من خەلک پەروھەر دەكەم لەسەر يەكتاپەرسىتى و بىرۇباوھر (العقيدة) نازانم ئەوھە چ بىرۇباوھەر ئەكەنلىكە خەلکى لەسەر پەروھەر دەكەيت؟!! دەلىت پەروھەر دەكەم بە پەروھەر دەيەكى ئىمانى، ئەوھە چ ئىمانىكە تو پەروھەر دەكەيت لەسەر ؟ يەكەم پلە لە پلەي باوهە ئەۋەيە كە تۆ باوهەر

بھیننى بەپاستى خواي گەورە كە دروستكەرە، رۆزى دەرە، يەكتاپەرسى پەروەردگارىيەتى خوا دەبىت هەبىت (توحید الربوبية)، بەلام ئايى لە زيانىدا لە ج كاتىكدا كەوتۇويتە وەزىعېكەوە و رووداۋىكەوە بۇ خواي گەورە و لەو رووداۋەدا ترسابىت لە رىزق يان لە كۆتايى زيانىت (أجل)، كەى تىيى كەوتۇويت؟ [كەواتە ئەو بىرۇباوهەرى كە بەنیازى خۆت و خەلکى لەسەر پەروەرە دەكەيت بانگەوازى بۇ دەكەيت هەتا ئىستاش لە كردىوھى خۆندا رەنگى نەداوەتەوە، هەتاڭو كۆل نەپىچىتەوە بەرەو مەيدانى جىهاد هەر بەردىوام پەنگ ناداتەوە].

پىياوېك دەلىت: پىياوېكى سىخور هاتۇوە و لە گەرەكى ئىيۇدە نىشتەجى بۇوە، لەگەل بىستنى ئەم هەوالەدا يەكسەر بىر لە گۈيزانەوە دەكاتەوە لە گەرەكەكەدا، ئەگەر بوتى ئەو سىخورە پاپۇرتىكى لەسەر نووسىيۇ ئەوە گەورەتەرە بەسەر دەرۇونتەوە لە فەوتانى نویزى بەيانى، ئايى وانىيە؟ ئايى دەتوانىت بلىي نەخىر ناترسم؟ بىنگومان نەخىر ناتوانى بلىي، چونكە دەبىت بە درۇ، سويند بە خوا دەبىت بە درۇ، سويند بە خوا دەتىسىت و خەفت دەخۇيت زىاتر لە فەوتانى نویزى بەيانى، كەواتە ماناي ئەوھىيە تۆ لە سىخورەكان زىاتر دەتىسىت تا خواي گەورە و پەروەردگارى جىهانىيان، بىنگومان وايە و هىچ گومانى تىدا نىيە، كەواتە پىيۇيىستە و هەردەبى ئەم جىهادە پىرۇز بکەيت [دەبى زىندۇوى بکەينەوە لە دەرۇون و مىشىكى رۆلە خوينگەرمەكانى ئىسلامدا]، ئەم جىهادە ئەمپۇ فەرزى عەينە، [لە سەددەي بىستەمدا وەكى نویزى و رۇڭۇ] ئىزنىش لە كەس وەرناكىرىت بەھىچ شىيۇھىك، باوك، دايىك، هەركەسىك.

من جارييکيان لەناوچەي (جاجى) بۇوم و دكتوريك كە لە ناوچەي (طائف) هاتبۇو و تى: من دكتورم فلان كەسم، منىش وتم: ياخوا بەخىرىبىتىت، هەوالى حال و مال و مەدائىم لى پىرسى و رىزمان لىگىرت وتم چىت دەويت؟ و تى: برايەكم لاي ئىيۇھىيە، منىش پىيم و ت: بۇچىيە و چىت دەويت؟ و تى: دەمەوى كە قىسى لەگەل بکەم، بەلكو بگەپىتەوە بۇ لاتى خۆمان، لەكاتەدا كە خۆم و خۆي بۇوىن، گوللە پاجىيە و ساروخ بەرەو روومان هات بەشىيەكى نۆر، بەلىن هاتبۇو بۇ ئەوھى برايەكى

بىكىپىتەوە، پىم وەت: ئەگەر خواى گەورە بىھۇيىت ئەوە پاش ماوهىيەكى ترىۋىست و ئارەزۇوەكانى خۆتت دەست دەكەۋىت، برا موجاھىدەكەيەتات، ئەويش پىنى وەت: بىگەپىرەوە لەگەلەمدا، وەتى: لەبەرچى بىگەپىرەوە؟ وەتى: دايىكت نەخۇشە، ئەويش وەتى: باشە ئومەتتىك بەجنى بەھىلەم و بىگەپىرەوە بۇ تەنە دايىكتىك؟ ئومەتتىك دەفەوتتىت، دووبارە وەتىيەوە بە پىرسىيارەوە: ئايىا من ئومەتتىك بەھەوتتىن و بىگەپىرەوە بۇ لای دايىكم؟ پاشان پىنى وەت: بىگەپىرەوە ھەردەبى بىتتەوە لەگەلەم، ئەويش وەلامى دايىھە و وەتى: بەللى تەواو دەرچۈمم و كۆچم كەرددووھ بۇ لای خوا، لەدواي ئەو كۆچكىرنە گەپانەوە نىيە، پاشان ھەروەك تەشەرىك پىنى وەت: بەخىر بىنى ئەي براى خۆم، ھاتىت يارمەتىم بەدەيت لەناو جىهاددا، خوا جەزاي خىرت بەداتەوە... بەللى، بەراستى ئەي برام وا گومانم نەدەبرد تو ئەگەر بىگەيت پىم يارمەتىم نادەيت لەم شەپو جىهاددا، بەللى ئومەتتىك دەفەوتتىت [جا با ھەر بەھەوتتىت ئەو ج نىشى بە ئومەتى نىسلامى ھەيە، نىشى ئەو بر يتىيە لە خەوو خواردن و خواردىنەوە].

بەللى ئومەتتىك بېرىزىت، يەك وشەش ناتوانى بلىنى كە باسى ئىسلام بکات بە ئاشكرا، كەواتە كوا ئەو دينەي كە تو پارىزىكارى لى دەكەيت؟ كوا ئەو بىرۇباوھەرى كە تو دەپارىزىت؟ مالەكەت لە نىوان شوينى رەقس و ھەلپەركى و ئارقە خواردىنەوەدaiيە، ئەم دوو خراپە گەورەيە لە نىوانىياندا دەزىت، ناتوانىت بەرھەلسىتى لى بىگەيت؟ كە بەشەو و بەرۇز بەرەۋامە، ھەموو سەعاتەكانى شەو دەرگايى كراوەتەوە و ئاماڻىيە، وە ناتوانىت بەرھەلسىتى لە مالى دانزاو بۇ گۈرانى بىگەيت، ناتوانى بەرھەلسىتى بىگەيت و بىيەستىنى، ئەو ئافرەتە گۈرانى بىيژە كە زەليل و ناچار كراوهە هەتاڭو دەمنى گۈرانى بلىنى و رەقس و ھەلپەركى بکات.... ئايى دەتوانىت؟ ئايى تو دەتوانىت بەرھەلسىتى بىگەيت لە كاتىيىكدا كە ئەو ئافرەتە دەبىنى و تەماشايىان دەكەيت لەبەر دەم ھەموو خەلکدا شانۇڭەرى و تەمىسىل دەكەن لەسەر شانۇڭان كە جله كانىيان بە تەواوى لەبەر خۆيان دادەكەن؟! ئايى دەتوانىت كراسىيىكى تەنلەك لەبەر كچىكدا لابېيت كە ھەموو گىيانى دىيارە و بەزۇوتىرىن كات

بەرھەلسىتىلىك بىت؟ نەخىر ناتوانىت بەھىچ شىۋىيەك، خۇ شارەكتەن ئەلمانىيەكان و فاسقەكان و فاجرەكان بە تەواوى دەستيان بەسەردا گرتۇوە كەچى تۆش ناتوانى هىچ ئەنجام بىدەيت، كەواتە تو شارەكتەن خوت نەپاراستۇوە... تەنانەت پارچە كونىكى دىوارشت نەپاراستۇوە، كوا ئەو كونەى كە جەنابت پارىزگارى لى دەكات و پارىزگارى لىكىرىدووە؟ چەند لىدان و ھەلۋاسىنىت لە پىتىاوى دىنى خوادا چەشتۇوە؟ چەند رۆز لە پىتىاوى دىنى خوادا زىندان كراویت؟ چەند جار و شەيەكتەن توووه كە دىزايەتى زالمانى تىيدا بىت؟ وتۇوتە لە رېڭاي خوادا؟ خۇ دەشگۈنچىت قىسىمەك بىت، بەلام بۇ خوا نەبىت، قىسىمەكىش لە قورئان و لە ئىسلامىش بىت بەلام بۇ خوا نەبىت، كەواتە حاكمەكە رازى بۇوە، كە تو ئەو قىسىمە بىت، بەلام ئەگەر جەنابى حاكمەكە رازى نەبىت تۆش ناتوانىت قىسىمەك بىت و دەرى بېرى، ئەگەر ئەو دەولەتە كە جەنابت تىيدا دەشى بىت توورە بىت لە (نصىرى) يەكان ئەوا ھېرىش كىردىن سەريان دەبىتە شتىكى پەوا و جائىزە، يان ئەگەر توورە بۇوە لە شىعە ھېرىش دەست پىددەكرىت بۇ سەريان، بەلام ئەگەر هاتو دەولەت و شىعە رېك بۇون ئايا كەس ئەتوانى قىسىمەك بىات؟ نەخىر ناتوانى... ئەگەر دەولەتە كە لەگەن رووسىيادا كەوتە ناكۆكى و جياوازىيەوە يەكسەر بەناوى ئىسلامىيەكانەوە دەردەچى بۇ ھېرىشكىردىن سەر شىوعىيەت و سۇشىيالىيەت دەلىن كوفە و دەرچۈنە لە دىنى خوا، بەلام ئەگەر هاتو دەولەت لەگەن رووسىيادا رېڭەوت و چەك و تەقەمنى نارد، ئەوا سۇشىيالىيەتى دەبىتە دىنى خوا!!

شىئىخى ئەزھەر رۆزانە دەردەچىت و باسى سۇشىيالىيەتى و ژيان دەكات، كەواتە ئىيمە قىسە بۇ خوا ناكەين، قىسە ھەمووى بۇ رېئىم و دەسەلاتدارەكانە. ھەرشتىك ئارەزۇوى ئەوان بىت ئىيمە ئۇوە باس دەكەين، ھەر باس و شتىكىش كە پىنچەوانەى ھەواو ئارەزۇوى ئەوان بىت ئىيمە يەكسەر دەيشارىنەوە و ونى دەكەين و باسى ناكەين [ھەروەك ئەو شتە لە ئىسلامدا نەبىت]، بەلام خۇ خوابى پەروەردگارىش پەيمانى وەرگرتۇوە و دەفەرمۇيىت: ﴿وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيقَاتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَبَيِّنَهُ﴾

لِلنَّاسِ وَلَا تَكُونُنَّهُ فَنَبْذُوهُ وَرَأَهُ ظُهُورِهِمْ وَأَشْرَقَأُبُوهُمْ مَا يَشْرُونَ^{۱۷۶} (آل عمران: ۱۸۷).

[ابن کثیر له ته‌فسیری ئەم ئايىتەدا دەفه‌رمۇى: ئەمە پەخنە و ھەپەشەي خواي گەورە بى بۇ (أهل كتاب) ئەوانىي كە خواي گەورە لە سەر زمانى پېغەمبەران (عليهم الصلاة السلام) پەيمانى لى وەرگىتوون، كە باوەر بەھىنەن بە موحەممەد ﷺ و خەلکىش ئاگادار بىكەنەوە بە باس كىرنى و ئەگەر خواي گەورە ناردى شوينى بىكون، بەلام ئەوان ئەمەيان بۇ نەكربىو شاردىانەوە. ئەو ھەموو پەيمانە كە پىيان درابۇو كە خۆشى و خىر بۇو لە دونياو دواپۇزىدا گۈپپىانەوە بە بەشىكى كەمى ھىچى دونيايى، لەمەشدا ئىنزاۋ و ترسى تىدىا يە بۇ زانىيانى ئەم ئومەمەتەش كە رېنگەكەي ئەوان بىگەنەوە بەرو ئەوهى هات بەسەر ئەواندا بەسەر ئەمانىشدا بىت، كەواتە فەرزە لەسەر زانىيان ئەوهى كە لەبر دەستىيادا يە زانىاري چاك و سوودبەخش بىبەخشن و ھىچ شتىكى لىتەشارنەوە، بۇيە پېغەمبەر ﷺ دەفه‌رمۇيت: ھەركەسىتك پرسىيارى لى بىكىرت لە بارەي زانىارييەكەوە ئەويش شاردىيەوە ئەوه لە رۇنى دوايىدا لغاو دەكىرىت بە لغاوى ئاڭر...]

بەلىٰ نابى زانىيانى ئىسلام ياساكانى ئىسلامى پېرۇز بشارنەوە لەبر بەرژەوەندى خۆيان، لە خواردن و بەشى دونيايى، لەبر پارە و پلە، لەبر ترس و ھەپەشە، براي بەپىزم، ئەگەر پېغەمبەرى خوا ﷺ لەبر ئەم شتە دونياييانە وازى لە بانگەوازەكەي بەتىنایە ئەوه ھەر لە سەرەتاوه دىنەكەي خوا بە تەواوهتى بىلۇ نەدەبوبويەوە، ئاپا چەند جار لەلائىن قورەيшиكەنەوە خواردن و خواردنەوە و پارە و ۋىن و مال و پاشايەتى نەدرایە بۇ ئەوهى دەست لە دىنەكەي ھەلبىگىرى و وازى لى بىتىنى ! بۇ ئەوهى ئەگەر خۆشى وازنەھىتىنى، بەلام خەلکى بۇ بانگ نەكتە؟ بەلام كرده وەكانى قورەيش باس نەكتە، بەلام پېغەمبەرى خوا ﷺ زۇر بەبىتىاكانە وەلامى دايەوە و دەيتەزاندىن، پىنى دەسەلماندىن تازە ھىچ شتىك كار لەو نەكتە كە واز لە بىلۇ كردىنەوە يەكتاپەرسىتى بەتىتىت].

پاداشتی سنهنگه‌رنشینی (الرباط)

ئیستا ئەی برای موجاهیدم تو دەستت پى کردووه به رېگەی (الرباط) سنهنگه‌رنشینی، ئەوەتا پىغەمبەرى ئىسلام وَيَسْلَامُ دەفرمۇیت: (رباط يوم في سبیل الله خیر من الدنيا وما فيها).^(۱) واتە: سنهنگه‌رنشینی رۆژىك لە رېگەی خوادا چاکترە و خیرتەرە لە دونيا و ئەوەيش لە دونيادايە (سبحان الله). لە شوينىكى تردا دەفرمۇی: (خیر ما طلعت عليه الشمس وما غربت). واتە: خیرتەرە لەوەي كە خۆرى لەسەر هەلدىت و خۆرى لەسەر ئاوا دەبىت. [واتە هەرجى پارچە زەویەك ھەيە لەم جىهانەدا، چونكە ج پارچە زەویەك ھەيە تىشكى خۆرى بەرنەكەوتىت، هەركەسىك ئەگەر سنهنگه‌رنشين بىت (المرابط) بىرىت ئەوە مۇرى كۆتايى نازىت بەسەر كرده وەكانىيەوە، بەلكو كىتىپەكەي بە كراوهىي دەمىننەتەوە هەتاڭو رۆژى دوايىي، بەردەوام هەتاڭو رۆژى دوايىي فريشتەكان كرده وەي چاكى بۇ دەننوسن، دواين لابەرە لە لابەرەكانى كرده وەي ژيانىت چەندىك ماندۇوبۇويت ئەوە دەمىننەتەوە و ھەموو رۆژىك پارچەيەكى لىۋەرددەكىرىت و دەخرىتە لاي پەرأوي كرده وەكانىت بۇ ئەوەي كرده وەي چاكت بەردەوام بۇ تومار بىرىت وەك پىغەمبەر وَيَسْلَامُ دەفرمۇیت: (ما من ميت إلا يختم على عمله إلا الذي يموت مرابطا فإنه ينموا عمله له إلى يوم القيمة ويغذى برزقه).^(۲) واتە: ھىچ مردوویەك نىيە مەگەر مۇر ئەنلىت بەسەر كرده وەكانىدا كاتى دەمرىت، جىڭ لە سنهنگه‌رنشين، چونكە ئەو كرده وەكانى بۇ زىاد دەكىرىت و گاشە دەكات هەتاڭو رۆژى دوايىي، خۆراكىشى دەدرىتى بە رىزق و رۇنى خۆى. بەلىنى بەيانى و ئىوارە خواردەمنى بۇ دېت لە بەھەشتى بەرينەوە و لە سزاى ناو كىپو گىانكىشان پىزكارى دەبىت، وە لە پرسىارەكانى (نەكىر و مونكىر) يش پىزكارى دەبىت، لە بەرئەوەي سنهنگه‌رنشينه].

^۱ رواه البخاري.

^۲ رواه البخاري.

بهلی ئهی برای موسلمانم تو که له شارهکهت ده مینیتهوه ناره‌حهتیت و تهنگه‌لانی، تو هاتوویت ئیستا دینی خوا ده پاریزی به کردهوه، سویند به خوا ئیستا دینی خوا ده پاریزی به کردهوه، سویند به خوا ئیستا پوشیکی تو خیرتره له دونیاو هه‌رچی وا به‌سهر دونیاوه، ئایا ئوه نییه؟ ئایا ئوه نییه که پیغمه‌بری خوا بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ له فه‌رموده‌ی ئیمام بوخاریدا ئه‌فرمومیت: سنه‌گه‌رنشینی روزیک له رئی خادا چاکتره و خیرتره له دونیاو له‌وهش که به‌سهر دونیاوه‌یه. سویند به خوا سنه‌گه‌رنشینی گه‌وره‌تره له قوتاچانه‌کهت، له په‌یمانگاکهت، له زانکوکهت، خیرتره له شارهکهت، گه‌وره‌تر و خیری زورتره له هه‌موو شوینیک که توی تیدایه، به‌لکو به‌رزتر و پایه‌بلندتره لهم دونیاوه به هه‌موو له‌زه‌ته‌کانیه‌وه، فه‌رموده‌یه که نزیک بوروته‌وه له (المتواتر)^(۱) که ده‌فرمومیت: (رباط يوم في سبيل الله خير مما طلت عليه الشمس وغربت)^(۲). واته: سنه‌گه‌رنشینی روزیک له ریگای خادا چاکتره له‌وهی که خوری له‌سهر هه‌لذیت و ئاوا ده‌بیت. واته هه‌موو دونیا. که واته ئیتر من و مال و مندان چی؟ من و ئن چی؟ من و دنیا چی؟ عه‌ممان و دیمه‌شق و قاهره و هه‌موو شاره‌کانی تر، هه‌موو ئه شارانه به گشتی، مال و سهروهت و بازرگانی بازاره‌کهت و قوتاچانه‌کانی، په‌یمانگاکانی، زانکوکهی، ئه‌مانه هه‌مووی ئابی به روزیک سنه‌گه‌رنشینی له مه‌یدانی سنه‌گه‌رنیشینیدا (الرباط) [چونکه به‌راستی سنه‌گه‌رنشینی قوتاچانه‌یه که ده‌روونی موسلمانان په‌روه‌رده ده‌کات].

بهلی تو لیره‌دا ته‌نها سنه‌گه‌رنشین نیت و به‌س، تو خوت ئاماده ده‌که‌یت، خوئاماده‌کردن فه‌رزه، تو سنه‌گه‌رنشینی ده‌که‌یت، سنه‌گه‌رنشینی فه‌رزه، ئیمه له سنه‌گه‌رنشینی راستی ناچین، سنه‌گه‌رنشینی ته‌واو نین، بهلی به‌راستی خوئاماده‌کردن فه‌رزه‌و له پیشتره، تو له مه‌یدانی فیریوونی چهک و ته‌قمه‌منی

^(۱) ئه م جزره فه‌رموده‌یه که له سنه‌ده‌کیدا کزم‌لیک ده‌یکپنوه له کزم‌لیکی تر هروا به کوكان، کزمال، وه زانیاری به‌تینتریش ده‌به‌خشیت، واته بین‌گومان.

پاداشتت زورتره، پاداشتت زورتره له مهیدانی پیشنهوه، ههتاکو به باشی خوت ئاماده بکهیت مانهوهت له دواوه خیرتره وەك له پیشنهوهت، ههتاکو خوت ئاماده دەکهیت، [چونکه خوت ئاماده کردن بۆ جیهاد وەك دەست نویز وایه بۆ نویز کردن، وەك چون ئو کاسهی کە نویز دەکات هەر دەبیت دەست نویزی هەبیت، بە هەمان شیوهش موجاھید دەبى پیش جیهاد خۆی ئاماده بکات]، بەراستى تو گوناھبارى ئەگەر خوت ئاماده کردنت بەجیهیشت و پەلەت کرد بۆ ئەوهی سەنگەرنشینى بکهیت له رئى خودا [واته نابیت پیش خوت ئاماده کردن و تەقەمنى بچیت بۆ جیهاد، هەروەك چون نابیت پیش دەست نویز گرتن نویز بکهیت]، کەواته شایانى دووبارە کردنەوهیه باس بکرى، رۆژیکت له مهیدانى رووبەررووبۇونەوه و سەنگەرنشینى خیرتره له دونیاو ئەوهی بەسەر دونیاوهیه، پىغەمبەرى خوا ﷺ دەفەرمويت: (رباط يوم في سبيل الله خير من ألف يوم فيما سواه من المنازل يقام ليلها ويصام نهارها).^(۱) واته سەنگەرنشینى رۆژیک لە رىگەی خودا خیرتره له هەزار رۆژ لە مەنزىڭا كانى تر كە ئەو هەزار رۆژە بەشەوهەكىدا شەو نویز بکات و بە رۆژەكىدا رۆژوو بگرىت. [الله اكبر، خيرتره له هەزار رۆژ، يەك رۆژ خيرتره له هەزار رۆژ! ئەو هەزار رۆژە نەك لە گۈرانىدا نەك لە يارىدا نەك لە دانىشتندى... ئەمانە نابیت، بەلكو شەوهەكى شەونویز بکات و رۆژەكەشى رۇنىد بگرىت]، دەي توخوا چ نىعىمەتىك گەورەتره لەم بەخشش و رېزە؟ [قاشه و كوبە زىپ و پارە و مالۇ و ئىن و قەسر و مەندالىك گەورەتر و خۇشتىر و بەكەلتىرە لەم بەخشش و رېزە؟ بىڭومان ھىچ شتىك لەم گەورەتر نىيە، جا خوايە بۆ خاترى قورئان بە نىسيبمان بکهیت، بۇ ھۆيەوه لە ئاڭرى دۆزەخ رىزگارمان بکهیت، چونکە سوئىند بە خوا ساتىك لە ئاڭرى دۆزە خدا ئىدارە ئاكەيت، زۇر بەتىنە، ئامىن].

^۱ رواه النسائي والترمذى وحسنـه.

ترس و زهليلى و لاوازى به لگه نىيە بۇت لاي خوا

زانایان و فوقه‌ها (خوايان لى پازى بىت) يەكم جار دەفرمۇون: جیهاد كردن دەبىت بە فەرزى عەين لە سەر ناوجە و شوينىك پاشان دەبىت بە فەرزى عەين لە سەر ئەو شوينى لىيەوه نزىكە، پاشان ئەوهى لە ووهە نزىكە، ئەمە لە كاتىكىدaiيە ئەگەر شەپەكان كۆتايىان پى بىت بە رۆژىك يان دوو رۆژ يان سى رۆز، بەلام ئىستا لە سەدەي بىستەمدا ئەوه دە سائى تەواوه شهر بەردەواامە [زىزانبازى نىوان كوفر و ئىمان گەرم بۇوه ململانىيەكى زور خوتىناوى و بەتىن و تەۋىزىم] باشە چ عوزرىك ھەيە بۇ يەكىك لە زەويىدا، كە دوا بىكەۋىت، بەلىنى و زانا و فوقه‌ها بېرىزانەي كە دەفرمۇون جیهاد كردن لە پىشىدا لە ناوجە يەك فەرزى عەينە لە سەر ناوجە يەك، پارچە زەويىك، بىلۇ دەبىتەوە بە شوينەكانى تردا لە پاشان، ئەمە لە رۆژىكىشىدا كە گەيشتن بەو ناوجە يە بە سوارى ئەسپ و ھىستەر و گۈندرىيىز بۇو، بەلام ئەمۇرۇ بە تەيارە لە دوورترین شوينەوە دېيت بۇ زەمېنى جیهاد لە رۆژىكىدا يان دوو رۆز ھەتا زىفادەرھوئى نەكەين، ئاييا وانىيە؟ دەتوانىت بلىي ئەمە وانىيە؟ كەواتە جیهاد كردن فەرزى عەينە، وەك نویز لە سەر مىصرى و [عىراقى] و سعودى و سورى و ئەردەنلى و ... هەتىد، هەروەك ئەفغانى و ئەو شوينەي كە شەپەكەي تىيدايە، چونكە هەروەك ئىبن تەيمىيە (خواي لى پازى بىت) ئەفرمۇيت: (أرض الاسلام كالبلد الواحد، إذا ان بلدان الاسلام كلها كالبلد الواحد) واتە زەھى ئىسلام وەك يەك ولات وايە، هەمۇو ولاتانى ئىسلام وەك يەك ولات وان، بەلام تو لە دىمەشق لە دايىك بۇوى، پىيويستە هەر لە دىمەشق بىزىت و بىرى؟ [واتە و دەزانى فەرزمە] وە هەمۇو رۆژىك شتىك لە بىرۇ باوھەكەت ون دەكەيت دواى ئەوه تو دەمرىت بە زەللىلى و لاوازىكاروى، بەوهە دەپۇيت بۇ دۆزەخ كە ناخوشترین و نالەبارتىرين جىڭا و مەنzelگايە، بەم شىۋەيەش قورئانى پىرۇز بەيانى دەكات و دەفرمۇى: ﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمٖونَ أَنْفَسُهُمْ قَالُوا إِنَّمَا كُنُّمْ قَالُوا كَمَا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَنَاهِجُرُوا فِيهَا فَإِنَّمَا كَانُوا مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا﴾ (النساء: ۹۷) واتە: بېراستى ئەو كەسانەي كە فريشته كانى خوا گىيانيان كىشان زولميان لە دەرروونى خۆيان كردىبوو، واتە كاتىكىكە فريشته كان گىيانيان دەكىشەن حالى ئەوانىش ئەوهەيە كە زولميان لە خۆيان و

دهروونی خویان کردووه به مانوهیان له گهله کافره‌کاندا له مائی هاوهل بپیارده‌راندا و واژه‌ینان بوقحالی باوه‌پدار. فریشته‌کانی خوا پییان وتن: ئهوه ئیوه له چیدا بوون، واته فریشته‌کانی خوا پییان ده‌لین: ئیوه له کاروباری ئیسلامیدا له چ شتیکدا بوون، ئهوانیش وتنیان: ئیمه زه‌لیل و لاواز کراو بووین و چهوساوه بووین - مه‌بست ئه و موسلمانانه بوو که له مه‌که‌دا مابوونه‌وه و کوچیان نه‌کردبوو - بی توانا بوون له بپریوه‌بردنی ئیسلامدا - فریشته‌کان پییان وتن: ئایا زه‌وی خوا بوقئیوه پان و فراوان نه‌بوو که کوچی تیدا بکه‌ن؟ به‌راستی ئهوانه مه‌نزلیان دوزه‌خ و ئاگره، که ناخوشترین مه‌نزلگایه،^(۱)

به‌لی موخابه‌رات، نوصه‌ییریه‌کان، حافظ الاسد، [صدام]، ناتوانین قسه بکهین، هرکه‌سی قسه بکات بشهیوه‌یه که ئهوان پییان ناخوش بیت سه‌ری ئه‌بین، (قالوْا فِيمَ كُنْتُمْ) ئیوه چیتان ئه‌نجام ده‌دا؟ وتنیان: (كُلًا مُسْتَضْعَفٌ فِي الْأَرْضِ). ئه‌م ئایه‌تانه دابه‌زی بوقئیوه که له شاری مه‌که‌دا بوون، ئهوانه که کوچیان نه‌کرد، ئهوانه که له گهله ئه‌بوجه‌هله ده‌رچوون له شه‌ری به‌دردا له شه‌رم و ترسدا، کۆمەلیک له و ئیماندارانه کوژان که لای ئه‌بوجه‌هل بوون، یاره‌کانی پینغه‌مبه‌ر بَلَّغَ خه‌فتیان خوارد له کاتیکدا که ئه‌م ئیماندارانه‌یان بینی بهم شهیوه‌یه و وتنیان برا چهوساوه و لاوازکراوه‌کانمان کوشت، ئهوانه که له پیزی موشیکه‌کاندا بوون، خوای گه‌وره‌ش ئه‌م ئایه‌ته پیروزه‌ی دابه‌زاند بوق دل ئارامکردن‌وهی موسلمانه‌کان له یاره‌کانی پینغه‌مبه‌ر بَلَّغَ (فَأَوْلَئِكَ مَا وَهْمُهُمْ جَهَنَّمْ وَسَاءَتْ مَصِيرًا).

[ابن کثیر] له ته‌فسیره‌که‌یدا ده‌لیت: ئه‌م ئایه‌ته پیروزه دابه‌زی به گشتی بوقه‌موو که‌سیک که توانای کوچ کردنی هه‌بیت و که‌چی له‌ناو موشیکه‌کاندا دابنیشیت، نه‌شتواتیت ئیسلام بپریوه‌به‌ریت، ئهوه به راستی نولمه و بوق ده‌روونی خوی تووشی حه‌رامیک بووه، گوناهبار بووه به کوئه‌ممو زانایان.^(۲) به‌لی ئه‌م هه‌پره‌شه‌یه ده‌رباره‌ی ئه‌و جقره موسلمانانه هات خواره‌وه].

^۱ صفوة التفاسير، م، ص ۳۰۰.

^۲ مختصر تفسیر ابن کثیر، م، ص ۴۷۷.

ئهی خۆزگە چۆن بیت ئه و کەسەی که له مالدا دادەنیشىت بەس له بەرئەوهى که بازىگانه و کاسبە؟ يان له بەر خاترى دەرامەتىك و وەزىفەيەك؟ يان له بەر خاترى كشتوكالەكەي؟ يان له بەر خاترى كچە بچۈلەكەي که له پۇلى يەكەمدايە و قوتا بخانەكەي دەفەوتى، برايانى بەپىز مۇزدەتان دەدەمنى قوتا بخانە تىدىيە و دەست دەكەويت (بۇ عەرەب) هەتاکو پلهى دواناوهندىش، ئه و کەسەي که دەيەويت كۆچ بکات له رىي خوادا لەگەل مندالەكانى وەيان لەگەل خىزانەكەيدا، دەتوانىت مندالەكەي بخاته بەر خوینىدن له ھەممو پلهەكانى (سەرەتايى، دواناوهندى، ئامادەيى) ذ، وە سوپاس بۇ خوا دانىشى پىدانراوه، [بەلتى دنيابان خۇشتەر دەۋىت له جيەدار!] نازانم بۆچى؟ ئايا رقتانه له بەھەشتى بەرين] يەكىك لەوانە ئەفغانىيەك له ئەمرىكا دەزى پىيم وت: دەمانەويت کە بىيىته و بۇ ئىش كردن له شارەكەي خۇتقا، چونكە دكتورييکى تايىبەتى بۇو، خۇي ئىشى لە ناوچەيەك دەكىرد ناوى (كىندى) بۇو، پىيم وت: دەمەويت کە تۆ بگەپىيىته و بۇ ئه و ناوچەيە کە تۆي تىدا بۇويت، وە پارەي مانگانەت دەدەمنى (۱۵۰۰) دۆلار، لە كاتىكىدا ئىمە چاڭتىن دكتور (۱۲۰۰) دۆلارى دەدەينى، وە له شارەكەي خۇتقا مەشغۇل بې، وتنى: (its few) واتە پارەكە كەمە، وتنى بۇ نايەيتە و، وتنى: بەراستى كچىكىم لە پۇلى سىيىھەمى ناوەندىدایە و كۆپۈركىشىم لە پۇلى يەكى ناوەندىي يان دووى ناوەندىي، ئەمەوئى لە ئەمرىكا خويىندەكەيان تەواو بکەن، ئەگەربىيتو لىرە بىانگۈزىمە وە ئەوا خويىندەكەيان دەفەوتىت، كەواتە هەر دەبىت لە ئەمرىكا مەسىرەفيان بۇ بکەم تاكو سەركە و تۇو بن، بەراستى ئەمە هىچ غىرەتىيکى تىيا نىيە [ئەمە كەي موسىلمانە؟ چۆن خواي كەورە لېنى رازى دەبىت؟ نازانم چۆن وەلامى پەروەردگار دەدانە وە! ئەى قورپى سوور و پەش بەسەرى مەتاکو بگاتە ناو دىلەكانى دۆزەخ ئه و كاتە بىر دەكاتە وە لە ئىشەكانى خۇي کە چى كردووھ، بىر دەكاتە وە كە خۆزگە زانىارىيەكانى بۆ جيەاد بەكاربەتىنايە، بەلام خۇ لە بەردەم دادگائى خواي گەورەدا خۆزگە و خۆزگەكارى ناخوات].

جىهاد فەرزى عەينە

ھۆکارەكانى بۇنى جىهاد بە فەرزى عەين

ئەي ئەو كەسانەي كە كۆچتان كردووه لە رىگاي خودا بۇ خوا، ئەي پشتىپەستووه كانى بە خواي گەورە، ئەي ئەو كەسانەي راپەپىون لەبەر رەزامەندى خواي گەورە، ئەي ئەو كەسانەي كە هاتوون بۇ يارمەتىدانى براكتان لە بىرۇباوھىدا (العقيدة) وە بۇ بەندايەتى و پەرسىنى خواي گەورەو مىھەبان هاتوون و كۆچتان كردووه، لەبەر خاترى بەندايەتى جىهاد يان بەندايەتى شەپ، ئەي ئەو كەسانەي كە واختانلى ھىنار پىشتىان ھەلكرد لە لەزەتكانتان، لە ئارەزۇوه كانىتىان، لە ژنەكانتان، لە دراوىسىكانتان، لەبەر تەماعى بەھەشتى نەبراؤھ، بۇ فيردەوس بۇ لای ئافرەتكانى بەھەشتى بەرين، ئەي ئەو كەسانەي كە ژنەكانتان و مالەكانتان و مەندالەكانتان تەرك كردووه، بىزانن و ئاگادار بن كە خواي گەورە لە قورئانى پىرۇزدا ئەفەرمۇي: ﴿أَنِفِرُوا ۖ خَفَافًا ۚ وَثِقَالًا ۚ وَجَهْدُوا ۖ بِأَمْوَالِكُمْ ۚ وَأَنْفِسِكُمْ ۚ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۚ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ ۖ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ (التوبه: ۶۱) واتە ئەي مۇسلمانەكان دەربىچن بۇ جىهاد بە گشتى، لەش سوكتان و لەش قورستان (خفاف، ثقال) خىزان نۇر و مەندالدارتان، فەقىرو دەولەمەندتىان، وە جىهاد بىھن لە رىگەي خودا بە مال و گیانتان، ئەم جىهادە چاكتىر و خىرتىرە بۇ ئىيۇھ ئەگەر ئىيۇھ زانا بن.

[ئىمامى قورپۇبى لە تەفسىرەكەيدا بەرگى (۸) لاپەپە (۱۰۵) دا بۇ (خفافا، ثقالا) دە پاي زانايانى باس كردووه لەبارەيەوە:

۱- ئىبن عەباس بە واتاي گەنج و پىر لىتكى داوهتەوە.

۲- ھەروەها ئىبن عەباس و قەتادە بە واتاي چالاك و سىست لىتكىيان داوهتەوە.

۳- موجاهىد دەلىنى: (الخفيف) دەولەمەند (الثقيل) ھەۋار و دەستكىرت.

۴- حەسەن دەفەرمۇيىت: (الخفيف) گەنج و (الثقيل) پىر.

۵- زەيدى كورى عەلى دەفەرمۇيىت: مەبەست ئىشكەر و بى ئىش.

۶- زهیدی کورپی علی ده فرمومیت: (الثقلیل) بهو که سه دهوتیریت که خیزان داره (الخفیف) واته بی خیزان.

۷- ئیبن زهید ده فرمومی: (الثقلیل) بهو که سه دهوتیریت که کارو پیشەیەکی هەبیت پىنىخوش بیت دهستى لى ھەلگری (الخفیف) بى کار و پیشه.

۸- (نقاش) ده فرمومیت: (الخفیف) ئازاو نەترس (الثقلیل) ترسنۆك.

۹- (الخافف) ئەوانەن کە پیشپېکى دەکەن لە شەپدا و پیشەوايانى شەپ، (الثقال) به ھەمۇو لەشکرەکە دهوتیریت.

ئەی برای خوشەویست مانای گشتى ئایەته کە ئەوهەيە کە كۆمەلی موسلمانان فەرمانیان پى کراوه کە راپەپن بۇ جیهاد، ئىتەگەر جیهاد فەرزى عەينە بیانوو بۇ ھېچ موسلمانىك نەماوه خۆگىل کردن و خۆ بى ئاگاکىردن و خۆشارىنەوە تازە باۋى نەماوه. ئەو بىرۈچۈنە گشتىيەکە و تراوه کاتى جیهاد نەھاتووه. ئەوهەش ناراستىيەکەی بۇ ھەموو موسلمانانى زىير و چاپۇشىن دەركەوتتووه، سوئىند بە خوا ئەمپۇق ھەركەسىن بە ھەركەسىن بلۇن مەپق بۇ جیهاد ھەروەك ئەوه وايە پىئى بلۇن نويىز مەکە، رۇڭۇ مەگرە، زەکات مەدە، ھېچ جیاوازىيەکى نىيە، ئەوتا زاناي بەرپىز و شىكەرەوە قورئان قورتوبى لە تەفسىرەکەيدا لاپەپ (۱۵۱) بەرگى (۸) فەرمۇويتى: ھەركاتى جیهاد كردن فەرز بۇ وەك ئەمپۇق، بەھۆى ھېرىشى دۈزمنەوە بۇ سەر ولاتىك لە ولاتەكان دەبىن دانىشتوانى ئەو ولاتە ھەلسن بۇ بە جىيەتىنى فەرزى جیهاد، بەپىئى توانا لەگەل دۈزمندا بجهنگىن و پىتۇيىت بە ئىزىنى دايىك و باوك ناكات، ھېچ كەسىك نابىت دوابىكەويت لە جیهاد چ گەنج بىت يان پىر. كاتى کە ئەبو تەلھە (خواي لى پازى بىت) ئەم ئایەته خوتىدەوە (أَنفِرُوا ْخَفَافًا وَثِقَالًا) گوتى: مەبەستى ئەم ئایەته گەنج و پىرە و خواي گورە بیانوو لە كەس وەرناكىت. پاشان بە كورپەكانى فەرمۇو: كورپەكانىم! ھەموو پىتۇيىتىيەکى پىتگەي جیهادم بۇ ساز بکەن. كورپەكانى گوتىيان: بابه گىان خوا بەزەبىي پىتتا دىتەوە تۆز جىهادت لە خزمەت پىغەمبەردا ﷺ كردۇوە هەتا كۆچى دوايى كردۇوە. ھەروەها لەگەل ئەبوبەكردا (خواي لى پازى بىت) جىهادت كرد هەتا كۆچى دوايى كرد، لەگەل عومەرىشدا (خواي لى پازى بىت) كردۇوتە هەتاكو شەھيد

بۇو، ئىمە لە جياتى تو جيھاد دەكەين، گوتى: نەخىر پىويستىيەكانم بۇ ئامادە بىكەن ھەموو شتىكىان بۇ ئامادە كردو رىنگى جىھادى گرتە بىر ئەوه بۇو لە نىتو دەريادا كۆچى دوايى كرد، وشكايىيەك نەبۇو تىيىدا بنىزىرىت، هەتاڭو دوايى حەوت رۇذ ئىنجا ناشتىيان، ھىچ كۆپانىتىكى بەسەردا نەهاتبۇو، بەلنى رىيوايمەت كراوه كە سەعىدى كۆپى موسەيىب (خواي لى پازى بىت) دەرچوو بۇ شەر و لە كاتىكدا چووبۇو بە سالدا و پېر بۇو بۇو، وە چاۋىتكى كويىر بۇو بۇو، وە نەخۆش بۇو [الله اکبر]، پىيى و ترا خۆ تو نەخۆشىت؟ فەرمۇوى: خواي گەورە داواي پاپەپىنى (خفيف و ثقيل)ى كردووه، خۆئەگەر نەتوانم شەپىش بەكم ژمارەي مۇسلمانان زۆر دەبن و دوژمن دەترسىن و پارىزىكارى لە كەرهسە و شتومەكە كان دەكەم.

جارىيەكىان يەكىك لە تابىيعىنەكان، مىقدادى كۆپى ئەسەودى بىنى (خواي لى پازى بىت) كە زۇر زۇر قەلەو بۇو (واتە هاتوچۇكىرىنى ناپەحەت بۇو) دانىشتىبوو لەسەر تابۇوتىك كە خۆى بۇ جىھاد ئامادە كردىبوو، ئەويش كە بىنى بەو جۆرە، پىيى و تە ئىيا ئەوه بۆچى ئەمسال دانانىشى لەشەپ كردن؟ ئەويش و تى: (بحوث) ناهىيلى، (بحوث) ناهىيلى، ئەوان ئەو كاتە بە سورەتى (التوبة) يان دەگۈوت (سورەتى البحوث)، چونكە سىفەتى دوورۇوەكانى باس كردووه، بەلنى ئەم صحابىيە بەپىزىدە دەيىفرەمۇو وە تابىيعى بەپىزىش دەيىفرەمۇو، بەلکو گەورەي ھەمۇو تابىعين لە زەھىدا، لە رۆزىكدا ئەمەيان دەفەرمۇو: لە رۆزانىكىشدا كە جىھاد فەرزى كىفaiيە بۇوه، لە بەرئەوه شەرەكان لەو كاتەدا گىرنى و ئازادكىرىنى تازە بۇوه، ئەو كاتە نامووسى ئافرەتانى مۇسلمان نەدەتكىيەن، وە بە ھىچ شىيەيەك خوينى مندالىيان نەدەپىزىند، وە بە ھىچ شىيەيەك نامووسى ئافرەتى باوهەداريان لە نىوهى شەودا نەدەتكان، رىزو حورمەتى مۇسلمان ئەو كاتە پىشىل نەدەكرا، زەھى ئىسلام ھەر ھەمۇو بە گشتى بەلکو دىن بە گشتى لەناو گىزىاوى رەشەبادا نەبۇو، رووبەپۇوى ھەلکىشان نەبۇوبۇويەو لە رەگ و رىشالەكانىدا، زەھى و دورگەي عەرەبى بى غەم و ئارام بۇو، لە رۆزانى تابىعىندا سەربازگەي ئىسلامى، جەيشە ئىسلامىيەكان

رۇيىشتىبۇون و پۇزابۇونە عەرسى كىسراوه و پارچە پارچەيان دەكىد، زەۋى فەتح دەكراو ھەمۇ شەپەكان و ھېرىشەكان فەتحەكان فەرزى كىفايە بۇون، بەلام بۇزىك كە زەۋى ئىسلام رووبەپۈرى ھېرىش بۇوهتەوە ئەگەرچى بىستىكىش بىت، لە مېزۇودا دوو زانما جىاوازىيەن نېبۇو كە ئەگەر دەستدىرىزى كرابۇويە سەر بەشىك لە زەۋى مۇسلمانان، ئەو رۇوداوه كەى پىيۆىستى بە مۇناقەشە دەبىت، كە ئايا فەرزى كىفايە يە يان فەرزى عەينە؟ [واتە پىيۆىستى بە مۇناقەشە كردن نەكىدووه، بەلكو ھەمۇ دانىان پىيدا ناوه كە جىهاد لەو كاتھدا فەرزى عەينە]، بەلكو بە هىچ شىۋىھەيەك نەمبىنیوھ لەناو كىتىبى (فقە)دا و نە لە ناو كىتىبى تەفسىردا و نە لەناو (أصول)دا و لە نەلە قەرمۇودەدا و نە لە كىتىبى (فەتوا)دا لەسەر ئەوهى كە ئەگەر شارىك لە شارەكانى ئىسلام پۇوبەپۈرى داگىركردن بۇويەوە جىهاد لەو كاتھدا فەرزى كىفايە يە، بەلكو ھەمۇ ئەوانەي دەيانناسىن لە موقەسىر و فوقەها و موحەدىسىن و ئوصولىين كۆن لەسەر ئەوهى كە ئەگەر دەستدىرىزى كرايە سەر بىستىك لە زەۋى مۇسلمانان ئەو جىهاد دەبىتە فەرزى عەين لەسەر ھەمۇ مۇسلمانىك لەو ناوجەيەدا كە دەستدىرىزى لى كراوه، ئەگەر مۇسلمانانى ئەو ناوجەيە كە متەرخەمیيان كرد يان تەمبەلىيان كردو وازيان لى ھىنزا يان بە تەنها خۆيان بەشى ئەوهىيان نەدەكىد ئەوا جىهادەكە دەبىتە فەرزى عەين لەو جىگايەو نزىك تر هەتا ھەمۇ زەۋى دەگرىتەوە بەگشتى، ئاقفرەت دەبىن دەربىچى بۇ جىهاد لەگەن يەكىنى مەحرەمدا، وە ئىزنى مىردىكەى پىيۆىست ناكات، وە كۇر دەبىن پاپەپى بەبىن ئىزنى باوکى، وە قەرزاز بىن ئىزنى خاودن قەرزەكە، بەلتى فەرزە لەسەريان پىييان خوش بى يان ناخوش بىت، فەرزىك ناتوانىن بە هىچ شىۋىھەيەك وازى لى بەھىنن وەك نویز و رۇزشو ئەمەش زاراوهى ھەمۇ (فقەاء) لە ھەمۇ پەرأويكدا لەبارەي جىهادەوە نۇوسرا بىت لەو كاتھوهى كە سورەتى (التوبة) دابەزىيە ھەتاڭو ئەمرۇ، هىچ پەرأويكى شەرعىم نەبىنیوھ مەگەر دانى بەم ياسايدا ناوه و كۆ بۇوه

له سه‌ری. [واته هموویان باسی ئەم قاعیده‌یه بیان کردودوه به گشتی و هیچ جیاوازییه‌کی تیدا نییه].

بەپاستی زھوی ئیسلام ئیستا له هەموو شوینیکدا سەگەكان دەمیان بۇ کردودوه‌تەوه، وە گورگەكان له هەموو لایەکەوە پەلامارى دەدەن، ئەمپۇ ناموسى ئافره‌تانى موسلمان پارىزراو نییه، مالى موسلمانان پارىزراو نییه، خوینیان بەیانى و ئیواره دەرىژتیریت، کى ھەيە ئەم ياسایە بگۆرئ، بەتاپیتەتى لەم زەمانەدا كە بارى وا ناپەحەت بەسەر ئومەتى ئیسلامدا تىپەپنەبۇوه. هیچ کاتىك بارى وا بەسەر موسلماناندا تىنەپەریوھ کە نېيانتوانىبى خواى خۆیان بېھەرسەن لەناو خاك و ولاتى خۆیاندا، هیچ کات زرۇف وا بەسەر موسلمانان تىنەپەریوھ کە كەسىك بەناوى ئیسلامەوه دابەزىتە سەر سىنگى موسلمانان و رايگەيەنى كە ھەركەس رىش بەھىلەتەوه زىندانى دەكىرىت. كاتى وا هیچ بەسەر موسلماناندا تىپەپری نەکردودوه، - مەگەر كاتى شەھەكانى سەلەبىبى - كە مزگەوتى ئەقصا كەوتە دەست كوفر [بەپاستی مىڭۇرى ئىسلامى پېرۇز رۇۋانى بەم چەشىھى بەخۆيەوه نېبىنيوھ لەنالەبارىدا، بەپاستى لە رۇۋانى صحابى و تابىعىندا ئەگەر موسلمانىك بۇ نویزىكىن شمشىر و تىرى پېتەبوايە ئەم مۇسلمانە زۇر غەریب بۇو، بەلام ئەمپۇ بەپېچەوانەوه ھەر موسلمانىك لە ناو مزگەوتدا چەكى پىّ بىت بە گىلى دەزانن، بە سووک و بىّ ھۆشى دەزانن، يارەكانى پېغەمبەر ﷺ بەم شىۋەيە نېبۈون، گاورەترين شىڭىمەندى ئەوەيە كەسانىك بە جىتنىشىنى پېغەمبەرى خوا ﷺ لەم بىرەكەدا كۆزراون، کى خۆى لە ئىمام عومەر بە دادېپەرورى دەزانىت با جىهاد نەكەت؟ كى ھەيە خۆى لە حەمزەى مامى پېغەمبەر ﷺ بە ئازاتر دەزاننى با جىهاد نەكەت، مەبەست ئەوەيە ئەم يارە بەپېزانە ئەم سىفەتە جوان جوانانە بیان تىيا بۇوه، بەلام رۇۋىتك لە رۇۋان شمشىرىيان دانەناوە،] بەلىٰ تىپەپری نەکردودوه بەسەر موسلماناندا زرۇفيك كە بىتەپرووپى و بىّ شەرمى فەرز بىت بەسەر مەندالانى موسلماناندا و بىرىن بۇ شارەكانى شىيوعىيەت فيرى بىّ باوهپى و بىّ ئاپرووپى بە خواى گەورە بىرىن بە چەندىن ھۆکارى عىلىمى و

ناچارىش بىكرين كە تىايىدا دەبى سەركەوتتوو بن! [كەواتە ئەوه بىرىنلىنى نقد تەسک و بى بەلكەيە لە دىنى خوادا كە بلىنى جارى كاتى جىهاد نەھاتۇوە، پىويستە ئەو مۇسلمانەسى ھۆشىار بى بە وردى سەيرى قورئان و فەرمۇودە بىكەتەتاڭو ئەو بۆچۈونەى كە لە دەرۈون و مىشىكى دايە نەميتى].

دەقى نووسراوى (فقھاء) كان لە فەرزى عەيندا

بەلنى لە نمۇونەى ئەم كات و زىوفانەدا ئەگەر ئىمە شىۋەيەكى گشتى وەرنەگرىن لەم ياسايدا، ئەوا لە نووسراوى زاناياندا چاكتىن و پاكتىن و خىرتىن، وە باشتىن دەرمان و گەورەتلىن تىماركەر [رۇوناڭتەن لە خۇرى چېشىتەنگاو، ئىتەمگەرەر خۇمان لە ھەواو ئارەزۇوی خۇمان بەردەۋام بىن، سويند بە خوا ھەموو (فقھاء) لە سەر ئەم (فتوا) يە نووسىييانە و ئىشيان پى كردووە].

بەلنى من كتىبىكىم نووسى و ناوم نا (بەرگرى لە زەھى مۇسلمانان گەورەتلىنى فەرزە عەينەكانە) لەناوىدا زۇر تىبىنیم كردووته سەر نووسراوېتك لە نووسراوەكانى شىخى ئىسلام ئىين تەيمىيە كە دەفرەمى: (دۇزمى بى باوهەرى ھىرېشكەر ئەوهى كە بە ھىز ھىرېش دەكاتە سەر مۇسلمانان ئەوهى كە دین و دنیاى مۇسلمانان تىك دەدا، دەيھۈنتىزىان و عىبادەتىان لى تىك بىدات، ھىچ شىتىك لە دواى باوهەھىنان قەرزىن ئەمە دەركىدىن و بەرپەرچىدانەوهى .. (لا الله إلا الله محمد رسول الله) لە پاش ئەمە دەركىدىن ئەو بى باوهەرى كە دەستىرىزى دەكاتە سەر مۇسلمانان، ئەم گوفتارە شىرىنە لە كتىبى (الفتاوى الکبرى) دا ھەيە بەرگى چوارم [ئەمپۇ ئایا مۇسلمانان ھىرېشيان نەكراوەتە سەر؟ دەتوانىت بلىيەت نەخىر؟ ئایا لە بۇنى قىامەتدا چى وەلامى خوشكە مۇسلمانەكان دەدەيىتەوه؟ كى خۇرى لە ئىين تەيمىيە بە زاناتر دەزانى با بىتە مەيدانەوه و وەلامى بىدات وە].

له شوینیکی تردا شیخی ئیسلام ئیبن تهیمیه ده فرمومیت: ئهگهر دوزمنی کافر هاته ناو شاره کانی ئیسلام ئهوه هیچ گومانی تیدا نییه که ئهوه دوزمنه فهرزه ده رکردن و رووبه پووی و هستانی له سه رئوهی که نزیکتره لهوه شاره و پاشان نزیک تر، چونکه به راستی شاره کانی ئیسلام هه مهو و هک يهك شار وان [واته هیچ جیاواز بیان نییه] گوئی بگره و ئاماده به ئهی حیجازی و ئه رده نی و میصری و سووری. پاشان ده فرمومیت: فهرزه پاپه پری بو ئهوه رووبه پووبونه و بهبی ئیزنى باوک و دایک و ئیزنى خاوهن قهرز. ئهمه گوفتاری شیخی ئیسلام ئیبن تهیمیه يه و نووسراوه کانی ئیمام ئه حمده دیش زور ئاشکرا و روونن لهم باره يه و بگهربه رهه بو (الفتاوى الكبرى) لایپه (۶۰۸)، به رگى چواره.

[به راستی له برهئوهی ئیبن تهیمیه (خواي لى پازى بیت) نقد له سه قورئان و فرموده پېی کردووه، نقد نقد موجاهيد بوروه، نقد مه سله لى جيهادى به گهوره داناوه، ئه مەش له برهئوهی که نقد شوینکه وته قورئان و فرموده کانی بوروه]، ئه وەتا له هەمان شىوه له (مجموع الفتاوى) دا له به رگى (۲۸) لایپه (۳۵۸) ده فرمومیت: به لام ئهگهر دوزمن ويستى هېرىش بکاته سه ر موسلمانان ئهوه رووبه پووبونه و به رېرچدانه وھى دەبىتە فەرز له سه ر هه مهو ئهوه موسلمانانه هېرىش بو كراوانە، وھ غەيرى هېرىش بوكراوه کانىش. مامۆستاي به رېزمان ده فرمومیت: ئهگهر دوزمن ويستى هېرىش بکات، ويستى هېرىش ئىتەر هېرىشى نە كردووه، ئهی حال چۈنە ئهگهر دوزمن هاته ناو مالەكانه وھ، شاره کانه وھ، (مسجد الأقصى) داگىر كرا؟! حال چۈنە ئهگهر شاره کانی ئیسلام داگىر كرا، زھوي ئیمام (بوخارى) داگىر كرا، زھوي (بلخ) داگىر كرا؟! [ئهگهر موسلمانان داوايان لى كردى و هاواريان بو بەرزى كردىتە وھ تو چۇن شەرمى خوا ناكەي و ناچىت بە پېريانە وھ ئهگهر خوت بە موسلمان دەزانىت]، هەروەك چۇن خواي گهوره ده فرمومیت: ﴿وَإِنْ أَسْتَصْرُوكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمُ الْنَّصْرُ﴾ (الأنفال: ۷۲) واته: ئهگهر موسلمانان داواي سه رکه وتن و يارمه تىدانيان لى كردى بو سەربەرزى دين ئهوه له سه ر ئىوه يه يارمه تىدانيان بو سەربەرزى دين، له سه

ئىيۆھى يارمەتىيدانىيان و سەرخشتىيان ھەروھك چۈن پىيغەمبەر ﷺ فەرمانى كرد بەو يارمەتىيدانە، ئىتىر ئەو پىاوە ئەگەر لە حکومەتى ئىسلامىدا سەرباز بىت يان سەرباز نبىت هەر فەرزە لەسەرى وەك مۇسلمان، بە ماڭ و گىانى بە گۈنرەتى تواناي خۆى، دەبىن دەرچى بۇ جىجاد لەگەل كەم و زۇردا... ئەگەر تەنانەت (١٠) موجاھىدىش لە ئەفغانستان و [عىراق] كوشتار بىكەن و باڭى吉يھاديان بەرزىكىرىدىنى فەرزە كە توْ دەرچى بۇ لايىان ... لەگەل كەم و زۇردا، وە لەگەل پىادە و سواردا، بەلى ئىبن تەيمىيە بەرپىز لە ژىئر سېبەرى قورئاندا فەرزى دەكتات لەسەر فەلسەتىنى، عىراقى، دىمەشقى، سوورى، حىجازى، كە دەبىن بەپى رى بىكەن بۇ زەھى جىجاد و مەيدانى شەر، تەنانەت ئەو كەسەى كە پارەرى كىرى پى نىيە فەرزە لەسەرى كە بەپى خۆى بىت ئەگەر چى لە ئەمرىكا شەوه بىت، لەگەل كەم و زۇردا، دەبىن پاپەپى، لەگەل سوار و پىادەدا، ھىچ بىيانوو يەك ناتوانى بۇ خۆى بەدۇزىتەو، ھەروھك چۈن مۇسلمانەكان لەكتىكدا كە دوژمن نىازى بۇ كردن لە سالى خەندەقدا، خواى گەورە ئىزىنى نەدا بۇ تەرك كردىنى ئەو شەر بۇ ھىچ كەسىك، [بەڭو سەرجم يارەكانى پىيغەمبەرى ئىسلام ﷺ دەچۈونە مەيدانەكانى بۇوبەپۇوبۇونەوەى بى باورەن].

ئىمام قورتووبى (خواى لى رازى بىت) بەھەمان چەشن دەفەرمۇيىت: "ھەركەسىك ھەستى بە لاۋازى مۇسلمانان كىرىدىنى لەلاين دوژمنانەو، وە بىزانىت كە تواناي پىيگەيشتىيانى ھەيە، دەتowanىت بچىت بە دالدەو ھاوارىيانەو ئەو كاتە دەرچۈونى بۇ لايىان فەرز دەبىن لەسەر شانى".

بەلام چوار ئىمامە بەرپىزەكان و زانايانى چوار (مذھب)كە، ئەوھ گۈئ بىگىن لە گوتارى ئەبو حەنیفە (خواى لى رازى بىت) كە لەو بارەيەوە چى دەفەرمۇيىت: "جيھاد فەرزى عەينە ئەگەر دوژمن ھېرلى كىردى سەر شارى لە شارەكانى ئىسلام"، ئەو كاتە دەبىتە فەرزى عەين لەسەر ئەو مۇسلمانانەى كە لە نزىكىيانەوەن، وە ئەو مۇسلمانانەى كە دوورىن لە دوژمنەو ئەوھ بۇ ئەوان فەرزى

كىفايىيە ئەمەش لە كاتىيىكدا كە پىيوىستيان پىيى نەبۇو، ئەگەر هاتتوو لە حالەتىيىكدا ئەو موسىلمانانەي هىرىشيان بۇ سەر دەكىرى پىيوىستيان بەمان هەبۇو، بۇ نموونە: "ئەگەر ئەوهى لە دۈزمنەوە نزىكە ناتوانا و و بىيىز بۇو لە بەردەۋام بۇونى شەپ و مقاوهەمە كردن لەگەل دۈزمناندا، يان بىيىز و ناتوانا بۇون و جىهاديان نەكىد، ئەوهى جىهاد فەرز دەبىت لەسەر ئەو موسىلمانانە كە لىيانە و نزىكىن بە فەرزى عەين وەك نويىز و رۇڭوو بە ھىچ شىيوه يەك ناتوانن وازى لى بەھىنن، پاشان دەبىتە فەرزى عەين لەسەر ئەوانەي كە نزىكتىن پاشان نزىكتىر... هەتاوهەكە فەرزى دەبىت لەسەر ھەموو خەلکى سەر زەوى لە رۆزھەلات و رۆزئاوا" ، لەسەر ئەم پلەيە دەبروات.. وە بە نموونەي ئەم گوفتارە فتوای داوه ئىمامى (الكاسانى) لە پەراوى (بدائع الصنائع) وە (ابن لجين) لە پەراوى (البحر الرائق) وە (ابن الهمام) لە پەراوى (فتح القدير) كە ھەمووييان زاناييانى (مذهب) ئەبۇ حەنيفەن، بەلام مالىكىيەكان ئەوه ئىمامى (الدسوقى) كە يەكىكە لە زاناييانى مەزھەبى ئىمام مالىك (خوايان لى رازى بىت) لە حاشىيەكەيدا دەفەرمۇيت: "جىهاد دەبىتە فەرزى عەين بە هىرىش ھىننانى دۈزمن، بەرگرى كردن و بەرپېرچدانەوەش بە ھەمان چەشن دەبىتە فەرزى عەين لەسەر ھەموو كەس ئەگەر ژىنىش بىت يان بەندە بىت، يان مندال بىت، وە دەردىھەن ئەگەرچى مندالكە سەرپېرشتى كارەكەي بەرھەلسلىك بىات، وە ژنەكە مىردىكەي بەرھەلسلىك بىات، وە قەرزاز خاودەن قەرزەكەي بەرگرى بىات".

بەلام شافىعىيەكان (خوايان لى رازى بىت) ئەوه ئىمام (رملى) كە يەكىكە لە زاناكانيان دەفەرمۇيت: "ئەگەر دۈزمنان ھاتته شارىيە ئىيمەوە - واتە هىرىشيان ھىننا - تا وەك ئەو مەسافەي نىيوان ئىيمە و ئەوان كەمتر بۇو لە مەسافەي نويىز كورتكىرنەوە (القصر) ئەو كاتە رووبەرپۇرۇپ بۇونەوەيان و بەرپېرچدانەوەيان دەبىتە فەرزىيەك بەسەر ئەو خەلکەوە تەنانەت ئەوانەشيان كە جىهاديان لەسەر نىيە لە ھەزار، مندال، ژن، بەندە، قەرزاز، بەلام لەلائى حەنبەلەيەكان، ئەوه (ابن قدامە) لە (المغنى) دا دەفەرمۇيت: "جىهاد دەبىتە فەرزى عەين لە سى جىڭادا:

۱. ئەگەر هیزى کوفر و هیزى باوهەر بەيەكگەيىشتن و هەردۇو رىزەكە رووبەرووی يەكترى بۇونەوە، واتە لە شەپدا.
۲. گەر بى باوهەران دابەزىنە ناو شارەكە (شارى ئىسلام) ئەوە شەپ و پۇوبەپۇوبۇونەيىان دەبىتتە فەرزى عەين لەسەر ئەھلەكەي، واتە ئەھلى ئەو شارە.
۳. ئەگەر ئىمامى موسىلمانان داواى دەرچۈون و پاپەرىنى كرد لە گەلەتكەن ئەوە دەرچۈون دەبىتتە فەرز بەسەريانەوە.

ئەي برای خۆشەويىستم ئەمە گوفتارى هەر چوار ئىمامە بەریزەكانە. ئەمە گوفتارى قورتوبى و شىيخ الاسلام ئىين تەيمىيە [ئايا كى لەم زانا بەپىزانە رۆشنېرىتەر و زاناترە؟! ئەم زانا بەپىزانە كە خواردىن و گشت خۆشىيەكى ئەم دونيايەيان لە خۆيان تېك دابۇو لەبر خاترى فيرىبوونى زانىارى و فيرىكردىنى زانىارى، ئەو كات و حالەتانەي كە ئەمان دەفەرمۇن جىهاد و تىكىشان تىياندا دەبىتتە فەرزى عەين ئايا نەماتووەتە دى؟!! ئايا ئىستا دۈزىمنى بى باوهەر ھېرىشى نەكردۇوەتە سەر خاكو گىانى موسىلمانان؟!! ئايا تۆ كە گۈئى نادەيتە گوفتارى ئىمام نەحمدە و ئىين تەيمىيە، ئەي بۇ لاقرتى ج مامۇستايەك گۈئى دەگرى؟ ئەگەر هەر گوئىش بەمان نادەى] ئەوەتا ئىمامى بەریز (حسن البدنا) بەر رەحىمەتى خوا بکەۋى لە رسالەكەيدا كە لە بارەي جىهادەوە نۇوسىيەتى لە دواى ئەوەي كە لە (فقهاء)وە چەندىن گوفتارى نەقل ئەكەت، لە ئىمام (شەوكانى) و (محلى)ي ئىين حەزمەوە بەھەمان شىيە لە زۇرىيە زاناكانەوە، لە هەر چوار ئىمامەكەوە (خوايانلى پازى بى) نەقل دەكەت، دوابەدواى ھىنانى ئەو راوبۇچۇوانە لە زانا پىشىنەنەي خۆيەوە خۆشى دەفەرمۇيىت: ئەوەتا تۆ لەمەدا دەبىنیت كە چۆن ئەھلى زانىارى كۆبۇونەتەوە لە موجتەھىدەكان و موقەلەدەكان، سەلەفىيەكان و خەلەفىيەكان، لەسەر ئەوەي كە جىهاد كەرن فەرزى كىفaiيەيە لەسەر ئەھلى ئىسلام كە بۇ بىلاوە كەرنەوەي بانگەوازى ئىسلامى بىت، بەلام دەبىت بە فەرزى عەين بۇ دەركەرن و بەرپەرچەدانەوەي ھېرىشى بى باوهەران لەسەرى [نىتە ئەي براى خۆشەويىستم، ئەگەر جەنابىت دان بەمەدا نەنىت، ئەوە ئىتەر كەواتە شوين ھەوا و ئارەزوو و بۆچۈنى تەسكى خۆت كەوتۇويت، وە شەيتان جار جارە كردهوە كانت بەلاو جوان دەكەت و وا گومان دەبەيت كە بەس تۆ لەسەر راستىت، بەلام وا ئىيە و زۆر بە ھەلەدا

چوویت و پیچهوانهی ریبازی "حسن البنا" و "سیدقطب" و زور له زانایانی تریش دهکهیت]، وه موسلمان هروهک دهزانیت ئیستا زهلیل کراون بۇ غەیرى خۆیان، له ژیئر حۆكم و دەسەلاتى بى باوهەراندان، بى باوهەران به ھەرلايەكدا بیانەویت دەیانفېن، زهويان سووتىنراو خاپپور كرا و ناموسىيان تکىنرا، رەوشتىيان فرۇشا، له کاروبارياندا بى باوهەران حۆكمى بەسەردا دەکەن، وە "شعائر"ى باوهەكەيان له شارەكەياندا تەرك كراو نەما و لەبىر كرا، سەرباري ئەوە ناتوانن باڭگەوازكەيان بالۇبکەنەو، [واته لەبرى ئەوە بانگى خەلکى بکەن بۇ ئىسلام و جىبەجى كىدىنى ياساكانى ئىسلام واپىشيان له خۆیان هيئنا بۇ بى باوهەران... به ھەزاران خوشكى موسلمان له بەردەم براو باوكىياندا ئابپۇو براي ! چەند ئافرهتى داوىن پاڭ لە بەردەم مىزدەكانياندا زىنایان له گەل كرا ! ئەى هاوار ئەى موسلمانان بۇ چاۋى ھەلناپىن؟ بۆچى پەردەى زەللىي و ترسنۇكى لەبەرى خۆتاندا نادىن؟] سوينىد بە خوا فەرزە بە فەرزى عەين كە ھېچ گومانى تىدا نىيە كە پىويىستە ھەموو موسلمانىك خۆى ئامادە بکات، وە خۆى بېنچىتە وەبە نىيازى جىهاد كردن، دەبىت ئامادەيى لە رووى تەقەمەنىشەوە بۇ بکات ھەتاوهك خواى گەورە بۇمان دەگۈنجىنیت، خواى گەورە ئەو ئىشەي كە خۆى دهزانیت ئەنجامى بىدات [كە إن شاء الله هەرواش دەبىت].

بە دەلىيايىشەوە زانایانى (جامعە الأزھر) دانىيان بەم مەسەلەيەدا ناوه و (فتوا)يان لەسەر داوه، لە كۈنگەرى حەوتەمدا لە باسىيىكدا ئەوەيان راگەياند كە ئىستا جىهاد كردن فەرزى عەينە بە مال و بە گىيان، وە بەخشىنى مال بە تەنها بەس نىيە.

ئەى برایان: ئەمە چەندىن گوفتار لەلایەن خواى پەروەردگارمانەوە، ئەمە چەند گوفتار لە لايەن (أهل الذكر) لە زانا بەرىزەكائمانەوە ئەو زانایەي كە خواى پەروەردگار بە واجبى داناوه بەسەرمانەوە پرسىيارلىكىردىنيان، ھەروهک دەفرمۇيت: ﴿فَسَلَّوَا أَهْلَ الْذِكْرِ إِنْ كُثُرٌ لَا تَعْلَمُونَ﴾ (النحل: ٤٣) واتە: پرسىيار لە ئەھلى عىلەم و زانىارى بکەن لە كاتىكىدا كە ئىيۇه نايىزانى^(١).

^(١) ثىبن عەباس لەبارەي ئەم ئايەتىوە ئەفرمۇي: كاتىكى كە خواى گەورە پىتفەمبەرى ﷺ ھەلبىزادو پەوانەي كرد عەرەبەكان سەرىپىچى و ئىنكارى ئەمەيان كرد دەيان وە: خواى گەورە تەرە لەوەي كە ئىزراوهكەي نىنسان بىت، خواى گەورەش ئەم ئايەتى ئارده خوارەوە ﴿أَكَانَ لِلَّاتِينَ عَجَّا أَنَّ أَوْجَيْنَا إِلَى رَجُلٍ مَّنْهُمْ أَنَّ أَنْدَرَ النَّاسَ﴾

ئەوانەي داواي (فتوا) يانلى دەكىرىت لە جىهاددا^(١)

سەبارەت بە پرسىاركردن لە بارەي حوكىمى جىهادەوە هەروەك شىخ الاسلام ئىبن تەيمىيە لە (الفتاوى الكبرى) دەفرمۇيىت لەسەر ئەوهى كە: "لە كاروبارى جىهاددا تەنها پرسىار لەو كەسانە دەكىرىت كە ئەھلى دينى راستن و ئاگاييان لە كاروبارى خەلکى ھەيە، وە پرسىار لەو كەسانە ناكىرىت كە تەنها لە پوالەتى دەقەكان دەپوانن، هەروەها پرسىار لەو كەسانە ناكىرىت كە ئاگاييان لە كاروبارى دنیاىي خەلکى نىيە يان خاوهن دىنييىكى راستىش بن، بۆيە ئىبن تەيمىيە دوو مەرجى داناوه بۇ ئەوهى كە فەتواي جىهادى لى وەردەگىرى و دەبىن دوو سىفەتى تىدا بى:

١. دەبىت زانايەك بىت لەناو شەپدا ژىابىت و پىويستىيەكانى شەپ شارەزا بىت و بىناسى، وە زانىيارى بەوه ھەبى كە ئەھلى دۇنيا ى لەسەرە.

٢. دەبىت ئەو زانايە لە زانا چاکەكانە . بۇ خوا سولحاو . بىت كەوا لاي خەلک خاوهنى مەتمانە بىت و بە دينى پاك و راست بناسرى [خاوهنى بىدۇھە و فجور و ئارەزۇوبانى نەبىت، بە كورتى زانايەكى موجاھيد و تىكۈشور بىت].

ئەگەرھاتوو يەكىك لەم دوو مەرجەي تىدا نەبۇو ئەوا فەتواي لى وەرناكىرى لەبارەي جىهادەوە.

زۇر لە زاناكانمان و پياوه بەرىزەكانمان داواي فتوایان لى كراوه لەبارەي جىهادى ئەفغانىيەوە، پاشان ئەوانىش لە وەلامدا فتوایان داوه كەوا خەلکى نەپۇن بۇ جىهادى ئەفغانى، بەلام لە دواي ئەوهى كە حەقىقەتى مەسىلەكە يان بۇ دەركەوت و

(يونس: ٢) وە فەرمۇرى: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِّدُ إِلَيْهِمْ فَسَنَلُّأُهُمْ أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَنَعَّمُونَ﴾

(النحل: ٤٣) وات: پرسىار بىكەن لە زانايانى كىتبى كۆنە رايىدۇرەكان كە ئاپا ئەوانەي نىرىاون شىنسان بۇن يان فريشتە. مختصر تفسير ابن كثیر، م، ٢، ص ٢٢٢.

ئەم مەسىلەيە لە پېشىۋە باس كرا، بەلام شىخ عبدالله عزام خواي لى پانى بىن بۆيە باسى دەكتەوە بۇ زىاتر دلىيا بۇن، وە بەپاستىش مەسىلەكە نىزىرىنگە.

راستی جیهاده‌که یان بینی بویان روون بوویه‌وه یه‌کسر گه‌رانه‌وه لهو فتوایه‌ی که ده‌ریان کردبوو.^(۱)

بو وینه ئه‌مه مامؤستای به‌ریز شیخ ئه‌لبانیه خوای گه‌وره به‌ره‌که‌ت بخاته ته‌مه‌نییه، ئه‌م به‌ریزه له مانگی شه‌والی ۱۴۰۵ کۆچیدا فتوای ده‌رکرد که جیهاد فه‌رزی عهینه له ئه‌فغانستان، به‌لام پیشتر ده‌یفرمومو: چون و به چ شیوه‌یه‌ک بوتان ده‌کریت بچن بو ئه‌فغانستان، له چ شوینتیکدا ته‌دریب ده‌که‌ن، ئایا بوتان ده‌کریت بچن بو ناوچوی ئه‌فغانستان؟ چون ده‌توانن به‌رامبهر ده‌بابه‌ی رووسی به چه‌قۇ رووبه‌پوو ببنه‌وه؟ پاشان یه‌کیک له گه‌نجه‌کان پرسیاری لى ده‌کات له وانه‌ی که ئاماذه‌ی مه‌جلیس‌که بوون ده‌لیت: من دكتورم ده‌مه‌ویت بچم بو ئه‌فغانستان، ئایا بچم؟ فه‌رموموی: نه‌خیر مه‌بۇ! ئه‌م فتوایه‌ی شیخ ئه‌لبانی دای له رۆژیکدا بوو که راستی مه‌سەله‌که‌ی لا روون نه‌بوو و نه‌یده‌زانی، حقیقتی جیهادی له ئه‌فغانستاندا نه‌ده‌زانی و نه‌ده‌ناسی، له‌کاتیکدا که ئه‌و ده‌یوت: چون به چه‌قۇ شەپ بکه‌ن، نه‌یده‌زانی که ئیمە له مزگه‌وتدا ده‌توانین هاوهن بکه‌ینه‌وه و بیت‌قینین، ئه‌و چه‌کانه‌ی که دزی ته‌یاره‌ن به‌کاربھیزین بو مه‌بەستی خویان، وه نه‌یده‌زانی که ئیمە ده‌توانین به سه‌ربه‌رزی نویز بکه‌ین و شەونویز بکه‌ین، وه فىرى زانیاری ببین و كه‌سانی تريش فير بکه‌ین، وه نه‌یده‌زانی که ئیمە ته‌قەمەنی به سوارى ئەسپ و هيسته بار ده‌که‌ین و مانگیک رىگا ده‌که‌ین له‌ناوچوی ئه‌فغانستاندا بى ئه‌وه‌ی كه‌س به‌رمان بگرى و ده‌ست بىنیتە رىگه‌مان، وه كه‌س ناتوانى دىزايەتيمان بکات، جا مامؤستای به‌ریزمان شیخ ئه‌لبانی کاتیک که بهم شیوه‌یه له حان و ئەحوالى ناوچوی جیهاد ئاگادار بوو، ئه‌وه‌تا مانگیک لە‌مە‌وپیش فتوایه‌کى تر ئەدات که كاسیتتە‌که‌ی لهم نوانه پیمان گه‌يشتوروه و لەلامه، سەباره‌ت به مه‌سەله‌ی حوكمى

^(۱) مه‌بەستى شیخ عبدالله عزام خوا لېنى خوش بىت لېرەدا ئوه‌یه که ده‌يويئ زياتر ئوه رۆشن بکاته‌وه که زاتيان هەركاتتىك حالى جيهدابان زانى ئه‌و كاته فتواي جيهدابان لى وەردەگىرىت، چونكە ئەگەر حالى جيهداده‌که یان نه‌زانى ئوه له فتوادانىش لە‌سەرى تووشى هەلە دەبن.

جیهاد له ئەفغانستاندا کە دەفرمۇیت: "ئىستا بەراستى جىهاد لە ئەفغانستاندا فەرزى عەينه، يەكىك لهو گەنچانەي كە لەلای دەبىت پرسىيارى لى دەكات و دەلىت: ئايا جىهاد فەرزە ئەگەر لەگەل خەلکى بىدۇھەچىشدا بىت؟ مامۆستا له وەلامىدا دەلىت: كەواتە ئىۋە دەتانەوئى فەرزىيەتى جىهاد تەرك بىخەن و وازى لى بەيىن؟ ئايا ج ولات و كۆمەلېك هەيە بېنى بىدۇھە.

[واتە ج جىگەيەك هەيە لەم رەزگارەدا تۇوشى بىدۇھە نەبووبىن؟ !!] دووبارە پرسىيارى لى دەكات ئەي ئىزىنى دايىك و باوك چۈنە؟ لە وەلامدا فەرمۇوى: لە فەرزە عەينەكاندا ئىزىن بۇ دايىك و باوك نىيە، وە ئەو كاسىتتەي ئىستا لاي خۆم هەيە، لە پاشان پرسىيارى لى كرد لەبارە دەست بەرزىكردنەوهە و پەنجە جولاندىنەوهە و غەيرى ئەمانەش، ئەويش فەرمۇوى: ئەم پەنجە جولاندىنەوهە و بەرزىكردنەوهە دەستە به ھىچ شىوهيەك بۇتان جائىز نىيە ئەگەر ئىمامەتكەтан نەيىكىد، وە ئەگەر ئىمامەتكەتان دانىشتى (استراحة) ئەكىد، ئەوا بۇ ئىۋەش جائىز نىيە دانىشتى (استراحة).^(۱)

بەم شىوه كە شىخ ئەلبانى فتوايى داوه بە دلىنايىيەوە فتوايى بەسەردا داوه لەسەر فتواكەي شىخ الاسلام ئىبن تەيمىيە لە رىسالەتكەيدا بەناوى (اختلاف الأمة في العبادة) كە دەفرمۇیت: وازھىنان يان تەرك كردى سوننەتكەكانى لەپەر مەبەستىيىكى چاكتۇر و راجح تر گەورەتر و باشتىريشە.^(۲) لەپەرئەوهى خۆشويىستن و راگرتىنى دلەكان فەرزىن، بەلام ئەوانەي باسمان كردى سوننەتن، دەي فەرزىيش لە پىشترە بەسەر سوننەتكەكاندا، پاشان ئىبن تەيمىيە دەفرمۇیت: ئايا نابىين

^(۱) دانىشتى (استراحة) ئۇ دانىشتى يە كە لەبىزىبۈنۋەت بۇ رکاتى دووم وە يان بۇ رکاتى چوارم دانىشتى، واتە لە سوجەدە بەر زەببىت وە بەر لە مەستانەوەي تەواتت كەمىك دادەنىشتىت، پاشان بە يەكجارى ھەلدەستى، ئامەش سوننەتىكى پىغەمبەرى خوايى و فەرمۇودەي سەھىھى لەسەر ھاتۇوە. بروانە كىتىنى (سبل السلام) بەرگى ۱ لەپە ۱۸۳ بە درېژىي لەسەرى دەدوى.

^(۲) واتە ئەگەر ھاتۇو سوننەتىكى لەگەل فەرزىك لەيك كاتدا ھاتتە پىش ئۇوه باشتىر وايە واز لە سوننەتكە بەيىن بۇ فەرزەكە.

پیغه‌مبهربی خوا عَلِيٰ مه‌معنی کرد رwooخاندنی که‌عبه و دروستکردنوهی له‌سهر بناغه‌ی ئیبراھیم (علیه السلام) له‌بهر دل و ده‌روونی خەلکانی تازه موسلمان بوان مؤلفة القلوب) وه فه‌رمووی: (یا عائشة لولا ان قومك حديث عهد بالجاليلية لهدمت الكعبه وأعدتها على أنس إبراهيم ولجعلت لها بابين بابا يدخل الناس منه وبابا يخرج الناس منه). رواه البخاري. واته: ئەی عائيشە ئەگەر گەل و ھۆزەکەت کات و سەردهمیان تازه و نزیک نەبوایه له نەفامیه‌وه، ئەوه کەعبەم دەرwooخاند و دروستم دەکرده‌وه له‌سهر بناغه‌ی ئیبراھیم (علیه السلام) وه دوو دەرگام بۆ دروست ئەکرد، دەرگاییک خەلکى لێوە بجوایته زووه‌رروه و دەرگاییک خەلکى لێوە بهاتایته دەرهوه، ئەم فه‌رمووده‌یه که ئیمام بوخارى دەیگىریت‌وه و سەرباسیکی بۆ داناروه به‌ناواری (ترك الإمام للمفضل المختار خوفا من نفرة قلوب الناس) که واته شیخ ئەلبانیش خوای گەوره بیپاریزى بۆی هەیه فتوای له‌سهر برات و پاشان به پشت به‌ستن به دەلیلیکی راست که له فه‌رمووده‌یه‌کی دریزدا پیغه‌مبهربی خوا دەفه‌رمویت: "إنما جعل الإمام ليؤتم به فإذا كبر فكبروا، فإذا رفع فاركعوا، فإذا قال: سمع الله لمن حمده فقولوا: ربنا ولك الحمد، فإذا سجد فاسجدوا فإذا . أخيرا . صلى قاعدا فصلوا قعوا اجمعين" (رواہ البخاری و مسلم). واته: ئیمام بۆ ئەوه دانراوه که شوینى بکهون ئەگەر وتنی: الله اکبر ئیوهش بلىن الله اکبر، ئەگەر رکوعى برد رکوع ببئن، ئەگەر وتنی: سمع الله لمن حمده ئیوهش بلىن: ربنا ولك الحمد. ئەگەر کرنووشی برد کرنووش بەرن، ئەگەر نویزى بە دانیشتن‌وه کرد ئیوهش نویز بە دانیشتن‌وه بکەن هەمووتان. [واته ئەگەر هاتو ئیمام عوزىکی هەبۇو بەھۆیه‌وه دانیشت ئیوهش دانیشن با عورزیشتان نەبى]. شیخ ئەلبانی لهبارەی ئەم فه‌رمووده‌وه دەلی: پیغه‌مبهربی خوا عَلِيٰ رwooکنیکی له‌بهر شوینکە وتنی ئیمام بەتاڭ کرده‌وه، وەستان له نویزدا روکنه بە کۆی زانايان.^(۱)

^(۱) رکن: برتیبیه لەرەی بە ئەنجامدانی ئەبیتە ماپەی بەتاڭبۇونوهی ئەو عیبادەتە.

پىغەمبەر ﷺ ئەم روکنەي بەتاڭ كردهو (إذا صلى قعد فصلوا قعودا أجمعين)، ئەگەر نويزى بە دانىشتىنەوە كرد ئۇوا ئىيۆش نويزى بە دايىشتىنەوە بىكەن، بە شىوهى فەرمان (صلوا) كە سوننەتىيەت و فەرزىيەتىيەش ھەلدىگەرىت، ئەگەر فەرز بىت ئەوە دانىشتىن بۇ لەش ساغان فەرز دەبى لە پاش ئىمامىتى دانىشتىو بە عوزرى نەخۆشى، ئەگەر سوننەتىيەش بىت ئۇوە لىرەدا بە جىھەينانى سوننەتى پىغەمبەرى خوا ﷺ برىتىيە لە تەرك كردىنى پىچەوانە ئىمام، لە ھەردوو كاتەكەدا برىتىيە لە واژھىنان لە راوهستان لە نويزىدا، لە بەر شوينىكەوتى ئىمام، وە تەماع لە پاداشتەكەيدا، كەواتە لە بەرئەوە شىيخ الإسلام ئىبن تەيمىيە و شىيخ ئەلبانى لەم بارەوە دەگەنە يەك، وە منىش ئەم فتوایەم ھىنواھ و لە رىگەي (أصوى) يەوه كە ناكىرىت بۇ ھىچ ئىنسانىيەك مناقشەي لە سەر بکات، ئەويش ئەوھىي ئەي برايان پىتىان دەلىم ئەگەر هاتوو يەكىك بە خەبەر هاتوو بە دوو دەقىقە بەر لە ھەلھاتنى رۇز، لە پىشىدا ھىچ نەماوه مەگەر دوو دەقىقە نەبىت بۇ خۆرھەلاتن ئەم دوو دەقىقە يان بۇ نويزى فەرزەكەي يان بۇ سوننەتەكەي - واتە لە ماوهى ئەم دوو دەقىقەدا تەنها دەتowanit يەكىكىان ئەنجام بىدات - ئايا كاميان بە جى بىنى؟!! گشت موسىلمانىيەك ھۆشىار و ھەموو زانايەك و گشت نەزانىيەك و گشت نەفامىك دەزانىت بە راستى فەرزەكە لەم حالەتەدا پىش سوننەتەكە دەخرى، منىش دەلىم بە برايانم: ئەگەر ھەلپىنى دەستەكان و جولاندى پەنجه و دانانى ھەردوو دەست لە سەر سىنە سەرى دەكىيشا بۇ واژھىنان لەو جىهادە فەرزە و پىرۇزە كە تو لە پىتىاویدا هاتووى، سەرى دەكىيشا بۇ تۈورە بۈون و بى تاقەت بۈونى دەرۈونى ئەفغانىيەكان لە تو، چونكە ئەوان وا ھەست ئەكەن و گومان بە جۇرى دەبەن كە تو هاتوویت بە دىننەكى تازەوە، ئايا وا زلىيەننانى باشتى نىيە لە بەر خاترى ئەنجامدانى فەرزەكە كە جىهادەكەي؟! چونكە ئەوان لە تەمەنیاندا نەياندىيە كە كەسىك بەو جۇرە پەنجه بجولىنى! يان كەسىك دەستى لە سەر سىنە دابىنى، لە زىيانىاندا نەيان دىيە كەسىك دابىنىشى لە دانىشتىنى (استراحە)دا ئەوان وا ھەست دەكەن و وا گومان

نه بهن که تو بے دینیکی تازه وه هاتوویت، بهو جۆره حالی بونه وهی به رامبهر به تو یەکسەر کینه له دللى دروست دەبى، وە ناتوانیت بەردەوام جیهادیان لەگەلدا بکەيت، کەواته ئەگەر ئەم جیهادە فەرزى عەين بىت ياخود كىفايە ئەوه وازت له فەرزىك هىناوه له بەر خاترى سوننەتىك له ناولۇنىڭدا.

[ئەى برای بارىزم جولاندى پەنجە لە نويىزدا لەوه زىاتر نىيە كە سوننەتىكە، واتە دەرەجەی سوننەتە و نابىتتە فەرزى، بەلام جیهادەكە فەرزى عەينە، جا با ئەوهش بىزانىئى ئىيمە نالىپىن ئەو سوننەتە بچۈلەيە و ئەنجامى نەدەيت، نەخىر، ھەموو كەدارىتكى پىتغەمبەرى خوا ئەنلىق گەورەيە و دەبىن ئەنجام بىرىت، برايانم ھەر ئەوهندە با بە شىۋەيەك ئەنجام نەدرىت بىتە مايەى تەرك كەدىنى فەرزىك، قەيدى چىيە با تو لە نويىزى نىوهپق پەنجە نەجولىنى، لە شەونوپەزىكدا بىجولىنى، ئەو كاتە نە كەس ئەتبىنى و نە ئەبىتە ھۆى رق و كىنە].

ئەى برايان: جیهاد فەرزى عەينە باوک ئىزىنى بۇ نىيە، چونكە باوکى تو ئەوهى بەرھەلسىتىت دەكەتلىنى خۆى تەرك كەر و ئەنجام نەدەرە بۇ فەرزىك بە نەفسى خۆى فەرزە، ئەو باوکەت كە ئىزىنى لى دەخوازىت دەبىت لە جیهاددا لە پىشته و بىت، ئايىا بە چ حالىك تو داواى ئىزىن دەكەيت لە نويىزەكەررېك تاوهكى ئىزىنى نويىزى بەيانىت بىراتى؟ ئەگەر حالى وابوو شەوان دوا دەكەوت لە سەعاتى سى يان چوارى شەودا دەخوت و بە مەرجى بىرىت لە سەر تو كە ھەلئەسىت بۇ نويىزى بەيانى، لە بەرئەوهى كە تو بە دەستنويىزەكەت ناپەحەتى دەكەيت، ئايىا هىچ يەكىك لە زانايانى ئىسلام دەفرمۇيت: فەرزە گوپارىيەلى ئەو باوکەت بەو شىۋەيە، وازھىنان لە نويىز تاوهكى سەرپىچى دايىك و باوكت نەكەيت؟! نەخىر، [بەراستى مىچ يەكىك لە زانايان نافەرمۇن وازېھىتىن لە نويىزى بەيانى با باوكت لە خەو ھەلئەستىت و بە دەست نويىزەكەت ناپەحەت نەبىت]. دەى ئەى برام با چاك بىزانىت ئىستا جیهاد كەدن بە تەواوھتى وەك نويىز وايە هىچ جىاوازىيەكىيان نىيە، بەلكو ئىستا جیهاد لە پىشترە لە رۇژووی فەرزى، لە پىشترە لە زەكەت، لە پىشترە لە حج و سەردانى مالى خوا [چونكە

ئەگەر جىهاد نەبى ئەوە نە زەکات زەکاتە و نە نويىزت نويىزە و نە رقۇقۇت رقۇقۇوھە و نە دەشەھىلەن سەردانى مالى خوا بىكەيت، ئەوەتا ئەوە چوار پىنج سالە مۇسلمانانى عىراق نەپۇيىشتۇون بۇ سەردانى مالى خوا، ئەمە ھۆكەى چىبى؟ ھۆكەى برىتىبىھە لە بېرىچۈونەوەى جىهاد لە دىل و مىشكەن و يادى مۇسلماناندا، ئەوەش بەرھەمى ئەو پىلانەيە كە بى باوهەران چەندەھا سالە نەخشەيان بۇ كېشاوه و چاوهپوانى بەروپوومى دەكەن، ئەوە ھاتە دى كە ئەویش: لەبىرىدىنەوەى جىهاد لە مىشكى ئىمانداراندا، كەواتە كە تو جەنابىت خەلک لە جىهاد سارد دەكەيتەوە ئەوە ھەول لە پىتىناوى جىبىھە جى كىرىنى پىلانە كلاۋەكانى ماسۇنىيەت و جولەكەدایە، ئاواتە كلاۋو ژەھراویەكانىيان بەجى دىنى، كەواتە پىاۋى چاك بە خەلک لە جىهاد سارد مەكرەوە كە خۇت مەردى ئەو مەيدانە نىت، تا ئىستاش ئەو كارانەت كرىسوھ لە ئىستاوه وەرە پەشىمان بەرھە و روو لە خوا بىكە و بلى: خوايە گىان من بە ھەلەدا رۇيىشتىم و تاوانبارم، پاشان چەكى جىهاد بىكەرە شانت و بەرھە مەيدانى گىنابازان بەرى كەوە هەتاوهەكىو إن شاء الله بە رووى سېپىيەوە بگەينە خواى گەورە جل جلالە].

ئەم جىهادە

ئەگەر ئاقفرەتىكى مۇسلمان لە دوورتىرين شوينى رۇزىھەلاتەوە دەستى بەسەردا گىرا، ئەوە فەرزە لەسەر مۇسلمانانى ئەندەلوس كە راپەن و بجولىن بۇ ئازادىرىدىن و پىزگاركىرىنى ئەو ئاقفرەتە! ئەى حال چۆنە براى خۆم كە نامووسى ئاقفرەتانى مۇسلمان بەيانىيان و ئىواران دەتكىيىنرەن!! مەگەر ئىيمە گومانمان وابى كە نامووسى ئاقفرەتە حىجازىيەكان و ئەردەننېيەكان يان فەلەسەتىنى يان شامىيەكان بەپىزو گەورەتە لە نامووسى ئاقفرەتە ئەفغانىيەكان، مەگەر ئىيمە گومان وابەرين كە خوينى عەرەب پاكتىرە لە خوينى ئەفغانىيەكان، مەگەر گومان وا بەرين كە ئەم زەھویە بۇ ئەوە ناشىت بەرگرى لى بکەين [جا كىtie ئەم گومان ئەبات؟ مەگەر كەسىك بە هىچ شىۋەيەك لە سروشتى ئەم دىنە تىنەگەيەشتىبى].

بەپاستى ئەمە زەوییەکى ئىسلامىيە، خەلکەکەی موسىلمانن، پىّمان خوش بىت يان نا، يەكىكە لە ولاتەكانى ئىسلام كە بەيداخى (لا إله الا الله) بەسەرييەوە شەكاوهەتەوە، بىنجە لەمانە خاكىكە كە جىھادى تىدا دەست پىّكراوه، ئالاکەي روونە، هەموو لايەنەكانى دىيارى كراوو مەبەستى ئاشكرايە، چونكە لە دەستوورياندا نۇوسرابەرە مەبەست لەم جىھادە دامەززاندى دەولەتىكى ئىسلامىيە لە ئەفغانستاندا، وە پاڭىرىنىۋەتى لە فەساد، وە لە ماددەي دووھەمى دەستوورياندا ھاتووە كە دەستوورەكەمان لەم ئايەتەوە سەرچاوه دەگرىت ﴿إِن

الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ أَمْرٌ أَلَا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾ (يوسف: ٤).

بەپاستى ئەم جىھادە تاکە جىھادىكە لەسەر زەویدا، ئەو جىھادەي كە ئىستا گشت ولاٽانى بى باوهېرى ھىنناوهەتە هەزىن، بى باوهېران دەترسىن لە سەركەوتىنى، نەوهك جارىكى تر ئىسلام ھەلسىتەوە، ھەر لەبەر ئەوھەشە (نيكسون) ئى تاغوت نەيتوانى كە بىق و كىنهى بەرامبەر ئەم جىھادە بشارىتەوە، يان دەربارەي ئەم دىنە، بۆيە وتنى: ماھە بەسەر ئەمرىكاوه كە بىق و كىنهكانى يان جياوازىيەكانى لەگەل رۇوسيادا لەبىر بىباتەوەو رىيڭ بىكەۋى بەرپەرچدانەوەي ئەم ھىرپەززە زۆرە ئىسلامىيە كە دروست بۇوه، ئەو ھىرپەززە كە دەستى پىّكىدووھ و يەكەمجار و سەرتاکەي لە ئەفغانستاندا دە جولىيەت.

ئەمپۇز ھەموو جىھان لەسەر دىۋايەتى ئەم جىھادە يەك كەوتۇوھ بۇ ناوززىاندىن و ناشىرىنگەرنىان، لەسەر تەلەفزىيۇنى ئەمرىكى دەريان دەخەن وەك كۆمەللىك دز و پىيگەر، حەشىش خۆر، پاش ئەمانە ھىرپەززە سەربازگەي رۇوس يان شىوعىيەكان، ئەمانە ھەموو لەسەر تەلەفزىيۇنى بەرىتانى پىشان دەدرىيەت، يان لەسەر تەلەفزىيۇنى ئەمرىكى ئىيوارەو بەيانى ساروخى (ستنگر) و يارمەتىيە ئەمرىكىيەكان نىشان ئەدات ھەتا واي پىشان بىدات كە ئەم جىھادە برىتىيە لە گەمەيەكى ئەمرىكى و كەي ويسىتى راي ئەگرىت، يان وا پىشان بىدات كە مندالىيکى

رىيئمۇنى كراوه بەدەست ئەمرىكىيەكانوھ، بەم شىپوازە زۆر لە بى ئاگاياني عەرەب - كە زۆربەيان بى ئاگان لە حەقىقەتى ئەم جىهادە - كە توونەتە گومانوھ كە ئەم جىهادە يارىيەكى ئەمرىكىيە، يارىيەكى (C.I.A)، ھەروھك (C.I.A) لە خواى گەورە بەتواناتر بىت، پاكى بۇ خوا لە گومان و قسانە، ئەمان ئەمە حالىيانە، ئەگەرچى بەدەم ئەمەوھ ئەنالىيەن.

بەراسلى ئەم جىهادە، جىهاد لە نىوان ئەفغان و ئەفغاندا، كەواتە لە بەرئەوەيە كە مەبەستەكە زۆر ئاشكراو و روونە، ئايا بۆچى نەجيپ لەگەل جەلالەدين، لەگەل سەيیاف، لەگەل ئەحمد شا مەسعود، شەر دەكات و بۆچى خويىن دەرىشىن و لەبەرچى؟ لەكتىكىدا كە ئەم ئەفغانىيە و ئەويش ئەفغانىيە و زمانەكەي ئەم (پشتۇو) يە و زمانى ئەويش (پشتۇو) يە، ئايا ئەم شەر لەسەر دەسەلاتە؟ لەسەر پارەيە؟ نەخىر لەسەر ئەم قسە لاوهكىيانە نىيە، بەلكو ئەمانە ئەو كۆمەلەن كە لە رۆژانى (داودى ئەفغانى) ھوھ جىهاديان دەست پىكىردووھ، ئەم جىهادە بەردەۋام بۇو تا رۆژانى (تراقى ئەفغانى)، پاشان (حفيظ الله ئەفغانى)، پاشان سەردىمى (بابرەك كارملى ئەفغانى)... كەواتە شەر بە تەنبا لەسەر دەركىدى دۇزمىنەكى دەرەكى نىيە كە هاتورەتە ولاتەوھ، بەلكو ئەم شەر لەسەر عەقىدەيە و بۇ پال پىيەھەنەن بەسەر بىرۇباوھى شىوعىيەتە كە شىوعىيەكان بە زۆرى ئاسن دەيانەوىيت بىسەپىنەن بەسەر خەلکدا، بەلام موجاهيدان ئەھەيان پى قبول نىيە ھەرچەندە قوربانى پىشكەش بکەن، چەندى تى بچىت، قبولييان نىيە عىزەت و سەربەرزى بىنچە بۇ خوا بۇ كەسىكى تر بىت، چ عىزەتىك لەوھ گەورەتە كە (نەجيپ) نامە دەنيرى بۇ (جەلالەدين حەققانى) لە كاتى شەردا، كە ئىستا ئەو نامەيەم لە گىرفاندایە، پىي ئەللى: رىيگاي نىوان شارەكانم بۇ بکەرەوھ - ئەمېنى بکە - چىت ئەوى ئەتدەمنى، ھەموو ئەسىرەكانى (بەكتىيا) ئازاد دەكەم، پاشان عەفۇم كەرددۇي لە حوكىي ئىيەدام، پاشان من موسىلمانم، من و سولەيمان لائىق كە وەزىرى (سنۇور)، بەلام ناتوانىن ھىچ بکەين لە نىوان ئەم شىوعىيەنانەدا، من ئامادەم سەد بارمەتەت بەدەمنى تا دىلنىا

بى ئەگەر لهگەلم دانىشى، شىيخ جەلالەدىش حەققانىش وەلامى داوهتهوه بە نامەيەكى درىزى دەلىنى: ﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ أَمْنَوْلَمْ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴾ ﴿كُبُرُ مَقْتاً عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾ (الصف: ۲ - ۳)^(۱) واتە: ئەى ئەو كەسانەيى كە باوهەرتان ھىناوه، ئەوه بۆچى بە زمان قسەيەك ئەكەن كە بە كردەوه نايکەن، گەورەترىن پق و توپرە بۇون لاي خواي گەورە ئەمەيە كە بە زمان قسەيەك بکەن و بە كردەوه جىيەجىيى نەكەن. پاشان پىيى و ت لهگەلت دادەنىشىم بە دوو مەرج: بى باوهەرى خوت بە شىوعىيەت راگەيەنى و هېرىش بکەيتە سەر روسىيا... پىيش ئەمانە دانىشتن نىيە، چونكە من پانەھاتووم لەسەر سفرەي زەلەلى دانىشىم.

جەلالەدىنى حەققانى چىيە؟ مامۆستاي قوتا�انەيەكى ئايىنى بچۈلە بۇو له ئەفغانستاندا، جىيەدار بەم شىيۆھىيە بەرزى كردەوه و عىزەتى دايىه كە سەرۆك دەولەتان نامەي بۇ دەنلىرن، [بەلىنى بە پاستى ئەم جىيەدارە مايەى سەربەرزى و شىڭەندى ھەموو مۇسلمانىكە، ئەو موجاهيدانە زۇد بەپىزىن لاي خواي گەورە لە كاتىكدا كە بە سكى خالى و قاچى پەتى و گىرفانى خالىيەوە بەرامبەر ئەو ھەموو تاغوت و سەتكارانە وەستاۋون].

بەپاستى عوزر ھىنانەوه بۇ مۇسلمانان بە ھىچ شىيۆھىيەك نەماوه، لە رۆژىك فوقةھاى ئىسلام فتوایان دەدا لەسەر ئەوهى جىيەدار فەرز دەبىت لەسەر نزىكتىر... نزىكتىر، رۆژىك بۇو كە ھۆكارەكانى ھاتوچۇ و سەفەركردن بە گۈيىدىرىز بۇو، بە ئەسپ و ھىستىر و حوشىر و ماین بۇو، بەلام ئەمپۇ ئەگەرچى رىيگەكانىش درىزى و دوور بن، بەلام تۆ دەتowanىت لە دووتىرينى شويىنى ئەم زەھىيەدا بىيىت بۇ زەھىي جىيەدار، رۆژىك كە فوقةھاى ئىسلام فتوایان دەدا كە جىيەدار فەرزى عەينە و پاشان بلاودەبىتەوه،

^(۱) ئىن كەسىر لە تەفسىرە كىدا دەرىبارە ئەم ئايەتانا دەۋەرمۇيىت: ئەم ئايەتانا لە كاتىكدا دابەزى كە بارەكانى پىتەمبەر ﷺ ناواتيان خواست كە جىيەدار لەسەربان فەرز بىت، بەلام كاتى خواي گەورە فەرزى كىرد، كۆمەلتىكىان كە متەرخەمەيان تىدا كرد.

رۆزیک که شەر لە دوو رۆژ و سی رۆژدا تەواو دەبۇو، ئەگەر زانیمان شەرى قادسیي
گەورەترين شەر بۇوه لە مىزۇودا، سی رۆژى خایاندۇوه، بەلام ئىستا شەر دە سالە
بەردەۋامە، چ بەھانەيەك بۇ مۇسلمانان ھەيە لە زەویدا، [چ عوزىتكە ھەيە بۇ مۇسلمانان
لە زەویدا؟ چۈن خۆتان ئەدىزىنەوە لىتى، بۆچى خۆتان لە گوفتار و فتوايى زانابىانى پېشىن كېلى
و بى ئاگا دەكەنەوە:

ئا ئەمەي وا توش براڭم بە سەبرى مەككەي تى دەگەي
دلىبابە خۆكۈشتەنە چونكە تو (ذل) ئەكەي پېنە
سېھى يان دووی كاتى سەربازانى كوفر هىرېش دېن
دەبىنى مىحرابى رووخا و وەك قورئان بە خويىن رەنگىنە
قورئانى پېرۇز و مىحراب چۈن وايان بەسەر نايد
كە پاسەوانى ھەردووكىيان شال و شمشىرى دارينە].

ئەي براي خۆم وەرە لەگەلمدا بۇ ئەوهى بە چاوى خۆت بىبىنیت کە چۈن تەيارەكان
لە لادى بچۈلەكاندا دېنە خوارەوه و دەنیشىنەوە، ئەو لادىيە كە موجاهيدان لە
دۇورەوه چواردەوريان گىرتۇوه... دېنە خاورەوه لە لادىكان بۇ ئەوهى چەندىن
ئىشى نابەجى بىكەن، بەلىن تەيارەكە لەناكاوييىكداو لە كاتى بى ئاگايىدا دەنیشىتەوە
و چاكتىن و جواترىن كچان و ژنانى لادىكە ھەلددېزىن، پاشان بەرزى دەكەنەوە
بەسەر لادىكەوە و كراسەكانيان لەپە دادەرنىن و داي دەكەنن، ناموسىيان ھەتك
دەكەن، پاشان بە رووتى ھەلىان دەدەن بەسەر باوک و براكانياندا، ئايدا ناموسى
ئىمە پىرۇزترە لە ناموسى ئەمانە؟ خويىنى ئىمە لە خويىنى ئەمانە گەورەتە؟ ئەوه
چ دىنېكە بە تو دەلىن كاتى جىھاد نەھاتووه لە كاتىكدا كە تو ئەم ھەموو گوناحو
خراپەكارىيە دەبىنیت، تو ئەم ھەموو جەريمەيە دەرەق بە ماق مۇسلمانان
دەبىنیت کە پىشىل دەكىرىت، ئەمە چ دىنېكە كە بۇ توپى رەوا داوه كە بىمېنېتەوە بە
دانىشتۇويى و ئەوانىش سەردەپرىن و ناموسىيان ھەتك دەكىرىت؟ لە چ دىنېكدا
ئەمەتان خويىندۇوه؟ لە كويىدا ئەم دەقەتان دۆزىۋەتەوە؟

ئایا موسلمانان هتا ئیستاش شەرم ناکەن، ئایا شەرم نایانگریت له دوای تیپه پیوونى ده سال بەسەر ئەم قەسابخانەيەدا كە له هەر چوار لاوه خوین وەك لافاو دەروات، له هەموو چوار دەقیقەيەكدا يەكیك شەھید دەبیت له ئەغفانستاندا، هەموو دەقیقەيەك يەكیك له ولات و زھوی خۆی کۆچ دەکات بۇ شاخ و دۆلەكان، بەلام ھېشتا موسلمانان بە ھەندى زانیارى وشك و میشیکى ساردەوە موناقەشەي ئەو دەكەن ئایا جیهاد فەرزى عەينه يان كیفايەيە؟ ئای خۆزگە بمزانیايە ئەمانە چۆن لهو دەقانە تىدەگەن؟ ئای خۆزگە بمزانیايە چۆن بەسەر سورتى (التوبە)دا تیپه پەدەبن و پۇوبەپۈرى دەبنەوە؟ سېبەينى چۆن بەرامبەر خواي پەرورەدگار رادەوەستن؟ [بە ج بیانوويەك دەلىن جیهادمان نەكىدوووه؟ بەراستى هەمووی بیانووی ترسنۆكى و تەمبەلى و تەۋەزەلىيە، بەلام ناچارن بەوە دەرى بېپن كە گوايە كاتى جیهاد نەھاتوووه].

ئەي براينە: ئایا پىغەمبەرى ئىسلام ﷺ سوپاى (موئته)^(۱) نەنارد كە سى ھەزار نەھەر بۇون بۇ تەمنى كردنى (حارث الغسانى) ئەو پياوهى كە نىرراوهكەى پىغەمبەرى ﷺ شەھيد كرد، يەك موسلمانى كوشت، پىغەمبەرى خوا ﷺ سوپاىيەكى نارد بۇ تۆلەسەندن، بۇ تۆلەسەندن خوینى ئەو موسلمانە. [بەلى سىغەمبەرى خوا ﷺ ئەم سوپاىيە نارد بۇ تۆلەسەندن خوینى موسلمان، سوپاى سى ھەزار جەنگاوهەرى نارد بۇ بەرامبەركىي دوو سەد ھەزار نەھەر، ئەوه بۇ له سەرتاي كۆكىدەن وە سوپاکەدا پىغەمبەرى خوا ﷺ ئالايىكى سېپى بەست و داي بە دەستى زەيدەوە فەرمۇوى: ئەگەر زەيد تووشى شتىن هات ئەوه جەعفرى كورپى ئەبو تالىب سەرۆك و ئالابەدەست بىت، ئەگەر جەعفرەريش تووشى شتىك هات ئەوه ئەوه عەبدوللائى كورپى رەواحە با سەرۆك بىت، ئەگەر ئەويش تووشى شتىك هات، موسلمانە كان با خۆيان فەرماندەيەك ھەلبىزىن، ئەوه بۇ كە شەر لە نېوان سى ھەزار جەنگاوهەرى ئىسلام و دوو سەد

^(۱) موئته دىيەكە له ولاتى شام دوو قۇناغ لە قودسەوە دوورە كە دەتووهتە خوارووی خۆرەلاتى دەريايى مەدۇو.

ھزار جەنگاوهرى كافردا دەستى پى كرد، يەكسەر زەيدى كوبى حارىسە ئالاکەمى پىغەمبەرى خواي عَزِيزُ اللّٰهِ ھەلگرت و خۆى كوتا بۇ ناوجەرگەي دوژمن، زەيد جەنگىكى فيداكارانەي كرد تاوهكى شەھيد بۇو، ئىنجا جەعفەرى كوبى ئەبى تالىب ئالاکەى ھەلگرت و پەلامارى داو كەوتە سرۇود خوتىندەوە و وتى: ئاي چەند خۇشە بەھەشت و نزىكبوونوھە لە بەھەشت، جەعفەر كەوتە پەم بازى و هەتا دەوريان گرت و ئەسپەكەيان كوشت و ئەويش دابەزى بە شەمشىر پەلامارى دەدان، ئەوهبوو ئالاکەى بە دەستى پاست گىرتىبو داييان لە دەستى پاستى و قرتاندىيان، پاشان بە دەستى چەپى ئالاکەى ئالاکەى گرت كە دەستى چەپىشيان قرتاند بە قولەكانى گرتى هەتاوهكى له وىدا شەھيديان كرد، پاشان عەبدوللەي كوبى پەواحە ئالاکەى ھەلبىرى و بەرهو مەيدانى شەپ كەوتەپى، لهو كاتەدا ئامۇزىاھىكى پارچە گۇشتىكى بۇ هيئناو وتى: تو ئەمپۇز تۇر ماندوو بۈويت و ھېچت پى ئەخوراوه ئەم نەختە گۇشتە بىخەرە بەردىت، گۇشتەكەى وەرگرت و پارۇویەكى لى داگرت و گۈنى لە گرمەوە راي دوژمن بۇو لە بەرددەمەيەوە، ئەويش گۇشتەكەى فېپىدا و پەلامارى دا هەتاکو شەھيد كرا. ئەى بىراينە ئەوهى لېرەدا مەبەستە ئەوهى كە پىغەمبەرى ئىسلام عَزِيزُ اللّٰهِ ويسىتى ئەمېنى سەتكاران دادات، ويسىتى بۇ كافرانى بىسەلىتىنى كە ئىسلام خاوهن شەرەف و شىكۈمىتىيە، ئەى بە دايىك و بابىم بە قوريانىت بە ئەى پىغەمبەرى خوا عَزِيزُ اللّٰهِ خۆزگە مۇسلمانانى سەدەي بىستەمېش وەك تو بىريان بىردايەتەوە، بەلام داخەكەم ئەمپۇز شەمشىرى دارىن بۇوە بە پارىزەرە ئىسلام، دەى سوئىند بە تاكى خوا جل جلالە هەتاکو لە دەرروونى مۇسلماناندا جىهاد پىشە دانەكوتى مۇسلمان ھەزەللىل دەبىت، ئاي ئىمام عومەر و شەمشىرەكەى لە كوى بىئىم؟.

ئاي خۆزگە جەنگاوهەكانى بەدر چۆن دروست بىنەوە؟ ئاي تەلە لە كوى بىئىم كە لە شەپى ئۇخۇوددا لەكتىكدا كە بى باوهەكان دەورى پىغەمبەريان عَزِيزُ اللّٰهِ گىرتىبو ئەويش دەيەرمۇ ئەى پىغەمبەرى خوا عَزِيزُ اللّٰهِ سەرت بەرز مەكەرەوە با تىرىك لېت نەدات، سكم بە قوريانى سكت بىت، بە جۆرىك ئەو تىرانەي كە دەھاتن بۇ پىغەمبەر عَزِيزُ اللّٰهِ ئەم خۆى كردىبووە قەلگان تا بە پىغەمبەر عَزِيزُ اللّٰهِ نەكەون].

ئەي براينە:

ئايانا خەليفە ئىسلام لە شارى بەغدادەوە سوبايىكى رىئىك نەخست كە ژمارەكەى حەفتا هەزار سەرباز بۇ؟ بۇ رزگاركىرىنى ناموسى ئافرەتىيکى ئىماندار لە دوورى هەزاران مىل لەناو ولاتى توركەكاندا لە عەمورىيە؟! ئايانا معتصم پانەپەرى بۇ رزگاركىرىنى ئافرەتىيک؟ كە ئەمە حوكىيەكى شەرعىيە، واى تىنەگەى كە سوننەتىيکە، حوكىيەكى شەرعىيە ئەگەر ئافرەتىيک لەلاين بى باوهەرانەوە بە دىيل گىرا جىهاد دەبىتە فەرزى عەين لەسەر ئوممىھتى ئىسلامى تا رزگاركىرىنى، [ئەگەر بە تەنها بۇ رزگاركىرىنى ئىماندارىك ئەمە حوكى شەرعىيەكى بىت ئەى چى دەلىيت لە خوتىنى هەزاران ئافرەتى داوىن پاك؟! هەزاران ئافرەت كە هاوار دەكەن ئەى برا موسىمانەكان بۇ نايەن رزگارمان بىكەن، نازانم لە رۆزى قيامەتدا چى وەلامى پەروەردگار بىدەينەوە؟ بە هەزاران كورپەي قول كەوتنه ناو كۆمەلگەي ئىسلامىيەوە، تازە ئەويش دەلىت كاتى چەك هەلگرتىن نەهاتووه، بەپاستى ئەمە نەك قىسىيەكى موسىمانانە نىيە، بەلكو قىسىيەكى پىاوانەش نىيە، چونكە هەر كەسىك غېرەتى پىاوهتى تىدا بىت پى بەرنادات بۇ كافران كە زىنا لەگەل خوشكە موسىمانەكاندا بىكەن و كورپەي قول بخەن كۆمەلگەي ئىسلامىيەوە].

ئەي براينە:

ئايانا يارەكانى پىيغەمبەرى خوا ﷺ سەردىانى مالى خوايان نەكىد لە (حجۃ الوداع) كە نزىكەي سەدو چواردە هەزار سەحابى لەگەل پىيغەمبەرى خوادا (لەسەر كەمتىن رىيوايدەت)!! كوان ئەم كۆمەلە... كوانە ئەمانە؟ چىان لى هات؟ (ئايانا لەسەر جىيگە مردن؟!!) ئايان ئەوانە لە گۈرستانى (البقيع) دا چەندىيان نىزىزان؟ سويند بە خوا با چاك بىزانتىت لەو سەدو چواردە هەزارە ئەوانەيان لە گۈرستانى (البقيع) دا لە چان نزان و ئەسپەرده كران لە سى هەزار كەس كەمتىن، ئەى براى خۆم لە كويىن ئەوانى تىريان؟ بەلى ئەوانە ئىيىستا لاشەكانىيان لە ناو ئەم زەويەدان، گۈپەكانىيان وان لە توركىيا، وان لە ئەرمىنيا، وان لە ئازەربايچان، ئەم ھەموو شارانە لە رۆزى جىئىشىنى پىيغەمبەر ﷺ، عوسمانى كۈرى عەفغان فەتح كراو كەوتنه ژىر پەرچەمى (لا الله الا

الله، ئەوه ولاٽى ئەرمىنيا كە ئەوهتا لە يەكىتى سۆقىھەت و ئىستا زۇرىيەسى و يىلايەتە ئىسلامىيەكان زەللىل و داماون، سەر دادەنەوېن بۇ يەكىتى سۆقىھەت كە زۇرىيەسى شار و ناواچەكانى لە زەمانى ئىمام عومەردا دەستى بەسەردا گىرا و فەتح كرا، بەھەمان شىۋە لە كاتى عوسمانى كورپى عەففاندا (خواى لى رازى بىت) ئەو شويىنە ئىستا موسىلمانان داماون تىيدا و رۆزىك بۇو ئىمام عومەر ئالاى گەشاوهى (لا الله الا الله) لەناودا بەرزىكردونەتەوە، [بەلئى ئەم يارە دلسۇزانە پېغەمبەر ﷺ ئەوەندە جىهاد و خوين بەخشىنىيان كرد هەتاڭو گەيشتنە يەكىتى سۆقىھەتى پېشىوو] ئەى موسىلمانان چى بۇو ئەوهى كە ھىننانى بۇ ئەو ناواچانە؟! [چى پاپەپاندىن بۇ رۇزەھەلات و رۇزئاوا؟] ئايا بۇ سەفەر هاتن؟ ئايا گەپانيان مەبەست بۇو؟ ئايا بۇ كاروانىيىكى خۆشى و دىلرفييەن هاتن و پابويىن لە ولاٽاند؟!! ئايا (عەبدوللەل كورپى عەمن) خوا لە ھەردووكىيان پازى بىت حەوت دانە مانگ نەوهەستا لە سەرددەمى شاخى (رام ھورمن) داو بەفر و سەرما بەرھەلسەتى لى دەكىرد بۇ چۈونە ناو ناواچەكەوه؟!! [ئەو شىۋە بە جەرك و ئازايە حەوت دانە مانگ چاوهپوانى كرد لە بەرددەم تاسەي بەفردا، بۆچى چاوهپوانى كرد؟! بۇ ھېرشكەرنە سەر ناواچەى كافرن و ھېرش كەرنە سەريان و گەياندىنى ئايىنى پېقىزى ئىسلام بە ناواچانە، ئايا عەبدورەھمانى كورپى سەمرە دوو دانە سالى تەواو نەوهەستا لە بەرددەم شارى (كابل)دا، بۇ وەستا؟!! چۈنكە بەفر ناواچەكەى داپوشىبىو زۇرىيە ئەو زىستانەو بەشىكىش لە بەھارو ھاۋىن، [ئايا ئەو يارە خۆشەویستە پېغەمبەر ﷺ دوو دانە سال چاوهپوانى نەكىرد؟ بەلئى بەراستى ئەمانە مىۋە شايەتىيان بۇ دەدات، بەلئى ئەمانە لەگەل پەوتى رۇيىشتىنى مىۋەودا رەوتىيان كەردووە بە ولاٽاندا بۇ گەياندىنى ئەم بەرنامە پاكە و جىهاد كەرنە لە سەرى، وە با چاکىش بىزانتىت زۇرىيە زۇرييان كەمەرامەت بۇون و تەنانەت ولاخىشيان نەبۇوه سوارى بىن. ئەمانە ھەلسان پاپەپىن لە شارى مەككەوە ھەتاڭو گەپان بە ھەموو جنسى مەۋە لە زەۋىدا ھەتاڭو دىنى خوايان گەياند بە ئىنسانەكان و لە بەندىيەتى بەندە دەريان ھەتنان بۇ بەندىيەتى پەروەردگار جل جلالە. چەند ئازارو ئەشكەنجا و بىرسىتى و ھەۋارى و بى جلوبەركى و ترس و مردن و بىرىندار

بوونیشیان هاتوته پی، به‌لام به هیچ شیوه‌یه ک کولی پی نه‌داون له جیهادی پی‌قز، و هه‌موو ناخوشی و دلگرانییه کیشیان بریتی بووه له بده‌ستهینانی پله‌ی شه‌هیدی نه‌وه‌تا خالیدی کورپی و هلید (خوای لی رازی بیت) ده‌فرمومیت: (لقد شهدت کذا وکذا زحفا و ما من جسدی موضع إلا وفيه ضربة سيف، أو طعنة رمح أو رمية سهم... ثم هذا أموت على فراشي - حتف أنفي - كما يموت البعير، فلا نامت أعين الجبناء...).^(۱)

ئیستا ئیزن لیوه‌رگرتن نیبیه بۇ كەس بۇ درچوون بۇ جیهاد

جاریکیان يەکى لە گەنجەکان پیّى وتم: دایکم تۈورە بووه لىم بە هوی هاتنم بۇ ئەم جیهادە، دایکم وتم: من زۇر تۈرە دەبم ئەگەر تۆ نەگەپریيەتە و بۇ مالەوە، منیش لە وەل‌اما وتم بە گەنجەکە چەندەی دایكىت تۈورە بووه لىت ئەوهندەش خواي (الرحمن) رازى بووه لىت، لە بەرئەوەي تۆ راپەپریوی بە هيواي رازى بوونى خواي گەورە، بۇ وەل‌امدانەوەي باڭگەوازى خوا و سەرپىچى دایكىت لە گوپرایاھلى خواي گەورەدا كردووه، راپەپریوی بۇ راپەپاندى بەرناامەي (خالق)، به‌لام دایكىت ئىنسانە و دروستكراوه لىت دەرەنچى ئەمە هیچ قەيدى ناكات، چونكە لە فەرمۇودەي بوخارى و موسليىمدا هاتووه ده‌فرمومیت: (إنما الطاعة في المعروف) واتە: بەس تەنها گوپرایاھلى كردن لە چاکەدایه، دووبارە وتم بە گەنجەکە: هەتا ئیستا هیچ زانايىك لە زانايانى ئىسلام نەيفەرمۇوه لەسەر ئەوەي كە فەرزە ئیزن وەرگرتن لە دایك و باوك بۇ فەرزە عەينەکان، بەلكو ئیزن لیوه‌رگرتنى پی ناویت تەنانەت بۇ

^(۱) واتە: بەراسىتى من لە فلان شەپو فلان بۇوبىيە بۇوبونەوەدا ئامادە بوم لە كاتى بە كۆملەن مېرىش مېتىانى دۈزىمندە، لەلاشىمدا شويتىكى نىبىي مەگەر لىدىانى شەمشىرىتكى پىتىۋە بەيان زامى رەتىك يان بەركە وتنى وەشاندىنى تىرىتكى پىتىۋە، به‌لام ئىستا دەرمىم بەسەر جىنگاڭەمەوە، بەمىن شەھىدىي، دەرۇم و مردار دەبىمەرە ھەرۋەك حوشتر، دەي ياخوا چاوى ترسنۇكە كان ھەرنخە ويت. بەلنى ئەم موجاهىدە ناپەحەتى ئەوە دەردەبېرىت كە لەو ھەموو شەپاندا بىشدارى كردووه، به‌لام شەھىد نەبرووه، بۆيە ئىمام عمەر (خواي لی رازی بیت) دەيفەرمۇو: بەراسىتى ئافرهتان و دايكان ناتوانا بون كە كورپى وەكى خالىد بخەنەوە ...

ئەمیرى موسىلمانانىش نىيە ئەگەرچى عومەرى كورى عەبدولعەزىزىش بىت، ئەوەتا ئۇمۇھەتى ئىسلامى و زاناياني ئىسلام دەفرمۇون جىهاد كردن باش نىيە و (مکروھ) ھ ئەگەر بەبى ئىزىنى ئىمام بىرىت بىيچگە لە سى كاتدا نەبىت كە جائىزە بەبى ئىزىنى ئىمامىش بىرىت:

١. ئەگەر ئەو ئىمامە وازى لە جىهاد هىنا و تەركى كرد.
٢. ئەگەر ئىزىن وەرگرتنه كە ئەو بەرژەوەندىيەى كە مەبەستە فەوتاندى [واتە ھەناكو دەگەى بە ئىمام ئىزىنى لى وەردەگرىت ئەوهى مەبەستە دەفەوتىت، بۇ نموونە ئەگەر ئىمام خۆى حازر نەبىت].
٣. ئەگەر زانيمان كە ئەو ئىمامە ئىزىن نادات بۇ جىهادكە، [ئەوه ئىتر جائىزە تەنانەت بەبى ئىزىنى ئىمامىش بچىت بۇ جىهاد].

بەلىٰ بە هيچ شىيوه يەك ئىزىن وەرناكىرىت لە هيچ كەسىك بۇ جىهاد كە بۇ بە فەرزى عەين، بەلّكۈ يارەكانى پىيغەمبەر ﷺ لە كاتىيىدا كە لە شارى مەدینە لەلايەن بى باوھرانەوە نيازى هىرېش بۇ كردىنى بۇ كرا، وە شارى مەدینە كۆمەلىك لە دەشتەكىيەكانەوە نيازى تەماعى پىيسى لى كرا، حەيوانەكانى مەدینەيەيان ھەلگرت و فەراندىيان، ئا لەو كاتەدا ئەو هىرېشە ناپەوايەى بۇ كرا، يارەكانى پىيغەمبەر ﷺ دەرچوون بۇ بەرھەلسى بەبى ئىزىنى پىيغەمبەر ﷺ، بەلىٰ يەكسەر دوو يارى پىيغەمبەر ﷺ ئەبو تەلھەو سەلەمەى كورى ئەكوهۇ، دەرچوون و گەيىشتەن بە دەشتەكىيەكان و گەراندىيانەوە و لەسەر ئەم ئىشە ئەگەرچى پرسىشىيان بە پىيغەمبەر ﷺ نەكىردىبۇو سەنا و سوپاسى كردن و مەدھى كردن، فەرمۇوى: (خىر فرسانىدا أبو طلحە و خىر رجالاتنا سلمة) واتە چاكتىرين سوارەكانمان ئەبو تەلھەيە و چاكتىرين پىاوهكانىشمان سەلەمەيە. بەلىٰ بەبى ئىزىنى پىيغەمبەر ﷺ دەرچوون و پىيغەمبەر ﷺ لۆمەى نەكىردن و ناپەحەتى نەكىردن، بە چ حالىك لە ئەمپۇدا ئىزىن وەرگرتەن ھەيە؟! لە چ ئىنسانىك؟! چۆن ئىزىن وەردەگىرىت بۇ ئەوهى كە مندالە ساواكان پىزگار بىكەيت لەناو ئاگىردا و گىرى ئاگىردا. چەند مندال ئاگىريان تىبەربۇو

لەبەر دەمەتدا، بۇنى گۆشتى لاشەيان بەرزبۇويەوە بۇ ئاسمان و لەگەل دوو كەلدا، بۇنى گۆشتى بىرزاو و قىچە قىچىان لە كاتى سوتانىاندا خەرىكە ھەموو خەلکى ناپەحەت دەكتە، ئا لەو كاتەدا كە گېرىانلى بەرزبۇوتەوە و دراوسييى تۈن و دەتوانى پىزگاريان بىكەي لەو ئاگىر و سوتان و قىچە قىچە، دايىكىشت دانىشتووە پىيى دەلىيىت: ئايا ئەمى دايىكى خۆم ئىزىن ئەدەى كە ئەو مەندالانە رىزگار بىكەم؟! دايىكىشت دەلىيىت نەخىر مەرىق، دەترسم پارچەيەك لە كراسەكەت بسوتىت و دەترسم جله كانت رەش بىتتەوە، دەترسم كە خۆشت بسوتىيى، كەواتە حەزناكەم بېرىۋى، من لەم كاتەدا پىيت دەلىيىم ئايا رەوايە و جائىزە بۇ تو گوپرايەلى دايىكت بىكەي؟!! ئەگەر واش دابىنلىك كە لەو شوينەدا كۆمەللىك پىياو ھەن و دەتوانى ئەو مەندالانە لەو ئاگىر بىزگار بىكەن، بەلام كەسيان نەجولان و ھەلەنسان بۇ پىزگار كەردىنيان، ئەوا بە كۆمەل ھەموويان گوناھبارن، دووبارە چاك بىزانە كە ئىزىن و ھەرگىتن نىيە لە نمۇونەي ئەو كاتەدا، چونكە فەرزى كىفایيە دەبىتتە فەرزى عەين، ئەگەر موسىلمانان نەيان توانى فەرزى كىفایيە پاپەپىئىن، ئەگەر جەنازەيەك كە فېرى دراوه كەس خۆى پىش نەخست بۇ لاي و نويىزى بەسەرهەوە بکات ئەوھ ئومەمەتى ئىسلامى گوناھبارە، ئەگەرچى نويىزى مەردووپىش فەرزى كىفایيەش بىت [نىتر موسىلمانانى جىهان دووبارە و سى بارە پىستان دەلىيەوە كە بىكەن بە خاتى خودا گەنجەكان لەم جىهادى سەددەي بىستەم سارد مەكەننەوە، چونكە ھەركەسىتىكەن جىيەد سارد بکاتەوە ئەوا وەك ئەوھ وايە كە رۇثۇرى فەرزى رەمەزانى پى شەكەن بىتت و ھەركەسىتىكىش كە ئەم ئىشە بکات ئەوھ رووزەردى بەر دەستى قاپى خوا دەبىت. جىهاد ئىستا پىپوپىستى بە پىاوان ھېيە زۇرتى لە مال و پارە، ئەى موسىلمانە گەنجەكان دووبارە و ھەسىھەتتان بۇ دەكەم كە پاپەپن بۇ جىهاد، وەرن بۇ سەربازگەي ئىسلامى خۆتان تاقى بىكەننەوە، قەسەم بە خوا پىغەمبەرى خوا ﷺ فەرزى كەردووھ لە سەرمان يارمەتىدانى برايانى موجاھيدمان بە نەفس و مال، وە خواي گەورە پىش پىغەمبەرى خوا ﷺ فەرزى كەردووھ يارمەتىدانى برايانى موسىلمان - بە ماف برايەتى ئىسلامى - كە ئەمە ياساپىكە لە

ئیسلامدا و هیچ گومانی تیدا نییه] هه مهو زانايانی ئیسلام كۆبۈونەتەوە لە سەر ئەوهى كە يارمەتى دانى موسىلمان بۇ موسىلمان بۇ جىهاد فەرزى عەينە وەك رۆزئۇ، ئەوەتا پېيغەمبەرى خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ دەفەرمويىت: (الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَسْلِمُهُ - لَا عَدَايَهُ - وَ لَا يَظْلِمُهُ وَ لَا يَخْذُلُهُ). رواه البخاري ومسلم، واتە موسىلمان براي موسىلمانە، زەللىل و تەسلیمي دوزمنەكەي ناکات، خيانەت و زولمى لى ناکات و رووزھرد و سەرشۇرى ناکات.

ھەروەها پېيغەمبەرى خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ دەفەرمويىت: (ما من مسلم يخذل أخاه في موطن ينتهى فيه من عرضه وتنتقص فيه من حرمه إلا خذه الله في موطن ينتقص فيه من عرضه وتنتهى فيه حرمه)^(۱). رواه البخاري، واتە: هیچ موسىلمانىك نییه كە برا موسىلمانەكەي رووزھردو سەرشۇپ بکات لە شوینىنگىدا كە ئەو برايەي نامووسى تىيدا بتکىنرى و حورمەتى تىيدا لاواز بکريت و بھىنرىتە خوارەوە، مەگەر خواي گەورەش ئەو موسىلمانە رووزھرد دەکات لە شوینىنگىدا كە نامووسى تىيدا لاواز دەكىرى و خورمەت و ئابپووی تىيدا دەتكىنرىت. [پېيغەمبەرى ئیسلام عَلَيْهِ السَّلَامُ لەم فەرمۇودەيەدا مەبەستى لەوەيە كە هەر موسىلمانىك لە بەرچاویدا دەستدرىزى بکريتە سەر برا موسىلمانەكەي ئەميش گۆيى پى نەداو خۆى لى گىل بکات ئەوە خواي گەورەش ئەو رووزھرد دەکات بەشىوھىيەك كە سى نەچى بە هانايەوە، كەواتە ئەگەر ئىيمە ئەمۇق يارمەتى برا موجاھىدە كانمان نەدەين و سەرشۇپيان بکەين ئەوە خواي گەورەش ئىيمە سەرشۇپ دەکات و رووزھردى دنیاو قيامەتمان دەکات، بەلنى ئەي موسىلمانى بەرپىز وانەزانن كە كافران ئەمۇق بەس دەستدرىزى لە سەر ناوجەيەكى ئیسلام دەكەن] ئەمۇق ئەفغانستان و سېھىنى لە عەرەبستان و [كوردىستان]، كەواتە ئەگەر دوزمنەكانى خوا دەستدرىزىيان كرده سەر ئەم ناوجە ئىسلامىيە و ئىيمە رووزھردمان كردن و نەچووين بە هانايانووه ئەوه با چاك بزانىن خواي پەروەردگار دواي ماوهىيەكى ترىيش دوزمنانمان زال دەکات

بەسەر ئىيمەشدا، ئەو كاتەش كە وامان ليھات موسىلمانان نايەن بە دەمانەوە و رووزھەردىمان دەكەن، هەروەك چۈن ئىيمە برايانى خۆمانمان رووزھەرد كرد، برايانى خۆم ئەگەر ئىيمە ئەمۇ سەيرى ئە و نامووسانە بکەين كە لە لايەن جەندىرمە كانەوە دەتكىنلىرىت و ئەو لاشە و پلە گۈشتانە كە شەل و پەت دەكرىت، ئەو سەروھەت و مالھى كە دەستى بەسىردا دەگىرىت و ئەو بىرۇباوھەرى كە لە پېشەدا دەردىھېنىرىت، ئەگەر ھەروا بەوشىۋە سادەيە سەيرى بکەين و غىرە تمان نەجولىت بۇ يارمەتىدىانىان و رىزگاركىرىدىان ئەوە دىت بەسەر ئىيمەشدا ئەوھى كە بەسەر ئەواندا ھاتووه، [كەواتە ئەى موسىلمانان با ئىتىر بەس بىت، با ئىتىر شەرمى خواي گەورە بىمانگىرىت و پاپەرين بۇ مەيدانى سەربازگە ئىسلامى بۇ خۇنامادەكىرىن بۇ پېشەكىشىكىرىدى دۈژمنانى خوا و دىن و دنيا].

ئەي براينە:

كەواتە ئىزىن وەرگىتن نىيە بۇ دايىك و باوك بۇ دەرچۈونتانا بۇ مەيدانى جىهاد، چونكە سەرپىچى فەرمانى خواي گەورە تىدایە و پىيغەمبەرى خواش ﷺ دەفرمۇيت: (إِنَّمَا الطَّاعَةُ فِي الْمَعْرُوفِ، وَلَا طَاعَةُ لِمَخْلُوقٍ فِي مُعْصِيَةِ الْخَالقِ)، واتە گۈپىرایەلى كىرىن بەس لە چاكەدا ھەيە، گۈپىرایەلى كىرىن نىيە بۇ دروستكراو لە سەرپىچى دروستكەردا كە (الله) يە جل جلالە.

ئەي برايانى خۆم با چاك بىزانن موسىلمانى خىزىاندار فەرزە لە سەرى كە بىت بۇ جىهاد و پىيوىستى بە ئىزىنى ژىنەكەي ناكات، ئەگەر ژىن پىيوىست نەكات ئىزىن لە مىزىدەكەي وەرىگىرىت ئەي چۈن پىياو ئىزىن لە ژىنەكەي وەرىگىرىت؟

ئەي براى خۆم نابىت خەفەت بخويت بۇ مندالەكانت، نابىت سەيرى ئەو شتە بکەيت، چونكە بەراسىتى شەپو پىيكتادان توندىترو ناسۇرتە، ھىرىشى كافران گەورەتە، ئەم موسىبەته تىزىتەر و گەورەتەر و گشتى تەرە، بە ئازارتە لە سەر موسىلمانان، بەراسىتى ئەي براى خۆم ئەگەر تو خاوهنى خىزىانىت ھەر ئەوهندەت

له سهره له لایهن رنه‌که‌تهوه زیانی ئاسایش و خوش بکهیت به ئندازه‌یهك پاره و خرجى كه بتوانیت پىيى بىزى به زیانیكى ئاسایى.

بەلئى ئەى برايانى خۆم قەرز بەرهەلستى ناكات بۇ هاتنت بۇ جيھاد ئەوهتا پرسىيار كرا له شىخ الاسلام ئىين تەيمىيە لمبارەي پياوېكىوھ كە قەرزارە و پاشان بانگ كەرىك بانگ ئەكەت بۇ جيھاد ئەوه چى بکات؟ ئەويش له وەلامدا فەرمۇسى: سەير دەكىرت ئەگەر قەرزارەكە ئەندازه‌یهك پارەي هەبۇو، وەك ئەوهى توانى پارەي قەرزەكەي بىداتەوه بە خاوهن قەرزەكە لەم كاتەدا سەير دەكىرت بۇ خاوهن قەرزەكە ئايما خاوهن قەرزەكە قەرزەكەي بەكاردەھىنىت بۇ جيھاد يان بەكارى دەھىنىت بۇ بەرژەوندى گياني خۆى، ئەگەر خاوهن قەرزەكە بەكارى دەھىننا بۇ بەرژەوندى گياني خۆى ئەوه فەرزە لەسەر قەرزارەكە راپەرى بۇ جيھاد لەو حالەتەدا و قەرزەكە نەداتەوه، بەلام ئەگەر هەر پارەي نەبۇو ئەوه چاكتىر دەبى راپەرى و واز لە قەرزەكە بىتى. [دەسا ئەى برايان چەند جار يادتان دەخەينەوه و دەلتىن:] قەرزارى بەرهەلستىت ناكات، ئىن بەرهەلستىت ناكات، دايىك و باوك ناتوانى بەرهەلستىت بکەن....

بەپاستى ئەمۇق لە سەدەي بىستەمدا جيھاد فەرزى عەينە بە هىچ شىۋەيەك ئىزىن نىيە بۇ هىچ كەسىك بەسەر تۆوه، ئەمۇق دەرچۈونت بۇ جيھاد وەك نویزى و روڭو وايە، چونكە بەجيھىتلىنى نویزىچ نویزى بەيانى بىت يان نویزى ئىوارە بىت ئەگەر ويستت ئەنجامى بىدەيت ئەوا بۇ هىچ كەسىك لەم جيھانەدا پىتىيەت ناكات ئىزىن وەربىرىلىي، ئەمەش ياساي شەرعىيە و گوفتارى ھەموو زانايانى ئىسلامە، كەواتە بەسە بىن و بەسەر بەلگەو نىشانەكانى پەروەردگارتانەوه بېۇن و ھەلۋىستان يەك بخەن و گۈئى بىرىن لە گوفتارى خواى پەروەردەگار كە دەفەرمۇيت: ﴿ قُلْ إِنَّمَا أَنَاُؤْكِنُ وَأَبَنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَاتُكُمْ وَأَمْوَالُكُمْ وَتَحْمِلَةُ الْأَرْضِ مِنْ أَنَّمَا أَفْرَقْتُ مُهَاجِرَةً تَحْسُنَنَاهَا وَمَسَكِنَنَاهَا تَرَضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنْ أَنَّمَا

وَرَسُولِهِ، وَجْهَادٍ فِي سَيِّلِهِ، فَرَبَصُوا حَتَّى يَأْفِكَ اللَّهُ يَأْمُرُهُ^{۲۴} (التوبه: ۲۴) واته ئەی موحەممەد (عَلَيْهِ السَّلَامُ) بلى: ئەگەر ئىئۇ باوکانتان و مىنالەکانتان و ژنەکانتان و كەس و كار و تاييفەكتان و ئەو مالھى کە بەتاپەحەتى دەستتان كەوتۈوه و ئەو بازىگانىيەي کە دەترسىن بوجەستىت و قىيمەت نەكەت (زەرەر بکات) ئەو شوين و مەنزىلگايىيەي کە خۆتان پىيى رازىن، ئەگەر ئەمانە خۆشەويىستەر بۇو لاتان لە خوا و نىرىداوهكەي کە پىيغەمبەر (عَلَيْهِ السَّلَامُ) لە تىكۈشان لە پىيىناوى خوادا ئەوا چاوهپروان بىكەن هەتاکو خواي گەورە فەرمانى خۆي دېنىت. واتە چاوهپروان بىكەن بۇ تۆلە و پق و سزايدەك لە ئاسماňوھ کە بىرىتىيە لە زەللىكى و سەرسقۇرى دونىيا و قىامەت... پاشان زەرەرىيکى تريش ئەوهىي کە خواي گەورە بەراستى شايەتى فاسقىتى دەدات بۇ ئەو كەسەي کە دانىشتۇوه به فاسقىتى کە دەفرەموى: ﴿وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَسِيقِ﴾ واتە بەراستى خواي گەورە هيدياھىتى گەل و كۆمەلېكى لادەر و سەرپىچى كار نادات، بەھەمان شىيوهش لە فەرمۇودەي راستى پىيغەمبەردا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) هاتووه کە دەفرەموىت: (من مات ولم يغزو ولم يجهز غازيا ولم يخلف غازيا في أهله بخير أصابه الله بقارعة قبل يوم القيمة)^(۱) واتە ھەر موسىلمانىك مىد و شەپو كوشتارى نەكىد و موجاھىدىكى رىيک نەخست بۇ جىهاد و موجاھىدىكى لەناو ئەھلەكەيدا بەجى نەھىشت بەخىر، ئەوه خواي گەورە تۆلە و سزايدەكى سەخت و نارەحەت دېنى بەسەرەيدا پىيش رۆزى قىامەت، بە ھەمان شىيوه لە فەرمۇودەي سەھىخدا هاتووه کە دەفرەموىت: (من مات ولم يغزو ولم يحدث نفسه بغزو مات على شعبة من النفاق) رواه مسلم. واتە: ھەر موسىلمانىك مىدو شەپو جىهادى نەكىدو نەھات بە دەرۋونىدا کە جىهاد بکات ئەوه مىدووه لەسەر بەشىك لە دۇرپۇويى. [بەلى ئەي موسىلمانانى خۆشەويىست ئەمە فەرمۇودەي پىيغەمبەرى خوايە (عَلَيْهِ السَّلَامُ)]

^۱ رواه أبو داود قال في تخريج المشكاة (١١٢٣/٢) واسناده ضعيف

و گوفتاری که سیکی تر نییه، که اته ئیتر بُو شه‌رمی خوا و پیغه‌مبه‌ری خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ ناتانگریت و نایه‌نه مهیدانی جیهادهوه؟! [، خۆزگه ئەگەر له دواى بهردەوام بۇونى ده سال جیهاد نه‌هاتبیت به ده‌رووننیدا ئەم شەپو کوشتاره ئەی چ کاتیک دیت به ده‌رووننیدا!! بەراستى ئەو ده‌روونه واى لیهانووه کە بە هیچ شیوه‌یەك جیهاد پینیدا تیپه‌ر ناکات، چونکە ئەگەر بیانویستایه جیهاد بکەن ئەوا خۆیان بُو ئاماذه دەکرد، خواى گەوره نیشانه‌یەكى بُو ئەو کەسانه کە دەیانه‌ویت جیهاد بکەن داناوه، ئەویش خۆئاماذه‌کردنە، ئەوهتا [سەرزەنشتى دووبۇوه‌کان دەکات] دەفرمويت: ﴿
وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعْدُوا لَهُ عُدَّةً﴾ (التوبه: ٤٦) واته: ئەگەر ئەو دووبۇوانه بیانویستایه دەرچن بُو جیهاد خۆیان بُو ئاماذه دەکرد، بەلام پەنا بەخوا: ﴿
وَلَكِن
كَرِهَ اللَّهُ أَنْعَاثَهُمْ فَثَبَطُهُمْ وَقَيلَ أَفْعَدُوا مَعَ الْقَعْدِينَ﴾ (التوبه: ٦٤) واته:
بەلام ئەمانه خواى گەوره پىی ناخوش بۇو دەرچوونيان و هەلسانيان بۇ مهیدانی جیهاد، بۇیه قورسى كردن و دايىشاندن و پىيان و ترا دانىشىن لەگەن دانىشتۇوه‌کاندا وەك ژن و پىيو مندالى بچۈلە. [ئى براي بەپىزىم بەراستى بۆت رۆشن بۇويه‌و و هیچ عوزرىكت بۇ نەماوه کە چەك هەلتاگىرت، مەگەر هەر عوزرى هەواو هەوهس كارى نەبىت، بەلام منىش ئامۇڭگارىت دەكەم و دەلىم ئارەزۇوى خۆت مەپەرسە و بە گوئى فەرمانە‌کانى خوا و پیغه‌مبه‌ری خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ بکە] رۆشن بۇويه‌و ئەمە حۆكمى خوايە، وە حۆكمى پیغه‌مبه‌ری خوايە عَلَيْهِ السَّلَامُ وە گوفتار و بۆچوونى فقهاء و موفەسىرينى قورئانه، بۆچوونى فەرمۇودەناسانه بە گشتى، [کەواته وريابه و تىبەتكەن و بەخەبر بىتنەوە لە خەوى زەللى و روزەردى بەراستى مەسەلەكە گائىتە و گەمە نىيە].

کونگره‌ی لاوانی موسلمان

دینیکی کرده‌هیی (دین عملی):

به‌پراستی ئەم دینه جوانه هەروهك چۆن فىر كراوين و ئاگاداربۇوين دینیکى كرده‌هیيە.. بزووتنه‌وهیيە، جولاندەوه و خرۇشانه، ئاشكرا و روون و بى خلتە و خۆلە، زۇر رىكە و گالتە نىيە، بەلى ئايەتكانى قورئانه داده‌بەزىت له تاوايدا بۇ به‌جيھېتىنانه، [بۇ راپه‌پاندن و بۇ شۇپش كردە دىرى زالمان]، بەلى يارەكانى پىغەمبەر ﷺ ئايەتىكىيان وەردەگرت يان دوو ئايەت يان سى ئايەت لە دە ئايەت تىننەدەپەرين، ئەو ئەندازەيان وەردەگرت دەيانبرد بۇ ئەوهى جىبەجىي بىكەن و ئەهاتنەوه سەرلەنەۋى ئەوهنەدى تر فىر دەبۇون، [نەك وەك ئىمە كە لەم سەر بۇ ئەو سەرى قورئان دەخويىتىوھ و جارىك بە دلماnda ئايەت لە ئاستى ئايەتكىدا بوهستىن و بچىن لە خوتىنىدەوه بىكەين بە كرده‌وه].

ئايەتكان دانەدەبەزىن بۇ رۇشنبىرى، بەلكو داده‌بەزىن تا جىبەجى بىكىن و بخرينى مەيدانى واقىع و جولەوه، هاولەكەن ئەفەرمۇن - خوا لەمۇرۇيان رازى بىت - ئىمە زانىارى و كرده‌وه پىكەوه فىرپۇوين بە قورئان، [مەبەستىيان لوهىيە كە ئەو قورئان دەيختىنە مەيدانى كرده‌وه و لە تەمەلى و تەوهزەلى دەرى دەھىتىن و لە خەوى بى ئاگايى خەبەرى دەكىرنەوه، ئەوهتا پىغەمبەرى خوا ﷺ لە سەرەتاي بۇون بە پىغەمبەرىتىيەوه خواي گەورە دەيھەيت راپه‌پى و نەخەويت و تەمەل نەبىت و ترسنۇك نەبىت، كرده‌هېي بىت كە لە ئەشكەوتەكەوه دېتە دەرەوه دەلىت دامپۇشنى دامپۇشنى (دەترونى، دەترونى) يەكسەر خواي پەروەردگار حەزەرتى جوبرانىل دەنېرىت و پىتى دەفەرمۇيت: ﴿يَا أَيُّهَا الْمُدْرِّٰٰ﴾ (المدثر: ۱) ئەو كەسەي كە خۆت داپوشىوھ لە ژىر كەلۈپەلى خەوتىدايت ﴿قُرْفَانَدَرَ﴾ (المدثر: ۲) هەستە و بتىسىتە، ئىنざرى خزمەكانت بىكە بەتايىھەتى و هەموو دونيا بە گشتى، خواي خۆت، پەروەردگارت بە بەپىز و گەورە بىگە،

که واته خوای گوره هر له سره تاوه پیغه مبهه ری خوای بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ کرد به ئىنسانىتىكى كرده وەبى، بۆيە دايىكى ئىمانداران عائىشە دەيغەرمۇو: (كان خلقه القرآن) [١].

گويم لى بىگرن براينه: زوربەي لاوه كان پرسىيار دەكەن كە ئايا حوكى شەركىدن (الجهاد) لەم سەدەي بىستەمەدا چىيە؟ بەلنى ئەوهى كە دەرھاتتووه لە ژىزىپۇشنايى زاراوه كانى قورئان و فەرمۇودەدا لە ژىزى دەقە كاندا ئەوهى كە جىهاد ئەمۇرۇ فەرزى عەينە و هىچ پەرأويكى ئىسلامىم نەدىيە كە پىچەوانەي ئەم دەقە بىت، بە دلىنایيشهوه دەلىم كە ھەموو زانىيان ئەوانەي كە خاوهنى سىقە و خاوهنى زانىيارى تەواون لەسەر ئەم دەقەن وەك منن هىچ جياوازىيەكىان نىيە، ھەموو ئەو زانىيانەي كە شتىان لى وەردىگىرى و خاوهن تەقوان وەك بەرىز شىخ بن باز و بەرىز موحەممەد صالح عثيمىن و بەرىز سەعىد حەوا و بەرىز شىخ موحەممەد نەجىب موتىعى (خوا لىي رازى بىت) كە بەراستى لەم سەدەدا شارەزاترىن زانىايدە كە خواي گەورە بىرىدەوە بۇ لاي خۆى. ھەروەها شىخ عەبدوللە ناصىح عەلوان ھاۋرامە كە ئەويش يەكىكە لە زانا شارەزاكان، وە زورى تىريش لەسەر ئەم پايەم كۆكىن كە ئەگەر بى باوهەران بىستىك لە زەھى موسىلمانانىيان داگىركرد ئەوه جىهادە دەبىت بە فەرزى عەين وەك رۇژوو لەسەر ھەموو موسىلمانىك لەو پارچە زەھى ئىسلامىيەدا تەنانەت ئافرەت دەردىچىت بەبى ئىزىنى مىرددەكەي، بەلام دەبىن مەحرەمىيەكى لەگەلدا بى، وە قەرزار دەردىچىت بەبى ئىزىنى خاوهن قەرزەكەي، مناز دەردىچىت بەبى ئىزىنى دايىك و باوکى، واتە فەرز دەبىت ئەگەر ئەم ناوجە ئىسلامىيە، ئەگەر خۆيان كەم بۇون و بەس نەبۇون بۇ رۇوبەرۇوبۇونەوە دۈزمن، يان كەمتەرخەمەيان كرد يان سلىيان لە دۈزمن كرده وە يان تەمەلىيان كردو پالىيان دايىوھ يان وازيان لە رۇوبەرۇوبۇونەوەكە هيئتاو دانىشتەن، ئەوه ئەو فەرزە عەينە كە رۇوبەرۇوبۇونەوە دۈزمنە بلاودەبىتەوە و دەبوات بۇ ئەو موسىلمانانەي كە نزىكىن لىييانەوە و دەبىتە فەرزى عەين لەسەريان، پاشان نزىكتەر... نزىكتەر... هەتاڭو فەرزى عەين بە گشتى ھەموو زەھى دەگىرىتەوە، فەرزىكە ناتوانىن بە هىچ شىوه يەك وازى لى بەھىنەن

ھەروھك نويز و رۇزۇوی فەرز... كەواتە لەو كاتەوە ولاتى ئەندەلۇس لە دەستى مۇسلمانان كەوت و كەوتە زېر دەستى بى باوھران ھەتاکو ئەم رۆزەي خۇمان جىهاد فەرزى عەينە لە سەر ئومەمى ئىسلامى، لەو رۆزەوەي كە مۇسلمانان وازىانلى ئەينىاوه تاوانباربۇون، [وە با ھەمو مۇسلمانانى جىهان لە زانا و نەزانوھ ئاگادار بن] قىتال و جىهاد يەك زاراوھي ئىسلامىن و هىچ جىاوازىيەكىان نىيە، جىهاد لە ئىسلامدا برىتىيە لە ھەلگىرنى چەك و بەس، ھەر چوار مەزھەبەكە پىناسەي جىهاديان وا كردۇوھ كە (الجهاد هو القتال بالسلاح، هو قتال الاعتداء)، واتە زاراوھي جىهاد لە ئىسلامدا برىتىيە لە شەركىردن بە چەك و تەقەمەنى، برىتىيە لە شەركىردن لە گەل دۈزمن و بى باوھراندا، بەم شىيەيە ئىمام ئەبو حەنيفە و ئىمام مالىك و ئىمام شافىعى و ئىمام ئەحمد (خوايانلى پازى بىت) لە كتىبەكانىاندا پىناسەي جىهاديان وا كردۇوھ، بەراستى ئىمە وەك شوينكەتووو پىغەمبەر ﷺ نامانەوىت دەقەكانى قورئان و فەرمۇودە بتۈيىننەوە، نامانەوىت تەئوپەلىان بکەين بۇ ئارەزۇوھكانى خۇمان، [بىتەوىت و نەتەوىت پىت خوش بىت و پىت ناخوش بىت] مەبەست و ماناي جىهاد لە ئىسلامدا واتە سەرپىرىن [سەرپىرىنى زالمان، سەرپىرىنى لادەران و تاغوتان، بەلنى، ئەمەيە ياساي خوابى و هىچ گومانى تىدا نىيە] كە ئەگەر بى باوھران زەھىيەكى ئىسلاميان داگىركەد و دەستىيان بەسەردا گرت ئەو جىهاد يەكسەر دەبىتە فەرزى عەين لە سەر ھەمو مۇسلمانىك لەو ناوجەيەدا، پاشان بلاو دەبىتەوە، گشتى دەبىت ھەتاکو ئەو فەرزە عەينە كە جىهادە، كە بۇوبەرۇوبۇونەوەي كافرانە ھەمو زەھى دەگىرىتەوە بە كشتى، فەرزە بەسەريانەوە، فەرزىيەكە كە ناتوانن وازى لى بەيىن ھەروھكۇ نويز و رۇزۇو، كەواتە ئەم مۇسلمانانى جىهان گۈئ لە ھەلۋىستى من و بۇچۇونى ھەمو زانايابىگىن، ئەم مۇسلمانەي كە ئىستا لە مەيدانى جىهاد نىيە و شەر دىرى كافران ناكات كافران ناكۈزىت بە چەك... ئەم مۇسلمانەي كە سەرى ھاولى بېياردەر نابېرىت؟ ئەم مۇسلمانە بەم شىيەيە ھەروھك ئەم كەسە وايە كە لە مانگى رەمەزاندا بە زمانى بەرۇزۇوھوھ نان بخوات،

وەك ئەوه وايە لە رەمەزاندا بە عەمدى رۆژووی بشكىنيت و ھەروەك ئەو كەسە وايە بە عەمدى واز لە نويىز بەھىنى، ئەي مۇسلمانانى جىهان لە فەرمانى دىنەكەتانا بەسەر بەلگەي رۇون و ئاشكراوه بن، راست بن، حەق بىن بن، جىهاد لە زاراوهى ئىسلامىدا واتە شەر كىرىن (قتال)، جىهاد قىتال، ھەروەك زاناي بەرپىز ئىبن روشى دەفەرمۇيىت: (وَحِيتَمَا اطْلَقَ الْجَهَادَ فَإِنَّمَا تَعْنِيُّ قَتْالَ الْكُفَّارِ بِالسِّيفِ حَتَّى يَسْلَمُوا أَوْ يُعْطُوُا الْجِزِيَّةَ عَنْ يَدِ وَهْمِ صَاغِرُونَ). واتە: لە ھەر كاتىكدا وشەي جىهاد بە گشتى هات واتە بە موتەلەقى هات و موقىيەد نەكراپوو بە ھېچ شتىكەوه، ئەوه مەبەستى شەركىرىدى بى باوھرانە بە شەمشىر، بە تەيارە ھەتاڭو مۇسلمان بىن يان لە دەولەتى ئىسلامىدا دانىشىن و باجى سالانەييانلى بىسەنرىت و زەللىل بن، بەراستى ئەي مۇسلمانان ھەمووتان داوالىكراون لە مەيدانى جىهاددا بن، لە جىهاددا بىزىن لەھەر شوينىك بىت لەم زەوېيەدا بىت تو لەناو جىهاددا بىت، ھەر شوينىك دەھىت ھەر پارچە زەوېيەكت دەھىت كە جىهادى تىدا بىت دەھىت خۆت بگەيەنите ئەو شوينى ئەگەر توانىت لە فەلەستىن جىهاد بکەيت ئەوه فەرزە لەسەرت كە جلوبەرگى شەر لەبەر بکەيت و چەك و تەقەمنى ھەلگرىت و شەر و كوشتارى كافران لەناو خاكى فەلەستىندا بکەيت، ئەگەر نەتوانى لە فەلەستىن ئەوه [لە چىچان] ئەگەر نەت توانى ئەوه لە ئەفغانستان لە فلىپين لە ئەرىتريا لە چاد [لە كوردىستان لە عىراق لە ھەر شوينىك بتوانىت كە خۇتى پى بگەيەنەت دەبى بېرىت].

شەر ئەمۇق لە سەدەي بىستەمدا فەرزى عەينە لەسەر مۇسلمانان ھەروەك نويىزى عەسر و بەيانى، ھەروەك ئەو نويىزى عەسرەي كە ئىسىتا ئەنجامىمان دا، بەلنى ئەي مۇسلمانان ئەگەر دەتانەھەۋىت دىنەكەتانا ئەنجام بىدەن، ئەگەر ئىۋە لە فەرمانى دىنەكەتانا جىددىن، بەراستى ئەم دىنە دىنى كردەوهىيە و روونە و رۇشنبىرى ناناسى بەبى جىبەجى كىرىن لە واقىعى ژياندا، ئەنجامدانىكى زىندۇوپى بزووتنەوهىيە.

بەلئى موسلمانانى فەلەستىن، ئەوهى كە دەتوانىت بگات بە فەلەستىن ئەوه فەرزە لەسەرى بچىت بۆ ئەوي بۆ ئەو جيھادە پىرۇزە، بەلام فەلەستىنىيەكە كە ناتوانىت راپەپى و بجولى بەرەو فەلەستىن ئەوه فەرزە لەسەرى كە بىر بکاتەوه و بکەۋىتە باس و خواس لە پارچە زەویيەكى تر كە لە ناوىدا چەك و تەقەمنى و شەپى تىدا پەيدا بگات و دەستى سەتكاران بېرىت، [كەواتە ئەي برايانى خۆم با لە ئاگرى دۆزدەخ بىرسىن، با هەر لە خۆمانەوه دەريارەى ئەم جيھادە قىسىم نەكەين، باوهى كەن، باوهى كەنلىپىغەمبەر ئەنگەل بىن كە ئەوان ھەموو دلتەنگى و خەفتەنگىان ئەوه بۇو لە جيھاد دوا بکەون، كە ئەگەر بۇيان نەگۈنجايە جيھاد بکەن، ئەوه تا سەركىرەدى دلىر و بەرىز سەعدى كوبى ئەبى وەقاصل (خواى لى رازى بىت) لە كاتىكدا كە رووبەپۇرى رۆستەم وەستابۇ ئا لەو كاتەدا يارىتىكى پىغەمبەرى ئازىزى ئەنگەل نارد بۆ گفتۈرگۈ كىردىن لەگەل رۆستەمدا كاتىك رۆيىشت و گەپايەوه ھەوالى دا بە سەعد كە دەيانوپەت شەپ بکەن، ئا لەو كاتەدا خەبرى شەپەت سەعدى سەركىرە زۇر نەخۆش بۇو بە جۆرىتىك نەيدەتوانى بە تەواوى لەسەر زەوى دانىشى، چۈنكە ھەموو لاشەي بۇوبۇو بە دومەللى پېرىم، ئا لەم كاتەدا كاتى جيھادە و سەعديش لاشەي ھەموو دومەلە ناتوانىت سوارى ولاخ بىت و بپوات، بۇيە يەكسەر ھەردوو چاوى سەركىرە پېرى دەبىت لە فرمىسىك، ئاواتى دەخواست ئەو شەپ يان ماۋەيەك پېشتر بوايە يان دواتر بوايە، هەتاڭو نەخۆشىيەكەي چاك بېيتەوه، لەگەل ئەوه شدا ھەر خۆي پېتەگىراو رۆيىشت بۆ مەيدانى شەپ و مەيدانى جيھاد، بۇيە لە كاتى سەرەممەرگىشدا حەزى دەكىد بەو عاباوه بىخەنە قەبرەكەوه كە شەپى بەدرى پېۋە كردىبۇو، لەسەرەممەرگىشدا فەرمانى كرد كە عاباکەي بۆ بىتنىن كە بۇيان هيتنى سەيرى كرد كۆن بۇوە و پىزىوھ، پاشان فەرمانى كرد بە كەسوکارى كە لەناو ئەم عابايدا كەنلىپەت كەن و فەرمۇرى: (لقد لقيت المشركين فيه يوم بدر، ولقد إذخرته لهذا اليوم) واتە: بەپاستى بەم عاباوه لە رۇذى بەدردا گەيشتەم بە ھاولەن بېپارىدەران و كوشتارم پېۋە كرد، بەپاستى شارىمەوه بۆ ئەم رۇذە.

كەواتە ئەي موسلمانى بەرىز با من و تۇ وەك سەعدى بەرىز بىن بەتىش و ئازارى لاشەمانەوه ھەواز لە جيھاد نەھىن، ئەگەر لە كاتىكدا كە خۆشمان نەيەينە مەيدانى جيھادەوه با

خەلکیش سارد نەکەینەوە، چەند جار دەیلیمەوە کە ئەم دینە دینیکی كرده وەببەيە [بەراستى خويىندنەوە لەناو پەراوهەكاندا و زانيارى فيرىبوون شتىكى پېزۆزە، بەلام تواندنه وەي دەقەكانى قورئان و فەرمۇودە تەئویل كردن بۇ خاترى ئەنجامدانى ئارەزوویەك ئەمە به هىچ شىۋەيەك جائىز نىيە و رەوا نىيە و رووزھەردى بەردىم قاپى خوا دەبىن.]

روونى لەگەل دەررۇون و دەقە شەرعىيەكاندا

[بەراستى ئەوەي کە بۇوە به ھۆيەك لە ھۆيەكانى ساردكىرنەوەي لاوانى خويىنگەرم لە جييهاد بىرىتىيە لەوەي کە كاتىك فەرمۇودە جييهادىيەكان دەدەي بە گوپىاندا دەلىن خۆ جييهاد مەبەستى بەس چەك ھەلگىرن و شەپ كردن نىيە، واتە تىكۈشان، دەتوانىت بە ھەمو شتىكى گونجاو ئەنجامى بىدەيت، تەنانەت جارى واش ھەيە لە دەمى دەرددەچىت دەلتى دەستنۇيىز گرتىنىش ھەر جييهاد، بىراي بەرپىز بەراستى وشەي جييهاد لە دىنى خوا و لە سوننەتى پىغەمبەردا ﷺ زاراوهەيەكى قورئانى بۇ ھەيە، زاراوهەيەكى بۇ ھەيە لە لايەن خواوهەيە، ھەركاتى لە قورئان و فەرمۇودەدا هات ئەوا مانا و مەبەستەكەي شەپ كردنە لەگەل بى باوهەراندا، جييهادىش بەردىوام بە فەرزى عەين دەمەننەتەوە بەسەر شانى ئىماندارانەوە ھەتاڭو دوايىن پارچە زەوى كە رۇزىك لە رۇزان لە ژىز دەسەلاقى موسىلماناندا بۇوە بگەرپىتەوە ژىز دەستى موسىلمانان، بىتەوە لاي ئىسلام...]

جييهاد واتە شەپ كردن و كوشتار بە درىزىابى ژيانىت بە فەرزى عەين بەسەرتەوە دەمەننەتەوە، ئەمە بىرای خۆم واش دابىنى كە تو لە ئەفغانستان يان فەلەستىن شەپو كوشتارت كرد ھەتاڭو فەلەستىنمان بىزگار كرد وە لە دەستى سەتكاران دەرمان هيئىنا، ئەمە بە ئەندازەي ئەو شەپو كوشتارە، ئىتىر كۆتايى نايەت بە فەرزى عەين، نابىي بىرۇي پالى لى بىدەيتەوە و بلېنى ولاتەكەي خۆم بىزگارى بۇوە، ئىتىر جييهاد تەواو بۇو!! نەخىر، نابىت بەو شىۋەيە بىر بکەيتەوە فەرزە لەسەرت كە بىر لە

پزگاری پارچه‌یه کی تری ئیسلامی بکهیته‌وه، پاپه‌پری و تی بکوشی بۇ ولاتیکی تر، ناوچه‌یه کی تر، شاریکی تر، پارچه زه‌وییه کی تر. [هـتاکو يان ده‌کوژیت يان هـمو سەر زه‌وی لە زىر ستمى سـتـه مـكـارـان پـزـگـارـ دـهـكـيـت، دـهـبـيـت وـهـكـ يـارـهـكـانـى پـيـغـهـمـبـرـ مـكـكـلـلـهـ] بـيرـ بـكـهـيـتـهـوهـ، خـقـ ئـوـانـ ئـكـهـرـ بـهـسـ بـيـرـيـانـ لـهـ مـوـسـلـمـانـ بـوـنـىـ شـارـىـ مـهـدـيـنـهـ بـكـرـدـايـهـتـهـوهـ، يـانـ دـورـگـهـ كـانـىـ ئـيـسـلاـمـ، خـقـ ئـوـهـ رـوـشـنـايـىـ ئـمـ خـورـهـ پـاـكـهـ نـهـئـهـگـيـشـتـهـ مـرـفـقـهـكـانـ. بـراـيـ خـقـمـ بـهـپـاـسـتـىـ نـازـانـمـ مـسـوـلـمـانـانـ هـتـاـكـوـ كـهـىـ لـهـ جـيـهـادـ تـىـ دـهـگـنـ؟ـ!ـ جـيـهـادـيـشـ فـهـرـزـيـكـهـ لـهـ فـهـرـزـهـكـانـىـ ئـيـسـلاـمـ، خـقـ هـيـچـ غـهـرـيـبـ نـيـيـهـ لـهـ دـيـنـيـ خـواـدـاـ بـهـلـامـ نـازـانـمـ بـۇـ غـهـرـيـبـ بـوـوـهـ لـهـ نـاوـ دـهـرـوـونـ وـ مـيـشـكـىـ مـوـسـلـمـانـانـداـ، تـهـنـانـتـ زـانـاكـايـشـ؟ـ!

برای خۆم هـتـاـكـهـىـ تـىـدـهـگـهـىـ بـهـپـاـسـتـىـ وـ بـهـبـىـ كـومـانـ دـهـلىـمـ:]ـ خـويـندـهـوـهـتـ جـيـهـادـ نـيـيـهـ، زـانـياـرـيـيـهـكـهـتـ جـيـهـادـ نـيـيـهـ، فـيـرـبـوـونـ وـ فـيـرـكـرـدـنـهـكـهـتـ جـيـهـادـ نـيـيـهـ، [وـتـارـ وـ نـامـؤـزـگـارـيـيـهـكـانـتـ جـيـهـادـ نـيـيـهـ، گـريـانـ وـ رـقـزوـوـگـرـتـنـهـكـهـتـ جـيـهـادـ نـيـيـهـ]ـ، جـيـهـادـ وـاتـهـ شـهـرـ كـرـدنـ، شـهـرـكـرـدنـ لـهـگـهـلـ بـىـ باـوـهـرـانـ [بـهـلـئـ ئـهـىـ بـرـايـ خـقـ هـيـچـ بـيـانـوـوـيـهـكـتـ نـهـماـوهـ كـهـ بـهـ هـويـهـوـهـ خـوتـ وـ خـلـكـىـ كـيـلـ بـكـهـيـتـ لـهـ جـيـهـادـ]ـ لـهـبـرـئـهـوـهـ ئـالـاـيـ جـيـهـادـ بـهـرـزـ كـرـاوـهـتـهـوهـ، لـهـبـرـئـهـوـهـ سـوـپـاسـ بـۇـ خـواـ كـوـيـرـ وـ شـهـلـ وـ نـهـخـوـشـ نـيـتـ وـ لـهـشـسـاغـيـتـ وـ لـهـ توـانـاتـداـ هـيـيـهـ كـهـ چـهـكـ هـلـكـرـيـتـ [كـهـواتـهـ ئـيـتـ خـوتـ گـورـ وـ چـالـاـكـ بـكـهـرـهـوـهـ بـهـرـهـوـهـ مـهـيدـانـىـ سـهـربـازـگـهـىـ ئـيـسـلاـمـىـ بـهـپـىـ بـكـهـوـهـ، بـكـهـوـهـ جـيـهـادـيـ بـىـ باـوـهـرـانـ، گـوـىـ مـهـدـهـ بـهـوـهـ كـهـسـانـهـىـ كـهـ دـهـيـانـهـ وـيـنـتـ سـارـدـتـ بـكـهـنـهـوـهـ وـ لـهـ خـيـرـهـ بـىـ وـيـنـهـيـهـ بـيـبـهـشـتـ بـكـهـنـ].

بـهـپـاـسـتـىـ فـهـرـزـهـ كـهـ دـهـبـيـتـ ئـمـ باـسـهـ زـورـ ئـاشـكـراـ بـيـتـ،^(۱) فـهـرـزـهـ كـهـ تـۆـيـ مـوـسـلـمـانـ دـهـبـىـ لـهـگـهـلـ دـهـقـهـ قـورـئـانـيـيـهـكـانـداـ لـهـ لـايـهـنـىـ كـهـمـيـهـوـهـ ئـاشـكـراـوـ بـوـونـ بـيـتـ وـ لـيـتـ وـنـ نـهـبـنـ لـهـ ئـاستـىـ مـهـبـتـهـكـانـيـداـ بـىـ هـوـشـتـ نـهـكـهـنـ، فـهـرـزـهـ لـهـسـهـرـتـ كـهـ تـۆـيـ مـوـسـلـمـانـ دـهـبـيـتـ روـونـ وـ ئـاشـكـراـ بـيـتـ لـهـگـهـلـ پـهـروـهـرـدـگـارـتـداـ، لـهـگـهـلـ پـيـغـهـمـبـهـرـهـكـتـداـ [مـكـكـلـلـهـ]ـ لـهـگـهـلـ دـهـقـهـكـانـىـ قـورـئـانـ وـ فـهـرـمـوـودـهـكـانـداـ.

^(۱) وـاتـهـ باـسـىـ نـوـهـىـ كـهـ جـيـهـادـ وـاتـهـ شـهـرـكـرـدنـ.

بهلىٰ ئهی برايانى خوم ئهگه ئىمە هەز ناكەين کە جيھاد بکەين، ئهگه ئىمە كورت پەو و كەمتەرخەمین ئهگه رانابىيىت بە ئىمان و ئازايەتى خۆتدا بۇ جيھاد؟!! ئهوا دانى پىددىا بنى و خەلکىش سارد مەكەرهوھ [ئهگه جەنابت پىاوى ناو مەيدانى گيابازى و فيشك و شەھىدى نىت ئىتر بۇ خەلکىش بە خۆتەوھ بەرەو سزا دەبەيت^(۱)] کە تو خۆت تواناي دەستنۇيىزگەرتنت نىيە، تواناي نويىشى بەيانىت نىيە، ئىتر خەلکى تريش سارد مەكەرهوھ و پېيان مەلىن خۆ قەيدى نىيە ئهگه نويىشى بەيانى لەگەل خۆركەوتىدا بکەن... ئەمە فىيل كردنه لەگەل موسىلماناندا، لەگەل خودا، لەگەل ئىسلامدا، لەگەل پېغەمبەردا ﷺ، ئەگەر ئەو موسىلمانە کە جەنابت له جيھاد ساردى دەكەيتەوھ، تۈزى پۇشنبىر و چاوكراوه بىت ئەو سارد نابىتەوھ، بەلام ئەگەر خۆى هەر لە سروشتدا جيھادى پى گران بى ئەوه خواخوايەتى يەكىك بلىٰ كاتى نەھاتووه، ئەوه بە راستى ھەموو كەسى دەتوانى بە دوو قىسەي زرق و برق ساردى بكتەوھ و دايىشىتىت، كەواتە با فىيل لە خۆمان و له ئىسلام و موسىلمانانىش نەكەين]، ئەگه ئىمە ناتوانىن لهو قەفەزەدا كە تىيى خراوين بېرىن، بالەفرى دەكەين، ئەگه بېرىن دەكىيىشىن بەسەر تاقى ئەو قەفەزەى كە تىيىدا دەزىين، دەبى دان بەوهدا بىنلىن کە ئىمە ناتوانىن بېرىن.

جيھاد واتە شەركىدىن بە چەك، ئىستا له سەدەي بىستەمدا فەرزى عەينە، فەرزە وەك نويىش و رۇژوو و بەردىۋامە و دەمىيىتەوھ، ھەتاڭو دوايىن پارچە زەھىيەكانى ئىسلام كە رۇزىك لە رۇزان ئالاى (لا الله الا الله)دا بۇوه، جارىكى تريش بگەرىتەوھ بۇ ژىر ئەم ئالاى، ئەي موسىلمانانى جيھان ئەي ئىمامداران ئەگەر خوشحالىن و حەز دەكەن كە روون و ئاشكرا بن لەگەل پەروردگارتاندا، لەگەل پېپەوى سوننەتى پېغەمبەرەكتاندا ﷺ، لەگەل قورئانى پېرۇزدا، ئايا خوشحالىن بەم شىوه بن؟ دەي ئەمە كە وتمان حوكىمى شەرعىيە و هىچ گومانى تىدا نىيە [ئەگەر دەتانەويت

^۱ چونكە خواي گورە دەفرمۇيت: ﴿إِلَّا تَنْفِرُوا يُعَذِّبُكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾ (التوبه: ۳۹) واتە: ئەگەر شىوه پانپەن و نەچن بۇ جيھاد ئەوه سزاتان ئەدرىت بە سزايدىكى توندو ناخوش.

فهرمانه کانی خوا پاپه پین، به‌پاستی ئەمەش يەکىكە له فەرمانه کانی قورئانی پېرىزدا
بە‌پاستی جیهاد بەندایه‌تى زيانه، بەندایه‌تى و پەرستنیكە بەھيچ شىوه‌يەك
نايپچىرىت مەگەر بە دەرچۈونى رۇح نەبىت، بە تەواوى وەك نويىز وايد، هەروەك
چۈن نويىزكىردىن لەسەر شانت ناكەویت، مەگەر له كاتىكدا رۇحت دەرچۈوبىت، واتە
بەمرىت، ئىنجا لەسەرت دەكەویت، بەھەمان شىوه‌ش بەندایه‌تى جیهاد لەسەر شانت
ناكەویت مەگەر له كاتىكدا نەبىت كە گيانت دەرچۈوبىت، بە‌پاستى ھۆ هيئانەوە بە^(۱)
قسەي ھىچ و پىپۇپۇچ دروست نىيە، بەئاوات خواستنى بى سىنورو دروست
نىيە، دروستكىرىنى عوززەكان و ھەلبەستنیان بە ھىچ شىوه‌يەك پەروا نىيە بۇ
دواكەوتنت لە جيھاد و جائىز نىيە تواندنه‌وەي دەقەكانى قورئان و فەرمۇودە و
تەئویل، (كردىيان بەبى بەلگە و بەھىچ شىوه‌يەك يارى كردن بە ئايەتە
قورئانىيەكان جائىز نىيە)، [بە ئارەزۇرى خۆت بلېي ماناي ئەمە و ئەوهەيە].

جيھاد ماناو مەبەستى شەپ و كوشتارە، وەرن خۇتان بېيچنەوە و شەپو كوشتار
بىكەن له فەلهستىن، كۆچ بىكەن، بە‌پاستى فەلهستىن كراوهەيە بۆت، ئاييا پىيم بلنى و بۇم
رۇشن بىكەرهە ناتوانىت كۆچ بىكەيت؟ فلىپىن كراوهەيە؟ ناتوانىت ئەفغانستان
كراوهەيە؟ زۆر شوينى تر ھەيە كە بانگى جيھادى تىدا ھەلكرابە و دەشتوانىت
بىكەيتىن، ئەوه دە سالە شەپو كوشتار لە فغانستان له‌گەل كافراندا بەردەۋامە،
بەلام تو نايەيت ماناى كە تو بە دلتدا نەھاتووه كە جيھاد بىكەي، (من مات ولە يغزو
ولم يحدث نفسه بغزو مات على شعبة من النفاق) رواه مسلم. واتە: هەر موسىلمانىك
مەدو شەپو كوشتارى نەكىدو بە دەررونىدا نەھات كوشتار كردن و شەپ كردن،
ئەوه ئەو موسىلمانە كاتى مەد لەسەر بەشىك لە دوورپۇويى دەمرىت، بەلنى بە‌پاستى
ئەگەر موسىلمانىت هەر دەبىت دەررونى خۆت ئامادە بىكەيت بۇ جيھاد [بۇ شەھىدى،

^(۱) تەئویل بىتىيە لەھەيە كە دەقەكە له مانا ئاشكراكەي خۆى لادەيت و بلېي مەبەستى شىتىكى ترە، جا ئەمە دروست نىيە مەگەر بە بەلگەوە نەبىت، هەروەك له (أصول الفقه) دا باسکراوه بە پۇونى.

بۇ کوژاندنه وەی ئاگرى بى ئابپۇوان، بۇ گرتىن و بەرېستى لافاوى سىتەمكاران، بەراستى بەھىچ شىتوھىك نابىت خۆت كىل بکىت و خۆت بىزىتە و بەھىك جارى كاتى نەھاتووه، چونكە ئەگەر كاتىشى نەھاتبىت ئەو تۆ خۇئامادە كىرىنەكتە هەر لەسەر فەرزە، چونكە خۇئامادە نەكىرن يەكىكە لە نىشانەكانى دوورپۇوه كان، ئەوەتا خواى گەورە نەھىنىيەكانى دىل ئاشكرا دەكەت و دەفرمۇى: [﴿ وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَا عَدُوا لِهِ عَدَةٌ ﴾] (التوبه: ۶) واتە: ئەو دوورپۇوانە ئەگەر بىيانويسىتايە دەرىچەن بۇ جىهاد، ئەوھە چەك و شمشىر و ھۆكاريەكانى شەپىريان بۇ جىهاد ئامادە دەكىرد [كەواتە ئەوانەي كە دەلىن كاتى نەھاتووه ئىيمەش پرسىياريانلى دەكەين و دەلىن: ئايا تەقەمنىتان بۇ ئامادە كىردووه ئەگەر كاتەكەي ھات؟ بىنگومان نەخىر] كەواتە داوا دەكەين لە خوا و ھىوا دەكەين لە پەروھەر دىگار كە ئىيمە لهوانە نەبىن كە راپەرىنمان پى ناخوش نابى و داماننىشىنى و پىمان بوتى دانىشىن لەكەل دانىشتۇواندا^(۱).

بەراستى لە نموونەي ئەم رۆژانەدا و ئەم حاڵانەدا خواى گەورە باسى ھەلۋىيىتى راستەقىنەمان بۇ دەكەت دەفرمۇىت: [﴿ لَا يَسْتَعْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ آخَرٍ أَن يُجَهِّذُوا يَأْمُولِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ وَاللَّهُ عَلَيْهِ مَا يَرَى مَنْ يَرَى لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ آخَرٍ وَإِذَا بَرَأَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَرَدَدُونَ ﴾] (التوبه: ۴۴-۴۵) واتە ئىزىنتلى ناخوازان ئەوانەي كە باوهەپىيان بە خوا و بە رۆژى دوايى ھەيە كە جىهاد بکەن بە ماڭ و گىيانىيان، بەراستى خواش زور زانايى بە لەخواترسەكان، تەنها ئەوانە داوايى ئىزىنتلى دەكەن كە باوهەپىيان نىيە بە خوا و بە رۆژى دوايى و ھەلگەراونەتەوە و لەناو گۇمانى خۇياندا دىن و دەپۇن. [بەلىن ئەم ئايەتە مەبەستى

^(۱) نەمە ئامازەي بۇ نەو ئايەتەي كە دەفرمۇىت: [﴿ وَلَكِن كَرَهَ اللَّهُ أَيْعَانَهُمْ فَتَبَطَّهُمْ وَقَلَ أَقْعُدُوا مَعَ الْقَعْدَيْنَ ﴾] (التوبه: ۶) كە دەرىبارە موناغىقە كان ناتۇرۇتە خوارەوە كە لە جىهاد دواكەوتىن ھەرۈھەك لە پەراوه كانى تەفسىردا بە درىزى باس كراوه.

ئەوھىيە هەركەسىك باوهپى دامەزراو بى ئەوھ ناپوات چەندىن عوززو بىانوو ھەلبەستى بۇ خزىدورگىتن لە جىهاد و كوشтар، ئەو كەسانەي ئەم جۆرە ئىشانە ئەكەن ئەوھ دلىان گومانى تىدىايە و دانەمەزراوه، دلىان نەخۆشە، نەخۆشى زەللىلى، ترس لە دوژمن، مردن، خۆشويىستنى دونيا و بوغزاندىنى قيامەت.... ئەم نەخۆشىيانە وا لاۋازى كردۇوھ بەشىۋەك ئەگەر باسى جىهادى بۇ بىكەيت ھەروھ ئەوھ وايە كە رەوانەي كەي بۇ مردن].^(١)

بەلىنى ئەي موسىلمانان باش بىزانن ئەو قىسانەي كە من ئىستا دەيانلىم و باسم كردوون لەبارەي جىهادەوھ خەلکى گومانى تىدا دروست دەكتات، دەلىنى وانىيە و بەھەلەدا چووه، ئەوا با باشىش بىزانن ئەو گوفتارانە گوفتارى ئىمام حەسەن بەنزاو مەودودى و سەيد قوتىن، كە حەسەن بەنزا پېش چل سال لە رىسالەي جىهاددا فەرمۇوييەتى: (إِنَّ الْجَهَادَ إِذَا الْعُتْدِيَ عَلَى أَرْضِ الْمُسْلِمِينَ يَصِحُّ فِرْضُ عَيْنِ حَتَّى يَخْرُجَ الْوَلَدُ دُونَ إِذْنِ وَالدَّهِ - وَالدِّينُ لَا يُؤْثِرُ - تَخْرُجُ). واتە: جىهاد دەبىتە فەرزى عەين ھەركاتى دەستدرىېشى كرايە سەر خاكى موسىلمانان تەنانەت كور بەبى پرسى باوکى دەرەچىت و قەرزارىش ھىچ كارىگەرىيەكى نىيە بۇ دەرجوون.

ئىبين تەييە پرسىياريانلى كىد لەبارەي جىهاد كردن بە مال و دوايى و تىيان كۆمەل و كەلەپكى ھەن زۇر بىرسى و ھەزارن، مالىشمان ھەي ئەگەر پارەكەمان دايە ھەزارەكان ئەوھ جىهادەكە زەھر دىئىن، ئەگەر دامان جىهاد ئەوھ بىرسىيەكان دەمن، چى بىكەين لەو مالە؟ و تى: بىدەن بە جىهاد با بىرسىيەكان بەمن، [ئەمەي تىنگەيشتن لە جىهاد، ئەمەي زانىارى، ئەمەي ھەلۋىست، جەنابىتكى لە شارىتكى بېڭۈلەدا پازدە مزگەوت دەكتاتوھ بەسەرييەكەوھ، بەلام موجاهيدان لە سەنگەرەكانى پۇوبەپۇوى دوژمنان نانيان دەستناكەۋىت بىخۇن].

ئەي براينە نازانم گرفتى ئىيمە ئىستا چىيە؟ نازانم داواكارىيماڭ چىيە؟ نازانم باس و هاتن و چوونى ئىيمە ئىستا لە زەويىدا چىيە؟ بەراسلى ئىيمە چەند ھەتىوييڭى

^(١) ئەم ئامازەيە بۇ ئەو نايەتەي كە دەفرمۇيت: ﴿كَانَمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنظُرُونَ﴾ الأنفال: ٦

وئبۈوين ھەوال دەپرسىن، باسى مالىيىك دەكەين بۇ ھەتىوان كە پەناي بۇ بەرين و بەھوئىنەوە، بەراستى مالىكىمان دەۋىت كە ناوهەكەى (دار الاسلام)^٥، مالى مۇسلمانانى پى دەگۇوتىرىت، بۇ ئەوهى لەو مالەدا بەمىننەوە و بەسەر ئەو مالەوە بىن، بۇ ئەوهى جەماوھرى مۇسلمان راپېرىنىن و لەۋىدا دەولەتى ئىسلامى دامەززىنەن، بۇ ئەوهى ئالاى (لا الله الا الله) بەسەرىيەوە بەرز بکەينەوە و بگەشىتەوە بىشەكىتەوە، بۇ ئەوهى لەبەردىرگاي سىبەرەكەيدا دابىشىن و ماندوويمان دەرچىت... ئەى مۇسلمانانى جىيان گۆيىم لى بىگىن و وەسىيەت دەكەم: هەتاکو مۇسلمانان ئامانجىيان و تىكۈشانىيان يەكلا نەكەنەوە بۇ ھەلۇيىستىك لە ھەلۇيىستەكان و نەبن بە يەك كۆمەل و دەست و هەتاکو لەناو دەروونىياندا دروست نەبىت كە لەو ئاست و ئەندازە ھەریمەي كە لەناوىيدا زىندان بۇوىن راپېرىن و دەرچىن و لەو چوارچىوانەي كە لە ئاپىياندا و لەزىرىياندا زىندان كراوين دەرنەچن و بىزگار نەبن، هەتاکو دەرباز نەبىن لەو خۆپەرسىتى و ئارەزۇوپەرسىتىيەي كە بە زۇر زال بۇوە بەسەرماندا، هەتاکو بىرئەكەينەوە لە مالىيىك بۇ ئىسلام لەسەر ئەم زەھۋىيەدا لەناوىيدا ئارام بىرىن و خۆگىر بىن، ئەوه ھەر دەمىننەوە بە فەوتاوى ھەرۇھك كۆمەللىك ھەتىو لەسەر سفرە و خوانى رەزىلىك، [ئەوه ھېچمان بە ھېچ نابىت و خواى گەورە ئىمە لا دەبات كۆمەللىكى چاكتۇ لېپراو تر دېنىتە مەيدان].

بەراستى ئىمە لە تىكۈشانداین بۇ دروستىرىدىنى مالىيىك، بەراستى ئىمە لە باسکەرىدىنداين لە بۇ مالىيىك، باسى دەكەين لە مالىيىك بۇ ئىسلام. [ئاي خۆزگە مۇسلمانان لانەيەكىان ھەبوايە لەسەر ئەم زەھۋىيەدا ئىمانداران پەنایان بۇ بېرىدайە !].

سوئىند بە خوا ئەگەر ئىمە بىتوانىن بچىن بۇ فەلەستىن رىزگارى بکەين لەزىز دەستى يەھود، مالى ئىسلامى بەسەرىيە دامەززىنەن، ئەگەر ئەمانە بىتوانىن و نەمان كرد، ئەوه ھەرىيەكە لە ئىمە تاوانىيارە دانىشى لە مالى خۆيدا، ئەگەر پارچە زەھۋىيەكى تر ھەبىت بىگۈنچىت كە بەسەرىيەوە (دار الاسلام) دابىمەززىت، ئەو ھەمۇو بى نەوا و ھەتىوانە پەناي بۇ لابەرن، بەسەرىيەوە كۆمەلگاي ئىسلامى دروست بىرىت، ئەوه

بەپاستى حەرامە لە سەرمان ئەو پارچە زەويىھە واز لى بەھىيىن و كەمەتەرخەمى بکەين و جىيى بەھىيىن بۇ فەراندىنى گورگەكان لەكاتىيىكدا كە مالەكە هيچى نەماوه، سەربانەكە رۇوخاوه و نەماوه، مەگەر كەمىيىكى نەبىيت، [بەپاستى بەجىتەيلانى ئەو مالە ھەموو مۇسلمانان تاوانبار دەبن و پۇزەردى بەرددەم قاپى خوا دەبن].

ئەي براينە:

بەپاستى ئەم مەسىلەي جىهادە ئاشكرا و پۇونە و گالىتە نىيە، مەسىلە يكى جىدىيە، بەپاستى ئىيمە ئىيش و مامەلە لەگەل ئەم دىنەدا دەكەين، مامەلە لەگەل پەروەردگارى جىهانىيان دەكەين، ئەو پەروەردگارەي كە ئاگادارە بە دلەكان، زۆر زاناي شاراوه و نەھىيىيەكانە، زۆر بىسەر و بىنەرە، ئىيمە دەتوانىن فيل لەگەل ھەموو كەسىك بکەين و ھەموو ئىنسانىك بخەلەتىيىن تەنها نەفسى خۆمان نەبىيت، ناتوانىن خۆمان بخەلەتىيىن، دەتوانىن بلىيىن ھەرجى بلىيىن، دەتوانىن فيل لە خەلکى بکەين [بەلام خۇ فيل كىدىن لە پەروەردگارى جىهانىيان ناكىرىت، خۇ فيل لە پەروەردگارى مىھەرەبان ناكىرىت]، بەلى دەتوانىن لەگەل خەلکى چى بلىيىن، بەلام لەگەل دەرۈونى خۆماندا ناتوانىن چى بلىيىن، تەنها ئەوه نەبى كە پاکى بکەينەوه و بلىيىن: ئايا من راست دەكەم و يەك لام بۇ شەپىرى كافران؟! ئايا من راستىڭو و يەك لام بۇ جىهاد؟! [ھەموو كەسىك چاك دەرۈونى خۆرى دەناسىت].

ئەي براينە:

[ئىيمە چەندىن جار ھاوارمان بۇ مۇسلمانان بەرزىرىدەوه، چەندىن جار و تۈۋىمانە و دەيلەنتەوە ئەمەرۇنى دانىشتن نىيە، ئەمېق تو دەبىت لە ناو جىهاددا بىت، ئەگەر بىتوانىت لە ناوجەو ولاتەكەي خوت دەبى ئالاي جىهاد پاپەپىنى، ئەگەر ناتوانىت ئەبى كۆچى بکەيت، بۇ مەيدانى جىهاد، دەبى كۆچ بکەيت بۇ لامان، ئىيمە چەندىن سەربازگەمان كەردىووهتەوه بۇ موجاھيدان و برايائى مۇسلمان لەسەر سنورەكان ھەمووييان كراوەن لەبەرددەم مۇسلماندا، ھەموو مۇسلمانانمان ئاگادار كەردىووهتەوه، دوو سالى تەواو بانگمان كىرىن، نازانم بۇ ناجولىيىن، ئەوا كوا ئەو مۇسلمانەي كە هاتن بۇ جىهاد بۇ

فەلەستىن؟! بۇ پارىزگارى لە موسىلمانان؟! ئىمە لە فەلەستىن ئالاى جىهادمان بەرزىرىدەوە، بەلام بە داخىوە موسىلمانان نەھاتن، چەكمان ھېبوو، ھۆكارەكانى ترى جىهادمان ھېبوو، بەلام موسىلمانان نەھاتن بە ھانامانەوە، سوينىد بە خوا من خۆم لە فەلەستىندا وتارم داوه، كلاشىنكۆف لەناو دەستىمدا بۇوە لە نوپېرى جومعەدا لەسەر مىنبەر! ئىمە لهۇيىدا بەسەيارە دامان بەلای شارى عەماندا بە چەك و تەقەمنى و رەشاشەوە، ھۆكارەكانى جىهادمان لەگەلدا بۇو، قەسم بە خوا من خۆم دەچۈوە ناو مىزگەوتى گەورە ھەميشە دەمانچەم پى بۇو لىيم جودا نەدەبۈويەوە، بەلام چى بکەين موسىلمانان جوابىيان نەدايىنەوە [ھەر دەيانووت: جارى كاتى جىهاد نەھاتوو، ئىستاش ھەروا دەلىن، ئىتر نازانم ئەم جىهادە كاتى كەى دىت، كەى دەست پىدەكت؟] بەراستى ئىستا فرسەتى زۇرمان فەوتا، زۇر كەمەرخەم بۈوین، پىستان بلىم: ھەموو موسىلمانىك كە جىهاد ھەبىت لە ولاتەكەيدا ئەوە حەرامە لەسەرى كە دانىشنى و دوور بىگرىت لەو جىهادە [ئەگەر جىهادىش لە ولاتەكەيدا نەبىت دەبىت يان دروستى بکات يان كۆچ بکات بۇ شوينىك كە جىهادى تىدا بىت، نابى بە بىن جىهاد دانىشىت و بخەۋىت] ئەگەر تو مالەكەى خۇتان ھەموو پىس بۈوبىت و بىن نوپېرى بىت وە مالە دراوسىيەكتان پاك بىت دەبىن مالى خۇتان بەجى بەھىلى و بېرى بۇ مالە دراوسىيەكتان نوپېرەكت بکەي، دوايىي بگەپپىتەوە و مالەكەى خۇتانىش پاك بکەيتەوە، بەلام ئىمە واز لە نوپېرەپەن بلىين لەبەرئەۋەي مالەكەمان پىس بۇوە نوپېرەپەن نىيە، شوينىيەكى تىدا نەماوه كە كەڭى نوپېرەنى پىپەبىت، ئەمە بەھىنەنەوە بە بىيانو بەراستى ئەمە عوزز نىيە لاي خوا، عوزز نىيە لەلای ئىنسانىش [مەسىلەي جىهادىش بەم شىۋەيە، ئەگەر جىهاد ھېبوو لە ولاتەكەى خۇت ئەوە دەبىن يەكسەر بەبىن سى و دوو بىبىت بە سەربازى ئەو جىهادە، ئەگەر نەبۇو، دەبىن يان دروستى بکەيت، يان دەبىن سى كۆچ كەردىن بىگرىنە بەر].

جىهادى ئەم گەلە لە ئەفغانستان

بەپاستى ئەى بىراياني خۇم ئەو ھەموو خويىدان و خويىزىانەى كە بە پۇزىانە پىيىشكەش دەكىرىت لە ئەفغانستاندا ئەگەر لەلائى ھەر گەل و كۆمەلەيەكى عەرەبى بوايە چەندىن فيلمى جۇراوجۈريانلى دروست دەكىد، چەندىن ھېكەل و پەيىكەر لەسەر شۆستەو كەنار جادەكاندا... ئەگەر لە ھەر گەللىكى ترى عەرەبى بوايە ئەوە زمانەكان و تەلەفرىيۇنەكان و راديوكان و ھۆكارەكانى تر بەيانى و ئىوارە ئىشيان دەكىد و نەدەوەستان لە باس كەنارىان... لە زىيادەپەۋى و لە پىاھەلدىانىاندا، بەلام ئايا بۇ باسى ئەم كەلە شەھىدە ھەزارە ناكىرىت؟... ئايا بەس لەبەرئەوهى كە عەرەب نىن؟ ئايا بەسە لەبەرئەوهى كە رەنگ و شىيەيان كەمىك جىاوازە لە پەنگى ئىمە؟ ئەگەر ئىمە پاست دەكەين و باسى مالىك دەكەين بۇ ئىسلام (دارالاسلام)! ئەگەر ئىمە باسى كۆمەلگەيەكى ئىسلامى دەكەين، ئەگەر ئىمە ھىياوو ئاواتمان بۇونى دەولەتىكى ئىسلامىيە لەسەر زەھىدا... دەى بەپاستى ئەمانە روڭە بىزۇوتەوهى ئىسلامىن كە جىهاديان زىندۇو كردووەتەوه، ئالاىي جىهاديان بەرز كردووەتەوه، بۇيەكەجار لە سەدەي بىستەمدا بۇچۇونى جىهاديان زىندۇو كردووەتەوه، گەللىكىيان بە تەواوەتى راپەراندۇوه و گەرم كردووە بۇ ئەم جىهادە [كەواتە با ئىمەش مۇسلمان ئاسايىي بىيىنە پېشەوه، با نەترسىن، با گۈئ نەدەبىنە تامى ژىن و پارەو مندال، با دنیا وaman لى ئەنکات كە زىانىتكى هەتا ھەتاييمان لەبىر بچىت... با پەزامەندى خوا گەورەترين ئاواتمان بىت، با كورۇان لە پىتناوى خادا خۆشەویسترىن كوبە زېر بىت لە لامان]... بەپاستى ئەمۇ گەللىك بە تەواوەتى چەكىيان ھەلگىرتووە بۇ سەرخىستى ئەم ئىسلامە و ھەموو كوفرى جىهانىيش يارمەتى دوژمنەكانى دەدەن، بەپاستى ئەى مۇسلمانان ھىچ عوززو بىيانوو يەكمان بۇ نىيە لەلائى خواي مىھرەبان... وە سوپاس بۇ خواش ئەمۇ كەرەستەي جەنكىش زۇر بۇوه خواي گەورە دەيختە دەستمان بە (غەنېمەت)، تو دەتowanىت زۆربەي جۇرەكانى تەقەمەنى بىكىت ھەرودەكە خۆل ئەمەش ھەللىكى زۇر پېرۇزە بۇ ئەو كەسەي دەيەويت دىنى خوا

179 ----- سەركەويىت، پارەي گوللەيەكى (R.B.G) لە كارگەيەكدا پىنج سەد دۆلارە، بەلام لهوئى دەيكىرىن بە دە دۆلار، نازانم ئىتر كوا عوزرمان لەلاي خواي مىھرەبان!!

[ئى موسىلمانانى بەپىز وەسىەتنى دەكەم لەھەر كوىنەن خوتان بگەيەننە مەيدانى جىهاد، ئىتر ئو جىهادە لەھەر كوىنەيە جياوازى نىبىء]، سوپاس بۇ خوا تەقەمنى هەروەك ماشوبىرنج وايە وەك خۆل وايە، گەلىكى ئىسلام رەسەن و پاكن گەلى ئەفغانى كە دىنى بۇ لايان يەكسەر دلىان پىت دەكىرىتەوە، پىت دەلىت وەرە بۇ لامان، وەرە بۇ ئەوهى قول گىر و يارمەتىيمان بەدىت بە پاستى تو روڭلەي پىغەمبەرى خوايت تۈرگۈش تۇ سەربازى پىغەمبەرى خوايت تۈرگۈش تۇ شوينكەوتەي پىغەمبەرى خوايت تۈرگۈش ياخوا بەخىربىيەت.. لەكاتىكدا كە دەست دىننەت و هەلدەستىت باوهشت پىا دەكات و پىت دەلىت ئەي پۇلەي پىغەمبەرى خوا تۈرگۈش هاتوویت بۇ ئەوهى پارىزگارى لە ولاتەكەم بکەيت؟! كەواتە ئى موسىلمانانى بەپىز داواتانلى دەكەين كە كەس كويىرانە و بەبى زانىارى تانە لە گەلى ئەفغانى نەدات، چونكە بەپاستى ئەمانە خاوهنى پىشىنى خويىيان بۇ ئەم دىنە، مالىيكتىيان نىبىء مەگەر شەھىدىيكتىيان هەيە، چەندىن بىيەزىيان هەيە، چەندىن هەتىووى بى نەوايان هەيەن كەواتە دەبى پىزىيانلى بىگىرىت و تانەيانلى نەدەين، ئەگەر دەشلىيەت ئايان بۇچى جياوازىيان لەنىوانىياندا هەيە، ئەوه ئىمەش دەلىن: جياوازىيەكى زۇر كەمە، بەلام راگەياندىنى كوفر زۇرى دەكات.

ھىچ بىيانوو و عوزرىيكتان بۇ نىيە... فەلەستىن يان ئەفغانستان ..

﴿يَان هەر پارچە زەوپىيەكى تر كە جىهادى تىيدا بى﴾

ئەى موسىلمانانى جىهان بەراستى هەروەكۆ پىيم وتن ھىچ عوزرىيكتان بۇ نىيە لەلاى خواى مىھەربان، بەلىنى ئەو كەسەى لەناو فەلەستىندا جىهاد بکات با يەكم جار لە فەلەستىندا جىهاد بکات ... [با سەرەتا لهۇ ئاگرى تاغوتان خاموش بکات]، قەسەم بە خوا ئەى موسىلمانان با چاك ئاگادار بن ئەگەر ئىيمە بىانتوانىيىايە بچۈۋىنايەتە ناو فەلەستىن و جىهادمان تىيدا بىكردایە ئەوه نەئەھاتىن بۇ (ئەفغانستان) ...

بەلام لەكاتىيىكدا چەك و تەقەمەنیمان لى حەرام كرا لە فەلەستىندا ... ئىتير ئىيمەش ھەردەبىن كۆچ بىكەين، چونكە ئەو كاتە واى لى دەھات بە ئاسانى دەيان كوشتىن، پىيش ئەوهى يەك فيشەك بىتهقىنин بۇ يەھودىيەك و بىكۈزىن، ئەوان دە فيشەكىيان دەدا لە پىشتمان و ساردىيان دەكىرىدىنەوه ..

پىيش ئەوهى كورسىيەكانىيان بىننىنە لەرزە، كەواتە دانىشتىنمان لى حەرام كراوه يەكسەر كەوتىنە باس كردن لە پارچە زەوپىيەكى تر، كە بىوانىن جىهادى تىيدا بىكەين لە ئەنجامدا ولاتى ئەفغانستانمان ھەلبىزارد.

بەلىنى ئەى براى خۆم، ئەگەر تۆ دەتوانىت لەناو فەلەستىندا جىهاد بکەي ئەوه لهۇ ئى جىهاد بکە، فەلەستىن چاڭتۇر و باشتە، وە فەلەستىن شايەنتەرە. فەلەستىن زەوپىيەكى پىرۆزە، بەلام تۆ ئەگەر بە ھىچ شىۋەيەك ناتوانى بچىتە ناو فەلەستىن، وە ناتوانى نزىكىشى بىتەوه ئىتىر دەبىن بە دانىشتىووپى بىيىنەتە وە ئاواتى دوور دوور بخوازىت، ئاوات بخوازىت و ھاوار بکەيت، فەلەستىن .. فەلەستىن [نابىت وابىت، چونكە دىن بە ئاوات خواستن نىيە، دىن بزووتنەوه و كرددەوهى] هەروەك چۈن پىاپىك فەرمۇوى: ئەى پىيغەمبەرى خوا ئىلەل كەى رۆزى دوايى دىت؟ پىيغەمبەر ئىلەل فەرمۇوى: ھەى مالۇيران چىت بۇ ئامادەكردووه؟^(۱) منىش دەلىم: ئەى براى خۆم

^۱ متفق عليه.

چىت ئامادە كردوووه بۇ فەلەستىن؟ ئايا تو مەشقى سەربازىت كردوووه؟ ئايا تو تەقەمەنىيەكان دەناسى؟ ئايا تو لە شەپەكاندا ئامادەبۈويت؟ ئايا گىانى خۆت خستووته مەترسىيەوە بۇ خوا؟ ئايا داوات لە نەفسى خۆت كردوووه و خستووته مەترسىيەوە رۆژىك كە فير بېيت چۈن ئەلغاام دەكىرىتەوە و دەبەسترىتەوە؟ ئايا كە جەنابت دانىشتووى و كۆچ ناكەى هەتا ئىستا هيىزت لە نەفسى خۆت كردوووه كە ئەلغاامىيکى (شەخسى) لە زىير سەيارەيەكى يەھودىدا دابىيىت؟! يان شتىكى ترى غەيرى سەيارە، ئايا پىيم بلى چۈن ئەلغاامىيکى شەخسى دادەنرىت لەبەردەم دەرگائى يەكىك لە يەھودىيەكان يان لەناو سەيارەيەكدا يان لەبەردەم دەرگائى كارگەيەكدا، يان شوينىيکى تردا، پىيم بلى فير بۈويت؟!

بەلى زۆر بۇونە و زۆر سروشتىيە كە گەورەتريينيان ئەمە ناناسىت، نازانىت ئەمە چۈن دەبىت و نەيىبىنیوھ و بىرىشى لى نەكىردووته وە كە رۆژىك لە پۇزان فير بېيت، وەرن برايانى خۆم بۇ لای ئىمە با ئىمە فيرتان بکەين، وەرن بۇ لای موجاهيدان با لهسەر ئەو شىتان مەشقتنان پى بکەين و فيرتان بکەين و بتانگىزىنەوە تاوهەك دەورى خۆتان ببىنن، وەرە براى خۆم مەشقت پى دەكەين، فيرت دەكەين، دەتبەين بۇ چەند شەپەرك بۇ ئەوهى ترس و بىمت بشكىيىت، بۇ ئەوهى پياوهتى فير بېيت، ئازايىتى و مەردايەتى فير بېيت، بۇ ئەوهى دەرروونت پى بگات ھەم لە پوانگەي دىنەوە، دەرروونەوە، بىرۇھۇشەوە، پياوهتىيەوە، بەوشۇوه يە جوانى پى بگەيت و پاشان دەگەپىيەتەوە شارەكەى خۆت [بەلام تو لە سوچى مىزگەوتىكدا دابىنىشى و بلىنى جارى كاتى نەھاتووە ئەمە ھەلەيەكى زىر گەورەيە ئەى نازانم براى خۆم با بلىنى كاتىشى نەھاتبىت ئەى نابىت خۆتى بۇ ئامادە بکەى ئەگەر كاتى ھات دەستەوسان نەوهستىت،] وەرە با موجاهيدان فيرت بکەن.

ئەى برايانى خۆم يەھود لە شەپى جىهانىدا كە ويستى دەولەتى خۆى دروست بگات دەچوو لە غەيرى خۆى شتى وەردىگەرت، ئەم يەھودە كاتىك دەولەتەكەى خۆيان رېك كردو دايامەززاند لەكەل دەولەتانى تردا بەشيان كرد... دەولەتە

هاوپه یمانه کان... هه تاوه کو فیری شه پکردن ببن (دایان) له سالی (۱۹۶۹) دا کاتنی که ههستی کرد شه پکری فیداییه کان پووبه پووی ده بیتنه و یه کسهر به خودی خوی رویشت بو (فیتنام) بو ئوهی فیر بیت چون فیداییه کان ده کوژرین، سهربازی فیدایی چون شه پکری له گهل ده کریت و چون پووبه پوویان بوهستیت و مقاومه بکات... [بهلى نهانه که یه هون تیده کوشن بو ئوهی بیروباوه ره کی خویان سهربخنه؟!] بهلام نازانم بوچی زوریه موسلمانان وانین؟ نازانم بو نایه ن فیری مهشقی سهربازی ببن؟] قه سهم به خوا ئیستا جه نرالی ئه مریکایی دین بو لای (ئه حمهد شا مه سعود) بو ئوهی فیری (دارشتنی نه خشنه سهربازی) بن... دین له دوای ئوهی که موجاهیدان قهلایه ک له قهلاکان ده گرن، یه کسهر ئه وانیش دین بو لای ئه حمهد شا مه سعود و پیشی ده لین ئه و خطه یه که ئیستا ئه نجامت دا پیمان ببې خشنه، فیرمان بکه چون دات پیڑاوه بو گرتني ئه م قهلایه؟! بهلى جه نراله ئه مریکیه کان دین بوچوون و زانیاریه سهربازیه کانی خویان پیک ده کنه و له ئه نجامی چالاکیه کانی ئه حمهد شا مه سعود له باکوری ئه فغانستان.

زور سهیره یه هودیه کان دین بو ئوهی زانیاری سهربازی له ئه حمهد شا مه سعود و هریگرن، بهلام موسلمانه کان نایه ن! ته نانهت ئه حمهد شا مه سعود ده لیت: قه سهم به خوا من زور حمز ده کم و خوشحال ده بم که موسلمانیکی سهربازی (عه سکه ری) بیت بو لام و پیم بلیت ئوه چون فلان شنت ئه نجامدا؟ و ئایا چون ئه و قهلایت گرت، ده بینیت که س نایه ت، بهلام یه هودیه کان دین! ئه برايانی خوم چهندین جار پیتنان ده لیمه و و هسیه تنان بو ده کم که مهشقی سهربازی بکهن، چه کو ته قهمه نی ئاما ده بکهن به پاستی ئیمه موسلمانین، ئوه دتا مامه له ده کهین له گهل په رور دگاری جیهانیان، فه رزه له سه رمان که ئیمه زور گرم و گوپ بین، زور جددی بین با هه موو زیانمان هر به ئاواتی دور دوور نه بېینه سه، با هه موو زیانمان به ئاوا تخواستنی بی ئه نجام نه فه و تینین و له ده ستمان ده رنه چیت، هه روکه چون له فه مووده دا هاتووه ده فه رمویت: کۆمەلیک هن له دنیا ده رچوون بېین کرد و ه

دھیان و ت گومانی چاک دھبےین به خواي گهوره، ئهوانه درؤیان کرد، چونکه ئهگەر قسەکەیان راست بوایه ئوه کرده و کەشیان راست دھبۇو، واتە: ئەگەر راست بونایه هەر ئاواتیيان نەدەخواست بەلکو دەیان خاستە مەیدانى کرده و وە. کەواتە با لهگەل خواي گهوره ھەم بە گوفتار راست بکەین و ھەم بە رەفتار راست بکەین. قەسەم بە خوا يەکەم شتىك دەکەويتە بىرۇ دلى موجاهيدانەوە لە ئەفغانستان ئەوھىيە كە دەلىن و بىر دەکاتەوە ئايا چۈن دەگۈنجى ئەم جىهادە بگوازمهوھ بۇ فەلەستىن [ئوه ھەموو بېركىرنەوەيانە، رىزگاركردىنى مالى خوا بۇوە بە ھەموو بېركىرنەوە و خەفتى دەروونيان، بەراستى كاتىك ئىنسان جىهاد لە مىشكىدا رىشەي داكوتى، لە كاتىكدا لەناو مىشك و دەروونىدا خۆرى جىهاد شەوق دەداتەوە] لە كاتىكدا پشکۇي جىهاد لە مىشكىدا گەش بۇويھوھ، ئىتىر ناگونجىت بکۈزۈتەوە، ناگونجىت سارد بىتەوە، ناگونجىت ئىتىر بىر لە دانىشتن بکاتەوە، [ئىتىر دەبىت بە موسىلمانى خۆنەویست] دەھىيەویت و لاتانى ئىسلامى رىزگار و دەرباز بىتىت، ئىتىر لە هەر شوينىك بىت بىر دەکاتەوە لە ولاتانى تر، ئىتىر چۈن بىر لە ولاتەكەي خۆى ناکاتەوە بۇ دەربازكردىنى، ئەى چۈن بىر لە دەربازكردىنى زھويھەكەي خۆى ناکاتەوە كە بە شوينى لەدایكبوونى و سەرەھلەمانى دادەنرىت؟ چۈن بىر لەو زھويھە ناکاتەوە كە تىيىدا پەروەردە بۇوە؟! چۈن بىر لەو زھويھە بە فەپۇ پىرۇزە ناکاتەوە؟!! [بېگومان ئوهى تۈزى تىشكى تىگەيىشتىنى ئىسلامى لەدلدا ھەبىت دەبىت ھەمېشە بىر لە رىزگاركردىنى قودس (المسجد الأقصى) بکاتەوە، من چۈن پى بکەنم مالى خوا لە ئىزىز دەستەلاتى يەھوددا بىت. ئوهەتا صلاح الدینى بەپىز كە زۆرەي جاران بى نەدەكەنى، پېيان دەوت ئوه بۆچى پى ناكەنى؟ ئەويش لە وەلامدا دەيگۈوت: من چۈن پى بکەنم مالى خوا لە ئىزىز دەستەلاتى يەھوددا بىت! ئەمەيە دل و دەروون، ئەمەيە خۆيەكلاڭىردنەوە بۇ ئىسلام. نەك وەك كۆمەللى لە موسىلمانانى ئەم سەرددەمە كە مالى خوايان لەياد چۈوهتەوە و دەلىن: كاتى جىهاد نەھاتۇوە جارى، ئەى براياني خۆم وَا گومان ئەبەن ئەوانەي كە وان لە مەيدانى جىهاددا ئىتىر بى ئاگان لە فەلەستىن، نەخىر، سويند بە خوا خۆمان ئامادە

دەكەين بۇ مەسىلەي فەلەستىن، بەردىوام ئامادە و گیانلەسەر دەستىن بۇ رىزگاركردىنى مالى خوا، با بىزانن لەھەر كاتىكدا بتوانىن و دەركايدەكمان دەست بکەۋىت، هەلىكمان دەست بکەۋىت بۇ رىزگاركردىنى فەلەستىن ئەوه لىيى ناوەستىن و لىيۇھى دىيىنە ئۇورھوھ و پۇوبەپروو دەبىن. بەراستى ھەرئەوھىيە كە ئىيمە سەيرى زەھى ئىسلام دەكەين و وا تىيەكەين كە يەك پارچە زەھىيە، وا سەير دەكەين كە كۆمەلگە ئىسلامىيەكان ھەمووييان يەك كۆمەلگەن، جەماوھرى گەلانى ئىسلامى يەك جەماوھرن. بەراستى ئىيمە ئىستا لە باس و خواس و تىكۈشانداین لە مائىك لەسەرزەھويدا بۇ ئىسلام، دەمانەھوېت لەناویدا مائىك بۇ ئىسلام دروست بکەين و دابىمەزرييەن، بۇ ئەوهى ئەو مالە بېيىتە پەناگەي ئەو ھەتيوھ بەربوانەي كە ھېچ شوينىيەكىيان نىيە. ھېچ سەرپەرشتىيارىيەكىيان نىيە، كەسىك نىيە دلىان بىاتەوھ، ھېچ قىسەكەرىيەكىيان نىيە كە بەناويانەوھ قىسە بکات....

ئەي براينە جارىيەتلىق تىريش پىيتان دەلىم [خوايەكىيان بۇ ئاكادارىت كە ئىيمە ئەم دەكەيەنин بە مسولىمانان و بىريان دەخەينەوھ، خوايەكىيان ئىمە ھەرئەوھندەمان لەسەرە كە پاي بگەيەنин، ئەي ھەمو مۇسلمانانى جىهان ئاكادار بن].

ئاكادار بن كە ئەمپۇ لە سەدەي بىستەمدا لەسەر ھەموو پارچە زەھىيەك جىهاد فەرۇزى عەينە وەك (رۇژۇو)، وە جىهادىش واتا و مەبەستى لە زاراوهى شەرعىدا ھەلگىرنى چەكە و بەس، ئەگەر دەتونىت لە ولاتەكەي خوت دەست پى بکەيت و ئەگەر لە ولاتەكەي خوت ناتۇونىت و بۇت ناگونجى ئەوه فەرۇزە لەسەرت بکەۋىت باس و خواسى پارچە زەھىيەكى تر كە لەۋى خوت ئامادە بکەيت و تفاقى شەپەر كەزىن پەيدا بکەيت و ناموسى ئافرەتلىنى ئىماندارى پى بپارىزىت.

نازانم ئەي مۇسلمانانى بەرىز! ئايىا ناموسى ئىيمە چاكتىر و بەپېزتر و گەورەترە لە ناموسى خوشكانى مۇسلمانى ئەفغانى؟! ئايىا ئافرەت و خىزانەكانى ئىيمە بەپېزترو چاكتىر و گەورەتن لە ئافرەت و خىزانەكانى ئەفغانىيەكان؟ لەكاتىكدا كە تەيارەكانى كافران دادەبەزىن لەنىو لادىيەك لە لادىكانى موجاھيدان - كە لادىك

موجاهيدانى تىيىدا نىيىه - چونكە ئەوان دەرچۈون وان بەسەر لوتكەي شاخەكانەوە ئەو تېيارانە دىيئە خوارەوە خىزان و خوشكە كانيان ھەل دەگىن و بەسەر موجاهيداندا دەيان فېرىنن، پاشان ئەو بى ئابپۇوانە جله كانيان لەبەر دادەكەن و نامووسىان بە ئارەزۇوى خۆيان دەتكىنن و پاشان بە شىيەھەكى نامروقانە دەيان كورۇن و فېرىيان دەدەن بە سەر باوك و براكانياندا لەناو سەنگەرە كانياندا [كوا غىرەتى ئىسلامى؟ كوا شەرەف ئىسلامى؟ ئەو كەسەي كە پالى داوهەتەوە و بىر لە دواپۇشى ئىسلام و مۇسلمانان ناكانەوە و خۆش خۇشىش دەلىت كاتى جىهاد نەھاتوو، ئەوە با چاك بىزانتىت نە سوود لە ئىسلام و نە ئىسلامىش سوود لەوە دەبىتى].

جيھاد بەرزترىن و گەورەتىرين بەندايەتتىيە

ئەو كەسانەي وا گومان دەبەن بە بەندايەتتىيەكەيان بە شەونویزەكەيان يان بە زانىارييەكەيان ئىتىر بى نيازيان دەكتات لە جىهاد، ئەو كەسانەي وا گومان دەبەن با گوئى بىرىن لە وتهكەي عەبدوللائى كورى موبارەك لەگەل فوزھىلى كورى عەيازدا كە لە كاتىيىكدا فوزھىل دراوسينى مالى خوا بۇوە لهۇندا خواپەرسى دەكىد، ئەم دوانە هەردووكىيان لە زانىيانەي فەرمۇودەشن و لە خەلکانى بىرۇباوهېرى پېڭ و پاستن، گوئى لەو گوفتارە بىرىن كە پىتى دەلىت، لە كاتىيىكدا بۇي دەنئىرى و خۆي لە مەيدانى جىهاددايە و سەنگەرنىشىنە. ئەمە لە كاتىيىكدا بۇو جىهادى فەرزى كىفaiيە بۇوە، فەرزى عەين نەبۇوە وەكى رۆژانى ئىمە، وە لە كاتىيىكدا بۇو سەربازى ئىسلامى ھەموو كون و قۇزىنىيەكى دەولەتى ئىسلامى دەپاراست، وە دەولەتى ئىسلامى پې بۇو لە مۇسلمانان و سەربازى ئىسلامى، ئا لەو كاتەشدا ئەم پارچە شىعرەي بۇ دەنئىرى و دەلى:

لعلمتَ أنتَ في العبادة تلعبُ
فَنحرورنا بِدمائنا تَتَحَصَّبُ

يَا عَابِدَ الْحَرَمَيْنِ لَوْ أَبْصَرْتَنَا
مَنْ كَانَ يَخْصِبُ خَدَهُ بِدَمَوْعِهِ

فَخَيْلُنَا يَوْمَ الصَّبِيحةِ تَثْبَعُ
رَهْجَ السَّنَابِكِ وَالْغُبَارِ الْأَطَيْبِ^(۱)

أَوْ كَانَ يَتَعَبُ حَيْلَةً فِي باطِلٍ
رَبِيعُ الْعَبِيرِ لَكُمْ وَنَحْنُ عَبِيرُنَا

[بهلت له پارچه شیعره کهیدا وا ده رئه کهونی که پیشی ده لیت ئهی ئه و کهسهی که بهندایه‌تی ده کهیت له مالی خوادا نه‌کهار تو نیمهت ببینیا یه ئه و ده تزانی که تو یاری ده کهیت به بهندایه‌تی، وه ئه و کهسهی که ناوچا و کولمی ته‌پ ده بیت به فرمیسکی چاوی له ترسی خوا ئه وه نیمه سنگمان ته‌پ ده بیت به خوینمان، (جا فرمیسک له کوئ و خوین له کوئ؟!) ئهی ئه و کهسهی که ولاخه‌کهی ئاو داوه و ماندووی ده کات له هیچدا، ئه وه نیمه ولاخه‌کانمان له مهیدانی گیانباری و ناره‌حه‌تیدا ئاو ده دهین و ناره‌حه‌ت ده کهین، ئیوه بونی خوش و کولاوتان بوقه‌یه نیمه بونی خوشمان خوئ و ته‌پ و تو زی جیهاده].

سویید به خوا و هستام له بهردم ئهم پارچه شیعره‌دا زور سه‌رسام بووم و سه‌رم سورپما و تم له بهر خوئمه‌وه، ئایا دراویسی مالی خوا، ئایا بهندایه‌تی له لای مالی

^۱ (فضیل کوبی عیاض) زانایه‌کی خواناس بود که به (عبدال‌حرمین) به‌ذایانگ بود، (عبدالله‌ی کوبی مبارک) پیش (ره‌حتمتی خوا له هم‌مویان بی) خاریکی جیهاد بود له سنوری خلافتی نیسلامیدا، (فضیل) نامه بوقه و پایه‌برزه ده‌نیرئ و داوى لیده‌کات که نه‌ویش بیت خاریکی خواپه‌رستی بی له لای که‌عبه و خوئ سرقالی شتی تر نه‌کات.

نه‌ویش (عبدالله‌ی کوبی مبارک) وه‌لامی ده‌داته وه به چهند دیپه هوزناوه‌یه که تیايدا باسی گوردیه‌یی جیهادو فه‌زلى توزو خوئی خه‌بات ده‌کات، که ریگره له چوونه ناو دوزه‌خ.
(نم سی دیپه هوزناوه‌یه له‌گهان هوزناوه‌که‌دایه)

<p>قَوْلٌ صَحِيحٌ صَادِقٌ لَا يَكْذِبُ أَئْفَ امْرِيٌّ وَدُخَانٌ نَارٌ تَلَهُ لَيْسَ الشَّهِيدُ بِمَيْتٍ لَا يَكْذِبُ</p>	<p>وَلَقَدْ أَتَانَا عَنْ مَقَالٍ ثَبِينَا لَا يَسْتَوِي غُبَارٌ خَيْلُ اللَّهِ فِي هَذَا كِتَابٌ اللَّهُ يَنْطَقُ بِبَيْنِنَا</p>
---	--

(بن‌کثیر) له ته‌فسیری کوتایی سوره‌تی (آل عمران) دا ده فرمودی: کاتیک (أبی سکینه) نه‌م نامه‌یه (ابن مبارک) دا به فضیل له مزگه‌وتی (الحرام) دا، فضیل پاش خوینده‌وه گرباو فرمودی: باوکی عبدالرحمن راستی فرمود وه نامؤذگاری کردم، پاشان فرموده‌یه کی پیدا له برى گیاندنی نه‌م نامه‌یه دا (بگه به کاروان / باوکی عبدالرحمن ، لا .

خوا يارىيە؟!! بەلى، بەلى يارىيە لە كاتىكدا كە ئىسلام لە كيان بۇونىدا رىشە كىش دەكرىت... بەلى يارىيە لە كاتىكدا كە ئافرەتلى مۇسلمان ئابپرووى نامووسىان دەتكىنلىرى.

[بەلى نازانم ئىتوھ بە بىچۇون و گوفتارى كى پازى دەبن] حەسەن بەننا (خواى لى پازى بىت) لە پەراوهكەيدا دەفرمۇيت: (إذا سبیت إمراة في المشرق وجب على المغرب تخلصها) واتە: ئەگەر ئافرەتىكى مۇسلمان دەستى بەسەردا گىراو ئەسىر كرا لە رۆزھەلات ئەوھ فەرزە لەسەر مۇسلمانانى رۆزئاوا دەربازىرىدى! [بەلى يەك ئافرەت بىگىرى ئەمە حوكىمەكەي بىت، ئەى چى دەلىت دەربارەي سەدان ئافرەتى مۇسلمان لە زىندانى جەندرمەكاندا؟! بەراسى ئەمە گوفتارىكى پىرۆزە، مامەلەكە زقد كورەيە و كالىھ نىيە..] لەبەرئەمە بەراسى من شەرم دەمگىرى، بەراسى شەرم دەكەم ئەى برايانى خۆم، قەسەم بە خوا شەرم لە نەفسى خۆم و حالى مۇسلمانان دەكەم لە كاتىكدا ئافرەتىكى فەرەنسى دەبىنم دىت كە ١٦ مانگ دەمىننەتەوە لە ئەفغانستاندا بۇ بىزىن، ئەو دىت و يەكە بە يەكەي شاخەكانى ئەفغانستان دەگەپىت، يەك پارچە زھوي نەماوه مەگەر ئەو ئافرەتە چۈوهتە ناوى و لەسەرى دەننۇسى، بەلام مۇسلمانان هەتا ئىستاش نەگەيىشلىون بە شارى پىشاور كە شارى كۆچكەرەكانە. وەرن سەيرى ناپەحەتى مۇسلمانان بىكەن، وەرن سەيرى موجاهيدان بىكەن، لەناو بەفر و تۈرۈزەدان، وەرن سەيرى ئەو هەموو گوللە و تەقەمەننېيە بىكەن كە دەيبارىن بەسەر موجاهيداندا... سويند بە خوا مارو مىررووه كانىش لە تۆپ و تەيارەي ئەو كافرانە دەترسىن، خوا ئاگادارە لە كاتىكدا كە گوللەباران دەكىرىن مارو مىررووه كان كۆدەبنەوە و لە ترساندا فرمىسک بە چاوابىاندا دىتە خوارەوە، دەگرىيەن و وا دەزانن ئەمە رۆزى قىامەتە، بەلى قەسەم بە خوا تەنانەت سەگەكان، پېشىلەكە كان كۆدەبنەوە و لە ترساندا دەگرىيەن و ولاغ و ھىستر و ئەسپەكان فرمىسک لەناوچاوابىاندا دىتە خوارەوە لە ترسى ئەو شەپ و ناپەحەتىيە كە رۆزى قىامەتىيان بىر دەخاتەوە،

حوشت و هیست، ئەسپ له کاتیکدا گولله دهبارى پەنا دەبەنە بەر لقى دارەكان بۇ ئەوهى پىوه نەبن، لهناو ئەو ھەموو ناپەھەتىيەدان و ناچارىشىن ئارام بگىن.

قەسەم بە خوا فرمىسک لهناوچاۋىاندا دەبىنى تك تك دېتە خوارەوه، چەندىن موجاهىد لەسەرماندا مردىن، لهناو بەفردا رەق بۇونەوه، رەق بۇونەوه و سەرما بىرىنى، چونكە پىلاۋيان له پىدا نبۇو پالتاۋيان نبۇو، دەزانن ئەسپ و هیست خۆيان دەتەقىنەوه، خۆيان دەكۈزىنەوه لە ترسى سەرماو ناپەھەتى!! سويند بە خوا ئەو ئەسپ و هیسترانەي لەسەر چياكاڭن لەگەل موجاهىداندا ئەو بى زمانانە لەسەر قەراغ چياكاڭنەوه دەوەستن و خۆيان ھەلەدەن بۇ شىوهكان لە ترسى سەرما و زوقم، بۇ ئەوهى بىزگاريان بىبىت لە رەق بۇونەوه! سويند بە خوا برا عەرەبەكانمان دەلىن لە هېچ کاتیکدا ئاواتغان بۇ مردىن نەخواستووه، مەگەر لە کاتیکدا نەبىت كە بەسەر لوتكەي چىای نورستانەوهى بۇوىن، ئەوه چىايەكى ساردو بە زوقمە، ئەوهندە سارده موجاهيدان بەسەرييەوه ئاواتى مردىن دەخوانن، سويند بە خوا موجاهىدى وامان بۇوه پىشى لەسەرمادا بەستووپەتى، بۇوه بە سەھۇل، سويند بە خوا لە فەرمۇودەيەكى پىيغەمبەرى خوا ﷺ تىنەگەيشتم هەتاڭو نەچۈومە نىۋەيدانى جىيەاد، ئەو فەرمۇودەيە كە دەفەرمۇيىت: (رباط يوم في سبيل الله خير من ألف يوم فيما سواه من المنازل يقام ليلها ويصام نهارها). واتە: سەنگەرنىشىنى رۇزىك لە پىتناوى خوادا خىرتە لە ھەزار رۇزى شوينەكانى تر كە ئەو شوينانە شەوهەكى شەونوئىز بکات و رۇزەكەشى بە رۇزۇو بىت. ئەوه يەك رۇز خىرتە لەھەزار رۇز بەردەوام بە رۇزۇو بىت و شەونوئىزىش بکات! بەلىن ھەرواشە، چونكە يەك شەوي ساردى بە زوقم يەك سات بە ھۆى ناپەھەتى و ناخۇشىيەكىيەوه دەبىت بە ھەزار رۇز و شەو لە مائى خۆتدا، يەك شەو بە ھەزار شەو!!

كەواتە لەبەر ئەمە ئەي موسىمانى بەرىز لەگەل نەفسى خۆتاندا زۇر ئاشكرا و روون بن، فيل لە دەرۈونى خۆتان مەكەن، لەگەل خۆتاندا، لەگەل دىنەكتاندا، لەگەل

پەروەردگار تاندا ئاشكرا بن [خيانەت باز و فىل چى مەبن، تا بەلكو خواى پەروەردگار مىھەرە بانىمان لە كەلدا بکات، بەوزەمىي پېتەۋە].

بەپاستى حۆكمى شەرعى ئەم جىهادە زۆر پۇونە، يارى پى ناكەين، بە ھەواو ئازەزىسى خۆمان قسە ناكەين، ھەموو گوفتارى خوا و پىغەمبەرى خوايە، پاشان فەرمۇودەي زاناياني ئىسلامە، بەپاستى ئەو حۆكمى جىهادەي كە باسمان كرد ھەموو كۆي موفەسىرىنى قورئان و فەرمۇودەناسان و فوقەها و ئوصولىيەكانى لە سەرە و جياوازىييان تىدَا نىيە، سويند بە خوا پەرأويكەم نەدىوه لە (فقە)دا لە فەرمۇودەدا، لە تەفسىردا كە باسى جىهاد بکات مەگەر باسى ئەم قاعىدەي كردۇوه كە دەفەرمۇيىت: ئەگەر بى باوهەران بستىك لە زەھى مۇسلمانيان داگىر كرد ئەو جىهاد دەبىتە فەرزى عەين لە سەر ھەموو مۇسلمانىك لە ناواچەيدا، تەنانەت ئافرەت دەردىھىت بۇ جىهاد بەبى ئىزىنى مىردىكەي، قەرزار بەبى ئىزىنى خاوهەن قەرزەكەي، كۈر بەبى ئىزىنى باوكى، ئەگەر ئەو كۆمەلە مۇسلمانە لە ناواچە هېرىش بۇ كراوهەدا ئەوهندە ژمارەيان زۆر نەبوو بتوانن پۇوبەپۇوى دوژمن بودىستن، يان ھەر خۆيان كورتەھوئى و كەم تەرخەييان كرد، يان ھەر دانىشتن، ئەوا لە كاتەدا فەرزە عەينەكە بىلەو دەبىتەوه بۇ سەر ئەو مۇسلمانانە كە لىيانەوه نزىكىن... پاشان بۇ سەر نزىكتىر.... پاشان نزىكتى، فەرزىك كە بە هېچ شىوه يەك ناتوانن وازى لى بەيىن... ھەروەكە نویشۇ رۆزۇو... ئايى گەيانىدم؟ خوايە گىيان تو بە شايەت بە، خوايە گىيان تو ئاگادار بە، سويند بە خوا مۇسلمانان لە رۆزى قىامەتىشدا شايەتىيان بە سەرھوھ دەدەم... خوايە گىيان تو ئاگادار بە... ئاگادار بە...

ئىمە بۆچى هاتووين

پرسىيارىك... ئايا ئىمە بۆچى هاتووين بۆ جىهاد... بۆچى كۆچمان كردووه بۆ جىهاد؟ بەراستى ئەم پرسىيارە بەردەواام دىت و دەبوات بەناو دل و مىشكى ئەو موسىلمانە دانىشتowanەدا، بەلى زۇر راستە. بەلام دەرىبارەي من ئەى برايان راست دەكەن، بەلام ئەى برايانى خۆم با چاك بىزانن سروشى ئەم دىنه ئىنسان بە هىچ شىوھىك لىي تى ناگات مەگەر لەناو زەھى جىهاددا نەبى، [مەگەر موجاهىدى ناو سەنگەر و لوتكەرى چياكان لەم دىنه تى بگات، بە تىكەيشتن]، نازانم دىنى ئىسلام چىيە؟ چى پىيوىستە؟ چى دەھى؟ با چاك لات روون بىت ئايەتە قورئانىيەكان بەھىچ شىوھىك لېيان تى ناگەيت، مەگەر لە ناو زەھى جىهاد و گىانبازىدا نەبى.

بەراستى ئەى برايان، ئىمە ئومەمەتىك ھەلدىھەستىنن كە ئەمە ماوەي سى سەد سالە خەھى ليكەوتووه، ئەمە سى قەرنە خەوتووه، ئەى برام تۆ دەتەۋىت لەناو رەگە دەمارى مردارەوبۇويەكدا دووبىارە خوین هاتوچۇ بکات، دەى بەراستى تازەكردنەوهى هاتوچۇي خوین لەناو رەگى مردارەوە بوددا زۇر سەختە، [زۇر شىتىكى مەحالە، ئىشى زۇرى دەۋىت]... بەراستى تۆ دەتەۋىت نەخۇشىك چاك بکەيتەوە كە گەيىشتۇتە ئاستىكى زۇر نازەحەت، ئەى براين بەراستى ئىمە تىكۈشان دەكەين كە ئەو خويىنانە بگەرىننەوه و بکەونە هاتوچۇ لە دواى ئەوهى گەرۇھەكان و شىك بۇونەتەوە، [بەراستى ئەپرەتەم لەم جىهاددا زۇر زۇر پىيوىستمان بە زانيان ھەيە، ئافرهەت لە شەردا ئەسىر بکرى حوكى چىيە؟ ئەمانە نازانن... موجاهيدان نەخويىندەوارن، پىيوىستمان بە زانا زۇر ھەيە]. من لە زانكۆي دىمەشق ئەمخويند مامۇستاكەمان نامەي دكتۇراكەي خۇي پىشىكەش كرد لەبارەي (آثار الحرب في الإسلام)، منىش بىرم كردهوە و وتم: بەراستى ئەم مامۇستا بەرىزە زۇر ھەزارە و زىيانى فەوتاوه نازانم مەبەستى چىيە بە (آثار الحرب في الإسلام) كارىگەرىيەكانى شەر لە ئىسلامدا برىتىيە لە غەنەيمەت، ئەسىر، بەندەي گىراو، ئافرهەتى گىراو، دابەش كردى ئەو زەھوبىانەي كە دەستىيان بەسەردا دەگىريت. [ئىمە دەمانەۋىت

دكتورا له مانهدا و هربگریت و بیت بو مهیدانی جیهاد و ئەنجامیان بدات، نهك به تنهما شههاده‌یك بخاته گیرفانی و بـ[...]. بهلئى زور شهرمه... داوهشانه... سهير دهکه‌ین ئیستا نهتهوه يه کگرتووه‌کان کاروباری ئەسیره‌کان دهگریتتە دهستى خۆی، هر ئەویش شەپووه‌ستان راده‌گەیه‌نیت، به ئارهزووی خویان و به پیش بەرژه‌وەندی خویان شەپووه‌ستانی شەپ راده‌گەیه‌نن. [ئەمە زور سەیرە، زور شهرمه بو موسلمانان، كەواته دوباره‌ی دەكەمەوه و دەلیم: ئەی گۆھى زانایان ئەگەر هر تواناي كوشتنى كافراتنان نه ماوه يان ئەو غيره‌تەтан هر بو دروست نەبۇوه، ئەوه داواتان لى دەكەین كە هر وەرن تا هەر هېچ نەبىت موجاهيدان فيرى ياساكانى ئىسلام بکەن! ! به‌پاستى ئىمە نقد پىيويستمان پېتان هەي بـ[...] شارەزاكىدنمان، راسته ئىمە پىيويستمان بـ[...] كاريگەرييەكانى شەپ لە ئىسلامدا هەي، بزانىن چى لە ئەسیر بکەين، چۈن ھەلسوكەوتىيان لەگەل بکەين، ئەو زەوپىيانەي كە دەگىرىن، ئەو غەنئيمەتانەي دەگىرىن، ئافره‌تان، پياوان، ئەمانه ھەموو بىرچوونەوه. [ئەمانه هەرمۇويان لە ئىسلامدا ياساي تابىھى خويانيان هەي و دەبى موجاهيدان فيرى بکىرىن، بـ[...] نازانى ئەگەر جەناباتان نەين بو لاي موجاهيدان فيرىيان نەكەن ئەي كى بىت بو فيركىدىيان؟ ئەي نازانى ئەو زانىارىيەي كە پېتانه ئەگەر ئەنجامى نەدەن و لىتى نەبەخشى خواي گەورە دەيکاتە تەوقىيىكى ئاگرىن بـ[...] بەناو قورپگتانەوه دەيياتە خوارى].

كارىگەرى قتواي (فەرزى عەين) بو جيهداد

[به‌پاستى ئەوهى كە نقد پۇونە وەك گرنگى بـ[...] بەيان ئەوهى كە:] پىش دروست بۇونى جيهداد بـ[...] بەرەو پۇوی شىيوعىيەكان خەلکى نەياندەزانى كە جيهداد كردىن فەرزى عەينه وەك نويىش... [بـ[...] سوپاس بو خوا لە دواي پەنانى ئەو خوينە پاکە لە گيانى موجاهيدان، بو ھەموو موسلمانان ئاشكرا بـ[...] كە ئەمۇ جيهداد فەرزى عەينه، بهلئى خۆ بـ[...] بـ[...] راست دەكەن من لە كاتىيىدا كە و تۈومە ئەمۇ لە سەدەي بىستەمدا جيهدادى فەرزى عەينه من ھەنگاۋىيەك پىش ئەكەم و ھەنگاۋىيەك دىمە دواوه، چونكە من لە كاتىيىدا كە ئەو

فتوایهم دهرکردووه به ههواو ئارهزووی خوم نهبووه، بەلکو له ژیئر روشنایی فەرمۇدەكانى خوا و پېغەمبەرى خوا بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ و فەرمۇدە زانایاندا بووه، تەنانەت لەکاتىيکدا كە ئەو پەراوه بچۈلەم نۇوسى [پارىزگارى لە زەوی مۇسلمان گەورەتىنى فەرزە عەينەكانە] يەكسەر بەخشىم بە مامۆستاي بەریز عبدالعزىز بن باز خواي گەورە بەرەكەت بخاتە تەمەنیيەوە و بە جوانى خويىندىيەوە، سەرەتا خۆى باسەكەى بە جوانى شى كردهوە، تويىزىنەوەيەكى وردى لەسەر كرد، پاشان فەرمۇوى: بەلنى زۇر پاستە ئەمپۇ لە سەدەي بىستەمدا جىهاد فەرزى عەينە، تەنانەت فتواكەشى دەركردو بلاۋىش بۇويەوە، مەبەستم لەوەيە كە من ئەو فتوایهم دەركردووه يەكسەر خستوومەتە بەردىم زانایانى سەردىم و ئەوانەي كە خاوهنى زانىيارى و لەخواترسى بن دانىيان پىيدا ناوه، بەپاستى مامەلەكە زۇر پۇون و پەوان بۇوهتەوە، [ھەروەك گىنگى خۆرى ليھاتووه ئىستا ھىچ كەس ناتوانىت دەمبازى لەگەل ئەوهدا بکات كە ئەمپۇ جىهاد فەرزى عەين نىيە، واتە ھەركەس زاناو عاقىل بىن دەزانىت ئىستا جىهاد فەرزى عەينە، ئىتر پېوپىست بە موناقەشە ناکاتا، بەپاستى ھەتاکو ماوەيەكىش لەمەوبەر كەس بەپاستى نەيدەزانى كە ئەم جىهادە فەرزى عەينە، كەس نەيدەزانى، چونكە روون نەبوو بۇويەوە بۇ خەلکى، چونكە لە خەلکى شاراوه بۇوەتاكو منىش نەمدەزانى لەگەل ئەوهشدا كە ئىمە بەشدارىيىمان كردووه لەشپىرى فەلەستىندا، بەلام لەبەر ئەوهى بىينىنى مەيدان، رۆيىشتىن بۇ مەيدان، ژيان لە ناو مەيدان، ئەمانە شتىكى تىن و دانىشتن و كتىپ خويىندەوە شتىكى ترە، بەپاستى كورتى دەلىم: ئىمە لە شىويىك بۇوين و جىهادىش لە شىويىكى تر بۇو، [بەلام سوپاس بۇ خواي گەورە و پەروردگار شارەزاو رىئىمۇنى كردىن بۇ ئەم جىهادە و بە جوانى وەك ئەوهى كە خۆى پېنىز تىننى گەياندىن، بەپاستى چەند بارەى دەكەمەوه و دەلىم: ھىچ پەراوېكىم نەدىيە كە لەبارەي جىهادەوە نوسرابىت، ئىتىر ئايىلا تەفسىردا بىت، يان لە فەرمۇدەدا بىت، يان لە فيقەدا بىت، يان لە ئوصول، مەگەر باسى كردووه و روونى كردووهتەوە كە جىهاد لە نەمۇونەي وەك ئەم حالتانەدا فەرزى عەينە.. بەپاستى

ھەتاکو ماوهىيەكىش كە ئىيمە ئەمان وت جىهاد فەرزى عەينە خەلکى زۇر ھۆگرى و گۈيى لى نەئەدا، بەلام لە كاتىكدا كە لاوان دەستىيان كرد بە وەلامدانەوەي ئەم بانگەوازە كە [لاوانى پەروەردەي قورئانى خرۇشان بۇ كارەكە، ئىتىر ورده ورده وەلامدانەوەي بانگەوازەكە لە ملاشهوە دەستى پىتىكىدە].

بەراستى سوپاس بۇ خوى مىھرەبان دەستپىكىركەننى جىهادەكەمان لە سەرتاوه ھەروەك پىيغەمبەرى خوا ئىلەلله، چونكە پىيغەمبەرى خوا ئىلەلله لە مەككەدا لە سەرتاوه پۇوبەپۇوبۇونەوە و پىيڭدارانى نەدەكرد لەگەن بى باوھپاندا مەگەر لە كاتىكدا دەستى پىتىكىدە كە سەرتا دەستى كرد بە كۆكىرىنەوەي خەلکى لە سەر بۇچۇونىيىكى تازە، لە سەر بىرۇباوەرى (لا الله الا الله). لە سەرتاوه دەستى كرد بە راکىشانى كۆمەللىيىكى ئازاو بە جەرگ و كۆى كردىنەوە و كۆمەلگەيەكى بى وىنەي لى پىكەمەنداو ئامادەيى كردن [بە جۇرەك واي لى كردن ئەم رېبازە پېرۋەزە يان گەياند بە تەواوى جىهان.. ئىستا ئىيمەش دەمانەوېت لاوانى موسىلمان پى بگەن] دەمانەوېت لاوان لە شارى مەدىنە و تائىفۇو بىت بۇ مەيدانى گىيانبازى، ئەوانەي كە لە بەردىمى قاوه و شەربەت و خورماي شلدا دەزىن، ئەوانەي كە لەناو خواردەمەنلىقى گۆشت و گۆنۈر و كۆندىيەشىدا دەزىن.... با تەنانەت يەكجارىش بىت با بىن بىن بە موجاھىدى راستەقىيەت تا وايان لى دېت لە باتى گۆشت و قاوه و خواردەنەوە نان و چاي تاڭ بخوات. [ئوسا ئىتىر بۇ ئىسلام پى ئەگات، ئوسا ئىتىر دەتowanىت دىنى خوا بگەيەنت، بەلام ئەگەر هەر بە شىۋەيە بە سارد و سېرى لە مالەوە دانىشتۇ ھەنگاوى نەنا بەرەو مەيدانى شەپۇ جىهاد، ئەوه نە ئىسلام سوودى لى دەبىنېت و نە سوودىش لە ئىسلام دەبىنېت].

ئىيەمە چىمان دھويت؟

بەپاستى ئىيەمە دەمانەویت ژيان تازە بکەينەوە لە ئومىمەتى ئىسلامىدا، ئىيەمە دەمانەویت ئەو رۆزگارانە تازە بکەينەوە كە روويىدا بەسەر موسىلمانانى پىش خۇمانەوە، ئىيەمە دەمانەویت بە زەليل و ريسواىي نەزىن، [ئىيەمە دەمانەویت وەك میوان بە فەقىرى نەزىن، هەركەس بىبەویت پاومان بکات، ئىيەمە نامانەویت وەك ئەو موسىلمانانە بىزىن كە بە تىرىپەنلىق سزا دەدرىن، سووك دەكىرىن، بەپاستى ئىيەمە نامانەویت ئاوا بىزىن ئاوا بىزىن، ئىيەمە دەمانەویت پىغەمبەر ئاسايىي ﷺ بىزىن، ئەو پىغەمبەرەي ﷺ كە بانگەوازى شەرى كرد لەكەل (بەنۇ قەينوقاع) دا لەسەر دەركەوتنى عەورەتى ئافرەتىكى ئىماندار، ئەو پىغەمبەرەي ﷺ كە دەرچوو بۇ شەپى (ذات الرقاع) بۇ تۆلەسەندىنى خوينى يارە شەھىدەكانى، ئەو پىغەمبەرەي ﷺ كە سى هەزار سەربازى موجاھىدى نارد بۇ بەرەنگارى دوو سەد هەزار سەربازى بى باوهەر بۇ تۆلەسەندىنى خوينى نىزراوېتىكى خۆى كە شەھىدىان كرد، شەپى تەبۈك كە بىستى ئەوان دەيانەویت ھېرىش بکەن ئەم پىش ئەوان كەوت و ھېرىشى كرد، شەپى (موئىتە) بەھەمان شىۋو، شەپى (بەنلىق نەزىر) و (بەنلىق قورەيىزە) بە ھەمان شىۋو، شەپى (ئەحزاداب) و (ئۇحود) ھەرىھەشىۋەيە بۇو، شەپەكانى (حنىن) و (فەتحى مەككە) و ئۇوانلى تىرىش ھەر لەسەر نامووسى موسىلمانان بۇو، ئىيەمە دەمانەویت وەك ئەو پىغەمبەرە بىزىن كە لە ژيانىدا لەشەپەكانى پاشتى نەكىدووهتە دۈزمن، خواى مىھەربانىش بەسەر خۆيەوە دايىناوە كە يارمەتى موسىلمانان بىدات و ئىشيان بۇ ئاسان بکات و سەريان بخات بە دوو مەرج: ئارامگىرن، لەخواتىرسان، ھەروەك دەفەرمۇيت: ﴿وَإِنْ تَصِيرُوا وَتَنَقُّوا لَا يَضْرُبُكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا﴾ (آل عمران: ۱۲۰) واتە: ئەگەر ئىيۇھ ئەمە موسىلمانان ئارام بىگىن و لە خوا بىرسن ئەوه فىيەل و تەلەكەمى ئەوان ھىچ زىيانىك بە ئىيۇھ ناگەيەن، وە دەفەرمۇيت: ﴿إِنَّهُ مَنْ يَتَّقَ وَيَصِيرَ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ﴾ (يوسف: ۹۰) واتە: بەپاستى ھەركەسى لە خوا

بترسی و ئارام بگرئ ئهوه بیگومان خوای میهرهبان پاداشتى چاکەكاران به زايى نادات.

بەلنى نۇرجار مرۆقى ئيمان كزى وا ھەيە دەلنى: بیگومان ئىستا موجاهيدان سەرناكەون و دەشكىن، وە دەلنى ئىۋە چارى رووسىيا دەكەن؟ لەگەل ئەوهشدا سوپاس بۇ خوا ئىمە رۇز لە دواى پۇز دل ئارام دەبىن بۇ سەركەوتىن ...

بەلنى ئەي برايانى خۆم با واش دابىتىن كە ئەم جييهادە ئىستا دەستمان پىتكىرىدوووه ئەو دەولەتە ئىسلامىيە كە ئىمە هيامان پىيەتى گومانى پى دەبەين دانەمەزرا، وە دەمانكۈزىن، لەگەل ئەوهشدا ئەم جييهادە هەر نەپۇوخاوه [چونكە سوپاس بۇ خوا موسىلمانان هەر سەركەوتۇن ئەگەر كۆتايشىبيان پى بىت، ئەگەرچى هيچىشيان نەميتىت، ئەو هەر سەركەوتۇن، چونكە موسىلمان سەركەوتىن و كۈزدانى هەر يەكتىكە، هەر دۇوكىيان هەر سەركەوتىن].

بەلنى خۆ چاك لاتان بۇونە چىرۇكى (أصحاب الأخدود)، ئەو كۆمەلەي كە بە گشتى خرانە ناو چالى ئاگىرنەوە، ھەموو يان كۈزدان، خواى گەورە لېيان ببوريت، بەلام بەپاستى ئەوان لە ئىشەكەدا سەركەوتىيان بەدەستھىنَا، بۇچى؟ وە لەبرچى؟ چونكە دەرسىتىكى بەھىزە بۇ كۆمەلەنى خاونەن بىرۇباوھەرى پاش خۆيان، [ھەتاڭو رۇزى قىامەت موسىلمانان پەندو ئامۇزىگارى لى وەردەگىن]، بەلنى ئىمە ئىستا نمۇونە يە (أصحاب الأخدود) دىننەوە ئەو كۆمەلەي كە تەنانەت يەك تاكە نەفەرييکىيان لى دەرنەچوو، ھەموو شەھىد كران، نمۇونە بە ئەوانە دىننەوە و دەلىن: ئەوە لەبرچى ئارام نەگىرين لەسەر بىرۇباوھەمان، وە لە پىتناويدا تىكۈشان بکەين؟! [بۇ گىانمان نەخەينە سەر لەپى دەستىمان و بىدەين بە ئىسلام؟! با كافران ھەر ھىزۇ دەسەلاتيان نۇر بىت، با فشەو خۆگىف كردىوەيان ھەبىت، با ھىتان و بىردىن و ھاتوچۆيان ھەبىت، دلىنيا بن ھەر ژىز دەكەون، دلىنيا بن دەبن بە پەندى زەمانە، دلىنيابن سەرەنجاميان ھەروەك ئەنجامەكەي ئەبوجەھل دەبى لەبەدردا، كە لە سەرەتاوه خەلکى كۆكىرددەوە و دەبىوت ھەتاڭو نەچىنە بەدر و كەنیزەك سەمامان بۇ نەكەن و ئارەق نەخۆينەوە و حوشىر

سەرنەبىرين و سى رۇذۇ شەو لەۋى نەمەتتىنەوە، ھەممۇ دورگەى عەرەب پىيمان نەزانى، وە دەرسىتكى مۇحەممەد دانەدەين ئەوا ناگەپتىنەوە، بەلام ئەوبۇ كەوتە ئىزىز نەپەرى (الله اکبر)ى حەمزە و عەلى و عومەر و ئەبوبەكرەوە و وەكى سەگ تۆپاندىيان و كردىيان پەندى بۆگەنى زەمانە.

دەلىيابن ئەم ملھورانەى سەددەمى بىستەميش ھەروان، لەسەرەتاوه خۆيان دېنن و دەبەن، بەلام كە مەيدانى شەپگەرم بۇ ئىتىر بە ھىچ شىۋەيەك ناتوانن لەبەرەم دەنگى بەرزى (الله اکبر)دا خۆيان راڭىن، دەرى براى خۆم با مۇسلمانانىش بىكۈش، با زىندانىيان بىكەن، بەلام ئەوان ھەر ئىزىز كەوتۇن، ئەوان لە كاتىكدا سەركەوتۇن كە مۇسلمانان پەشىمان بىنەوە، بەلام كە مۇسلمان پەشىمان نەبۇوهە ئىتىر چىان ئەنجامداوه؟!؟! ھەروەك سەيد قوتب دەفەرمۇيىت: (إِنَّ الظُّفَاهَةَ لَمْ يَسْتَطِعُواْ أَنْ يَسْيِطُرُواْ عَلَىِ الْأَرْوَاحِ وَلَكِنْ سَيْطُرُواْ عَلَىِ الْأَجْسَادِ فَقَطْ)، بەلىنى سوباس بۇ خواى گەورە ئەمېرى ئىئەم بەرەكەت كەوتۇوهە جىهادەكەمانەوە خواى گەورە دەنگى بە جىهان گەياندوين ، جارىك برايەك لە برايامان لە يۇنانەوە هاتبۇو، منىش پىيم و تى: ئاييا گۇفارى (الجهاد) تان پى دەگات. ئەويش و تى: بەراستى پىيت بە پىتى دەخويىننەوە، تەنانەت جارى واش ھەيە ھەندىكى لەبەر دەكەين، ھەممۇ جارى پىيىچ دانەمان بۇ دىت، ئىتىر ئەو پىيىچ دانەيە دوو سەد گەنچ دەيخويىننەوە، دوو سەد گەنچ، [بەراستى ئەمە فەپو بەرەكەتى خواى مىھەربانە، ئەمە ئەوه دەگەيەنتى كە جىهاديان خوش دەۋىت] بەراستى ئۇممەتى ئىسلامى زۇر تىنۇيەتى بۇ جىهاد... دەيەوەتتى بىتە مەيدان و جىهاد بىكەت، بەلام لىييان تىنگىداوه، بەلام پۇزىگار بەسەر سەرييەوە قورس بۇوه، توند بۇوه، تەپ و تۆزى ئەم خەوە دوورودرىزە، تەپ و تۆزى ساردىكىرىنەوە، تەپ و تۆزى تەمبەلى و ساردىكىرىنەوە و پالدىانەوە، تەپ و تۆزى دانىشاندىنى لە جىهاد [تەپ و تۆزى خۆشويىستى دۇنيا و ژيان و ترسان لە مىرىن، ئەمانە ھەممۇي واى لە ئۇممەتى ئىسلامى كىردوھ كە بىر لە جىهادى بى باوهاران نەكاتەوە] ئەمانە بەھىچ شىۋەيەك نەھاتووه بە يېرىو خەيالىياندا، شىۋەي ما مۆستايەكى شەرعى (مەلا) لە مەيدانى جىهاددا، ئەمە لە

بىر و مىشىكىاندا كۆتايى پى هاتووه و سېپراوهتەوه، بەلاي ئەمانه وە ئىش و كارى ما مۆستايەكى شەرعى ھەر ئەوهىيە كە بىرات بۇ مزگەوت و و تار بۇ خەلکى بخويىنىتەوه و بىتتەوه لە مالەوه دابىشى بخواو بخواتەوه و بخەوى پاشان كۆمەلگە يەكىش چاوهپوانى ما مۆستا بىكەن كە لە ھەفتەي ئايىنەدا چ گوفتارىك دەلىت.. بەلايانه وە ئەمەيە ئىش و كارى زانىيان لە كۆمەلگا و ئەزمۇونى ئىسلامىدا، زانى بەپىز بە چەند و شەيەكى جوان بىنۇسى بەس [ئەگەر پرسىيارى لى بىرى بۇ نايەي بۇ ناو موجاهيدان و جىهاد كردىن؟ ئەويش لەوەلامدا بە سەرسور مانىكەوە دەلىت: باشە من چۈن دەبى بىم بۇ ناو سەنگەر، ئايا من و مەشقى سەربازىييان و تووه؟ ئەى كى بەرنویزى بىكات؟ ئَا بەم دوو سى و شەيە خۆى لە جىهادەكە دەرباز دەكتات]، بەلام ئەگەر ئەم ما مۆستا بەپىز لە مەيدانى شەپو كوشتاردا بىيىن، ئەو شتىكى سەرسور ھىنەرە بەلايانه وە، بەسەرسور مانه وە پرسىيار دەكەن و دەلىن: باشە كەى ما مۆستا و شەپو تفەنكىيان و تووه؟ سەريان سۈرەتلىنى، چۈنکە ئەمەيان نەدييوه... جىلەكان ئەمەيان بەخۇيانه وە نېيىنیو، ئەمەيان نەدييوه كە ئەو ما مۆستايەي لە قوتابخانە واز لە قوتابخانە بەيىنەت و بىت بۇ مەيدانى شەپ نېياندیيوه كە بەپىوه يەرى كارگە يەك كارگە كەى بەجى بەيىنەت بەرھو زھوی شەپ و جىهاد بکەۋىتە پى، ئەمانە وا پەروھرە كراون، پەروھرە كراون لەسەر ئەوهى كە ئەمانە ئامادە بۇونىان لە شوينى خۇياندا چاكە و كارىگەرى زۇرتە و گەورەترە لە سەنگەرنىشىنى و شەپو كۇژان لە پىناواي خوادا.

ئَا بەم شىۋىھىيە دەرس دادراؤن و پەروھرە كراون... بەراسلى سىروشتى ئەم دىنەيان تىڭداوه لە دەرروونى خەلکىدا، [نازانم چۈن شەرم لە خوا و لە قورئان ناكەن؟!] خودى زانىاري، خودى پەروھرە، خودى بىرۇباوه، لە دەرروونى خەلکىدا سېپراوهتەوه، بەلکو ئەمۇ مۇسلمانان ھەر ئامادەش نىن بۇ بىنەنى ئەو حەقە كە لە سەردەمى صەحابە و تابىعىندا لەسەرى رؤىشتۇون [چۈنکە نازانم ئەگەر تو دەلىت من خۆم بە باڭەوازكار دەزانم ئەمەت كردووهتە بىانوو يەك بۇ نەكىدىنى جىهاد، ئەى باشە كى لە

يارەكانى پىغەمبەر ﷺ داعى تر بۇوه؟ ئەگەر خۆت بە زانا و شوينكەوتەى سوننەت و رەفتارى پىغەمبەر ﷺ دەزانى كى لە يارەكانى پىغەمبەر ﷺ زاناتر و شوينكەوتە تر بۇوه؟ ئىمام ئە حەمەدى بەرىز كە لە تەمەنىكى نىزد پىردا بۇ يەك ملىيون فەرمۇودەى لە بەر بۇو، ئەم ئىمامە بەرىزە دەچۇو تىربازى دەكىدو مۇسلمانان پېيان دەدەت: ئەى ئىمام تۇپىر بۇويت بۆچى مەشقى سەربازى دەكەى؟ ئەوיש لە بەرئەوهى نىزد زانا بۇو بە قورئان و فەرمۇودە، لە بەرئەوهى نىزد لە خواتىرس بۇو، لە بەرئەوهى نىزد بە شەرم بۇو بە رامبەر فەرمۇودە كانى پىغەمبەر ﷺ لە وەلامدا فەرمۇوى: دەترسم لەم كۆتايمىتى تەمەنمدا تۈوشى هەپەشەى فەرمۇودە يەكى پىغەمبەر ﷺ بىم، كە دەفەرمۇيت: (من علم الرمي ثم تركه فليس منا - أو قد عصى) حدیث صحیح، واتە: ئەوهى فيرى پەمى بىت يان چەكدارى و مەشقى سەربازى، پاشان لە يادى كرد، ئەوه لە من نىيە، ياخود سەربېچى كىدوووه. بەلنى ئەمە يە تىيگەيشتن لە قورئان و فەرمۇودە].

بەلام ئەمپۇڭ كاتىيىك كە مۇسلمانىيىك دەبىينى واز لە بازىگانى و پىشەكەى خۆى دەھىننېت و بەرھو مەيدانى جىهاد پادەپەرىت، ئەوه يەكسەر چاكتىرىن قسە ئەوه يە كە پىيى دەلىن: كورە بە راستى ئەو كابرايە زۆر ھۆش و عەقلە، يان پىيى دەلىن: پەلەكەرە، ھەواو ھەۋەس چىيە، چەندىن شتى ترى پىيى دەلىن، چەندىن ناواو ناتۇرەى پىيۇھ دەلكىيىن، پىيى دەلىن عاتقىيە، مەندالە، دەنیاي نەدىيە، ئەمانەي پى دەلىن، [بۇ ئەوهى وەزنى كەم بەكتەوە].

بەلنى ئەمپۇڭ وەلامدانەوهى بانگەوازى خوايى بۇوه بە عەيىب و موجاهيدانى پى ناشيرىن دەكەن. [نازانم بۇ تۆزۈك بىر لە ئەزمۇونى ئىسلامى ناكەنەوە! نازانم بۇ سەيرى رەفتارى صەحابى و زانايانى بەرىز ناكەن؟! نازانم تاكەى جىهاد و دەقەكانى فەرمۇودە تى ناكەن؟! نازانم بە ج پۇويەكەوە بەلاي سورەتى (التوبە)دا دەرقىن، چۈن لە سورەتى (الأنفال) و (محمد) تى دەگەن، هەتكەى واز لە خەلکى سارد كىرىنەوە نايەنن لەم جىهادە پېرۇزە؟! لەم جىهادە كە ھەموو كافرەكانى خستۇوھە دەلەپاوكى و دەلە لەرزە...].

برایان به‌راستی فهرزه له‌سهرمان چهند ئاگادارکردنوه و مهسه‌له‌یهک بزانین و تیگه بشن که به فهرمانه سه‌رتاییه‌کان داده‌نرین، به‌لام زور به داخه‌وه له‌ناو میشک و ده‌روونی موسلماناندا ون بعون و سپراونه‌ته‌وه، ئه و مهسه‌لانه‌ش:

مهسه‌له‌یه‌که: جیهاد فهربزیکه ههروهک نویز وایه، فهربزی ته‌من و زیانه، به‌رده‌وام له‌گه‌لتایه و لیت جودا نابیت‌وه ههروهک چون نویزکردن له‌سهر مرؤفیکی ئیماندار ناکه‌ویت مه‌گهر له‌کاتیکدا نه‌بیت که ناتوانیت چاویشی بجولینیت، ئه‌وه‌نده نه‌خوش بیت، به‌هه‌مان شیوه جیهادیشی له‌سهر ناکه‌ویت مه‌گهر له کاتیکدا نه‌بیت که گیانی له‌به‌ردا هه‌لکیشرا بیت، ئه‌گهر مرد ئه‌وه نئیتر جیهادیشی له‌سهر ده‌که‌ویت، به‌راستی جیهاد کردن به‌سن ته‌نها تاییبه‌تی نییه به‌ناوچه‌یه‌که‌وه، یان به ئه‌فغانستانه‌وه، ئه‌م جیهاده هر ده‌روا و به‌رده‌وامه، تو و اش دابنی که ئیمه ئه‌فغانستانمان پزگار کرد، وه ده‌وله‌تی ئیسلامیش دامه‌زرا، ئه‌وه نئیتر نابی پال بدھینه‌وه و بلیین ته‌واو، فهربزه‌که له‌سهرمان بگوازینه‌وه بو شوینیکی تر، ده‌بئ کوچ بکه‌ین بو ناوچه‌یه‌کی تری ئه‌م زه‌ویه و پزگاری بکه‌ین له‌به‌رئه‌وهی جیهاد کردن ههروهک نویزو رۆژوو وایه، ههروهک چون جائیز نییه که تو لای په‌روه‌ردگاری جیهانیان عوززو بیانوو بھینیت‌وه و بلیین ئه‌ی خوای گه‌وره: من سالی پیش‌وو رۆژووم گرت‌ووه له‌به‌رئه‌وه ئه‌م سال رۆژوو ده‌شکینم و نایگرم، به‌هه‌مان شیوه‌ش جائیز نییه بو توی موسلمان که لای په‌روه‌ردگار عوززو بیانوو بھینیت‌وه و بلیین: ئه‌ی خوای گه‌وره من له ئه‌فغانستان جیهادم کردووه جا له‌به‌رئه‌وه موله‌تم بده له فله‌ستین نه‌یکه‌م یان فلیپین یان له لوینان [یان له عیراق] نه‌یکه‌م، یان هه شوینیکی تر، خوای گه‌وره ئه‌م بیانووه و هرناگریت، تو ده‌بئ به‌رده‌وام جیهاد بکه‌ی فهربزه، به‌لکو فهربزی زیانه، فهربزی ته‌منه، ده‌بئ وازی لى نه‌ھینی، فهربزه بکه‌ویته و توویز له‌هه‌ر پارچه زه‌وییهک که ئه‌م فهربزه‌ی له‌ناودا ئه‌نجام بدھیت، خوای تیدا بپه‌رسنی، ده‌بئ به‌رده‌وام بیت به‌هیچ شیوه‌یهک کوچتا بیت نایه‌ت هه‌تا ده‌مریت.

مەسەلەى دووهەم: بەپاستى ھەموو ئومىمەتى ئىسلامى كەوتۇوھەتە ناو گوناھوتاوانھوھ، تاوانبارە ھەتاکو پارچەيەك زھوى ئىمانداران لە ژىر دەستى دۈرۈمنانى خوادا بىت، گوناھبارن، چونكە زھوى ئىمانداران داگىركراوه و پانايەپن بۇ دەربازكردنى ... وە گەردىنى موسىلمانان پاك نابىتەوە لە تاوانە، ھەتاکو ئەو زھوييە بىزگار نەكەن، لە ھەموو ئومىمەتى ئىسلامىدا ھىچ كەسىك پاك نابىتەوە لەو گوناھە مەگەر ئەو كەسانە كە راپېرىيون لە پىتىناوى خوادا، ھەموو گوناھبارە مەگەر ئەو موسىلمانانە نەبىت كە ئەملىق لەسەدەي بىستەمدا چەكىيان ھەلگرتۇوھ ... [لەكەن ئەوهشدا موسىلمانى وا ھەيە بە بۆچۈونىكى ساردو سېرەوە دەلى]: جارى كاتى نەھاتۇوھ] ... ئەى برای خۆم با چاڭ لات پوون بىت كە فەرزى عەين لەسەر موسىلمانان دەستى پىيىركەدووھ لە كاتىيىدا كە ئەندەلوس لەدەستى موسىلمانان سەنزايدە، لەو كاتەوە جىهاد فەرزى عەينە، لەسەر موسىلمانان ھەتاکو ئەملىق ئىيمە و لەمەدۋاش ھەر دەمىننەتەوە و بەردىھوام دەبىت ھەتاکو ھەموو پارچە زھوييەك كە رۆزىك لە رۆزان ئىسلامى بۇوە و لە ژىر دەستى موسىلماناندا بۇوە بىزگارى بکەن و بىيگىرنەوە ژىر دەستى موسىلمانان.

ئەملىق ھەر موسىلمانىك كە جىهاد ناكات و موجاھيد نەبىت، ئەگەر مەر ئەوھە گوناھبارە و دەگات بە خواى گەورە بە فەوتاندىن يەكىيەك لە فەرزەكان ... [بەلام ئەملىق موسىلمانان نۇدۇقلىيان شىۋاوه و بەردىھ دراوه بەناوچاۋىاندا].

خەلکى ئەملىق واي ليھاتۇوھ ئەو كەسەي لە پەممەزاندا رۆزىوو دەشكىيىت بە فاسق و فاجىرى دادەنلىن و دى بەسەرسۈرمانەوە پىت دەلى: سەيرى فلانە كەس بىكە لە پەممەزاندا رۆزىوو دەشكىيىت، بەلام بە داخھوھ نازانن و تىيەنگەيەنراون كە وازلى هىنەرى جىهاد زىاتر و گەورەتر گوناھبارە لەو كەسەي كە لە پەممەزاندا رۆزىوو دەشكىيىت، ئەمانە نازانن، مىشىك و ھۆش و دەرۈونىيان ئەمە وەرنაڭرىت [سبحان الله و شەئى جىهاد لايىان ناشىرين بۇوە، بەپاستى كەوتۇونەتە گوناھىكى گەورەوە، ئەگەرىيتو وارى لى ئەھىتن با لە ئىمامى خۆيان بىرسىن، ئەمانە وا تىيگەيەنراون، بە پاستى بىققۇو و

جیهاد هیچ جیاوازییه کیان نییه]. ئهه و شیخ الاسلام ئیبن تهیمیه ده فرمومیت: (العدو الصائل الذي يفسد الدين والدنيا ليس أوجب بعد الإيمان من دفعه ... أولًا لا اله الا الله ثم دفع الكافر، قبل الصلاة)، واته: دوزمنی بی باوهپی هیرش هینه ئهه دوزمنه که باوهپ و دین و دنیای موسلمانان لهناو دهبات ئهه هیچ شتیک له دواي باوهپهینان فرزتر نییه له بېرپەرچدانه وھی... یەکەم وشەی (لا اله الا الله) پاشان بېرپەرچدانه وھی ئهه و بی باوهپ، وە پیشى نویز دەكەویت، بەلی ئهه مە گوفتاری شیخ الاسلام، ئەگەر باوهپتان به ئیمان و زانیاری و له خواترسانی ئیبن تهیمیه هەیه، ئهه وا هیچ شتیک له دواي باوهپهینان فرزتر نییه له بېرپەرچدانه وھی ئهه کافره.

کەواته ئهی برايانى خۆم، فەرزه له سەرەتە مەموو موسلمانیک کە گوئى لەم گوفتارە بیت دەبى دەرچىت بۇ مەيدانى جیهاد، كۆچ بکات و دەرچىت لەگەل پیادە و سواردا، لەگەل زۇر و كەمدا، لەگەل بەھىز و لاۋازدا، لەگەل ھەزار و دەولەمەندىدا، لەگەل ھەركەسدا بیت فەرزه له سەرەت کە له ناو جیهاددا بیت، ئیبن تهیمیه له یوانگەی قورئان و سوننەتە وھ پیت دە فرمومیت: ئهی موسلمان تو فەرزه له سەرت لە قاھيرە وھ بې بیت بۇ زەھى جیهاد ئەگەر رەاتو پارەی كرى سەيارەت پى نەبۇ دەبى بې پى بکەويتە بى و خۆت بگەيەنیتە ئەم كاروانە... [خۆت بگەيەنیتە كاروانى موجاهیدان، خۆت بگەيەنیتە ئەو كاروانى کە رەزامەندى خواي تىدايە]... بە هەمان شىوه ئیمامى قورتوبى دە فرمومیت: (كل من علم بضعف المسلمين وظن أنه يدركهم وجب عليه غياثهم). واته: ھەركەسىتىك زانى بە لاۋازى موسلمانان و بىشزانى کە دە توانى بگات پییان ئهه فەرزه له سەرەت کە بچىت بە هانايانە وھ.

[ئهی برايانى بېرپىز ئەم گوفتارى ئەم زانا بېرپىزانە بە كەوا دە فرمۇن دەبى بچىت بە هاناي موسلمانانە وھ ئەگەر پیویستيان پېت هەبۇ، تو خوا ئەمپۇ موسلمانان پیویستيان پېتىان نییه؟! ئەمپۇ موسلمانان خۆيان ھاوار دەكەن کە بچىت بە هانايانە وھ، ئەمپۇ خوشکە موسلمانە كامنام ھاوار دەكەن و دەلىن:

توخوا موسلمانانی جیهان

چاره سەرئى...
...

ئىمەی خوشكتان

پوومان نەما بىيىنە دەرىئى...
...

ئىمەی كۆل...
...

ئىمەی سكپر لە كۆرپەي نۆل

چۆن بىيىنە دەر

فەتوا بەدەن خۆ بکۈزىن

نەك پاشان نۆل

بىگرىنە كۆل ! !

توخوا زۇوتەر هېرىش بىيىن

بۇ پاراستنى ئابپۇو

زىندانەكان

بەسەرماندا بىرۇخىتىن

دایكىنمان ھاوارمان بۇ دەكەن، بەلام ئىمەش لە خەۋى بىي ئاگايىدىاين، بەلام ئىمەش ھەر خۆمان لازى دەكەينەوە و دەلىيىن: ئىستا ھەر سەردەمى مەككىيە و كاتى جىهاد نەھاتۇوە ! ! نازانىم كەي كاتى دى].

بەراسىتى ئىمە لەسەرمان فەرزە كە بىر بىكەينەوە، وە يادى خۆمانى بەھىنېنەوە كە جىهاد كىرن فەرىزىكە بە گىيان و مال، دەبىي بىزانىت سەرف كىردى داراىيى بۇ جىهاد تو بىي نىاز ناكات لە سەرفەكىردى گىياتت، دەبىي ھەم مال و ھەم گىيانىش بخەيتە كار، ئەي نازانىت پىيغەمبەرى خوا ﷺ لە ھېچ تاکە نەفەرىڭ عوزۇر بىيانۇوى وەرنەگرت لە تەبۈكدا و مۆلەتى كەسى نەدا، پەروەردگارىش مۆلەتى كەسى نەداو پازى نەبوو بىيانۇو بەھىنېتەوە، وە لە كاتىيىكىشدا كە لە شەرى تەبۈوكدا سى نەفەر بەجييمان لە سى هەزار كەس، پىيغەمبەرى خوا ﷺ نەيدەھىللا كەس قىسىان لەگەلدا

بىكەت، كۆمەلگەي ئىسلامى دەنگىيانلى دابىرين، هەتاڭو پەنجا رۇز كەس گوفتارى لەگەل نەدەكردىن تەنانەت زىنەكانى خۆشىان [لەبەرچى؟ لەبەرئەوهى لە جىهاد دواكەتن، بەپاستى جىهاد ھەم بە نەفسە ھەم بە مالى، نابى بلىيى من پارە دەدەم ئىتەر نايەم بۇ جىهاد، چونكە عوسمانى كۈپى عەفغان لەكتىكىدا ھەموو جەيشى بەرى خىست، ھەموو پىيوىستى شەرەكەي گرتە ئەستۆى خۆى، بەلام پىغەمبەرى خوا عَزِيزُ اللَّهِ نېفەرمۇو ئەي عوسمان تو خوت مەيە بۇ شەپ، چاپىوشى لە عوسمان نەكرا، ئەگەرچى ھەموو سوپاكەشى بەرى خىست، چاپىوشى لە ئەبوبەكر نەكرا (خوايانلى رازى بىت) كە ھەموو دارايى خۆى پىشخىست ھەموو مالەكەي ھىننا بۇ شەپى تەبوك، بەلام چاپىوشى لى ئەي عوسمان، ئەي ئەبوبەكر، ئىيۇھ لە مەدينهدا بە بازىگانى عَزِيزُ اللَّهِ پىيى نەفرمۇون: ئەي عوسمان، ئەي ئەبوبەكر، ئىيۇھ لە مەدينهدا بە بازىگانى بىمىننەوە ئىيمە لە جياتى ئىيۇھ، نەخىن، بەلكو فەرمانى پى كردىن كە ئەوانىش راپەبن بۇ جىهاد، پىغەمبەر عَزِيزُ اللَّهِ نېفەرمۇو ئەي عوسمان، بىلال و عەممار و سوھەيب و غەيرى ئەمان لە ھەزاران شەپ دەكەن ئىتەر تو مەيە، ئەمانە ئەگەر بىشىن قەيدى نىيە، چونكە فەقىن، بەلام تو بازىگانىكى گەورەلى لەوي بەلاى بازىگانىكەتەوە بىمىننەوە، نەخىن پىغەمبەرى خوا عَزِيزُ اللَّهِ بەم شىۋەيەي نەفرمۇوە.

ئەي كۆمەلانى موسىلمان ئەي گروي زانايانى ئەمۇق، ھىچ عۆزىز بىيانوو يەك نەماوه بۇ دواكەوتىن لەم جىهادە فەرزە لەسەرتان تى بىگەن كە پەرسىتىنى لاشەيى بە مالى نادىرىت، مالى نايگىرىت... بۇ نەمۇونە ئىستا كاتى نويىزى عىشايە، ئەگەر تو وتت بەپاستى من تەمەلم، واتە نەفسى زۆر نارەحەت و قورسە و ناتوانىم ئىستا دەرچەم و دەست نويىز بشۇم و چوارپەكەت نويىز بىكم، ئەگەر بەم شىۋەيە بۇويت و بانگت كرد لە يەكى لە موجاھيدان و پىت و تەپاستى تو زۆر ھەزاريت ئەم ھەزار روپىيەم لى وەرىگەر لە برى نويىزى عىشائى، ئايى خواي پەروردىگار ئەمە وەردىگىرىت؟ قبولى دەكەت؟ ئەگەر پىرى ھەموو زەھى ئاللىن بېخشى ئايى دەبىتە بىرىتى نويىزى عىشائى؟ نەخىن، پەرسىتىنى لاشەيى بە ھىچ شىۋەيەك بە مالى ناگىرىت... تو كە دەتوانىت و

سوپاس بُخوا تواناداریت بُگرتنى رۇژۇو، ئایا لىت وەردەگىریت کە مال بدهیت لە برىدا و رۇژۇوهکە نەگرىت؟ نەخىر وەرناكىرىت... تو تواناداریت بُنچامدانى سەردانى مالى خوا، ئایا وەردەگىریت بە كەسىكى تر بلىيىت تو سەردانى مالى خوام بُنچام بده؟! براى خۆم ئەم پارەم لى وەربىگە، ئەم مانگە نويزىم بُوكە سى رۇڭ هەر رۇزەسى بە ھەزار روپىيە، بلىيى كاڭى خۆم لە كۆتايى مانگەكەدا وەرە پارەكەم لى وەربىگە، بەراسىتى چونكە خۆم ئىشى قرم ھەيە و ناتوانم نويزى بكم، بەراسىتى ئەمانە هيچيان وەرناكىرىت [چونكە پەرسىتشى لاشىي بە لاشە نەنچام دەدرىت، وە پەرسىتشى دارايى دەبى بە دارايى نەنچام بدرىت، چونكە ئەمە ياسايدىكى گشتىيە لە ئىسلامدا، كواتە ئى براى خۆم جىهادىش هەر بەم شىۋىيەيە ناتوانى پارە بدهىت و خۆت دور بخېتەوە، بەلکو دەبى بە جەستە و دارايى نەنچام بدرىت].

بەلام زۇر بە داخھو دەلىم ئەمپۇق مۇسلمانان بەتەواوەتى لەم باسە تىئنگەن، وە تىئنگەيشتۇون، لەبەرئەوهى كە دەچىت بُولاي مۇسلمانىك پىيى دەلىيىت برام وەرە بُجىهاد، وەرە بُنچامدانى ئەم فەرزە خوايىيە، ئەويش هەر ئەوهندەي پى دەكىرىت هەردوو دەستى دەبات بُكىرفانى و ئەندازەيەك پارە دەدات و دەلىت: ها ئەم پارە ببە بُجىهادى ئەفغان، بەلکو بىيى بە هوى دەرچۈونى ئەو نەخۇشىيە لە مەندالەكەم يان چاڭ بۇونەوهى خىزانەكەم، يان ئەندازەيەكى تر لەو قازانچەى كە كردوویەتى يان لە مانگانەكەي... ئەم ئەندازە پارە دەدات ئىتىر وا گومان دەبات ئەوهى بەسەرىبەوه ئەنچامى داوه، [وا گومان دەبات ئىتىر ئەگەر جەنابىشى نەيەت بۇ شەپھىچ قەيدى نىيە... لەبەرئەوهى پارەدى داوه... ئى براى خۆم بەو شىۋىيە كە تىيان كەياندۇويت وانىيە]. ئەگەر ھەموو دارايى كارگەكەت بدهىت بەم جىهادە خواي گەورە وەريناكىرىت هەتاکو بە گىانىش جىهاد نەكەي، چونكە لاشەكەت لە مەيداندا نىيە، ھەروەك باسى نويزىمان كرد، جىهادىش وەك نويزى وايە، ھەروەك ئەو كەسە وايە دەيەوېت نويزى تەرك بىات، وە دەپرات پارە دەدات لەبرى نويزەكەي!!! لە كاتىيىدا

که نویز په رستشیکی لاشه بیه، [به لام جیهاد گوره تره]، جیهاد په رستشیکی گیانی و مالییه، لاشه بیه و عه مه لیه [جیهاد به هردوکیان فرزه].

مه سلهی سییه: جیهاد کردن فرزی ژیانه، [هه تاکو له ژیاندا بیت موجاهیدیت]، وه جیهاد تایبہت نییه به شوینیکه وه غهیری شوینیکی تر، یان به کاتیکه وه و کاتیکی تر، به لکو به ردہ وامه له هه مومو کات و شوینیکدا.... دوو مانگ، یان دوو سال به شداری بکهین و بهس، ئیتر بروی بو خوت دانیشی و باسی بکهیت و شیوه کهی بھینیته پیش چاوی خوت، ئیتر بروی به دریزایی ژیان و ته منت بیگیریته وه، هر بروی و هر جاریک دانیشتی له شوینیکدا چوار مشقی بدھیت و باسی چالاکیه کانی خوت بکهیت، ئهی برای خوم بهم شیوه یه نابیت، جیهاد فرزی ژیانه له گهله ته منتدایه، [که دیتیه مهیدانی جیهاده وه نابیت بیر له يهك سال و دوو سال بکهیته وه، جیهاد سهربازی کردن نییه، چهند سال بکهیت و پاشان (تسريح) بیت، چونکه ئه گهر یاره کانی پیغامبر ﷺ بهم شیوه یه بیریان بکردایه ته وه ئه وه روشنایی ئه میسلامه به ئیمه نه ددگه یشت].

مه سلهی چوارهم: ئیش و کارت هرچی ههیه، پیشهت هرچی ههیه، تو داوالیکراوی بو جیهاد، تو بانگکراوی بو مهیدانی جیهاد، به هه رچیه وه خهیکی ئه وه تو وهک موسلمان داوا لیکراویت که وازی لى بھینیت بهره و مهیدانی جیهاد بکهیته پی، [دهبی به هر شیوه یهک بیت خوت بهو کاروانه بکهیه نیت، بازگانیت، دوکانت ههیه، عره بانه ده گیری، سهوزه فروشی، یان زهه نگهربیت، هر دهبی پاپه پی]، هر وه کو خوای گوره ده فرمولیت: ﴿أَنْفِرُوا ۖ حَفَافًا ۖ وَثِقَالًا ۖ﴾ (خاففا و ثقالا) هه موموی ده گریته وه، هیچ شتیکی ته رک نه کردووه، پیر، گهنج، ژندارو بی ژن، خاوه نی خیزان و مندان بی، خاوه نی پیشه بیت، نه زانی هیچ پیشه یهک بیت، ئازاو نه ترس، ترسنؤک، دهوله مهند و هه زار، ئه مانه هه موموی ده گریته وه، نزیکهی ده گوفتاری له سهره و هیچ شتیک ته رک نه کراوه.... ده رچوونه ده رچوون، [بانگه واژه بانگه واژی جیهاد و نالای (لا اله الا الله) به رزکراوه ته وه، هر ده بی پاپه پی و ده رچی].

ئەمۇ تۆى موسىلمان بانگەواز بۇ كراویت ھىچ عوززو بىيانوو يەك نەماوەتەوە بۇ تۆ لە لاي خواي پەرەردگار، [ئەگەر خىزاندارىت ئەوھ شوينى بۇ دابىنى و خۆت وەرە، چونكە بانگەوازە و بانگەوازى دەرچۈونە بۇ جىهاد، با تۆش لەو كاروانە بەفەپو بەرەكتە بەجى نەمتىنى].

مەسىلەي پىنچەم^(۱): جىهاد لە ئىسلامدا مەبەست و واتاي (قتال)ھ، چونكە ھەمۇ زانىيان و ئومەتى ئىسلامى دانىيان پىيىدا ناوه و باسيان كردووھ كە جىهاد واتە شەپ كردن، ئەوهتا ئېبن روشد و قورتوبى دەفرمۇون: (وحيثما اطلقت كلمة الجهاد فإنها تعنى قتال الكفار بالسيف حتى يسلموا أو يعطى الجزية عن يد وهو صاغرون) واتە: هەر كاتىك و شەرى جىهاد لە قورئان و سوننەتدا بە (مطلق)ى هات و (مقيد) نەكراپۇو بەشتىكەوە ئەوه مەبەستى شەپكىردن و كوشتارى بى باوهەرانە بە شمشىر، هەتاڭو موسىلمان بن يان ئەگەر جولەكە بن لە دەولەتى ئىسلامىدا دابىنيشن و سەرەنان بىدەن و زەللىل بن، كەواتە لەھەر كاتىكدا و شەرى جىهاد بە گىشتى هات و تايىبەت نەكراپۇو بەشتىكەوە ئەوه مەبەست پىيى شەپ (قتال)ھ و بەھەمان شىۋە پىيناسەي جىهاد لەلاي حەنەفيەكان هاتووھ لە پەرأوى (فتح القدير)دا لە لاپەپە ۵۸۷(دا كە دەفرمۇيىت: (الجهاد دعوة الكفار إلى دين الحق وقتلهم إن لم يقبلوا) واتە: جىهاد بانگەوازىرىنى بى باوهەرانە بۇ ئىسلام و شەپكىردن و كوشتىيان ئەگەر ئىسلامىيان وەرنەگرت.

ئىمام كەسائى لە پەرأوى (البدائع)دا فەرمۇويەتى: (الجهاد بذل الوسع والطاقة بالقتال في سبيل الله عزوجل) واتە: جىهاد سەرف كىرىنى ھەمۇ توانا و ھىزە بۇ شەپكىردن و كوشتىنى بى باوهەران لە پىيناوى خوادا.

^(۱) ئەم مەسىلەيە زىزىرگىنگە، وە دەتوانم بلىئىم ئەممى (شيخ عبدالله عزام) باسى دەكەت و شىنى دەكتەوە بۇوەتە مۇيىەكى سەرەكى بۇ تواندەوەي مەبەستى فەرمۇودە جىهادىيەكان.

ههموو زانایانی ئیسلام فەرمۇویانه (فی سبیل اللہ) زاراوهیکە کە لای پەروەردگار مەبەست پىئى جیهادە و (الغزو والقتال فی سبیل اللہ) واتە (قتال)، ئەوه تا پىغەمبەرى خوا ئیلە دەفرمۇیت: (لغدوة أو روحۃ فی سبیل اللہ خیر من الدنیا وما فیها) (رواه البخاري) واتە: بەيانیەك و ئیوارەيەك لە جیهاددا خىرتە لە هەموو دۇنيا و ئەوهش لەناو دنیادايە.

کەواتە براى بەرپىزى خۆم راپەپىن و دەرچوون بۇ ئاگاداركىرنەوە و بانگەواز (الدعا) جیهاد نىيە، قىتال نىيە، جیهاد واتە قىتال. (فی سبیل اللہ) زاراوهیکى خوايىھ، زاراوهیکى شەرعىيە، خواى پەروەردگار گوفتارى پى كردووە و پىغەمبەرى ئیسلام ئیلە ئەندازەي داناوه و شىكردووھەتەوە، مەبەستى (قتال)، چەند بارەي دەكەمەوە و دەلىم: (الجهاد) واتە (قتال)، (فی سبیل اللہ) واتە (قتال).

بەلگەش لە سەر ئەوهى کە جیهاد واتە قىتال

بەلگەش ئەوهى کە : (سئل رسول اللہ ﷺ ماذا يعدل أجر المجاهد؟ قال: لا تستطيعونه، ثم قال: هل تستطيع إذا دخلت مسجد أن تقوم فلا تفتر، أو تصوم فلا تفتر، قالوا: من يستطيع؟ قال: فذلك أجر المجاهد، مثل المجاهد في سبیل اللہ كمثل الصائم القائم القانت لا يفتر عن صيام أو قيام حتى يرجع المجاهد). والحديث في البخاري، واتە: پرسىيار كرا لە پىغەمبەرى خوا ئیلە ئایا چى هېيە بگات بە پاداشتى موجاهيد؟ فەرمۇسى ناتوانن ئەو شتە بکەن، لە تواناتاندا نىيە، پرسىياريان كرد چىي هېيە يەكسان بىت وەك پاداشتى موجاهيد؟ فەرمۇسى: ئەو شتە ناتوانن، پاشان پىغەمبەر ئیلە فەرمۇسى: ئایا تو دەتوانىت ئەگەر چۈويتە ناو مزگەوتەوە بوهستىت بۇ نويىز و هيچ سىست نەبىت يان بەردهوام بەرۋۇزۇ بىت و نەيشكىنى (خواردەمەنى نەخۆى) ئەوانىش و تىيان ئەي پىغەمبەرى خوا ئیلە كى دەتوانىت؟ ئەويش فەرمۇسى: دەي ئەوه پاداشتى موجاهيد، پاشان پىغەمبەرى خوا ئیلە فەرمۇسى: نمۇونەي موجاهيد لە پىنناوى خودا ھەروەك نمۇونەي

بهرقۇزوو و نویزىکەر زۆر گویراپەللى فەرمانەكانى خوايى كە بەشىوه يەك سىست نەبىت لە رۆزۈوه كەى يان نویزەكەى هەتاڭو ئەو موجاھىدە بگەرىتەوە.^(۱) [كەواتە ئەم فەرمۇودە و چەندىن فەرمۇودە تىر بەڭكەيە لەسەر ئەوهى كە جىهاد واتە قىتال)، باشە ئىمە ئەگەر هاتىن و جىهادمان شىيى كىردىو، بەوهى كە جىهاد برىتىيە لە جىهادى دەررۇونى، باشە ئايا رۆزۈو گىرتىن جىهادى نەفس نىيە، ئايا نویزىكەن جىهادى نەفس نىيە؟ ئەى باشە لە بەرچى پىيغەمبەر ﷺ فەرمۇوى: بەراستى پاداشتى موجاھىد ئىيۇ لە تواناتاندا نىيە! كەواتە غەيرى ئەو كەسەيە كە رۆزۈو دەگرىت و نویزى دەگات لە پاداشتدا، [چونكە نویزى پاداشتى خۆى ھېيە و جىهادىش پاداشتى خۆى ھېيە، ئەگەر وشەي جىهاد لە زاراوهى شەرعىدا برىتى بىت لە ھەموو تىكۈشانىك ئايا نویزى و رۇڭۇو تىكۈشان نىيە؟] كەواتە جىهاد واتە شەر، موجاھىد واتە بکۈژ لە پىيضاۋى خودا، چونكە ئەمە گوفتارى كەس نىيە زاراوهى شەرعىيە، بەراستى ھەروەكە نویزى وايە (الصلاۃ) بەھىچ شىيۆھ يەك يارى پىيکەرنى رەوا نىيە، چونكە (الصلاۃ) لە زمانەوانىدا واتە پاپانەوە (الدعا)، بەلام لە زاراوهى شەرعىدا مانا و مەبەستەكەى برىتىيە لە وەستان، كىنۇوش، رکوع، خويىندىنى فاتىحە بە شىيۆھ يەكى دىيارى كراو كە پىيغەمبەرى خوا ئىكەن دىيارى كردۇوە.

باشە لىرەدا پرسىيارىك دەكەين: ئايا ئەگەر كاتى نىيۇھېرۇ بۇو يەكىك ھاتو بە جوانى پاپايدە پاشان وتى: من نوينىم كرد، چونكە نویزىلە زمانى عەرمىيدا واتە پاپانەوە، ئايا خواي گەورە ئەمە لى وەر دەگرىت؟ بىنگومان نەخىن، چونكە ئەگەر ھەرشتىك لە زاراوهى شەرعىدا گۇرا ئەوه خواي گەورە وەريناگرىت، دەي نویزىش

^(۱) مەبەستى فەرمۇودەكە وايە ئەگەر يەكىك توانى لەو كاتەي كە موجاھىد دەپوات بق جىهاد ئەمېش بىواتە ناو مزگەوت و بەرددە وام بە رۇڭۇو بىت و نویزى بکات هەتاڭو موجاھىدە كە بگەپتەوە ئەوه دەگاتە پاداشتى موجاھىد، ئىتەر ئايا ئەو موجاھىدە سالىتكى پى دەچى يان دو سال يان دە سال دەبىن ھەر بەرددە وام بىت لە نویزى و رۇڭۇو گىتن، بىنگومان كام كەس كە نزىر لە خواترسە ھەر سى رۇز دە توانىت بەسىرىيەكەوە بە رۇڭۇو بىت ئىتەر پەكى دەكە ويت... دەكە ويت...

زاراوه‌یه کی شه‌رعیه و مه‌به‌ستی ئه و فهرمانانه‌یه که هه‌موومان ده‌یزانین [به پارانه‌وهش له سرمان ناکه‌ویت].

به‌هه‌مان شیوه رۆژو زاراوه‌یه کی شه‌رعیه، پیغه‌مبه‌ری خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ ئه‌ندازه‌که‌ی له شه‌رعدا داناوه که بريتیه له وازمینان له خوارده‌مه‌نى و خواردنوه و كوبونه‌وهی رىز و میرد له هه‌لکه‌وتني فه‌جردا هه‌تاکو ئاوابوونى خور، ئه‌مه له زاراوه‌ی شه‌رعیدا بهم شیوه‌یه‌یه، به‌لام له زمانى عه‌ربیدا واته خۆگرتنه‌وه، باشه ئه‌گه‌ر يه‌کیک هات و خۆی له قسه‌کردن گرتەوه (قسه‌ی نه‌کرد) پاشان وتى من به رۆژو بوم ئايان ئه‌مه‌ی لیوه‌رده‌گیزیت؟! بیگومان نه‌خیز، چونکه ئه‌مه يارى به زاراوه‌ی شه‌رعى ده‌کات ئه و زاراوه‌یه که پیغه‌مبه‌ری خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ ئه‌ندازه‌ی داناوه، وه پیغه‌مبه‌ری خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ هر له خۆی‌وه قسه‌ناکات، بیگومان سروشتى خوايى له‌گه‌لدايە.^(۱)

[برای به‌پیزم، جیهادیش هر بهم چه‌شنه له زمانى عه‌ربیدا له (جهد) يان (جهد)‌وهه هاتووه، واته تیکوشانی کرد، ئیتر ئه‌م تیکوشانه هه‌موو شتى ده‌گرتەوه، به‌لام له زاراوه‌ی شه‌رعیدا واته: "بذل الوسع والطاقة في قتال الكفار".]

برای به‌پیزم جیهادیش زاراوه‌یه کی شه‌رعیه، جیهاد هه‌روه‌کو نويز و رۆژو و ايه وهک زه‌کات و سه‌ردانى مائى خوا واي، هه‌روه‌ها ماناو مه‌به‌ستیکى ديارى کراوى هه‌ي، ئه‌ندازه بۇ كیشراوى هه‌ي، که خواي گه‌وره ديارى كردووه و ئه‌ندازه بۇ كیشراوه به‌هیچ شیوه‌یه ک يارى کردن تییدا جائیز نیي، [هه‌موو ئاره‌زو بەكاره‌مینان تییدا رهوا نیي به‌هیچ شیوه‌یه ک جائیز نیي له ئىسلامدا ماناي جیهاد له شتیکى تردا بەكاره‌مینى]، چونکه جیهاد واته: شەپو كوشтар له پىناواي پىنگه‌ی خوا، به‌لام گوفتارى كۆمەلى خەلکى گومان دروستکەر که دەلىن پیغه‌مبه عَلَيْهِ السَّلَامُ فه‌رمۇويه‌تى: (رجعنا من الجھاد الاصغر إلی الجھاد الأکبر) واته: گه‌راینەوه له جیهادى بچکوله بۇ

^۱ هه‌روه‌ک خواي گه‌وره ده‌فه‌رمويت: ﴿نَرَأَ يَهُ آرُوحُ الْأَمَيْنِ﴾ عَلَيْهِ السَّلَامُ ^{۱۹۳} ﴿إِلَيْكَ لَئِكُونَ مِنَ الْمُذْكُورِ﴾ عَلَيْهِ السَّلَامُ ^{۱۹۴} بىلسان عەزىز مېيىن

۲۱۰
جیهادی گهوره.^(۱) ئه وه فەرمۇدەيەکى ھەلبەستراوه بەدەم پېغەمبەرەوە ﷺ، واتە گولله‌هاونەن و تۆپ و تەيارە بارین بەسەردا جیهادى بچکۈلەيە، بەلام دانىشتن و قىسى زرق و برق كردن و [كۇشت خواردن و دانىشتن لەلای ژىدا] جیهادى گهورەيە؟ توخوا ئەمە رەھوايە؟ [ئەمە پەروەردگارى جىهانىيان پىنى پازىيە؟ بىرىنداربۇون و كۈزىان و سوتان پىنى دەوتىرىت جیهادى بچۈوك؟!] بەلام خەوتىن و خواردن و خواردىنەوە و دەرس خويىندن جیهادى گهورەيە؟! وە تو لە مائى خۇتاندا بە دەمدا پال كەوتۇوى ئەمە جیهادى گهورەيە؟ ئايا ئەمە راستە... ئەمە ھۆش و ھەست و ھەرى دەگەرىت؟ ئەمە مەعقولە؟ توخوا ئەمە راستە بلىيى ئەمە جیهادى بچکۈلەيەو ئەھۋەيش جیهادى گهورەيە؟ قەسەم بەخوا ئەمە راست نىيە، قەسەم بە (لا إلَهَ إِلَّا اللَّهُ ئَمَّا مَرِيَّكَ نَيِّيَّهُ، قەسەم بە خوا ئەوانە درۇزىن، درۇ بە دەم خوا و پېغەمبەرى خواوه ﷺ دەكەن، ئەمەش فەرمۇدەيەکى ھەلبەستراوه و ھېچ بناغەيەكى نىيە، نە پېغەمبەر ﷺ و نە يارەكانى شتى وايان نەوتۇو، بەلكو ئەمە و تەيەكە لە يەكىك لە تابىيعىنەوە نەقل كراوه، قىسى كەشى تەواو نىيە و نازانم بە چ شىۋەيەك ئەمە جیهادى بچکۈلەيە و ئەھۋەش جیهادى گهورەيە؟!

ئىمە دەگەپىيەنەو بۇ زاراوە شەرعىيەكە، جیهاد بىرىتىيە لە شەر و كوشتار، ئەى براى خۆم لە كاتىيىكدا خواي گهورە دەفەرمۇيت: ﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هُنَّ أَذْلَكُرُ عَلَىٰ بَحْرَرْ ثُبِّيْكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ﴾ (۱۰) ۱۰. ۱۰ تَوَمُّوْنَ بِاللَّهِ وَرَسُوْلِهِ وَجَهَدُوْنَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفَسِكُمْ ذَلِكُمْ حَسْرٌ لَكُمْ إِنْ كُثُرْ نَقْلُوْنَ﴾ (الصف: ۱۰ - ۱۱) واتە: ئايا ئەى موسىلمانان ھەلتان بىنیم و پىرتان پى نىشان بەدەم بۇ بازركانىيەك كە لە سزاي ناپەحەت پىزگارتان دەكات كە ئەو بازركانىيەش بىرىتىيە لەھەي باوھە بھىنن بە خوا و نىردراؤھەكەي و جیهاد و كوشتار

^{۱)} مەبەست ئاۋەيە كە پېغەمبەر ﷺ شەر و كوشتارەكەي بە بچۈك داناوه، بەلام كەپانەو بۇ زانىيارى و دانىشتن بە جیهادى گهورە داناوه و پېغەمبەر ﷺ ھەردووكىشى ناوناوه جیهاد، بەلام ئەم فەرمۇدەيە، فەرمۇدەيەكى ھەلبەستراوه بەدەم پېغەمبەرەوە ﷺ.

بکەن لە ریگەی خودا بە مال و گیانتان، لە کاتیکدا کە خواى گەورە دەفرمومیت: (وَجْهُهُدُونَ) ئایا ئەمە مانای ئەوهەيە كە رۆژوو دەگرن؟! مانای ئەوهەيە نویز دەكەن، (وَجْهُهُدُونَ فِي سَيْلِ اللَّهِ) مانای ئەوهەيە شەونویز دەكەن؟! شەو ھەلدەستیت؟!

پەروەردگار دەفرمومیت: (وَجْهُهُدُونَ) واتە: (تقاتلون) مەبەستى شەپو كوشتاھ... كەواتە ئەم زاراوهەيە كە جیهادە، فەرزە كە دەبىت زۇر پۈون و ئاشكرا بىت و تەواو بىت و هېچ تۆز و خۆلیکى بەسەرەوە نەبىت، كەواتە يەكەم شت ئەوهەيە كە تى بگەين جیهاد كىدن فەرزى ژيانە، فەرزى تەمەنە، بەھېچ شىۋەھەيەك بەسەر مۇسلمانانەوە ناكەوى، مەگەر لە کاتیکدا نەبىت كە گیانى ئىنسان دەرددەچىت يان نەخۆشى داي دەنىشىنى، يان كويىر يان شەل ھەتاڭو تەنانەت شەلىش چاپۇشى لى ناکریت لهەرى كە بىت و هىزى مۇسلمانان زۇر بىات، وە كەرەستەي جەنگ و خواردەمنىيەكە يان بىارىزىت، وە نەخۆشىش بە ھەمانشىوھ.^(١) ئەوه سەعىدى كۈپى موسەيىب (خواى لى پازى بىت) دەرچوو بۇ جیهاد لە کاتیکدا كە زۇر پىر ببۇو و چووبۇوھ سالەوه، يەكىك لە چاوهكانى كويىر بۇو، خواى لى پازى بىت زاناترىن مرۆقى سەرزەھەي بۇو لە کاتى خۆيدا (سید التابعين)، بەلنى ئەو زانا بەرپىزە كە پىر و كويىر بۇو پىيى وترابۇ: تو بۇچى دىيى بۇ شەپ، تو نەخۆشى؟ ئەويش لە وەلامدا فەرمۇسى: خواى گەورە داواى پاپەپىنى كردووھ لە پىرو گەنج لە لەشساغ و نەخۆش (الخفيف والثقيل) من ھەردىم... خۇ ئەگەرهات و نەشتوانم شەپ بکەم ئەوا ژمارەھى سوپاکە زۇر دەكەم، چونكە ئەگەر موشريكە كان ئەندازەھى سوپاکە بە زۇر بېيىن، ئەوه دەترسىن، وە من كەرەستە و خواردەمنى موجاھىدەكان دەپارىزىم... ئىمامى تەبەرى دەگىرپىتەوە و دەفرمومىت: مىقدادى كۈرى ئەسۋەد لە تابىعىن بۇو لەبەردهم دوکانىيىكدا بۇو لە شارى (حيمص)دا، دەيويىست بچىت بۇ جيھاد،

^(١) واتە: با نەخۆشىش بىت، با شەلىش بىت ھەر باشتى وابە بىت بۇ جيھادەكە، چونكە سوپاى مۇسلمانان نەد دەكەن و كەرەستەكانيان دەپارىزىن. - والله أعلم - .

خستبوویانه ناو تابوتیکه و گوشتی لاشهکهی له تابوتکه و دهرچووبوو، چونکه له کوتایی ته مهندیدا نور نور قله و بولو به شیوه یهک نهیده تواني ریگه بکات، پیيان و ت: ئایا ئوه بوقچی ئەمسال دانانیشى؟ بۆ ئەم سال ناحه وییته و؟ ئایا تو بلىيٰت وەلامى مقداد چ بىت؟ تو بلىيٰت ئىتىر دەرنە چىت؟ نەخىز، لەوەلەمدا فەرمۇسى: بەراستى سورەتى (التوبه) رازى نابى دانىشىم.

[بەلى نەو زانا بەپىزە بەو چەشىن لە جىهاد تىكەيشتۇوه]. ئەبۇتەلھە (خواى لى رازى بىت) ئايەتى: ﴿أَنْفِرُوا خَفَافًا وَثِقَالًا﴾ ئى خويىندەوە و فەرمۇسى: بەراستى ئەم ئايەتە پىر و گەنج دەگرىتەوە، بەراستى خواى گەورە عوزرو بىيانۇوى كەس نابىستىت و قبۇلى ناكات، پاشان فەرمۇسى: ئەمەندا كەنەن كەرسەتەي جىهادم بۇ ئامادە بکەن، ولاخەكەم بۇ ئامادە بکەن، كۈرهكەنەش و تىيان: ئەم باوكى خۆشە ويستمان بەراستى تو جىهاد لەگەل پىيغەمبەردا ﷺ كرد، هەتا كۆچى دوايى كرد، وە لەگەل ئەبوبەكردا (خواى لى رازى بىت) جىهادت كرد هەتا كۆچى دوايى كرد، بەھەمان شىيە لەگەل عومەريشدا جىهادت كرد، بەلام ئىستا پىر بۇويت، ئىمە لە باتى تو ئەپرۇين رائەپەرپىن، فەرمۇسى: خواى گەورە عوزرو بىيانۇوى ھىچ كەسىك نابىستى و وەريناگىرت، كەرسەتەم بۇ ئامادە بکەن، كەرسەتەكەيان بۇ ئامادەكەد و لەناو دەريادا جىهادى كرد (خواى لى رازى بىت)، پاشان لەناو دەريادا لە كەشتىيدا كۆچى دوايى كرد، ئەو يارە خۆشە ويستەي پىيغەمبەر ﷺ (٧) رۇز لاشهکهی مايەوە گۆپىكىيان دەست نەكەوت، شوينىكى وشكىيان دەست نەكەوت تىيىدا بىيىشىن. كە لاشهکەشى ئەوهندە نەرم بولۇ وەك ئاورىشىم وابۇو ھىچ نەگۆپابۇو... حەوت رۇز!! بەلىن لە پىيگە خوادا كۆچى دوايى كرد، بەراستى شەھىدە، چونكە پىيغەمبەر ﷺ دەفەرمۇسى: (من وضع رجله في الركاب فاصلا فوقصته دابته فمات، او لدغته هامة فمات، او مات بأى حتف مات فهو شهيد). (حدیث صحیح) واتە: هەركەسىك قاچى دانا بەسەر ولاخەكەيەوە بۇ جىهاد، يان بەسەر بارەوە، ئەگەر ولاخەكەي خستىيە خوارەوە يان مار و مىرۇویەك گەستى و

مرد، يان بە هەر ھۆيەكەوە مرد ئەوە شەھىدە. بەلنى لەبەرئەوەى تۆ موجاھىدىت ئىتىر بە هەر ھۆيەك گىيانى دەرچىت هەر پەلى شەھىدىت ھەيە، سەيارە دەكەۋىت بەسەرتدا، ھەلّدەكەپرىي و دەمرى، مار دەتكەزىت، دۇوپىشك پىتتەوە ئەدات، لەھەر شويىنىك دەمرىت بەرە تۆ شەھىدى، موجاھىدىك فېشەكى لەدەست دەرچىت و بتکۈزۈت، شىوعىيەك بتکۈزۈت، دوورۇوپەك بتکۈزۈت، دەمرىت بە ھۆى سووتانەوە، بەھۆى خنكانەوە، بەھۆى نەخۆشىيەوە، بەرە لەھەر شويىنىكدا دەمرىت ئەوە تۆ شەھىدىت، ھەروك پىيغەمبەر ﷺ فەرمۇسى: باشە ئەگەر پەلەي تۆ بەم شىيۇھە بىت ئايا مائى خۇتان باشتىر و گەورەترە لە ئەمە، لەم شويىنە بەفەرە؟! بەلنى بە ھەرچى دەمرىت تۆ شەھىدىت، بەلام بەيەك مەرج ئەوھە كە ئەو نىيەتە پاکەي ھەتە ھەر بىيىننەتەوە بە دامەزراوى لەناوخۇدا لەسەر بەردەواام بۇونى جىهاد، نيازەكەت دەبىت نەگۆپى، ئەگەر تۆ بگەپىتتەوە سەردانى خىزانەكەت بکەيت، بۇ ئەوھە دەرروونت بەھەيتتەوە، بۇ ئەوھە خزم و كەس و كارت بەسەر بکەيتتەوە، بۇ ئەوھە چلاڭى لەش تازە بکەيتتەوە، ويستى خوا وابۇو لەوى تەيارەيەك كەوتە خوارەوە، قەسفي كرد و مەردىت، يان لە مالۇوھە تۈوشى نەخۆشىيەك بۇويت و لەوى مەردىت ئەوە تۆ ھەر شەھىدىت، لەبەرئەوە نيازەكە دامەزراوه، [الله اكىر، خوايە گىان شەھادەتمان پى بىخشە و بەنسىبىمانى بکە].

مۇزە بىت ئەي شىيخ تەميم، مۇزە بىت ئەي شىشيخ تەميم، قەسم بەخوا خواى گەورەت قەت رووزەردەت ناكات إن شاء الله بە ويستى خوا ھيوامان بە خوا ھەيە، ھيوامان ھەيە و داوا دەكەين لە پەروەردگار كە جىكىرمان بکات، [ھيوادارىن خواى گەورە و مىھەربان بمانكەت بەم موجاھيدانەي كە ھەرددەم بەردەواام بن، خوايە گىان ئىيە نۇر لاوازىن، ھيوامان وايە كە جىكىر و ئاراممان بکەيت، خۆشى و لەزەتى دنیا كارمان تى نەكەت، مەتاڭو بەپۇرسۇورى بە بەھەشتى نەبپاوه شاد بىن، إن شاء الله].

بەپاستى ئىيە لە كاتىيەكدا كە موسىلمانان بانگ دەكەين بۇ جىهاد يەكەم مەبەستىمانە كە لە ئاڭر پىزگاريان بکەين... دەمانەوېت دەربازيان بکەين، ئەوەتا خواى گەورە

دەفەرمويىت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِيَ أَنفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَا كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَنَاهَجُرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَا وَبَهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا﴾ النساء: ٩٧

ئىمام بوخارى لە ئىبىنۇ عەباسەوه دەيگىرېتىھە دەيگىرېتىھە كە ئەم ئايىتە دابەزى لەسەر ئەو مۇسلمانانەي كە لە مەككەدا بۇون، ئەوانەي كە كۆچىان نەكىرد بۇ مەدىنە لەبەر پاراستنى دارايىي و مالەكەيان و بەرژەوەندىيەكەيان، وە لە رۆزى بەدردا لەگەن كافىرەكان دەرچۈون بەھۆى ترس و شەرمەوه لە موشىرىكەكان، لەبەرئەوهى پىيان نەللىن ترسنۇكىن، ئەوهبۇو ھەندىيکىان لە شەرەكەدا بەدەستى مۇسلمانان كۈژىان يارەكانى پىيغەمبەر ﷺ زۇر پەشىمان بۇونەوه زۇر بى تاقىت بۇون، ئەوهبۇو و تىيان برا مۇسلمان و ئىماندارەكانمان كوشت، ئەوانەي كە لە مەككە ما بۇونەوه [دەترسان لەوهى خوتىنى مۇسلمان ھاتبىتىھە كەرىشىان] خواى گەورەش دەستبەجى ئەم ئايىتەي نارده خوارەوه، واتە: ئەو مۇسلمانانەي كە كۆچىان نەكىرد و كۈژىان شوين و مەنزىلگایان ئاگىرى دۆزەخە كە ناخۇشتىرين و پىستىرين شوينە، جا ئەگەر ئەم كۆمەلە مۇسلمانەي كە مشتىيان كردىبۇو بە دىنەكەياندا وەك مشت بە پىشكۇدا بىكەن، ئەگەر ئەم كۆمەلە چۈونە ناو ئاگىرەوه لەبەرئەوهى كۆچىان نەكىرد، لەبەرئەوهى دەرچۈن بۇ بەدر لەبەر شەرم و ترسى قورەيش، سوپىاي بى باوهەكانيان زۇر كرد، ئەگەر ئەمانە چۈون بۇ دۆزەخ، ئەى چى دەلىت لەگەل ھەزاران مۇسلماندا كە «انيشتۇون؟! ئەى چى دەلىت لەگەل ملىيونەها مۇسلمانى لاوازكراو لەزىز ئاگىر و گېرى كۆيلەيدان، ئايىا لە قىامەتدا دەلىن بە پەروەردگاريان ئىيمە نەمانتوانى بجولىين بە ترسدا، يان دەلىن نەمانئەتوانى دەرچىن بۇ جىهاد و كۆچ بىكەين لەبەرئەوهى سەرۆكەمان بەرھەلسەتى دەكىد؟! ئايىا چ مۇسلمانىك ھەيە لەو ملىيونەها مۇسلمانەي كە جىهاد ناكەن، دەتوانىت كە ناموسى خۆى پىارىزىت، ئەگەر لە يوهى شەوداوا لە تارىكايى شەودا لەناو مالەكەي خۆيدا دەستدرېزىتى بۇ كرا؟!!

ئەگەر پىاوانى دەولەت لە نىوهى شەودا دەستى كچەكەيان گرت و بىرىدیان، كى ھەيە بلىنى نايەلەم بىبىن؟!! وەلامان بىدەنەوە؟ ئايا دەتوانىت ھەر بەو ئاسانىيە بەرھەلسەتكارى دەولەت بىكەت؟ بىڭومان نەخىر، كى ھەيە بىتوانىت بەرھەلسەتسى بىكەت لە دەولەت كە كچەكەى بەرن بۇ سەربازى لە ھەندى شويىندا؟! كى ھەيە بىتوانىت ئەمۇق كە بىرۇباوھەرى خۆى بىپارىزىت، يان نامووسى خۆى يان دارايى لە زۆرەي شويىنەكانى ئەمۇق جىهاندا و جىهانى ئىسلامىدا؟!! بەلىنى ئەم كۆمەلە مۇسلمانە دانىشتۇوەش ئەگەر فريشتهكان پرسىياريان لى كىرىن ئايا ئىيۇھە چىتان دەكىرد، بۇ كۆچتان نەكىرد؟ چى وەلام دەدەنەوە بىيىجە لەوهى كە دەلىن: (كۇ
مُسْتَضْعِفَينَ فِي الْأَرْضِ) [دەتوانن چى وەلامى فريشتهكانى خوا بىدەنەوە] غەيرى ئەو وەلامەي كە مۇسلمانەكانى مەككە دايانەوە؟!

بەراستى ئەى مۇسلمانان چەند بارە پىستان دەلىمەوە كە ئىشەكە ئىشىكى زۇر گىرنگە، گالىتەي تىيدا نىيە، بەراستى ئىيمە ئەمۇق مۇسلمانان بانگ دەكەين بۇ جىهاد دەمانەوىت كە لە ئاڭرى دۆزەخ بىزگاريان بىكەين، ئىيمە بانگى مۇسلمانان دەكەين بۇ جىهاد لەبەرئەوەي بى باوهەرى لەسەر زەھىدا بىلۇنەبىتەوە، چونكە ئەۋەتا خواي گەورە دەفرمۇيىت: ﴿ وَقَاتَلُوْهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةً وَيَكُونُ الَّذِينُ كُلُّهُمْ لِلَّهِ الَّهُمَّ إِنَّمَا يَنْهَا عَنِ الْمُنْكَرِ ﴾ (الأنفال: ۳۹) واتە: ئەو بى باوهەرانە بىكۈزىن، ھەتاڭو شىرك نەمىننەت، ھەتاڭو ياساو دىن ھەمووى بۇ خواي مىھەربان بىت، [لەم كاتەدا خواي بەرودىگار نەمانى شىركى بەستۇوە بە جىهادەوە، چونكە ئەگەر ھىزى چەكدارى ئىسلام نەما ئىتىر كافران ئايدىلۇزىيائى خۆيان بە ئاسانى بىلۇدەكەنەوە].

بُوچی مسلمانان بانگ دهکهین؟!

ئىمە خەلکى بانگ دهکهين بۇ (قتال) هەتاکو دەستى بى باوهپىرى بەسەرمانەوە بەرز بىتتەوە و نەمىننى، ئەو دەستەي كە كردۇوينى بە زەللىل، لە هەموو شوينىك، ئەو دەستەي كە داواي بەندايەتىمان لى دەكات بۇ غەيرى خواي مىھەبان، وە دەستى بى باوهپان لا ناچى بەسەرمانەوە هەتاوهك خوين نەپېزىت، دەستى دوزىمنانمان لە كۆيلەيەتى كەدەنمان لا ناچى يان لە داگىركىدىنى ولا تمان، مەگەر بە (قتال) نەبىت، [چونكە بە جىهاد ئاڭرى سەركاران دەكۈزىتەوە، چونكە بە جىهاد بەرى لافاوى كافران دەگىرىت، چونكە بە مۇيى جىهادوە بى ئابىپۇبى موشىكەكان رامال دەكىتى]، ئەوەتا خواي گەورە دەفەرمۇي: ﴿فَقَتَّلَ فِي سَبِيلِ اللهِ لَا تَكَلَّفْ إِلَّا نَفَسَكَ وَحَرَضَ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَن يَكُفَّ بَأْسَ الظَّالِمِينَ كَفَرُوا﴾ (النساء: ۸۴)^(۱) واتە: بکۈزە لە پىنگەي خودا، داوات لى ئاڭرى بۇ جىهاد مەگەر لە دەرۈونى خوت نەبىت، وە ئىمامدارانىش هاندەو هەليان بنى لە سەر جىهاد، ئومىند وايد خواي گەورە شەپو خراپەي ئوانەي بى باوهپان بکۈزىننەتەوە، [لىرەشدا خواي گەورە سېپىنەوە خراپەي بى باوهپانى بەستىوە بە (قتال) دوهە]، وە ئىمە مۇسلمانان بانگ دهکهين بۇ قىتال، بۇ وەلامدانەوەي فەرمانى پەروەردگار كە دەفەرمۇيت: ﴿أَنفِرُوا حِفَافًا وَثِقَالًا﴾ [كەواتە هەركەسىك ئەمپۇچ موجاهىد نىبىه و جىهاد ناكات، ئەوە وەلامى فەرمانى خواي گەورەي نەداوهتەوە، وە ئىمە بانگى مۇسلمانان دەكەين بۇ قىتال لە پىنگەي خودا، بۇ ئەوەي بە پۇزىزەردى نەمىننەتەوە لە دونياو دواپۇزدا، واتە جىهاد دەكەين بۇ ئەوەي تووشى پۇزىزەردى دونياو قىامەت نەبىن]. خواي گەورە دەفەرمۇيت: ﴿إِلَّا تَنْفِرُوا يُعَذِّبَكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَدِيلُ قَوْمًا غَيْرَكُمْ﴾ التوبە: ۳۹ واتە: ئەگەر ئىتىھ پانەپەن بۇ جىهاد ئەوە خواي گەورە سزاتان دەدات بە سزايدىكى زۇر سەخت و بە ئازار، وە ئىتىھ دەگۆرى و لاتان دەبات و گەلەتكى تر جىكە لە ئىتىھ دەھىننى، [لەم ئايەتەدا خواي گەورە بېيارى داوه ئەگەر مۇسلمانان پانەپەن بۇ جىهاد ئەوە سى جۇر سزايان بۇ بنىزىت:

^(۱) طبىرى ئەفەرمۇيت: هەموو وشىيەكى (عسى) كە بىزەرەكى (الله) بىت ئەو بۇ (تحقيق) و راستى و حەتمىيە. تەفسىرى رامان، ل. ۲۰۸، چاپى دووهەم (سەردار).

۱- سەرشۇپى و رووزھەردى لە زىيانى دونيادا.

۲- سزاو ئاگىر لە دواپۇزدا.

۳- لەناواردىنیان و هىتنانى كۆمەلتىكى تىر لە جىاتى ئوان.

كەواتە ھەركەسى جىهاد نەكتە ئوه لە سزاى دونياو قىامەت پىزگارى نابىت، ناتوانىت جىئىشىنايەتى خواى گەورە بکات لەسەر زەویدا].

ئىمە، موسىلمانان بانگ دەكەين بۇ قىتال لە پىكەى خوادا، بۇ لادانى سىتم و زۇلۇم لە ستەملېكراوان، بۇ لادانى ناھەموارى لەسەر چەوساوهكان لەسەر مەندال و ئىن و پەك كەوتتووهكان، ئوهتا خواى گەورە دەفرمۇيت: ﴿وَمَا لَكُنْ لَا نُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوَلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَهِ أَظَالَمُ اهْلُهَا وَأَجْعَلَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَيَأْتِيَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا﴾ النساء: ۷۵ واتە: ئوه چىيە بۇ ئىيە ئەى موسىلمانان شەپو كوشتار ناكەن لە پىيتساوى خوادا و لە پىيتساوى پىزگارىدىنى چەوساوهكاندا، لە پىياوه پىرىھەكان و ئافرهتان و مەندالان، ئوانەي كە دەلىن: پەروەردگارمان دەرمانكە لەم لادىيە (مەككە) كە خەلکەكەي زۇر ستەمكارن، پەروەردگار لەلايەن خۇتەوه بۇمان دابىتى و بۇمان بنىرە خۆشەويىستىك،^(۱) پەروەردگارا لەلايەن خۇتەوه بۇمان بنىرە يارمەتىيدەرىك و سەرخەرىك.

[كەواتە ئەگەر بە وردى و صحابەناسىي سەيرى ئەم ئايەته بکەين، ئوه دەرددەكەۋىت كە جىهاد دەبىتە هوى پىزگارىدىنى چەوساوهكان، دەبىتە هوى دەركردن و پۇوزھەردىكىدن و ئاپرووبىرنى زالمان، دەبىتە هوى پاڭىرىنه وەدى لەلان لە ستەمكاران، بەلام ئەگەر وازمان لە جىهاد ھىنا ئوه ئىمە بوبىنەتە هوى خۆشكەرنى كورسى ئارەزووپەرسitan، ئىتەر لەتامان دەبىتە مەلبەندى خrapە و خrapەكارى، ئىتەر وايلى دىت موسىلمانان چاوتىسىن دەبن كەس ناويرى لە راستى بدوى، بۇيە خواى مىھەربان بانگەوازى موسىلمانان دەكتە و ھەلیان دەنتىت بۇ راپەپىن و جىهاد].

^(۱) ولى: ھەروك زاناييان و مەفسىرىيلى قورئان دەفرمۇون: بە چەندىن مانا و مەبەست ھاتووه، وەك پالپىشت، خۆشەويىست، فەرماندە، قىزلىگىر، تىكاڭىر.

ئىمە موسىلمانان بانگ دەكەين بۇ قىتال لە رېيگەي خوادا ھەتاکو بە ئىزىن و يارمهتى خوا راييان كىشىن بۇ بەھەشتى خوا، لەپىتىاوي بەدەستەتىنى پاداشتى گەورە [چونكە ئەو پاداشتى كە لە جىهاددا دەست دەكەۋىت، لەھىچ پەرسىتىكى تردا دەست ناكەۋىت]، بۇ ئەم مەبەستەش بەسە بۇ ئىمە كە تەنها فەرمۇودىيەكى پىيغەمبەرى خوا ﷺ بىزانىن لەبارەي پاداشتى كۆچكىرن و سەنگەرنىشىنى و شەركىرن لە پىتىاوي خوادا، ئەوەتا پىيغەمبەر ﷺ لەبارەي پاداشت و گەورەيى كۆچكىرنەوە دەفەرمۇيىت: (من وضع رجله في الركاب فاصلا فوقصته دابتە فمات، أو لدغتە هامە فمات، او مات بأي حتف مات فهو شهيد). واتە: هەر موسىلمانىك قاچى نايە سەر ولاخەكەي و سەركەوت، لەو كاتەدا ولاخەكەي ھەلىدایە خوارەوە و مرد يان ئەگەر مار و مىرروويەك گەستى و مرد، يان بە هەر رېيگەيەكى تر مرد ئەو شەھىدە. [پىيغەمبەرى ئىسلام ﷺ لەم فەرمۇودەدا مەبەستى لەوەيە كە هەر موسىلمانىك رېيگەي كۆچكىرنى بۇ جىهاد گرتە بەر ئىتەر بە هەر ھۆكارىتكى بىرىت ئەو هەر شەھىدە و پاداشتى خوا وەردەگرىت]، لە رىيوايەتىكى ترى ئەم فەرمۇودەدا دەفەرمۇيىت: (فقد استحق العاب)، واتە: ئەو موسىلمانه كۆچكەرە بەھەشتى بەدەستەتى، [بەلتى لە پوانگەي فەرمۇودەكانەوە بۆمان رۇون دەبىتتەوە كە پاداشتى كۆچكەر بۇ جىهاد چەند گەورەيە، ئەوەندە لاي پەروەردگار بەپىزە، تەنانتەت بە هەر ھۆكارىتكى تر بىرىت ئەو هەر شەھىدە، ئەوە پاداشتى خۆى بە زىادەوە دەدرىتتى]، لە رېيگەي كۆچكىردىدا كۆچى يەكجارى بکات ئەو بە دەقى قورئان پاداشتەكەي دەكەۋىتتە سەر پەروەردگارى، ئەوەتا خواي گەورە لەم بارەيەوە دەفەرمۇيىت: ﴿وَمَن يَخْرُجُ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدِرِكُهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرٌهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا﴾ النساء: ۱۰۰ ئەم ئايەتە لەبارەي (ضمرى كۈرى عىص)وە ھاتە خوارەوە كە ئەم يارە بەپىزەي پىيغەمبەر ﷺ پىياوىيىكى نۇر بە سالاچۇو بۇو، وە پىر بۇو، بەلام لە كاتىيىكدا كە ئەم ئايەتەي بىست لەبارەي ھاندانى پەروەردگار بۇ كۆچكىرن، ھىشتا ھەر لە شارى مەككە مابۇويەوە و كۆچى نەكىدبوو، جا ترسا ئەميش لە موسىلمانانە بىزمىردىكى كە پىيان دەلىن: (فِيمَا كُنْتُمْ قَاتُلُوا كُلًا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ) بۇيە ترسا فەرمۇوى: ولاخەكەم بۇ گورج بکەنەوە و بۇم ئامادە بکەن، بەراستى خوا عوزر و بىانوو لە من وەرناگرىت... من رېيگە

دهزانم، پیگه‌ی کوچکردن شاره‌زام، وه خوای پهروهردگار عوززو بیانوو و هرناگریت، مهگه‌ر له چهوساوه‌کان، ئهوانه‌ی که ناتوانن کوچ بکهن له پیاواني پیر و ئافره‌تان و مندالان، ئهوانه که نازانن فیل بدوزنه‌وه بۇ دهربازبیونیان، ناتوانن پیگه‌یهك بدوزنه‌وه و ده‌رچن به جورئ که س پییان نه‌زانن که‌واته ولاخه‌کهم بۇ گورج بکنه‌وه و ئاماذه‌ی بکهن ئهوانیش ولاخه‌که‌یان بۇ گورج کردوه و ئاماذه‌یان کرد و پیگه‌ی کوچکردنی گرتەبه‌ر، به‌لام نه‌گه‌یشتە ناوچه‌ی (التنعیم) کوچچی دوايی کرد و مالئاوایی کرد، ئیتر له و کاته‌دا ئهتم ئایه‌ته هاته خواره‌وه: ﴿وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَيِّلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرَاغِمًا كَثِيرًا وَسَعَةً وَمَنْ يَتَرَحَّضْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يَدْرِكُهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَّحِيمًا﴾ (النساء: ۱۰۰) واته: هرکه‌سیک که کوچ بکات له پیگه‌ی خوادا بۇ جیهاد ئهوه له زه‌ویدا دهستی دهکه‌ویت و دهیبینی (مرغفنا)

[بېچەند جورئ تەفسیر کراوه‌تەوه:

ئىبن عباس ئەفرموئى: واته بارکردن له ناوچه‌یهکه‌وه بۇ ناوچه‌یهکى دى.

موجاهيد دەفرموئى: (مُرَاغِمًا كَثِيرًا) واته پزگاربۈن و دووركەوتنه‌وه له و شتەی که پىنى خاوخشە.

ئىبن کەسیرىش ئەفرموئى: ئهوهى ئاشكرايە لهم ئایه‌تەدا - خواش چاکتر ده‌زانى - ئهوهى کە برىتىيە له و شوينى کە کوچکه‌رەکه تىايىدا دهپارىزى و لوتى دوژمنانى پى تۇزاوى دەكرىت، پاشان ئایه‌تەکە دەفرموئى: (وَسَعَةً) ئىبن کەسیر دەفرموئى: واته پىنچ و پىنلى، پاشان خواي گەورە هەركەسیک لە مائى خۆى دەرېچىت بۇ کوچکردن بۇ لاي خوا و پىيغەمبەرى خوا ﴿عَلَيْهِ اللَّهُ وَكَسَهْ لَهُ پِيَگَهِيَ كَوْچَهِكَهْ دَا مَرَدَنْ پِيَى لِيَ گَرَتْ وَ كَوْچِيَ كَرَدْ ئَهْ وَ كَوْچَهِرَهْ پَادَاشْتَهِكَهِيَ كَوْتَوْتَهْ سَرْ پَهْرَوْهَرَدَگَارْ، بَهْرَاسْتَى خَواي گەورە لىيپوردەي مىھرەبانە.^(۱) [بەپاستى پىگه‌ی کوچکردن و دووركەوتنه‌وه له ولات پىگه‌ی هەمۇو پىيغەمبەران بۇوه هەرودك ئىبراهيم و موسا و عيسا و زەكەرييا (سلامى

^(۱) ئىبن کەسیر له تەفسىرەکەيدا دەفرمويت: مەبەستى ئەم ئایەت ئهوهى کە هەركەسیک لە مائى خۆى دەرېچىت بە نيازى کوچکردن بۇ جیهاد، پاشان له كاتى بېپنى پىنگەدا مرد ئهوه پاداشتى ئهوه کەسەي کە کوچکەي بە يەكبارى كردووه دەستدەكەویت. (مختصر تفسیر ابن كثیر، ص ۴۲۸).

خوايان لەسەریت) و ئەوانى ترە، وە پىگەي پىغەمبەرى خواش بۇوە عَلَيْهِ السَّلَامُ ئەوهتا ھەر لە يەكەم كاتوه كە زانى بۇوە بە نىزداوى خوا يەكسەر مۇزدەي دەركىدىنى لەلایەن خزمەكانىيە و پى درابۇو ئەوبۇو كاتى كە لە ئەشكەوتى (حراء) هاتوه و تووشى دلەپاوكى بۇو، وتنى: دەترسم لە خۆم، بەلام خەديجه كە بىرى بۇ لاي وەرەقەي كورپى نەوفەل كە پىاوىتكى پىرى نەصرانى بۇو چاۋى كويىر بۇو بۇو، شتەكەي تىگەياند، پىاوهكەش لەبەرئەوهى شارەزاي تەورات و ئىنجىل بۇو كە باسى پىغەمبەرى عَلَيْهِ السَّلَامُ تىدا كرابۇو پىنى وتنى: مژدهدەت دەدەمەن تو نىزداوى خواي بۇ سەر ئەم ئومەمەتە، ئەوهى لە ئەشكەوتەكەدا ھات بۇ لات ھەر ئەوبۇو كە ھات بۇ لاي موسا، بەلام خۇزىگە من گەنجىك بۇومايمى يارمەتى و قۆلگىرىيەم بىركىدىتايە لەكتىكدا كە خزمەكانى دەريان ئەكردى. پىغەمبەرى خواش عَلَيْهِ السَّلَامُ نۇد سەرى سۈرمەو فەرمۇسى: (أو مخرجى ھم؟)، ئايا ئەوان من دەردەكەن؟ وتنى: ھەركەسىنک پىش تو ھاتىنى و ئەم بەرنامەي توى هيتابى بىڭومان دەرىپەپىنراوه.^(۱)

كەواتە ئەگەر ئىمەش بە گشتى و زانايان بەتايىھەتى پىگەي ئەوان بىرىنە بەر وەك خۆى باسى بىكەين و فيلى تىدا نەكەين، ئەوه بىڭومان تاغوتانى سەردەم يان ئەمانگىن يان دەمانكۈزىن، يان شارىيەدەرمان دەكەن، بەلام نەك وەك ھەندى بەناو زانايانى ئەمېق كە ھەموو ھىواو ئامانجىيەكىان ئەوهى كە بېن لە شارى يان لادىيەكدا دابىنىشىن و خەلگى بىانزىيەن و ئىتىر شۇرۇش كىردىن بەرامبەر تاغوتان بەھىچ شىۋەيەك نايە بە ھۆش و بېرىاندا، ئەو كۆمەلە بەناو زانا با چاك بىزانن نە ئىسلام سوودىيان لى دەبىيەن و نە سوودىيش لە ئىسلام دەبىيەن].^(۲)

^(۱) الرحیق المختوم، لابپە (۵۷)، صاحیح البخاری/۱، ۲، ۳. فقه السیرە، لابپە (۸۲).

^(۲) مەبەستم لە سوودى قيامەتىيە، ئەكىندا لە دونيادا لە ئىسلام سوود دەبىيەن و بەسەر ئىسلامەوە خۇيان دەزىيەن.

گهوره‌یی پاداشتی سنه‌نگه‌رنشینی

[له سره‌تای ئه م په پاوه‌دا چهند فرموده‌یه کی پیغامبری خوامان علیه السلام به نمونه هینایه‌وه له باره‌ی پاداشتی سنه‌نگه‌رنشینی‌وه که ئه و فرمودانه مايه‌ی پاچله‌کاندی ده رونی مرؤفی موسلمان، مايه‌ی ئوهون که هركات موسلمانان بیتیان یه‌کس‌هه بی سی و دوو کردن به‌ره و مه‌یدانی سنه‌نگه‌رنشینی بکونه‌پئ، لیره‌شدا هروهک بیرخستن‌وه‌یه‌ک به‌سه که فرموده‌یه ک بھینینه‌وه] فرموده‌یه ک ئیمام حاکم به سه‌حیحی داناوه و ئیمام (الذهبی) موافقه‌یی له سهر کرد ووه، ئه‌ویش ئه‌مه‌یه که ده فرمومیت: (عن عثمان - رضی الله عنه - قال: قال رسول الله علیه السلام: رباط يوم في سبيل الله خير من ألف يوم فيما سواه من المنازل يقام ليلاها ويصام نهارها).^(۱) واته: سنه‌نگه‌رنشینی پوژیک له پیناوی خوادا خیرترو چاکتره له هزار پوژ له شوینه‌کانی تر، که ئه و شوینانه‌شی شه‌وه‌که‌ی هه‌لسن شه‌ونویز بکات و پوژه‌که‌ی به پوژوو بیت، پوژیک به هزار پوژ، به‌لام ناو شه‌رکه‌که ئه وه هر نازانریت خیره‌که‌ی ئوهنده زور و به‌فه‌ر مرؤفی پاک سه‌ری سوپ ئه‌مینی، ئه‌وہتا پیغامبری خوا علیه السلام ده فرمومی: (قیام ساعة في الصف للقتال خیر من قیام ستین سنة). واته: وہستانی چرکه‌یه ک یان سه‌عاتیک له پیزدا بو شه‌رکردن چاکتر و خیرتره له نویزکردن شهست سال، [ئمه‌یه فه‌رو به‌ره‌کت، ئه‌مه پیزه، ئه‌مه‌یه چاکه کردن، ئه و کسه‌ی حه‌زی له زیندووکردن‌وه‌ی سونن‌ته ئیمه نالیین وازی لئی بھینی، به‌لام ده‌لین با بیت ئه فرزه‌ش زیندوو بکنه‌وه، نازانم چی برو، که واي کرد جیهاد له دل و میشکی موسلماناندا شورایه‌وه؟ نازانم ج فیلیک برو به‌هه‌ی سرپنه‌وه‌ی (قتال) له میشکیاندا، نازانم تا که‌ی وامان لئی دیت که وهک یاره‌کانی پیغامبر علیه السلام له پاداشت و گهوره‌یی جیهاد تئی بگه‌ین؟] ئه‌وہتا له فرموده‌یه کی سه‌حیحدا هاتووه که ئه‌بو هوره‌یره خوای لئی رازی بیت ئه فرمومی: من ئه‌گهر حره‌س بم یان سنه‌نگه‌رنشینی بگرم له مه‌یدانی پوویه‌پووبونه‌وه‌دا یه‌ک شه‌و له پیناوی پیگه‌ی

^۱ سه‌یری په پاوه (صحیح الجامع الصنیع) بکه، رقم ۴۴۲۹.

خوادا ئهود لام خوشەویستره لهوهى که شەوى (لیله القدر) بەئىنمەوه و نويىز بکەم
لەلای بەرده رەشەكەی مالى خوا.^(۱)

[جا کەواته ئەگەر ئىمەش دەمانەویت تووشى خىر و چاکە بىن، با بکەوينه پى بەرەو
مەيدانى جيھاد، بکشىن يان تەپوتۇزى خوشەویستى دنيا بەسەر دەلەكانمانەوه ۋامالىن،
بەلکو خواى گەورە بە مىھەربانى خۆى پلەي شەھادەتمان پى بېھەشى و بە بەھەشتى
نەپراوه شادمان بکات، ئامىن].

ئىش و كارى بىزۇوتقەوهى ئىسلامى

راستىيەك هەيە دەبى بىزانلىرى کە بە هيچ شىّوھىيەك ولات و كيان و نرخىك دروست
نابىيەت بۇ موسىلمانان بەبىن شەپرو جيھاد كردن، بەهيچ شىّوھىيەك رىك ناكەویت و
ناگونجى پىگە بۇ دروستكىردىنى كۆمەلگەيەكى ئىسلامى پاست و رەسەن، مەگەر لە
ژىير سىبېھرى ئەنجامى جيھادىكى جەماوھرى گشتىيدا نېبىت، بەهيچ شىّوھىيەك
بانگەواز ئەگەرچى رىك و تەواو بىت، ئەگەرچى بە بەرنامه و تىپوانىن بىت ئەندازە
و شىّوازى ھەرچى بىت ئەو بانگەوازە، بە تەنها ناتوانى دەولەتى ئىسلامى
دابىھەزىزىنى و بەپىوهى بەرى، [چونكە ئەگەر بانگەوازىك هىز و توانايدىكى چەكدارى
لەگەلن دا نېبىت بىپارىزى ئەوه ھەر لە سەرتاوه سىست دەبىت و بە ئارەزۇ دەستكاري
دېنەكە دەكريت، بەلئى خۆ ئىمە نالىتىن بانگەواز پىويست نىبىه]، بەلام بانگەواز تەنها بۇ
ئەوهىيە کە بىرۇ ھۆشى ئومەتى ئىسلامى جۆش بدرىت، [بۇ ئەوهى موسىلمانان لە
سروشتى دېنەكەيان تى بگەن، بۇ ئەوهى ئومەتى ئىسلامى دلىو دەرۈونى ئامادە باشى
بىت بۇ بىننى نارپەھەتىيەكانى ژيان، بۇ ئەوهى دەرۈونى ئازاۋ چالاڭ و پەروەردە بىت].

^(۱) نىمام حاكم رىوايەتى كردووه و دەفارمۇسى: فەرمۇدەيەكى سەھىحە لەسەر مەرجى بوخارى و موسىلم. سەيرى
پەپاوى (المنج الرابع) بکە لە لەپەرەي (۳۴۲)، بەھەمان شىۋە لە رىوايەتىكدا ھاتووه کە ئەمە فەرمۇدەي
پىتەمبەرى خواشە عَلَيْهِ السَّلَامُ.

به‌لئی به‌راستی بانگه‌وازی ئیسلامی به گهوره گرمه‌یهک داده‌نریت که غیره‌ت و توانای ئوممه‌تی ئیسلامی بگه‌یهنت، [به‌راستی بانگه‌وازی ئیسلامی ده‌بی بۆ ئوه بى که کۆمەلیکی چوست و چالاک په‌روه‌رده بکریت بۆ رۆژگاری جیهاد، نهک په‌روه‌رده بکه‌ی و ئاوه‌ی باسی نه‌که‌ی جیهاد بیت].

به‌راستی ئیش و کاری بانگه‌وازی ئیسلامی ئوه‌یه که خیرو چاکه جوله پی بات له‌ناو خودی دل و ده‌روونی ئوممه‌تی ئیسلامی، [ده‌بی بیخاته بزووتنه‌وه و کاروانی پیگه‌ی جیهاد و به‌پی بخات، ئه‌مرق بى باوه‌پی جیهانی هیرشی هیناوه، پیت خوش بیت و پیت ناخوش بیت کوفر به ئیمه پازی نابیت، به‌لام نازانم هاتاکه‌ی مسلمانان له خه‌وی بى ئاگایی و ته‌مبه‌لی و ترس به خه‌بر نایه‌ن؟ به‌راستی ئه‌مرق شه‌پی نیوان بى باوه‌پی و باوه‌پ ده‌ستی پی کردووه، مسلمانان نابن خویان گیل بکه‌ن ئه‌گه‌رهاتو خویان لم جیهاده دواختست ئوه بیگومان خوای گهوره روویان زه‌رد ده‌کات له دنیاو قیامه‌تدا].

ئه‌مرق ئه‌م جیهاده پیویستی به سوت‌هه‌نى هه‌یه، سوت‌هه‌نىيیه‌که‌شی لاوانی خوینگه‌رمی مسلمانن داوا له لاوه مسلمانه‌کان ده‌که‌ین که خویان به کاروانی جیهاد بگه‌یه‌ن، چونکه به راستی له‌ناو کاروانه‌که‌دا ده‌روونیان پاک ده‌بیت‌وه و روح و گیان و ده‌روونیان خاوین و روون ده‌بیت. دنیايان لا سووک و بى ئه‌ندازه ئه‌بیت [ئاره‌زرووه ده‌روونی و دنیايه‌کانیان لا خاموش ده‌بی، قیامه‌تیان لا خوش‌ویست ده‌بی]، وايان لى دى ئیتر ناكۆکی و دووبه‌رەکی له‌سەر شته بى كەلک و پوچە‌کان ناكه‌ن، [به‌راستی نازانم به ج شیوه‌یهک پیتاسەی جیهاد بکه‌م، به‌راستی جیهادی پیروز ئه‌و قوتاوخانه‌یه بuo که پیاوی وه‌کو (ئه‌بو تەلھە)ی په‌روه‌رده كرد چەندین پیاوی وه‌کو عه‌ماری پیگه‌یاندو ئاره‌زرووه ده‌روونیيیه‌کانی له‌بیر بردنه‌وه، كه‌واته ده‌بین ئیمه له‌گەل بانگه‌وازه‌که‌ماندا مسلمانانیش له‌سەر جیهاد هان بده‌ین، ئوه‌تا خوای گهوره ده‌فرمۇی:

﴿ يَأَيُّهَا الَّذِي حَرَضَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ ﴾ (الأنفال: ٦٥) واته: ئه‌ی پیغەمبەر، باوه‌رداران هاندە له‌سەر شه‌پ و جیهاد. سبحان الله، خوای گهوره ده‌فرمۇیت خەلک هان دهن کەچى خەلک په‌شیمان ده‌که‌ین‌وه، به‌راستی نقد بە ئاشکراو پاشکاوی دەلیم: نه‌کردنی

جیهاد سیفه‌تیکی نقد ئاشکرای دووبووان بوروه هر له سەردەمی پېغەمبەرانوھ (علیهم السلام) هەتاکو سەردەمی پېغەمبەری خۇشەویستمان ﷺ جیهاد گەورەترين ھۆکارىتک بوروھ بۇ جیاکىرىنەوەی دووبووان لە پاستگۈيان، ئەوهتا بە حەزەرتى موسايىان دەگوت: ﴿فَإِذْهَبْ أَنَّتَ وَرَبِّكَ فَقَاتِلَا إِنَّا هُنَّا قَاعِدُونَ﴾ (المائدە: ۲۴) واتە: ئەی موسا تو خوت و پەروەردگارەكەت شەپ بکەن ئىمە لىپە دانىشتۇرۇن، واتە ئىمە ناتوانىن جیهاد بکەين و بە ھەمان شىوه خواي گەورە لەبارەی دووبووه کانەوە دەفرەرمۇيت: ﴿عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لَمْ أَذِنْتَ لَهُمْ حَتَّىٰ يَبْيَّنَ لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَتَعْلَمَ الْكَاذِبُونَ﴾ (التوبە: ۴۳) خوا لىت خوش بوروھ ئەی پېغەمبەر ئۇوه بۇچى ئىزىنت دا بەو دووبووانە بۇ دواکەوتىيان لە جیهاد هەتاکو لەناو جیهادەكەدا بۇت دەرىكەوتايە ئەوانەي كە راستيان كردووه و درۇزنانت بناسىيابە ئەفرەرمۇيت: ﴿لَا يَسْتَغْنُوكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ وَاللَّهُ عَلِيهِم بِالْمُنِّيقَنَ﴾ ۱۵ ﴿إِنَّمَا يَسْتَغْنُوكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَرَتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبٍ مُّرَدِّدُونَ﴾ ۱۶ (التوبە: ۴۴ - ۴۵) واتە: ئىزىن و يارمەتىيت لىخاخوانىن بۇ نەچۈن بۇ جیهاد ئەو كەسانەي كە باوهېيان ھېتىناوه بە خوا و بە بۇچى دوايى، بەراستى خوا خوى نقد زانايە بە لەخواترسان، بەلكو تەنها ئەوانە ئىزىنت لىخاخوانىن بۇ نەكىرنى جیهاد كە باوهېر ناھىئىن بە خوا و بە بۇچى قىامەت و دلەكانىيان تۈوشى دوودلى و گومان بوروھ، بەراستى ئەوانە لەناو گومانەكە ياندا دىن و دەرىقىن، دەيدا بە گۇنىي ھەموو مۇسلماناندا كە ھەركەستىك جیهاد نەكتات بەبى عوزرى شەرعى ئۇوه مانانى ئەوهىيە كە باوهېر بە پاداشتى خواي گەورە نىبىي، خوايە كىان ئىمە لەم جۆرە خەلکانە نەگىتپىت، ئامىن].

دهرکه وتنی سه رکرده‌ی هیوا پیکراو له ناو جیهاددا

ئه‌وهی بۇم دهرکه و توروه و به چاوى خۇم دىيومە ئه‌وهىيە: لە ئەنجامى پى كىرىنى
كاروانى بزووتنەوهى جىهادىدا قىيادى پاك دەردەكە وىت [جىهاد دەبىتە هوى
دروستبۇون و مەلکە وتنى پىاوانى كەموىنە، ئەمەش كە دەيلەم ھەرقىسى نىيە و بەس، بەلكو
مېشۇو پەپاوه‌كانى گەواھى دەدەن لەسەر ئەم پاستىيە، چونكە بەپاستى بە هوى ئەو
جىهادەي كە راپورد لەپېشدا زۇر قىيادى بەرز و بەپىز دەرگەوت]، بەپاستى ئەبوبەكر و
عوسمان و عەلى (خوايانلى رازى بىت) بانگەوازى مەلبىزاردن و تەلەفزيون دەرى
نەخستن و دروستى نەكىرىدىن، بەپاستى جىهادەكەيان دروستى كىرىن و پىيى
گەياندىن، ئازايىتى و غىرەتەكەيان پىيى گەياندىن، دلىپاکى و خۆنەويىستىيەكەيان پىيى
گەياندىن، ئەو جموجول و بزووتنەوه دوور و درىزەيان پىيى گەياندىن لەگەل
پىغەمبەرى خوادا عَلِيٌّ و دروستى كىرىن و كىرىنى بە قىيادە.

[بەلنى لە بەر ئەم بۇ كە لە كاتىكدا پىغەمبەرى خوا عَلِيٌّ كۆچى دوايى كىدو لە ناو يارە كانىدا
مالئاوايى دەكىردى، ئۆممەتى ئىسلامى ھەمۇ بەجارى وەستاو ئەم پرسىيارە بە مېشكىدا
دەھات، ئايا كى دەبىن ھەستى بەم ئىشە گرانە؟ بۆ كەس دەرنەكەوت كە بتوانىت ئەو دەورە
وەك خۆى بىينىت غەيرى ئەبوبەكر، ئەوه بۇ يەكسىر بىن سى و دوو كىرىن بە گشتى
پەيمانيان پىدا، ئەوه بۇ صىدقى ئەكەرمىش توانى بەرگەى ئەو ھەمۇ كارەساتانە بىگرىت
كە لە سەرتادا رووبەپۈوبۇنەوه، بەلام ئايا چى بۇ واي كىد لە ئەبوبەكر (خوايلى رازى
بىت)? بەپاستى رۇۋانى كۆچ كىرىن بۇو، شەوانى كۆچ كىرىن بۇو، شەپى بەدر و خەندەق و
ئۇحود و بەنوقەينو قاع و بەنى قورەيىزە و بەنى نەزىر بۇو، بەپاستى شەپى خەبىر و تەبۈوك
و فەتحى مەككە و شەپى موئىتە بۇو، ئەم شەپۇ جىهادە بۇو ئەبوبەكرى تىگەياند و پىيى
گەياند، ئىگىنا ئىگەر ئەبوبەكرىش لە مالى خۆيدا دانىشتايە و بۆ خۆى بانگەوازى بىكىدا يە
بىگوتايە جارى كاتى كۆچ كىرىن و جىهاد نەهاتووه، چۆن دەيتوانى بەو شىۋە جىئىشىنایتى
پىغەمبەر عَلِيٌّ بىكەت؟ چۆن دەيتوانى بەپەپى ئازايىتى و لى ئاتنەوه رووبەپۈرى ئەو ھەمۇ
رووداوه بىته‌وه، چۆن دەيتوانى شەپى (رەدە) بەريا بىكەت لەسەر نەدانى زەكەت؟ كۆمەلگەى

٢٢٦

پىغەمبەر ﷺ بەو چەشىن بۇون بۆيە بۇون بە قيادە و شوان و مشورخۇرى ھەمۇ جىهان، بەلام كۆمەلگەيەكى وەستاو و سست و تەمەل و ترسنۇك كە جىهاد و بزووتنەوهى تىدا نەبۇو، نازاڭم چۈن پىاوانى بەپىزۇ فەرماندەي تىدا ھەلدىكەۋىت؟! ئىنسانىك ھەمۇ ھىوا و ئامانجىكى قىسى زل كردن بىت يان پارەيەكى نۇرى پى بىت، ئايا دەتوانىت بىت بە فەرماندە و مشورخۇرى مۇسلمانان؟! بىگومان نەخىر... لەبەرئەوە بزووتنەوهىكى جىهادى دوورو درىز نۇر نۇر پىيويستە بۇ دەركەوتىن و پىيگەياندىنى قيادەكان و بىگومان ئەو قيادانە كە لەناو جىهاد و لە ئەنجامى شەپۇ جىهاددا دروست دەبن بەھىچ شىوهيەك ئومىمەتى ئىسلامى گومانيانلى ناكەن، [بەلکو وەكى كۆپ زىپۇ ئەلماس سەيرى دەكىرت]، كەواتە ئەى مۇسلمانانى جىهان لەبەر ئەمە نۇر نۇر پىيويستە كاروانىكى جىهادى بەھىز بەپى بخرىت.... وە بىگومان دەولەتى ئىسلامى بەریا نابىت مەگەر لە ئەنجامى كاروانىكى بەھىز و پىزى جىهاددا نەبىت، بەراستى ئەوانەي كە چاوهروانى دروستى بۇونى كۆمەلگەيەكى ئىسلامى دەكەن بەبىن جىهادو خوين راشن... ئەوانە لە سروشتى كۆمەلگەكان بە تەواوى تىنەگەيشتۇون، چونكە كۆمەلگەيەك ئەگەر تىكۈشانى كرد و خوينى بەخشى لەپىنالى گەيشتن بە دەولەتىكى ئىسلامى ئەوە ئەگەر دەولەتەكەي پىكەھىتا بە جۆرە دۈزمنان ناتوانى بە ئاسانى لىيان بسىنەوە، بەلام ئەگەر وانەبۇ ئەوە بىگومان دۈزمنان بە ئاسانى دەريان دەپەپىزىن.^(۱)

^(۱) ھەروەك شاعيرىك دەلتىت:

من اخذ البلاد بغیر حرب يهون عليه تسليم البلاد
وات: هەركەسىك شارەكانى گرت بەبىن شەپۇ كوشتار ئەوە زۇر ئاسانىش دەبن دان بەدەستەوهى شارەكان بە دۈزمنەكەي.

بۇ وەرگىرەنى ئەم پەراوە سوودم لەم كىيىبانە وەرگەرتۇوه:

١. المنجد في اللغة.
٢. مختار الصحاح.
٣. نيل الاوطار.
٤. سبل السلام.
٥. فقه السنة.
٦. تفسير قورئانى پىرۇز.
٧. رياض الصالحين.
٨. الرحيق المختوم.
٩. فقه السيرة.
١٠. زيانى پىيغەمبەرى مەزن ﷺ.
١١. صفوۃ التفاسير.
١٢. مختصر تفسير ابن كثير.
١٣. فتح المجيد.
١٤. الوجيز في أصول الفقه.
١٥. رجال حول الرسول.
١٦. بانگەوازىك بۇ كۆمەلە ئىسلامىيەكان.
١٧. بلوغ المرام.
١٨. العمدة في أعداد العدة.
١٩. مختصر شرح العقيدة الطحاوية.
٢٠. بىگە به كاروان.

کورتهیهک له ژیانی ماموستای شههید

دكتور عبدالله عززام^(۱)

- * سالی ۱۹۴۱ له دیئی (سیلہ الحارثیة) له (لواء جنین) له فلهستین له دایک بووه.
- * پهیوهندی کردووه به کولیزی شهربیعه زانکوی دیمه شقوه و سالی ۱۹۶۶ بپوانامه (لیسانس)ی به تهقدیری (زور باشه) و هرگرتتووه، دواتر له یهکیک له دواناوهندیبکانی شاری عهمنان بو ماوهیهک ماموستا بووه.
- * پهیوهندی به (كتائب الإخوان المجاهدين)وه کردووه سالی ۱۹۶۹، دواى ئهوهی که ناری خورئاواو مزگهوتی ئهقسا له لایهن يههودوه دهستی به سه ردا گیرا، زور نارهحت بووه بهوهی يههود ببینی بهو شیوه پیروزیبکانی موسلمانان ژیئر پی دهکن، بهلام کارهساته کانی (ئهیلوی پهش) له نیوان فیداییه فلهستینیبکان و سوپای ئهردنهدا بووه هوی ئهوهی نه تواني بهردنهوامی به جیهاد برات له فلهستین.
- * سالی ۱۹۶۹ بپوانامه (ماجستیر) له (أصول الفقه)دا و هرگرتتووه به تهقدیری (زور باشه).
- * وهکو مو حاضر له کولیزی شهربیعه زانکوی ئهردنه و انهی و توهه توهه، پاشان نیزراوهته قاهره بو و هرگرنى بپوانامه دكتور، له سالی ۱۹۷۳ بپوانامه دكتورای له (أصول الفقه)دا و هرگرتتووه. به (مرتبة الشرف الأولى).
- * سالی ۱۹۷۳. ۱۹۸۰ له کولیزی شهربیعه زانکوی ئهردنه ماموستا بووه.
- * سالی ۱۹۸۰ به بپیاریکی حاکمی سهربازی گشتی ئهردنه لە سەر کار لابراوه.
- * سالی ۱۹۸۱ له زانکوی (الملك عبدالعزيز) له (جده) ماموستایی کردووه.
- * دواتر له (الجامعة الإسلامية العالمية / إسلام آباد) سالی ۱۹۸۱ داواي کاري کردووه تا له نزیکهوه ئاگای له جیهادی ئه فغانی بیت.

^(۱) له کتیبی (بگه به کاروان) له ئاماده کردنی (باوکی عبد الرحمن)، به دریزتر لە سەر ژیانی (د. عبدالله عزام) مان نووسیووه. (سەردار).

* سالى ۱۹۸۴ دەستى لەكاركىشاؤھەتەوھو لەگەل رىڭخراوى (رابطة العالم الإسلامى) وەك پاۋىزىڭارى فيرکارى بۇ جىهادى ئەفغانى دەست بەكارىيۇو.

* دواتر بە يەكجارى خۆى يەكلاكىرىدۇوهتەوھ بۇ جىهادى ئەفغانى و (مكتب خدمات المجاهدين) ئى دامەزرانى، كە بە راستى خزمەتىكى دىيار و بەرچاوى بە جىهادى ئەفغانى گەياند لە بوارى كۆكىرىنەوەي يارمەتى ماددى بۆيان و پاشان لەپىنى گۈۋارى (الجهاد) و نۇوسراوەكانىيەوە توانى جىهادى ئەفغانى بکاتە جىهادىكى گشتى كە لە هەموو لايەكەوە مۇسلمانان بە شەوقەوە خۆيان گەياندە ئەفغانستان و چەندىن لاوى مۇسلمان لەو پىنناوەدا شەھيد بۇون و لە كۆتاپىشدا دكتور عبد الله عزام خۆى و دوو كورى دوا وانەي شەھادەتىيان بۇ مۇسلمانان تۈمار كرد.

خواي گەورە دكتور عبد الله عزام و هەموو شەھيدانى بەرگرى لە ئىسلام و ئالاى بەرزى لا الله الا الله بە بەھەشتى بەرين شاد بکات. ئامىن

ناوەرۆك

لەپەرە	ناوەرۆك
۵	پىشەكى چاپى دووهەم
۸	پىشەكى مامۆستا كرىكار
۹	پىشەكى
۱۲	چەند تىشكىك لەسەر جىهاد
۱۶	چۈن جىهاد دەبىتە فەرزى عەين؟
۱۸	مۇلەت وەرگىرن بۆ جىهاد
۲۳	قۇناغەكانى شەرعىيەتى جىهاد
۲۷	جىهاد بە گىيان و بە مال فەرزە
۳۳	گومان و تاوانبار كىردىن
۴۱	جىهاد فەرزە ئەگەر لەگەل فاجىريشدا بىت
۴۷	چاندى دوورۇوان (المنافقون) لە نىوان موجاهيداندا
۵۱	تىڭىھېشتن لەناو ئەم جىهادەدا (الفقه في هذا الجهاد)
۵۵	پاداشت لە كاتى جىهاد
۶۱	حتى لا تكون فتنة
۶۴	گەورەيى سەرف كىردى مال
۶۵	پاداشت بەنييەتى پاك و راست دەبى
۶۷	ئايا قەرزازى بەرگرى لە جىهاد لە دەكات
۷۰	بەرەو پۇو وەستان و بەرپەرچدانەوە
۷۵	ئايا كىن داواى (فتواى) جىهادى لى دەكريت؟
۸۰	جىهاد فەرزى كىفaiيەيە لە بنچىينەدا، بەلام ئىستا فەرزى عەينە
۸۲	قىرىيۇونى زانىارى و تىڭىھېشتن (العلم والفقه) لەناو جىهاددا

لپه‌ره	ناوه‌رۆك
۸۵	یەكتاپه‌رسى كردەوەي (التوحيد العملى)
۹۴	حوكى جيھاد له رىي خودا
۹۸	پرس و ئىزىن وەرگرتنى دايىك و باوک بۇ جيھاد
۱۰۹	ئايا ئافرهتى موسىلمان دەستييان بەسەردا دەگىرىت و ئاوارە دەكرىن؟
۱۱۱	جيھاد هەتا مردن
۱۱۵	ئىزىن وەرگرتنى پەروەردكار (مامۆستا)
۱۱۹	دەلەراكى و ترس له هەوالدەرانى دوزمنى كافر (المخابرات)
۱۲۴	پاداشتى سەنگەرنىشىنى (الرباط)
۱۲۷	ترس و زەليلى و لاوازى بەلگە نىيە بۇت لاي خوا
۱۳۰	جيھاد فەرزى عەينه
۱۳۵	دەقى نووسراوى (فقھاء)ەكان له فەرزى عەيندا
۱۴۱	ئەوانەي داواي (فتوا) يان لى دەكريت له جيھاددا
۱۴۷	ئەم جيھاده
۱۵۶	ئىستا ئىزىن لىيەرگرتىن نىيە بۇ كەس بۇ دەرچۈون بۇ جيھاد
۱۶۴	كۆنگرەي لاوانى موسىلمان، دىننىكى كردەوەي (دين عملى)
۱۶۹	رۇونى لەگەل دەررۇون و دەقە شەرعىيەكاندا
۱۷۸	جيھادى ئەم گەله له ئەفغانستان
۱۸۰	ھېچ بىانوو و عوزرىيكتان بۇ نىيە... فەلسەتىن يان ئەفغانستان .. (يان هەر پارچە زەوييەكى تر كە جيھادى تىدا بى)
۱۸۵	جيھاد بەرزترىن و گەورەترىن بەندايەتىيە
۱۹۰	ئىيمە بۇچى هاتووين
۱۹۱	كارىگەرى فتواي (فەرزى عەين) بۇ جيھاد

لەپەرە	ناوەرۇك
۱۹۶	ئىمە چىمان دەۋىت؟
۲۰۷	بەلگەش لەسەر ئەوهى كە جىهاد واتە قىتال
۲۱۶	بۆچى مۇسلمانان بانگ دەكەين؟!
۲۲۱	گەورەيى پاداشتى سەنگەرنىشىنى
۲۲۲	ئىش و كارى بىزۇوتىنەوهى ئىسلامى
۲۲۵	دەركەوتىنى سەركىرىدى هىۋا پىيڭراو لەناو جىهاددا
۲۲۸	كۇرتەيەك لە ژيانى مامۆستاي شەھىد دكتور عبد الله عزام

پرۆزه‌ی (باشترين هاوري)

بلاوکردنوه‌ی په‌مام و بيري ره‌سنه و سره‌ده ميانه له رينگه‌ي
كتب و ناميلكه‌وه بو سره‌جهم تویژه‌كان .

به‌ره‌مه کانى پرۆزه :

- ۱- هاكا ئىسلام گه‌رياه‌وه، (تویژىنە‌وه يه‌كى كورته له سەر داھاتووئى ئىسلام) نوسىنى ئىكراام كريم.
- ۲- فرهەنگى بانگخوازان، نوسىنى (ئەندازىيار عوسمان).
- ۳- به‌ره و پەروەردەي ئىسلامى، نوسىنى (ئەندازىيار عوسمان)
- ۴- رامان له قورئان، نوسىنى (ئەندازىيار عوسمان).
- ۵- به‌خشىن له پېتىاوي خوا، نوسىنى (عەمر خاليد) وەرگىپانى (روقىيە صديق).
- ۶- سماناي ناوه جوانه‌كانى خوا، وەرگىپانى (م. عمر نظامى).
- ۷- گەرانه‌وه لاي خوا (سبحانه وتعالى)، نوسىنى: عەلی باپير.
- ۸- نائومىدنه بۇون له سۆز و مىھرى خوايى، نوسىنى ئەحلام حەمە شەريف
- ۹- بالاپوشى، رىڭرە‌كانى و مەرجە‌كانى.
- ۱۰- بگە به كاروان، نوسىنى عبد الله عەزام، وەرگىپانى باوکى عبد الرحمن.
- ۱۱- سەردارى مرۆفابى تى (تىچىنە)، نوسىنى مەلا ئەحمدەدى شەريعە.
- ۱۲- سەرۋەر انمان له مىرۇودا، نوسىنى د. مصطفى سباعى، وەرگىپانى روقييە صديق .
- ۱۳- مامۇستاكەم بەم شىيە فىرى كردىن ، نوسىنى : د. عائض القرنى ، وەرگىپانى : ئامىنە صديق .
- ۱۴- تىرۇزىك له كەسايەتى و پەۋشىتى پېغەمبەرى پېشەوا (محمد) ﷺ ، ئامادە كردىنى : ياسىن زەنگەنە.
- ۱۵- سودە‌كانى هاپىي يەتى پىاو چاکان ، ئامادە كردىنى: حەمزە بەرنجى .
- ۱۶- تىكە‌يشن وئیجتھاد لە جىهاددا ، نوسىنى : د. عبد الله عەزام ، وەرگىپانى : هەورامان گەچىنە‌يى .

فيما ايها المسلمين ان حياتكم الجهاد وعزكم الجهاد
ووجودكم مرتبطة ارتباطا مصيريَا بالجهاد
فيما علماء الاسلام نقد ضاعت بلاد المسلمين
بقعة بقعة وابتلاع قطعة قطعة
وتسلط على رقابنا الطغاة واستشر
بارضنا البغاة فنحن ندعوكم كالمتفرجين
فهل تحولون لانتقاد الامة ؟

abu ali alkurdy-www.iqra.forumarabia.com